THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

Sixty-eighth day of the First Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, the 22nd February 1968.

The House met at Half-past-Eight of the clock

[Mr. Speaker in the Chair]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS.

Expansion of Visakhapatnam Port

1136—

* 2318 Q.—Sarvasri P O. Satyanarayana Raju (Yemmiganur), A. Rami Reddy (Duggirala), G. Subba Naidu (Kavali), and R. Mahananda (Darsi) :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether there is any proposal to expand the Viskhapatnam Port ;

(b) the stage at which the matter now stands; and

(c) the expenditure involved ?

[The Minister for Irrigation deputised the Minister for Communications and answerd the question] Sri S. Sidda Reddy :—The matter pertains to the Government of India. As ascertained from them the answer is :

(a) Yes, Sir. The draft outline of the Fourth Five Year Plan includes the development schemes for the Visakhapatnam Port.

(b) The Fourth Plan Programmes have not yet been finalised by the Government of India.

(c) The draft Fourth Plan provided for a programme o Rs. 20 80 crores. Against this, about Rs. 10 crores was to be provided by the Visakhapatnam Port Trust and the balance amount was to be advanced by the Central Government to the Port as a loan.

శ్రీ జి. శివయ్య (పుత్తూరు):—అధ్యక్షా, రాష్ట్రములోవున్న ఇతర చిన్న పోర్టుల డెవలప్‌మెంటు గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదా? కేంద్రానికి recommend చేశారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—Medium, Minor ports మన స్టేటు గవర్నమెంటు బాధ్యత. వాటిని గురించి ఆలోచిస్తున్నాము.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ):—అధ్యక్షా, Major port కాకినాడ పోర్టును ఏ విధంగా develop చేయడానికి ఆలోచిస్తున్నారు ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— 10 లక్షల టన్నులపైన handle చేసే ports ను major ports అంటారు. ఇవి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆధీనములో వున్నవి. వారు develop చేయాలి. Major ports development కి 4th plan లో 20 కోట్లు పైన ఒక స్కీము వున్నది.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—అధ్యక్షా, మద్రాసు తక్కిన పోర్టు మాదిరి కాకుండా విశాఖపట్టణము పోర్టు లోపలగా వుంది. దీనిని expand చేస్తే heavy vessels రావడానికి వీలుంటుంది అన్నారు. అది ఎప్పుడు implement చేస్తారు ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— 4th plan లో 20 కోట్ల రూపాయల స్కీమ్సు వున్నవి.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు (మల్లేశ్వరం) :— మైనరు పోర్టు అభివృద్ధి గురించి కమిటీ వేశామన్నారు. ఆ కమిటీ రిపోర్టు వచ్చినదా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ప్రత్యేక ప్రశ్న వేయాలి.

శ్రీ ఎ. రామిరెడ్డి (దుగ్గిరాల) :— అధ్యక్షా, విశాఖపట్టణము పోర్టు చాల damage అవుతోందనే ఆందోళన వుంది. ఈ 20 కోట్ల రూపాయలు దానిని సరి చేయడానికా లేక అభివృద్ధి చేయడానికా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— అది కూడ కలసి వుండవచ్చు. వివరాల కొరకు వేరే ప్రశ్న వేస్తే తెప్పిస్తాను.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి):—అధ్యక్షా, విశాఖపట్టణము పోర్టు డెవలప్‌మెంటుకు 4th plan లో ఒక స్కీమువుందని అన్నారు. అది ఏ stage లో వుంది, Sanction అయినదా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఎస్టిమేటు 20 కోట్ల రూపాయలకు వున్నది. 4th plan ఇంకా finalise కాలేదు కాబట్టి ఎన్ని కోట్లు పెడతారో, ఏ schemes take up చేస్తారో ఇప్పుడే చెప్పడము కష్టము. అది కేంద్ర ప్రభుత్వానిది.

Sri Kona Prabhakara Rao (Bapatla) :–In the meeting of the last Minor Port Development Committee, it was brought to his notice that unless the loading capacity at Kakinada port is improved immediately, all metal exports will be stopped and the port will have to be closed. Since that meeting, has any step been taken to improve the position f loading ?

Sri S. Siddha Reddy :—Separate question, Sir.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్టణము):— అధ్యక్షా, కమిటీ వేశాము అన్నారు. ఆ కమిటీలో శాసన సభ్యులు వున్నారా? ఉంటే వారి పేర్లు తెలవిస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—వేరే ప్రశ్న వేస్తే ఏయే పేర్లు వున్నవో తెప్పించి ఇస్తాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :— అధ్యక్షా, 4th plan లో 20 కోట్ల రూపాయల స్కీమ్ను అన్నారు. అది ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో వున్న అన్ని మేజర్ పోర్టులకా లేక ఒక్క విశాఖపట్టణము పోర్టు కోసమా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఒక్క విశాఖపట్టణము పోర్టు కొరకే.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి (వరంగల్లు): —అధ్యక్షా, కాకినాడ పోర్టు major port చేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో కొంత చర్చ జరిగింది. అక్కడనుంచి iron ore ఎక్కువగా export అవుతుంది. మిగిలిన ports కంటె కాకినాడలో ఎక్కువ facilities ఉన్నవి. క్రొత్త రైల్వే లైను వేయడం కోసము ప్రయత్నం చేశారు. దీని గురించి ప్రభుత్వము యొక్క ఆలోచనలో వున్నదా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—కాకినాడ పోర్టు స్టేటు గవర్నమెంటు ఆధీనములోవుంది మనము develop చేయవలసి వుంటుంది. 10 టన్నుల కెపాసిటీకి పెరిగితే గా కేంద్రం తీసుకోదు.

శ్రీ ఎమ్. వెంకటనారాయణ (ఏలూరు) :—అధ్యక్షా, 4th plan లో నర్సాపురం పోర్టును include చేయడం జరిగినదా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—అది స్టేటు గవర్నమెంటుకు సంబంధించిన వ్యవహారము

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య (సర్వేపల్లి) :—20 కోట్ల రూపాయల స్కీము 4th plan లో వుంది అన్నారు. అది ఒక్క విశాఖపట్టణము పోర్టుకొరకా లేక major ports అన్నింటికి కలిపి వున్నదా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—20 కోట్ల రూపాయల స్కీము ఒక్క విశాఖపట్టణము పోర్టుకొరకే.

TAMMILERU FLOODS

1137—

* 1486-(X) Q.—Sri M. Venkatanarayana :—Will the hon Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) the measures taken to prevent Tammileru floods, fror submerging Eluru town; and

(b) whether the Government are satisfied with those measure:

Sri S. Sidda Reddy :—(a) Repairs to the banks of East Than mileru and West Thammileru. Rivers, which were breached durin 1964 floods and formation af banks along the margins of these rive wherever necessary in Eluru town limits have been taken up and the are in progress.

(b) The above measures are considered sufficient to prevent floods causing damage to Eluru town.

శ్రీ ఎమ్. వెంకటనారాయణ :—అధ్యక్షా, ఏలూరు పట్టణము 1964, 65, 1966 లలో మునిగిపోవడం జరిగింది. East and West Tammileru banks నిర్మాణము చేయాలని మిత్రా కమిటీ కోరినది. దానికి 12 లక్షలు కేటాయిస్తే ఇప్పటికి 7 లక్షలు ఖర్చు అయినది మిగతా డబ్బు ఈ సంవత్సరం ఇస్తారా ? ఇది కాకుండా ఏలూరు పట్టణము మునిగిపోకుండా వుండాలంటే చింతలపూడి దగ్గర తమ్మిలేరు ప్రాజక్టు నిర్మాణము చేయాలని Chief Engineers and experts భావించారు. అది కూడా చేస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—1964 లో floods వల్ల వచ్చిన నష్టము పూర్తి చేయడము, breaches fill up చేయడం జరిగింది వారు చెప్పినట్లు 12 లక్షల పైన estimation వేశారు. దాదాపు 7 లక్షల 64 వేల వరకు ఖర్చు పెట్టారు. ఇంకా 4 లక్షల 55 వేల వరకు ఖర్చు పెట్టవలసిన అవసరము వున్నది. డబ్బును బట్టి వీలయినంత త్వరలో పూర్తి చేస్తాము. తమ్మిలేరు రిజర్వాయరు సంగతి చెప్పారు. అది ఇప్పుడే తీసుకొనడం సాధ్యము కాదు.

ఒక గౌరవసభ్యుడు :—అధ్యక్షా, ఇటీవల కె. ఎల్. రావుగారు, సిద్దారెడ్డిగారు ఆ ప్రాంతానికి వచ్చినపుడు అక్కడి రైతులు betterment levy కట్టడానికి అంగీకరించారు. దానికి సంబంధించి G. O. Pass చేయడానికి ప్రభుత్వానికి అభ్యంతరం వుంటుందా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—రైతులు అంగీకరిస్తే పెద్ద ఇబ్బంది ఏమీ వుండదు. Detailed estimate తయారు చేయాలి. ఏమే సర్వే నంబర్లు దీనివల్ల benefit అవుతాయో చూడాలి. దానికి కొంత టైము పడుతుంది.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :—అధ్యక్షా, 25 కోట్లు అయినా ఖర్చు పెడితేగాని మురుగు సమస్య పరిష్కారము కాదని మిత్రా కమిటీ రికమెండు చేసినది. దానిలో భాగముగా dredgers అయినా కొనడానికి ఆర్డర్సు ఇప్పిస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—Dredgers కి సంబంధించి కొంత forein exchange సమస్య involve అయివుంది. దాన్ని గురించి ఆలోచిస్తాము.

WATER SUPPLY FROM GUNDLAKAMMA

1138—

* 2295 Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether there is any proposal for a pumping scheme to supply Gundlakamma river waters to Jannalamadaka and Makkanavaripalem of Darsi Taluk in Nellore District ;

(b) if so, what is the estimated cost and acreage to be irrigated ; and

(c) at what stage the matter stands ?

Sri S. Sidda Reddy —(a), (b) and (c) A scheme was formulated in 1965 for Rs. 1.02 lakhs on works, or Rs 1 13 lakhs including direct and indirect charges for being included in the crash programme But it was dropped, since the scheme did not satisfy the criteria laid down for taking up Lift irrigation schemes.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో ప్రాధాన్యం ఇవ్వటానికి ఈ రెటరెన్సు తగ్గించాలనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి వుంది కదా. దానిని బట్టి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—కండిషన్సులో విద్యుచ్ఛక్తి 3 మైళ్ళ లోపు వుండాలని వుంది. కాని ఇక్కడ 12 మైళ్ల దూరంలో కూడా లేదు. దగ్గరకు వచ్చిన తరువాత దానిని గురించి ఆలోచించవచ్చు.

శ్రీ కె. అంజనరెడ్డి (హిందూపూరు) :— అనంతపురం జిల్లాలో క్షామం ఎప్పుడూ వస్తూవుంటుంది. నదీ ప్రాంతంలో నీరు దండిగా వుంది. ఎలక్ట్రిసిటీ దగ్గరగా వుంది. అక్కడ స్కీము తీసుకువచ్చే దృష్టి వున్నదా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—గౌరవ సభ్యులు రిప్రజెంట్ చేస్తే తప్పకుండా ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ వి. సి. కేశవరావు (సంతనూతలపాడు) :—గుండ్లకమ్మలో ఎక్కువగా లిఫ్టు ఇర్రిగేషన్ స్కీములు వున్నట్లున్నాయి. ఎన్ని వున్నాయి ? అక్కడ వున్న వాటర్ వున్నవాటికి కాక ఇంకా ఎక్కువ లిఫ్టు ఇర్రిగేషన్ స్కీములకు వినియోగ పడుతుందా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— ప్రత్యేక ప్రశ్న వేస్తే సమాధానం చెబుతాను.

శ్రీ ఆర్. మహానంద: —ఇటీవల ఎలక్ట్రిసిటీబోర్డు చైర్మన్‌గారు మాట్లాడుతూ గవర్నమెంటు పంపింగ్ స్కీము శాంక్షన్ చేస్తే విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వటానికి తాము సిద్ధంగా వున్నామని చెప్పారు. కాబట్టి ఒక స్కీము అర్ధంకికి మూడు నాలుగు మైళ్ళ లోపున శాంక్షను అయి, ఇన్‌స్టాల్ అయివుంది. ఇన్ వ్యూ ఆఫ్ చైర్మన్స్ డెసిషన్ మళ్ళీ రీకన్సిడర్ చేస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—65 లో 12 మైళ్ళ దూరంలో వుంది. గౌరవసభ్యులు 4 మైళ్ళలోపు వుందని చెబుతున్నారు కనుక రీకన్సిడర్ చేస్తాము.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం) :—12 మైళ్ళ దూరం నుండి విద్యుచ్ఛక్తి తెచ్చుకోటానికి అయ్యే ఖర్చులో 15 వ వంతు రైతులు పెట్టుకొంటే శాంక్షను చేయటానికి అంగీకరిస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—ఎలక్ట్రిసిటి ఇచ్చేది ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటువారు. వారి షరతులేమిటో నాకు తెలియదు. 3 మైళ్ళ లోపు అయితే దాని ఖర్చు కూడ ఎస్టిమేటు వర్కౌట్ చేసి అమలుచేస్తాము.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య :—మూడు మైళ్ళలోపు వుంటేనే ఆలోచిస్తామంటున్నారు. అది విధానమా ? ఆ పద్ధతి ఏమిటి ? మూడు మైళ్ళపైన ఎంతో అవసరం వుంది,

ఎక్కువ రిటర్న్ వచ్చి, ఎక్కువ ప్రొడక్షను వచ్చేది వుంటే ఏమి చేస్తారు, మూడు మైళ్లు అని యార్డ్ స్టిక్ పెట్టి అమలు చేయడంలో ఉద్దేశం ఏమిటి?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి .— దేనికైనా గెయిడ్ లైన్ వుండాలి కదా. ఎకరానికి 300 రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాలి, రికరింగ్ ఛార్జెస్ 40 రూపాయలు మించకూడదు. అట్లా అయితే సాధ్యమవుతుందనే ధోరణిలో గెయిడ్ లైన్సు పెట్టుకొన్నాము తప్ప యార్డ్ స్టిక్ కాదు. ఎన్ని మైళ్లు అయినా తీసుకోవచ్చు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : —పంపింగ్ స్కీమ్స్ ఎక్కడయినా సక్సెస్ ఫుల్ అయినట్లు తమకు తెలుసా? నా అనుభవంలో 2, 3 లక్షలు ఖర్చు పెట్టి తయారు చేశారు. నాలుగు సంవత్సరాలు పూర్తి అయ్యాయి. వారు కూడా స్వయంగా వచ్చి చూశారు. ఇప్పటివరకు అవి పనిచేయడంలేదు. పంపింగ్ స్కీమ్స్ కావాలని అంటున్నారు కాని నా అభిప్రాయంలో పంపింగ్ స్కీమ్స్ పెట్టి ద్రవ్యం వృధాగా ఖర్చు అవుతున్నదని.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య : —మీరు చెప్పినది నిజమే అధ్యక్షా, చాలాచోట్ల పని చేయటం లేదని వార్తలు వస్తున్నాయి. గుండ్లకమ్మలో నీరు ఎక్కువగా వుంది.

Mr. Speaker .—None of the schemes are working successfully.

శ్రీమతి ఎమ్. కస్తూరి దేవి (గుడివాడ) : —3 మైళ్లు దాటితే చేయటానికి అవకాశం వుండదంటున్నారు మంత్రిగారు. ఒక మైలు లోపు విద్యుచ్ఛక్తి వుంటే చేయటానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి : —దాని గురించి ఆలోచించవచ్చు. అన్నిటికన్న పెద్ద ఇబ్బంది ఆర్థిక ఇబ్బంది.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య : —గుండ్లకమ్మ డ్రెయిన్-డ్రెయిన్ అఫ్ ఫ్లడ్ వాటర్ అండ్ అదర్ వాటర్. అటువంటి పరిస్థితులలో అక్కడ ఇర్రిగేషన్ స్కీము అయితే రిజర్వాయరు కట్టాలనే ఆలోచన వున్నదా? అలా అయితే అవతల ముప్పు వస్తుందా? ఈ విషయం స్కీము ఆలోచించేటప్పుడు ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి : —రిజర్వాయర్ స్కీము కాదు. ఫ్లో అవుతున్న వాటర్‌ను లిఫ్ట్ చేయడం.

శ్రీ ఎన్. ప్రతాపరుద్రరాజు (నాగూరు): —శ్రీకాకుళం జిల్లాలో పార్వతీపురంకు దగ్గర సుంకి అనే గ్రామానికి లిఫ్ట్ ఇర్రిగేషన్ శాంక్షను చేసే విషయంలో ఫర్లాంగు దూరంలో ట్రాన్సుమిటర్ వుంది. 600 ఎకరాలు సాగులోవుంది; ఇంకో వేయి ఎకరాలు సాగులోనికి వస్తుంది. కాకురాడులో పది సంవత్సరాల క్రిందట శాంక్షన్ చేశారు. దానిని ఇప్పటివరకు ఇప్పించలేదు. దాని గురించి పరిశీలిస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి : —వేరే ప్రశ్న వేయండి.

SUBMERSION OF LAND UNDER TANDAVA RESERVOIR SCHEME

1139—

* 2202 Q.—Sri D. Kondala Rao (Chintapalli) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) the extent of wet and dry land respectively to be submerged under Thandava Reservoir in Narsipatnam taluk, Visakhapatnam district;

(b) whether survey for the said land has been completed ;

(c) if so, the extent of land in acres; and

(d) if not, the reasons therefor ?

Sri S. Sidda Reddy : —(a) 1,271 acres of wet and 4537 acres of dry land.

(b) Yes, Sir.

(c) Same as in the answer to Clause (a).

(d) Do not arise.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— తాండవ రిజర్వాయరు ద్వారా విశాఖపట్టణానికి మంచి నీరు సరఫరా చేయాలని ఉద్దేశించబడింది. కాని అక్కడ రైతాంగం సాగుబడి చేసుకోటానికి అనుమతి ఇవ్వమని అడిగితే పేచీ వచ్చింది. రైతాంగం రాయబారాలు నడిపారు. కొన్ని సందర్భాల్లో ఇదివరకు వున్న ఆయకట్టుకు కూడ నీరు ఇవ్వక పోవడం వల్ల అక్కడి పంటలు దెబ్బతిన్నాయి. ఆ విషయాన్ని పోయినసారి రిప్రెజెంట్ చేశారు. దానిగురించి ప్రభుత్వం ఏ విధానం తీసుకొన్నది ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— ప్రాజెక్టు పూర్తి కాలేదు. దెబ్బతిన్నదన్నారు కాని అవి ఏమీలేదు. 38 వేల ఎకరాల మాగాణి సేద్యానికి ఇవ్వటానికి వుంది.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :— ఈ ప్రాజెక్టు అమలు జరుగుతున్నదా, ఆపేశారా, స్లో డౌన్ చేశారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— అమలు జరుగుతున్నది. స్లో డౌన్ అనేది లేదు.

THOGURUPETA PROJECT, CUDDAPAH DISTRICT

1140—

* 1750 Q.—Sri R. Rajagopala Reddy (Lakkiredipalli) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) when the Thogurupeta Project in Rajampeta taluk of Cuddapah district will be taken up in view of the fact that the foundation stone for the same was laid as far back as 1961 and that the same is in the drought affected region of Rayalaseema; and

(b) what is the value of the estimate and the area proposed to be irrigated ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) The scheme is not yet santioned. The question of sanction of the scheme will be considered when sufficient funds are available.

(b) Rs. 88.50 lakhs on works and Rs. 100 lakhs including direct and indirect charges.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి (రాజంపేట) :—ఈ స్కీమును ప్లానింగ్ కమీషన్ ఎప్రూవల్‌కు పంపించారా, ఎప్పుడు పంపించారు ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి:—పంపించినట్లులేదు.

Mr. Speaker :—If the scheme is not sent, then the question of approval does not arise. If the scheme has been sent, then the question of approval arises. పార్లమెంట్ మెంబర్స్‌తో ఇన్ఫర్మేషన్ పంపించాలనే ఉద్దేశంతో అడిగాను.

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—నా దగ్గర ఇన్ఫర్మేషన్ లేదు. కనుక్కొని చెబుతాను.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—(బి) కి అన్సర్ రాలేదు. The question in (b) is, what is the value of the estimate and the area proposed to be irrigated?

Sri S.Siddha Reddy :—As the scheme related to the Third five-year plan and 61-62 proforma could not be sent to the Central Water Power Commission for clearance—

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి:—సెంట్రల్ వాటర్ వర్క్సుకు పంపకుండా వుండటానికి కారణాలు ఏమిటి?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—ప్లాన్‌లో ఇన్‌క్లూడ్ చేయాలి. ఇంక్లూడ్ చేయకపోతే వారు శాంక్షన్ చేయరు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఎప్పుడు ఇంక్లూడ్ చేయటానికి ప్రయత్నిస్తారు ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—మొట్టమొదట మూడవ ప్లానులో ఇంక్లూడ్ చేశారు ఏ సంవత్సరంలోకూడా దీనికి ప్రొవిజన్ ఎలాట్ చేయలేదు. డబ్బు ఎలాట్ చేయకుండా పంపిస్తే వారు శాంక్షన్ చేయరు. అందువల్ల అది పంపలేదు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—1961 లో ఫౌండేషన్ స్టోన్ వేశారు. 5 లక్షల వరకు ఖర్చు చేశారు. మూడవ ప్లానులో ఇంక్లూడ్ చేశారు. కొంత ఖర్చుచేశారు. ప్లానులో చేర్చలేదు, ఎలాట్ చేయలేదు అనే ప్రశ్న ఎలా ఉద్భవిస్తుంది ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—మూడవ ప్లాను బిగినింగ్‌లో ఇంక్లూడ్ చేశారు. తరువాత డిలీట్ చేశారు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—డిలీట్ చేయవచ్చు. Once it was included and money was spent. If it was included first it could have been sent to the Water Power Commission for clearance. కనుక ఫండ్స్ ఎలాట్ చేయలేదనేది ఉద్భవించదు సెంట్రల్ వాటర్ వర్క్సుకు పంపకుండా వుండటానికి వేరే కారణాలు వున్నాయా?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక తయారు చేసినప్పుడు ఇంక్లూడ్ చేశారు. తరువాత ఫండ్స్ పరిస్థితినిబట్టి ఏ సంవత్సరానికి ఆ సంవత్సరం

ఏ స్కీమ్సు టేకప్ చేస్తున్నామో వాటికి ప్రొవిజన్ చూపించాలి. ఏ సంవత్సరంలోనూ దానిని ఇంక్లూడ్ చేయలేదు. అందువల్ల మూడవ ప్లానులో దీనిని డిలీట్ చేయడం కూడా జరిగింది.

శ్రీమతి ఎం. కస్తూరిదేవి :—అధ్యక్షా, 1961 లో శంకుస్థాపన జరిగిందని మినిష్టరుగారు చెప్పుతున్నారు. ఇప్పటికి ఎన్నింటికి శంకుస్థాపనలు చేయడం జరిగింది? ఎన్ని పనులు complete చేశారు? Approval కాకుండా శంకుస్థాపనలు ఎందుకు చేశారు ? ఇక ముందుఅయినా యిలాంటి శంకుస్థాపనలు జరగకుండా చూస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఇలాంటివి 10 లేక 12 వుండవచ్చును. ఇలాంటివి అప్పుడప్పుడు జరుగుతుంటాయి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, ఏదైనా scheme take up చేయడానికి funds permit చేస్తే చేస్తాం అంటున్నారు. అది పరిపాటయి పోయింది. అసలు మన కాలంలో యీ సమస్యా పరిష్కారానికి పూనుకొంటారా అని అడుగుతున్నాను యీ funds విషయంలో.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—Funds విషయంలో యీ సంవత్సరం దుర్భర పరిస్థితి ఏర్పడింది. అన్ని ప్రాజెక్టులు take up చెయ్యాలంటె 100 కోట్ల రూపాయలయినా సరిపోదు. యిప్పుడు మేము take up చేసిన medium and minor irrigation ప్రాజెక్టులను పూర్తిగా చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

శ్రీ వై. వెంకటరావు (వేమూరు) :—అధ్యక్షా, ఈ schemes approve కాకముందే foundation stone వేశారు అధ్యక్షా. 62లో election ముందు ఓట్ల కోసం వేశారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—మీకు తెలియనిదేముంది?

శ్రీ వి. సి. కేశవరావు :—అధ్యక్షా, యీ scheme కు estimates తయారయి ఉండాలి. 3వ ప్లానులో దీనిని include చేశామన్నారు. కడప జిల్లా famine area అని Minister గారికి తెలుసును దీనిని ఏ విధంగానైనా Fourth Plan లో include చేయవలసిందిగా Central Government కు recommend చేయడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుందా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—Central Government కు recommend చేసినప్పటికి ఆ scheme కోసం కొంత provision చూపమంటారు. ఆ విధంగా కొన్ని లక్షలు allot చెయ్యాలి. చేసినా clearance మాత్రం యివ్వరు.

శ్రీ ఎ. భాస్కరరావు (కంకిపాడు) :—అధ్యక్షా, 3వ ప్లానులో include చేసిన దానిని 4వ ప్లానులో continue చేయాలి. దీనిని delete చేసి మొత్తం అంతా ఖర్చు క్రింద జమచేయబడింది. 3వ ప్లానులో include చేసి 4వ ప్లానులో delete చేయడానికిగల కారణాలు ఏమిటి? దీనిని 4వ ప్లానులో ఎందుకు continue చేయలేదు.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—Orginal గా 3వ ప్లానులో తీసుకుంటాం అన్నారు గాని amount provide చేయలేకపోయాం. అందువల్ల Planning Commision కు పంప లేక పోయాం 4వ ప్లాను యింకా మొదలుకాలేదు. 4వ ప్లాను పరిస్థితులనుబట్టి మనం దీనిని పునఃపరిశీలన చేసుకోవలసి వుంటుంది.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—అధ్యక్షా, 1961 లో దీనికి శంకుస్థాపన జరగడం ఎట్లా, 5 లక్షల రూపాయల దాకా ఖర్చుపెట్టడం జరిగింది. ప్రభుత్వాలు మారినప్పు డల్లా పాలసీలు మారుతుంటాయా ? 61లో శంకు స్థాపన జరిగి కొంత ఖర్చు జరిపిన తరువాత దీనిని take upచేయకపోవడంలో ఆ ప్రాంతాల ప్రజలపై ద్వేషంతో చేసినట్లు అవుతుంది. General గా spill over item క్రింద యిటువంటి works take up చేస్తారు. అలాగ చేయకపోవడానికి ప్రత్యేకమైన కారణాలు ఏమయినా ఉన్నావా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—నాకు తెలిసినంతవరకు అలాంటి స్కీములు కొన్ని ఉండిపోయాయి. నాకు తెలిసినంతవరకు 10/15 వరకు ఉన్నాయి. వీటిని పూర్తి చేయాలంటే 100 కోట్ల రూపాయలు కావాలి మన డబ్బు పరిస్థితిబట్టి దేనికి Priority యివ్వాలనేది ఆధారంగా చేసుకోవలసి ఉంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వాళ్ళ allegation 1961 లో మీరు sanction చేసి work begin చేశారు. That was before General Elections in 1962. ఆ area నుండి మీ member రాలేదు కాబట్టి give up చేశారా ? That is a direct allegation ? Is it correct ? Why don't you put it directly ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—అట్లాగే అనుకోండి. గాని ఆ area లో కాంగ్రెసు వారే వచ్చారు. ఇప్పుడు ఎట్టికాల్వవుంది. తమ్మిలేరు వుంది. యింకా ఇలాంటివి కొన్ని వుండిపోయాయి.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—1961 లో పునాదిరాళ్లు వేశారు యీ మధ్య మంత్రిగారు మరికొన్ని వేశారు. మరి ఎంతవరకు పూర్తిచేస్తారు. లేక అవికూడా గాలికి పోవలసిందేనా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—అట్లాగ యిప్పుడు వేయలేదండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—యీ project కు source (జలాధారం) ఏమిటి ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—Cheyyeru river. దానికే Cheyyeru reservoir అని అంటారు.

శ్రీ చౌదరి సత్యనారాయణ (పొందూరు) :—అధ్యక్షా, 1962 లో మా శ్రీకాకుళం జిల్లా నందివాడ స్కీముకు foundation stone వేశారు. అది తరువాత బడ్జెటులో కనుపించదు. మాది కరువుప్రాంతం. దీనిని పరిశీలన చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—అధ్యక్షా, యిప్పుడు మనవిచేసినట్లు వనస్వడ scheme లాంటిదే. దాదాపు యిలాంటివి 10/12 దాకా వున్నాయి. ఇవి పూర్తికావాలంటే 100 కోట్లు కావాలి. ఇవన్నీ డబ్బునుబట్టి prohibitions ను బట్టి వుంటాయి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నర్రెకల్): — అధ్యక్షా, 5 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాం అన్నారు. వృధాగాపోయింది. డబ్బుఉన్న మేరకైనా వీటిని పూర్తిచేయ వచ్చును.

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి: — నేను చెప్పాను. 100 కోట్లు దాకా ఖర్చుపెట్టాలి. మిగిలిన డబ్బు ఎక్కడనుండి తీసుకొని రావాలి?

శ్రీ కె. అంజనరెడ్డి: — ఇప్పుడు 5 లక్షలదాకా ఖర్చు చేశామన్నారు. మా రాయలసీమ శాశ్వత క్షామానికి గురిఅయ్యే ప్రాంతం. మొత్తం 100 కోట్లలోమా 2 కోట్లు ఖర్చుచేస్తే సరిపోతుంది. 10 వేల ఎకరాలకు provide చేయవచ్చును. దీనిని 4వ ప్లానులో provide చేస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి: — క్రొత్తవి తీసుకొనేటప్పుడు ఆలోచిస్తాం.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల): — Provision లేకుండా యీ పథకాలకు పునాదిరాళ్లు ఎందుకు వేశారు? యిదేవిధంగా 1967 లో Bapatla wet irrigation scheme పునాదిరాయి వేశారు. Chief Minister గారు.

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి: — Separate question వేస్తే చెప్పుతాను.

శ్రీ జి. బి అప్పారావు (జామి): — ఈ పునాదిరాళ్లు వేసుకుంటూ పోవడానికి కూడా priority ఏమైనావుందా?

(No Answer)

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య: — 1961లో పునాదిరాయి వేసిన మంత్రి ఎవరు?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి: — ఎవరోమంత్రి అయివుంటారు.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు: — ఏది అడిగినా డబ్బులేదని అంటున్నారు. Foreign exchange లేదంటున్నారు. ఈ minor irrigation శాఖ minor irrigation శాఖ అని ప్రజలు అనుకుంటునారు. ఇది ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చిందా?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి: — వారి యిష్టం. ప్రజాస్వామ్యంలో వారియిష్టం వచ్చినట్లు చెప్పవచ్చు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి: — కొంతఖర్చు పెట్టారు కాబట్టి Planning Commission's approval తీసుకోవడానికి యిప్పుడైనా ప్రయత్నం చేస్తారా? ఇది famine area కు సంబంధించింది గనుక.

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి: — నేను చెప్పాను. Famineఅనండి backward అనండి. Plan లో మీరెంత ఖర్చుచేస్తారు అని అడుగుతారు. మనం provision చేసి మళ్ళి పంపితే clearance యివ్వరు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య: — ఈ ప్రాజెక్టు కడప జిల్లాలో వుంది అధ్యక్షా. నందివాడ ప్రాజెక్టు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వుంది. ఈ రెండు జిల్లాలలో మంత్రులు లేని కొరతచేత యీ ప్రాజెక్టులు వుండిపోతున్నాయి. కాబట్టి యీ రెండు జిల్లాలనుంచి యిద్దరు మంత్రులకు వేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

(No answer)

శ్రీమతి ఎం. కస్తూరిదేవి :—కనీసం ముఖ్యమంత్రిగారు పునాదిరాళ్లు వేసినవివారి గౌరవానికి భంగం వాటిల్లకుండా ఉండడానికి పూర్తి చేస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఎవరు foundation stone వేసినా డబ్బు ముఖ్యం. డబ్బును బట్టి పరిస్థితినిబట్టి వుంటుంది.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఇంతవరకు కొంత ఖర్చుచేశాము. దీనిని approval కోసం Planning Commission కు పంపవచ్చు కదా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—Foundation stone వేసిన ప్రతిదానికి కాస్తో కూస్తో ఖర్చు పెట్టారు. పనస నందివాడ, తమ్మిలేరుకూడా యీ category లోకి వస్తాయి. ఇవన్నీ ప్రత్యేక దృష్టితో పరిశీలించడానికి ఆలోచిస్తాం.

PERMANENT FAMINE CONTROL MEASURES

1141—

* 4454 Q.—Sarvasri M. Ch. Nagaiah (Prathipadu) and Dhanenkula Narasimham (Udayagiri) :—Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) the action taken by the Government so far to take up permanent famine control measures in the famine areas of the State, and

(b) the amount of Central aid being rendered for the said purpose ?

The Minister for Planning and Law (Sri K. V. Narayana Reddy) :—(a) The question of taking up permanent measures for the development of the chronically drought affected areas in the State has been engaging the attention of this Government in Planning Department for some time past. Two pilot plans for integrated development of chronically drought affected areas in the State had been prepared and submitted to the Government of India for sanction of funds outside the State's Plan. A third such pilot plan for Anantapur District has been prepared and it is under correspondence with the Government of India. These measures are in addition to the normal schemes undertaken by the concerned Departments in these areas.

The State Government have been pressing for 100% assistance from the Government of India for tackling the problems of the chronically drought affected areas.

(b) No Central aid has been so far sanctioned for taking up permanent measures in the chronically drought affected areas.

(a) రాష్ట్రంలో దీర్ఘకాలికంగా కరువుకు గురిఅవుతున్న ప్రాంతాల అభివృద్ధి కోసం శాశ్వత చర్యలు తీసుకొనే విషయం కొంతకాలంగా ప్రభుత్వ ప్రణాళికా దృష్టిలో ఉంది. రాష్ట్ర ప్రణాళికకు నిధుల మంజూరుకోసం, దీర్ఘకాలికంగా గురి అవుతున్న వాటి ఏకాగ్రత నిమిత్తం రెండు ప్రయోగాత్మక ప్రణాళికలు తయారుచేసి, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పింపబడినవి. అనంతపురం జిల్లాకు సంబంధించి, 3వ ప్రయోగాత్మకు ప్రణాళిక తయారుచేయబడింది. ఈ విషయమై భారత ప్రభుత్వంలో

ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరుగుతున్నాయి. ఈ ప్రాంతాలకు సంబంధించి మామూలు పథకాలకు తోడుగా, ఈ చర్యలు తీసుకోబడుతున్నాయి దీర్ఘకాలికంగా క్షామానికి గురి అవుతున్న ప్రాంతాల సమస్యలను ఎదుర్కోవటం కోసం నూటికి నూరు పాళ్లు భారత ప్రభుత్వం సహాయం చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒత్తిడి చేస్తున్నది.

(h) దీర్ఘకాలికంగా క్షామానికి గురి అవుతున్న ప్రాంతాలకు శాశ్వత చర్య చేయడానికి ఇంతవరకు ఏమీ మంజూరు చేయలేదు.

శ్రీ కె. నాగన్న (షాద్‌నగర్):—మంత్రిగారు కేంద్ర ప్రభుత్వంతో సంప్రదించి శాశ్వత నివారణ చర్యలు తీసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం అన్నారు. అయితే ఇప్పటికి మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో, రాయలసీమ, ఇంకా అలాంటి కొన్ని జిల్లాలు క్షామానికి గురికాబడుతున్నాయి. అతివృష్టి, అనావృష్టి, వర్షాలులేని కారణంచేత అనేక రకాల బాధలకు ప్రజలు గురి కాబడుతున్నారు. త్రాగడానికి మంచినీళ్లు కూడా లేని గ్రామాలు ఈ నాటికికూడా చాలా ఉన్నాయి. వాటిని గురించి ప్రభుత్వం ఎందుకు చర్య తీసుకోవటం లేదో మాకు అర్థంకావటంలేదు. ప్రజలు ఏమీ అయిపోయిన తర్వాత మీరు చేసే సహాయం ఏమిటో తెలియకుండా ఉంది. దానిని గురించి ఏమి చెబుతారు. కొన్ని జిల్లాలలో చాలా దుర్ఘటనలు జరుగుతున్నాయి వాటిని గురించి తెలవిస్తారా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణ రెడ్డి.—దానిలో రెండు విషయాలు ఉన్నాయి. శాశ్వత కరువు నివారణ ఒకటి. మంచినీటి పథకాలు రెండవది. మంచినీటి పథకాలు Panchayat Raj Department చేస్తోంది. దానికి clearance కూడా అయిపోయింది. మంచి నీటి పథకాలు కూడా అయిపోయాయి. తర్వాత శాశ్వత కరువు నివారణకోసం, మొన్న ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా విపులంగా చెప్పారు ప్రణాళికా పథకాలకు కరువులేదు. కాని out side the plan లో కేంద్ర ప్రభుత్వం మనకు cent percent assistance ఇవ్వాలని కోరుతున్నాం. అనంతపురం జిల్లా కోసం అవి 2¼ లక్షల పథకం పంపించాం. దానికి correspondence జరుగుతోంది. అదిగాకుండా 16 కోట్ల పథకం ఒకటి ఉంది. శాశ్వత కరువు ప్రాంతాలు కొన్ని మహారాష్ట్ర, మైసూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లకు సంబంధించి ఒక లక్ష చదరపు మైళ్లపైన, దాదాపు 2¼ లక్షల జనాభా ఉంది. Socialist సమాజ వ్యవస్థ స్థాపించుకోవాలన్నప్పుడు ఇది జాతీయ పథకంగా తయారుచేస్తే బాగుంటుందని అనుకొంటున్నాం. దానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ) :—అధ్యక్షా! ఇప్పటికి 10 సంవత్సరాలు అయినప్పటికీ, శాశ్వత కరువు నివారణకు నిశ్చితమైన ప్రణాళిక లేదు. 2, 3 సంవత్సరాలుగా Chief Minister గారు చాలా ప్రయత్నం చేసి, Southern Chief Ministers అందరిని కలిపి ఒక Plan వేశారు. అయితే మాకు ఏమి నమ్మకం లేదు. ఎప్పుడు take up చేస్తారో తెలియదు. కనీసం జిల్లా వారీగా ఎంత ప్రాంతం permanent గా కరువుకి గురి అవుతోంది. కనీసం దానికి అయినా ప్రణాళిక తయారుచేసి, industrialsaition లో అయినా, irrigation లో అయినా, tap చేసే టటువంటి పద్ధతులపై అయినా ఒక Plan తయారుచేసి, ఈ Plan కి ఇన్ని కోట్లు

ఖర్చు అవుతుందని, సంవత్సరం వారీగా ఇంత ఇవ్వాలని, ఖచ్చితమైన ఒక demand Plan చేయడానికి ప్రభుత్వం ఏమి అయినా ప్రయత్నం చేస్తోందా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—Plans కు ఏమీ కొరతలేదు. 8 కోట్లు, 16 కోట్లు Plans ఉన్నాయి. కావాలంటే సభ్యులకు అందచేస్తాం. 4 వ ప్రణాళిక, 1969-70 Plan ముసాయిదాతో 40 కోట్లు పెట్టాలని కేంద్ర ప్రభుత్వంతో వాదిస్తున్నాం.

శ్రీ కె. సి. శ్రీరంగయ్య (సింగన్నమాల) :—ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఏవేవి కరువు ప్రాంతాలో ప్రకటించారా ? శాశ్వత కరువు నివారణ నిమిత్తం, ఏఏ జిల్లాలకు, ఎంత డబ్బు కేటాయిస్తున్నారు ? ఈ పథకాల గురించి ఆలోచిస్తూ ఉంటే, ప్రజలు నేలమట్టం అయ్యే పరిస్థితి ఉంది. అందుచే, తక్షణం ఏఏ జిల్లాలలో, ఏఏ చర్యలు తీసుకొంటున్నారో తెలియజేస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—కరువు రాష్ట్రాలకు ఒక ప్రణాళిక ఉంది. ప్రణాళికలో కొన్ని సూత్రాలు నిర్దేశింపబడి ఉన్నాయి drought affected areas వేరే ఉన్నాయి, Chronic drought affected areas వేరే ఉన్నాయి. Chronic affected areas కోసం అని చెప్పి, ఇతర రాష్ట్రాలకు సంబంధించి, 49 కోట్లు రూపాయలు కేటాయించారు. వీటినన్నిటిని దృష్టిలో ఉంచుకొని పథకాలు అమలు పరుస్తున్నాము.

శ్రీ కె. సి. శ్రీరంగయ్య :—రాష్ట్రంలో ఏఏ జిల్లాలు కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించారు. తక్షణం ఏఏ జిల్లాలకు ఎంత కేటాయిస్తున్నారు. ఏఏ జిల్లాలకు తక్షణ చర్యలు తీసుకొంటున్నారని నా ప్రశ్న, మీరు ఎప్పుడు జరిగేదానిని, Plan ల గురించి చెబితే, ప్రజలు చచ్చి సున్నం అయిపోతూ ఉంటే-వారికి మేము ఏమని సమాధానం చెప్పాలి. తక్షణం ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకొంటోందని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— Budget Proposals సభవారి ముందు ఉన్నాయి. దానిలో చూడవచ్చు.

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు (నర్సీపట్టణం) :— అధ్యక్షా ! విశాఖపట్టణం జిల్లాలో industries ప్రారంభించి, చాలా schemes వేస్తున్నారు. కాని అక్కడ త్రాగడానికి మంచి నీళ్లు కూడా లేవు. మాకు ఆనకట్టలు కట్టకపోయినా, గోదావరి నీళ్లు అయినా ఎప్పుడైనా ఇస్తే, కరువు నివారణ పూర్తి అవుతుంది. విశాఖపట్టణం జిల్లాకు, గోదావరి మెరక భూములకు కృష్ణా నీరు రావడానికి అవకాశం ఉంది, దీన్ని గురించి ఏమి అయినా ఆలోచిస్తున్నారా ?

Sri V. C. Kesava Rao :—Can the Government Whip put a question when he is part of the Government to be answered in this House ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—There is no such objection. He can participate in the debate.

Mr. Speaker :—When a point of order is raised, it is not the Minister that decides. What is the point of order that he is raising ?

Sri V. C. Kesava Rao :—The point of order is whether the Government Chief Whip can put a question in the House ?

Mr. Speaker :—When he becomes a Whip, he does not lose his rights as a member. Still he has got a right to elicit information.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) :—శాశ్వత కరువు నివారణకు రెండు సంవత్సరాల క్రితం తిరుపతిలో ఒక conference పెట్టి, చాలా హడావిడి చేశారు. ఇంతవరకు ఏమి సాధించగలిగారు ? Funds ఏమి అయినా తీసుకురాగలిగారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—మూడు రాష్ట్రాలవారు కలిసి కేంద్ర ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు జరుపుతున్నారు. తప్పకుండా 4 వ ప్రణాళిక ముసాయిదాలో 43 కోట్లు కేటాయిస్తున్నారు.

శ్రీ వెంకటరెడ్డి (పొణ్యం) :—అధ్యక్షా ! స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 20 సంవత్సరాల అయినప్పటికీ శాశ్వత కరువు ప్రాంతాలకు ఒక పథకం తెచ్చుకోలేకపోవటం మన దురదృష్టం. దక్షిణాది రాష్ట్రాలన్నీ కలిసి ఒక ప్రతిపాదన చేసి పంపేవరకు అక్కడి ప్రజలు అసలు ఉంటారా అనే సమస్య వచ్చింది. కాబట్టి నెల్లూరు జిల్లాలో మెట్ట ప్రాంతాలలో, రాయలసీమలో కొన్ని చోట్ల 20, 30 అడుగుల లోతున నీళ్లు వచ్చే అవకాశం ఉంది. అందుచేత అచ్చట drilling machines పెట్టి electricity పెడితే, కరువు నివారణ అవుతుంది. ఈ దీర్ఘ ప్రణాళికతోపాటు కరువు నివారణ కోసం, తాత్కాలిక ప్రణాళిక ఏది అయినా ఆలోచన చేస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—తాత్కాలిక ప్రణాళికలు కొన్ని ఉన్నాయి ఈ సంవత్సరం Budget లో డబ్బులేదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. పోయిన మూడు సంవత్సరాలలో—1965-66 లో 105 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాం. 1966-67 లో 95 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాం. ఈ సంవత్సరం 70 కోట్లు మాత్రమే, ఉంది మరి వచ్చే సంవత్సరం ఎట్లా ఉంటుందో ఇంకా Final కాలేదు. final అయిన తర్వాత చెబుతాను.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు (నెల్లూరు) :—కరువు ప్రాంతాలకు గురించి ఒక నిశ్చితమైన ప్రణాళిక ఏమైనా ప్రభుత్వము తయారు చేశారా ? అట్లా తయారు చేసి ఉంటె, ఆ అంశాలు అసెంబ్లీ ముందు పెడతారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—తప్పకుండా అసెంబ్లీ ముందు తీసుకొని వస్తామండి.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (అనంతపురం) :—మంత్రిగారు సంవత్సరం సంవత్సరం ప్రణాళికకు ఇంత ఖర్చు పెడుతున్నాము, ఇంత తక్కువ అవుతుంది అనే విషయాన్ని గురించి చెప్పి, ఈ కరువు నివారణ గురించి ఇప్పుడు ఆలోచించడానికి వీలు లేదనే విధంగా చెప్పారు. అసలు మనము ఒక తీర్మానం pass చేశాము. అసెంబ్లీలో, ప్రత్యేకమైనటువంటి fund ఒకటి create చేయాలి, కరువు నివారణకు గాను, దానిని కేంద్ర ప్రభుత్వం చేత ఒప్పించాలని ఒక తీర్మానం చేశారు. ఆ తీర్మానం ఏమైనట్లు ?

కరువు ప్రాంతాలను కరువునుంచి మనము రక్షించడానికి మనము తీసుకొంటున్నటు వంటి చర్యలు ఏలాంటివి అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—6-6-1966 న ఏకగ్రీవంగా మనము తీర్మానం pass చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించాము. దానిని pursue చేస్తూనే ఉన్నాము. మనమే కాకుండా ఆ తీర్మానానికి సంబంధించినటువంటి మహారాష్ట్ర, మైసూరు ప్రభుత్వాలు కూడా చేస్తున్నాయి అని నేను ఇదివరకే మనవి చేసినాను. కనుక శాశ్వత కరువు నివారణకు ఏమీ పథకాలు లేవని చెప్పడం బాగలేదు.

శ్రీ జి శివయ్య :—తమరు సమాధానము చెప్పినప్పుడు రెండు schemes Central Government కు పంపించామని చెప్పారు। ఏ సంవత్సరం పంపించారు? దాని వివరాలు ఏమిటి। ఇప్పుడు అది ఏ process లో ఉన్నది. తరువాత 1966 జనవరిలో అఖిల పక్ష క్షామ నివారణ మహాసభ ఒకటి అనంతపురములో జరిగింది. ఆ recommendations గవర్నమెంటుకు పంపించారా। వాటిని కూడా దృష్టిలో పెట్టుకొన్నారా లేదా?

కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—12 తాలూకాలకు సంబంధించినటువంటి పథకము ఒకటి 1964 లో పంపించాము. తరువాత 1966 లో కూడా పంపించాము. 1967 లో కూడా పంపించాము. అనంతపురము జిల్లాకు సంబంధించి 2½ కోట్లు పథకము 1967 లో పంపించాము. వివరాలు సభముందు పెడతాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఈ ప్రశ్నకు రెండవభాగములో కేంద్రము ఏమైనా సహాయము చేసిందా అంటే లేదని అన్నారు. మన ఆంధ్రలో 60 percent కరువుతో బాధపడుతున్నారని మనము చెప్పినప్పటికినీ, ఏన్నో తీర్మానాలుచేసి పంపించినప్పటికినీ, కేటాయించకపోవడంలో అసలు మన రాష్ట్రప్రభుత్వము యొక్క లోపమా ఇది లేకపోతే అడగకుండా ఉన్నందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇవ్వకుండా ఉన్నదా అనేది ఒకటి. రెండవది తక్షణమే ఈ బడ్జెటులో ఏదైనా కొంత దానికొరకు provide చేస్తే ఏదో ఒకవిధంగా దానిని ప్రారంభించినవాళ్ళు అవుతారు. కాబట్టి మన ముఖ్యమంత్రిగారు కేంద్రముతో పోట్లాడి, తక్షణమే ఈ బడ్జెటులో కొంతైనా include చేసేదానికి పూనుకొంటారా?

శ్రీ కె. వి నారాయణరెడ్డి :—కేంద్ర రాష్ట్రప్రభుత్వాల లోపము అని చెప్పడానికి వీలులేదు. అసలు మనకు two wars, two droughts ఇవన్నీ వచ్చి upset చేసినవి. కాని, కొంత కేంద్రప్రభుత్వము సహాయము రాకుండినాగాని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వము 4 వ ప్రణాళికలో ఈ 5 ఏళ్ళలోపల 50 లక్షలు రూపాయలైనా కనీసం ఈ drought affected areas కు ఖర్చు పెట్టాలని, దానికి పొందుపరచింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—అసలు మీరు ఏ ప్రాంతాలను శాశ్వత కరువు నివారణ ప్రాంతాలుగా నిర్ణయించి పంపించినారు. అసలు ఆవిధంగా నిర్ణయించి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సూచన చేశారా? వాటి నివారణకు ఎక్కడ ఏ చర్యలు మీరు propose చేశారు అనే విషయం ఏమీ వెల్లడించడంలేదు. ఏదో తేలికగా ఆలోచిస్తున్నాము అనే ధోరణిలో చెప్తున్నారు. ఇదేదో ఆలోచిస్తున్నాము, అనుకొంటున్నాము అని కాకుండా దీన్నిగురించి serious గా ఏమైనా ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తుందా? రెండవది, కేంద్ర ప్రభుత్వము డబ్బు యివ్వకపోయినా, కనీసం ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి schemes

అయినా అక్కడ తీసుకొని అక్కడ కరువు నివారణకు తోడ్పడేవిధంగా రూపొందిస్తుందా?

శ్రీ కె వి. నారాయణరెడ్డి :—చాలా serious గానే మనవిచేశాను. ఈ ప్రశ్న చాలా దినాలనుంచి ఎంతోమంది సభ్యులు అడిగినారు. 1966 లో గోపాలక్రిష్ణయ్య గారుకూడా ఈ ప్రశ్న అడిగారు. దానికి సమాధానము వచ్చింది. తరువాత ప్రభుత్వము ఎన్నో చర్యలు తీసుకొన్నది. ఆ schemes అన్నీ సభముందు పెడతాను. దానికి కొంత time కావాలి. ఆ వివరాలన్నీ table మీద పెడతాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) :—ఈ దక్షిణాది ప్రాంతాలయొక్క కరువు నివారణ కార్యక్రమం గురించి, మద్రాసు, ఆంధ్ర, మైసూరు ముఖ్యమంత్రులు తిరుపతిలో సమావేశము అయి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి శాశ్వత కరువు నివారణకుగాను ఒక ప్రతిపాదన చేసిన గౌరవనీయ మంత్రిగారికి జ్ఞాపకం ఉంటుందని అనుకొంటాను. అది ఈనాడు ఏస్థాయిలో ఉన్నది? అదేమైనా పరిశీలన జరుగుతున్నదా లేక drop చేశారా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—అదే నేను యిదివరకు మనవిచేశానండి. జాతీయ పథకము ఒకటి కావాలని, మైసూరు, మహారాష్ట్ర, మద్రాసు, ఆంధ్ర ముఖ్యమంత్రుల సమావేశము ఒకటి తిరుపతిలో జరిగింది. దానితరువాతనే మొన్న June 6 వ తేదీనాడు ఇక్కడ అసెంబ్లీలోకూడా ఒక తీర్మానం ఏకగ్రీవంగా pass చేశారు. అది కేంద్రప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉన్నది. తప్పకుండా అది వచ్చే నాల్గవ ప్రణాళికలో, ముసాయిదా ప్రణాళికలో పెట్టాలని, దానికి 40 కోట్ల రూపాయలు తప్పకుండా ఉండాలని కేంద్రప్రభుత్వముతో సంప్రతింపులు జరుపుతూనే ఉన్నాము.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ (పలమనేరు):—అధ్యక్షా, మూడు ప్రణాళికలు పూర్తి అయిపోయినాయి. నాల్గవ ప్రణాళిక వస్తూఉన్నవి. ఇప్పుడుకూడా ఆలోచనలో ఉన్నది అంటే ఈ శాశ్వత కరువు నివారణకొరకు ఏది మీరు చేయరు అనే నమ్మకము తేలిపోయింది. కనీసం minor irrigation electricity లాంటివాటిలో 1.5 return రావాలి అనే నిర్బంధన మినహాయింపుచేసి ఈ రాయలసీమలో వాటినైనా take up చేస్తే, ఆ విధంగానైనా కొంత అభివృద్ధి ఉంటుంది. కనుక అదైనా పరిశీలన చేస్తారా.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—పథకాలు ఉన్నాయి. కాని డబ్బు కొరతవల్ల జరగలేదు. తరువాత నాల్గవ ప్రణాళిక finalise కాలేదు కాబట్టి annual plans లో, ఈ electricity, irrigation, agriculture వాటికి ముఖ్యంగా priority ఇచ్చి చేయాలనే ఉన్నది.

శ్రీ కె. అంజనరెడ్డి :—1968-69 సంవత్సరానికిగాను, famine area నుంచి అనంతపురము జిల్లానుంచి ఏమైనా schemes మీకు వచ్చినాయా?

శ్రీ కె. వి. నారాయవరెడ్డి :—Separate question వేయండి. ఇప్పుడు ఆ వివరాలు లేవు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇదివరకు అసలు famine relief కోసమని ఏదో Central Government కు పంపించామని అన్నారు. Drought affected

areas కోసం పంపించినారు గాని famine areas కు గాను schemes ఏమైనా పంపించారా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—Permanent drought affected areas అని చెప్పి, అంటె అది famine క్రిందే వస్తుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—దానికి దీనికి తేడా వుంది.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—Famine వచ్చినప్పుడు, Famine Code పెట్టుకొని declare చేయవలసివస్తుందిగాని, ఇవి perment drought affected areas కొరకు శాశ్వత కరువు నివారణకొరకని - తెలుగులో కరువు అంటారు ఇంగ్లీషులో drought and famine అనేదానికి కాస్త తేడా ఉన్నది. అందుకొరకే Famine Code తో famine కు సంబంధం ఉంటుంది. ఇది permanent గా నివారణ చేయాలని, దానికి సంబంధించిన area దాదాపు లక్ష చదరపుమైళ్ళు ఉంటుంది. దానికి సంబంధించిన జనాభా 81/4 కోట్లమంది ఉన్నారు, ఆ పథకము వేరే ఉన్నది.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—ఏవో రెండు పథకాలు పంపించామని అన్నారు. మన రాష్ట్రంలో chronic drought affected areas గురించి survey జరిగింది. ఆ ప్రాంతాలు ఏవి? అక్కడ శాశ్వతంగా కరువు నివారించడానికి సమగ్రమైన పథకాలు తయారుచేశారా? తయారుచేస్తే, వాటిని Central Government కు పంపిస్తే. మన బాధ్యతగా వాటిని అమలుపరచడానికి ఎంతవరకు కేటాయింపులు చేస్తున్నారు?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—రాష్ట్రప్రభుత్వము మన ప్రణాళికలో, మన బడ్జెటులోనుంచి 50 లక్షలు 4 వ ప్రణాళికకుగాను చేసినాము. అయితే ఇది, 40, 50 లక్షలతో అయ్యేపనికాదు. వందకోట్లతో జాతీయ పథకము క్రింద జరగవలసింది ఇది.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న :—ముఖ్యమంత్రిగారు శాశ్వత కరువు నివారణకు ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నదిగాని, ప్రత్యేకంగా మేము కోరేది ఏమిటంటే, కనీసం ఈ సంవత్సరంలో అయిన ఈ electricity's కి deepning of wells కు subsidiary wells కు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇచ్చి వాటికి ఈ బడ్జెటులో provide చేసి, కనీసం తాత్కాలికంగా ఈ కరువునుంచి బయట పడటానికి తోడ్పడతారా? ఈ electricity విషయంలో, standard రాకుండా పోతుంది, uneconomical అని చాలా స్కీములు వెనుకబడిపోతున్నాయి. ప్రత్యేకంగా ఈ electricity విషయములోనైనా uneconomical అనే conditions తీసివేసి అది supply చేయడానికి ప్రత్యేక ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రయత్నం చేస్తారా? ఆ విధంగా చేయవలెనని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—1967-68 కంటె 1968-69 లో మనకు ఇబ్బందులు ఉన్నప్పటికీ, Electricity కి ఎక్కువ కేటాయించామండి.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఇది చాలా పెద్ద ప్రశ్న అయినప్పటికినీ, మంత్రిగారి దగ్గర నుంచి సరియైన సమాధానాలు రావడం లేదు. రెండు విషయాలు స్పష్టంగా చెప్పండి ఇదిగో ఫలానా ఫలానా areas అంతా famine or drought affected areas అని చెప్పండి ఇదిగో వాటికి ఫలానా పథకము వేసినాము అని చెప్పండి. ఈ రెండు చెప్పండి పులివెందలలో ఈ కరువు గురించి 22 వ తేదీ నుంచి నిరాహారదీక్ష

కూడా వ్రాసినాడు, రామకృష్ణారెడ్డి, కాంగ్రెసు అతనే, మనకు తెలుస్తున్నది. అక్కడ త్రాగడానికి నీళ్లు లేవు, ఆకలితో చస్తున్నారు. వాళ్లకు ఇస్తున్న relief ఏమిటి, తీసుకొన్నటువంటి measures ఏమిటి ? దీన్ని గురించి ఏదీ స్పష్టంగా చెప్పకుండా ఏదో మేము అడగడం, వాళ్లు ఏదో చెప్పి దాటివేయడంవల్ల ప్రయోజనం లేదు. ఇదిగో మేము చేస్తున్నది ఇది, permanent measures ఇవి అని ఈ రెండూ స్పష్టంగా చెప్పండి. ఇంతమంది సభ్యులు అడిగినా కూడా వాళ్లకు సరియైన సమాధానము రాలేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నేను ఇదివరకు నుంచి మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు మన ప్రణాళికలో ఈ backward areas లేక dry areas కుగాను సాధ్యమైనంత ఎక్కువగా కేటాయింపులు చేయడం ఒక కార్యక్రమము. మామూలుగా ప్రణాళికా కార్యక్రమాలలో ఇటువంటి areas కు కొంత emphasis ఇచ్చి, కొంత ఎక్కువ డబ్బు ఇచ్చి, electricity, minor irrigation కార్యక్రమాలు చేయడం అది వేరే పద్ధతి, అసలు మొట్టమొదట నుంచి పదే పదే నేను మనవి చేశాను అసలు మేము ఈ 3, 4 రాష్ట్రాలు కోరేది ఏమిటంటే ఈ drought affected areas కు, మామూలుగా dry areas కు, ఇటువంటి famine areas కు, సంబంధం లేదని మేము చెప్పుతున్నాము. అది అసలు main distribution, లేకపోతే అసలు దేశం మొత్తం మీద two thirds ఉన్నది. ఈ dry area, drought affected area. దానితో జతపరిస్తే ఇది అయ్యే కార్యక్రమం కాదు. మేము ఏమి చెప్పుతున్నామంటే This has got a long history where it is said that in one year out of every two years or three years, there is recurring famine and therefore this is a separate area. This has a historical background. అని మేము చెబుతున్నాము, ఇది ఒక నేషనల్ ప్లాన్‌లో చేయవలసిన కార్యక్రమంగాని, ఒక స్టేటుప్లాన్‌లో ఏదో ఒక కోటి రూపాయలో అరకోటి రూపాయలో 2 కోట్లో, అదనంగా పెట్టినందువల్ల ఇది తీరే సమస్య కాదని నచ్చ చెప్పాము. నేషనల్ ప్లాన్‌లో పెడతామని ఒప్పుకొన్నారు. అంతవరకు He is a good concession దానికి మొట్టమొదట 40 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించారు. మళ్ళీ దానిని 10 కోట్లకు వేశారు. ఇంతవరకు కార్యక్రమం చేయలేదు. దీనిలో అనేక రకాలు ఉన్నాయి. పర్మనెంట్ రిలీఫ్‌లో కూడ ఇపుడు గౌ. సభ్యులు చెప్పినట్లు కొన్ని ఇన్‌వెస్టిగేషన్స్ జరగవలసి ఉన్నవి. అండర్‌గ్రౌండ్ వాటర్ విషయం. ఇతర విషయాలు ఉన్నవి. అవి ఇన్‌వెస్టిగేషన్ జరిగే లోపుగానే కొన్ని కార్యక్రమాలు ఇదివరకు మనం ఎస్టిమేట్ చేసినటువంటి కార్యక్రమాలు అమలు చేయవలసి నటువంటివి కొన్ని ఉన్నవి. ఇపుడు కొంత డబ్బు ముందు కేటాయిస్తూ యీ చిన్న చిన్న కార్యక్రమాలు ఎలక్ట్రిసిటీ మైనర్ ఇరిగేషన్ కార్యక్రమాలు తీసుకొంటూ ఉండవచ్చును. ఆంతలోపు పై ఇన్‌వెస్టిగేషన్, ఏరియల్ సర్వే వగైరా అన్నీ చేయవచ్చును. కాబట్టి నేషనల్ సెక్టార్‌లో తీసుకొని దీనికి సరైనటువంటి మోతాదులో కేటాయింపులు జరిగినట్లయితే అది సాధ్యం అవుతుంది తప్ప ఏదో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒకటి రెండు కోట్లు అదనంగా తాత్కాలికంగా ఇచ్చినందువల్ల మాత్రం ఇది తీరదని చెబుతున్నాము. నాలుగవ ప్రణాళికా ముసాయిదా ఇపుడు తయారవుతున్నది. దానికి ఒక ప్రత్యేకమైన సమావేశము ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం వస్తుంది. దీనిపైన చర్చ అయిన

తర్వాత నాలుగవ ప్రణాళికలో ఏదో నిర్దుష్టంగా కొంత కార్యక్రమం ఏర్పడటానికి అవకాశం ఉంటుంది. అని ఇప్పటి పరిస్థితిలో భావిస్తున్నాము. ముందు రోజులలో చూడవలసిన విషయం.

INTERIM REPORT ON THE EXPORT POTENTIAL OF THE STATE

1142—

* 3325 Q.—Sarvasri Badrivishal Pitti (Maharajgunj) and Vavilala Gopala-krishnaiah :—Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state:

(a) whether the interim report of the export potential of the State has been received from the Indian Institute of Foreign Trade, New Delhi;

(b) whether a detailed report has also been received from the said Institution; and

(c) the amount spent by the Government towards the same?

Sri K. V. Narayana Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Rs. 1,50,000 so far.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—నివేదిక తయారైనది అన్నారు. అది మాకు అందజేస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయరెడ్డి :—850 పేజీల రిపోర్టు ఉన్నది. రెండు వ్యాల్యూమ్స్ ఉన్నవి. దానిని సమ్మరైజ్ చేసి ప్రింటింగ్‌కు పంపించాము. ఈ నెలాఖరుకు— 28 వ తేదీకి ఇస్తాము.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—పెద్ద రిపోర్టు అయినప్పటికీ—దానిలో ఉన్న సారాంశం—ప్రధానమైన అంశాలు ఏవైనా చెలవిస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఇది చాలా పెద్ద రిపోర్టు. దానిలో ఎక్స్‌పోర్టు పొటెన్షియల్ సర్వే—మన ప్రాస్పెక్ట్స్ ఏమి ఉన్నాయి—అని వ్రాశారు. It is first of its kind. No other State has done it. అది మన దగ్గరనే జరిగింది కనుక, దానికి ఫాలో అప్ మెజర్స్ చేయాలని చెప్పి—దానికి డైరక్టరేట్ ఆఫ్ కామర్స్ అండ్ ఎక్స్‌పోర్ట్ ప్రమోషన్ చేశాము; ఎపెక్స్‌బాడీ, పేనల్స్ కూడ చేశాము. ఎగ్రికల్చర్ బేస్ ఇండస్ట్రియల్ బేస్ మెరేన్ బేస్, మినరల్ బేస్ అని నాలుగు భాగాలుగా విభజించి మన రాష్ట్రంలో పొటెన్షియాలిటీస్ ఏమి ఉన్నవో ఆ రిపోర్టులో చక్కగా చెప్పారు. దాని ఫాలో అప్ మెజర్స్ కూడ చేస్తున్నాము.

TEMPORARY SUB-COURTS

1149—

* 1504L-Q.—Sri T. C. Rajan :—Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) how many temporary sub-courts and temporary District Munsif Courts are there in our State and the places at which they are

(b) is it a fact that these courts will be abolished in every summer and reinstated after every vacation;

(c) if so, what are the reasons; and

(d) what is the amount that the Government is saving by closing these courts ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—(a) Eleven temporary Sub-Courts and nine temporary District Munsif's Courts are functioning in the State. A statement showing the places at which these courts are functioning is placed on the Table of the House.

(b) Yes. But the Additional District Munsif's Court, Repalle and Additional District Munsif's Court, Proddatur have not been abolished since 1963 for the reason that the criminal work in the said courts was heavy and keenly contested.

(c) During the summer vacation all the civil courts are closed and the civil work is suspended. So all the temporary courts which are established for the civil work are abolished in summer vacations.

(d) No saving please.

STATEMENT LAID ON THE TABLE

[Vide answer to L.A.Q. No. 1149 (* 1504-L)]

(a) I. Number of temporary Sub-Courts. .. 11.

	DESIGNATION OF THE COURT.		LOCATION.
(1)	Sub-Court	..	Cuddapah.
(2)	Sub-Court	..	Vizianagaram.
(3)	Sub-Court	..	Adoni.
(4)	Special Judge's Court for S.P.E. Cases.	..	Secunderabad.
(5)	II Additional Sub-Court	..	Vijayawada.
(6)	Additional Sub-Court	..	Ongole.
(7)	do	..	Tenali.
(8)	do	..	Bapatla.
(9)	do	..	Narasaraopet.
(10)	do	..	Srikakulam.
(11)	do	..	Chittoor.

II. DISTRICT MUNSIFS COURTS.

Number of temporary District Munsif's Courts .. 9.

(1)	District Munsif cum I Class Magistrate's Court.	..	Kalahasti.
(2)	do	..	Puttur.
(3)	do	..	Kuppam.
(4)	do	..	Sattanapalle.
(5)	Additional District Munsif's Court.	.	Proddatur.
(6)	do		Repalle.
(7)	II Additional District Munsif's Court.	..	Bapatla.
(8)	Additional District Munsif's Court.	..	Tirupati.
(9)	III Additional District Munsif's Court.	..	Guntur.

(b) Among the above courts, the following alone were abolished during the Summer Vacation of 1967.

(1)	II Additional Sub-Court	..	Vijayawada.
(2)	Additional Sub-Court	..	Ongole.
(3)	do	..	Tenali.
(4)	do	.	Bapatla.
(5)	do	..	Srikakulam.
(6)	II Additional District Munsif's Court.	..	Bapatla.
(7)	III Additional District Munsif's Court.	..	Guntur.

శ్రీ టి. ఎన్. రాజన్ :—7 సబ్‌కోర్టులు సమ్మర్‌లో రద్దు చేస్తున్నట్లుగా చెప్పారు. ప్రతి సమ్మర్‌లో కోర్టు రద్దుచేసి అక్కడ ఉన్న మున్సఫ్ జడ్జిస్ రిపర్ట్ చేసి ఇంకో ప్రాంతానికి పంపటంవల్ల, ఆ ప్రాంతంలో ఉండేవారిని ఇంకో ప్రాంతానికి పంపటంవల్ల ప్రభుత్వానికి చాలా డి. ఎ. ఖర్చు అవుతున్నది. ప్రతి సమ్మర్‌లో ఆయన రివర్షన్ అవటం తిరిగి ఇంకో చోటకు పోస్టింగ్ అయి, అతడు జాయినింగ్ టైమ్ ఎవైల్ చేసుకొనేటప్పటికి—మళ్ళీ సమ్మర్ రావటం—యీ విధంగా అనవసరంగా డిస్టర్బ్ చేయటం కంటే వాటిని కంటిన్యూ చేయటానికి ప్రభుత్వం ఎందుకు ప్రయత్నం చేయకూడదు ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఇది చాలా నాళ్ల నుండి ఇట్లా జరుగుతున్నది. అందువల్ల అది కంటిన్యూ అవుతున్నది. దానిని పర్మినెంట్ చేసే విషయం ఆలోచిస్తున్నాము.

శ్రీ బి. శివయ్య :—సఫిషియంట్ వర్క్ ఉన్నటువంటి కోర్టులను ఎందుకు పర్మినెంట్ చేయకూడదు ? తాత్కాలికంగా ఎందుకు పెట్టవలసిన అవసరం వచ్చింది?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—దానిని ఆలోచిస్తున్నామని చెప్పాను.

NELLORE SUB-COURT BUILDINGS

1151—

* 1499 (E) Q.—Sri A. Madhava Rao :—Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) whether the Government is aware of the fact that the present buildings in which the District Court, Sub-Court, Munsiff Court are located in Nellore are in a bad condition and that during rainy season the roof are leaking especially in Sub-Court:

(b) whether the Government propose to construct new buildings during the 4th plan; and

(c) if not, the reasons therefor ?

Sri K. V. Narayana Reddy :- (a) Yes, Sir.

(b) No, Sir.

(c) In view of the present financial stringency, it is not possible to under-take this item of work which involves an expenditure of Rs. 2,60,000.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో యీ ఒక్క కోర్టులోనే వానంతా ఉంటుంది. రెనొవేషన్‌గాని, రికన్‌స్ట్రక్షన్‌గాని, రిమోడలింగ్‌గాని చేయటానికి ఏదైనా ప్రయత్నం చేస్తారా ? లేకపోతే కోర్టు ఆ రోజు మూయవలసివస్తుంది.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—తప్పకుండా రినొవేషన్ చేయిస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—కోర్టులు టెంపరరీగా పెట్టటం తీసివేయటం వల్ల ఇతర డిపార్ట్‌మెంట్స్, రెవిన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్ నుండి తీసుకొంటున్న మునిసిఫ్‌లను తిరిగి పేరెంట్ డిపార్ట్‌మెంట్స్‌కు పంపిస్తున్నారు. తిరిగి హైకోర్టులో గుమాస్తాలకు మునిసిఫ్‌లు ఇస్తున్నారు. వారిని పేరెంట్ డిపార్ట్‌మెంట్స్‌కు పంపేటప్పటికి అక్కడ వారికి లీన్ లేకుండా ఉండే పరిస్థితి వచ్చింది. దానికేమైనా రెగ్యులేషన్స్ ఉన్నాయా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—రెగ్యులేషన్స్, పద్ధతులు ఉన్నవి. వారు చెప్పింది తప్పకుండా ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—రెగ్యులేషన్స్ ఏమీ లేవు. రెవిన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్‌లో ఒకరిని జ్యుడిషియరీ మేజిస్ట్రేటుగా తీసుకొని ఆయనను టెంపరరీ కోర్టులో వేశారు. ఎండాకాలంలో ఆయనను తిరిగి అతని పేరెంట్ డిపార్ట్‌మెంట్‌కు పంపిస్తున్నారు. అందువల్ల అతని సర్వీసు కంటిన్యూ కాదు. ప్రొబేషన్ కంటిన్యూ చేయటంలేదు. వారు తిరిగి రెవిన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్‌కు వెడితే మీకు ఉద్యోగం లేదు అంటున్నారు. రెవిన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్‌లో నీకు లీన్ లేదని చెబుతున్నారు.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— దానికి నేను సమాధానం చెప్పాను.

WORK ON THE MIDATHAVAGU SCHEME

1155—

* 1487 (Z) Q.—Sarvasri G. Subba Naidu, T. Purushothama Rao (Wardhannapet) and S. R. A. S. Appala Naidu (Paravada) :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether the Government are aware of the fact that the work of Midathavagu scheme, Kavali taluk has come to a stand still;

(b) if so, when the work will be taken up again; and

(c) whether water will be supplied this year for cultivation ?

Sri S. Sidda Reddy : (a) The work is not stopped It is in progress.

(b) Does not arise.

(c) No, Sir.

శ్రీ జి. సుబ్బయ్యనాయుడు :— కావలి తాలూకాలో మిడతవాగు పథకం 5. 6 సంవత్సరాలు అయినప్పటికి, యిప్పటికీ పని పూర్తికాలేదు. ఏ కొద్దిలోనే పని నిలబడిపోయి ఆ area లో సాగుకు అవకాశం లేకుండా నిలబడి పోయింది. ఈ area లో లింగనపాలెం అనే గ్రామానికి ఆ కాలవవల్ల రహదారి సౌకర్యం బొత్తిగా లేకుండా పోయింది దానినిగురించి ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చినదా ? అక్కడ culvert గురించి లింగనపాలెం గ్రామస్థులు ప్రభుత్వానికి apply చేసుకొనిఉన్నారు. ప్రభుత్వదృష్టికి culvert విషయం వచ్చినదా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— వేరే ప్రశ్న వేయండి.

Mr. Speaker :— There is a short notice question given by Sri R. Mahananda and others regarding retrenchment of engineering staff.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— మేము యిచ్చిన call attention notice లో ఉన్న points అన్నీ ఈ Short notice questionలో చేర్చబడలేదు. ఈ Short notice question దీనితరువాత రానున్న call attention ఇదే subject మీద, రెండు ఒకచేసారి తీసుకుంటే మంచిది. లేకుంటే call attention notice లో యిచ్చిన points అన్నీ short notice question లో మేము తీసుకురావడానికి వీలుఉన్నదా ?

మిష్టర్ స్పీకర్ :— మీరు Supplementaries అడగండి. They relate to the same subject. The question of Sri R. Mahananda is very exhaustive. All the questions have been sent to the department for their information. You can put supplementaries and elicit information.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— ఇదేప్రశ్న చాలమంది పంపించి ఉంటారు. నేను పంపించాను. ఇప్పుడు short notice question వచ్చినందువల్ల ordinary quetion వెనకబడిపోవడం జరుగుతుంది. అవి మీరు మామూలుగా admit చేసి ఉంటారు. ఈలోపల Short notice question దానియొక్క urgency వి బట్టి

admit చేయడం న్యాయం. అవన్నీ combined అయివుంటే మరల యిది repetition రాకుండా ఉంటుంది. ఇకమీదటనైనా మనం అది follow అయితే బాగా ఉంటుందని తమకు మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker :— We will try to follow.

SHORT NOTICE QUESTION AND ANSWER

1160–A

* 5348–R Q.— Sarvasri R. Mahananda, T. Nagi Reddy, N. Raghavareddy and P. Subbaiah :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that nearly 10,500 Engineering staff who have got much service and who are from colleges are thrown out of employment;

(b) how many are these in each category.

(c) what are the suggession by the Engineering staff Associations to meet this retrenchment:

(d) did the Government have any measures to creat employment and work to all these; and

(e) did the Government propose to have the unified Engineering service to all the Departments of Panchayat Raj, (R & B) Public Health & P.W.D., if not, why .

Sri S. Sidda Reddy :— (a) Yes, Sir.

(b)	Degree holders (Junior Engineers)		Diploma holders (Supervisors.)
(i) Personnel retrenched.	415		2525
(ii) Degree and diploma holders who have come out of the Colleges & Polytechnics & who are unemployed	2,500		5,000
	2,915		7,525
	Total :	10,440	

(c) The Joint Council of Engineering Associations, Andhra Pradesh, submitted a Memorandum to Government on 6-2-1968 wherein the following suggestions were made to avert retrenchment in various Engineering Departments and to create employment potential for Engineering personnel :

(1) Setting up Designs and Standards units in each of the Engineering branches ;

(2) Enlarging the scope and activities of Investigation units :

(3) Formation of A. P. Construction Corporation ;

(4) Setting up manufacturing unit for bricks and lime :

(5) Investigation of underground water and construction of wells and Lift Irrigation works ;

(6) Unndertaking land surveys and preparation of settlement maps ,

(7) Sanction of 10% Leave Reserve ;

(8) Employment in Public Sector undertakings :

(9) Stoppage of extensions beyond superannuation and cancellation of existing extension :

(10) Registration of Engineers ;

(11) Avoidance of transfer of Govt. Servants for 2 years ;

(12) Dispensing with Govt. jeeps and transport vehicles ;

(13) Creation of Economy cells in each Department.

(d) The suggestions made by the Joint Council of Engineering Associations were considered by Government on 8-2-'68 and decisions have been taken. The decisions taken are :

(1) that the investigations should be completed designs finalised and detailed estimates prepared for

(a) schemes in progress ;

(b) schemes sanctioned administratively but not yet put on ground for lack of funds ; and

(c) new schemes.

(2) water supply schemes should be investigated for

(a) villages and towns with a population of 10,000 and above ;

(b) areas vulnerable to cholera and other epidemics ;

(c) chronically drought effected parts of the State.

(3) the Chief Engineers should determine the schemes to be investigated, fixing yardsticks and targets and sendt proposals to Govt. before the end of February, 1958 ;

(4) staff sanctions which will expire on 29th Feb., '68 should be continued till 31st March, '68 and surplus staff should be put on investigation work immediately on the expiry of the existing sanction ;

(5) to hold discussions with the authorities of major central and other undertakings to find out the details of A. P. personnel employed therein and explore possibilities for the intake of more of them :

(6) where Engineers form Associations or partnerships with their own capital, and come forward to take up contracts, concessions such as waiver of earnest money deposit, secutity deposit, entrustment of works on nomination etc, should be given ;

(7) the question whether planning and supervision by qualified Engineers could be made compulsory for private construction should be examined ,

(8) Memoirs for tanks and Irrigation projects should be got prapared and printed as permanent record

The extent to which the implementations of these decisions would provide employment and work to the retrenched personnel will be known towards the close of this month, after proposals are received from Chief Engineers and approved by Government.

(e) No, Sir.

Mr. T. Nagi Reddy :— When Government makes such a long statement I really wonder why a copy should not have been placed on the Table of the House. It would have been much more easy for us to follow the answer and ask intelligent supplementary questions. For me to remember the whole answer is impossible.

Sri K. Brahmananda Reddy :— May I submit for your consideration, one thing, Sir? This matter is an important one. There is one motion under Rule 74 also. I am going to read whatever has been read by my colleague just now. I would request my colleague to place it on the Table.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

Switch Gear Mfg. Co., Sanathnagar

1143—

* 3329 Q.— Sri Badrivishal Pitti :— Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) whether an export licence has been obtained by the Switch Gear Mfg., Company at Sanathnagar ; and

(b) if so, when ?

A.—

(a) & (b) No, Sir; but their sister concern, M/s. Oblum Electrical Industries, Sanathnagar have obtained an export order for 21 Lightening Arrestors.

The export order was executed on 1-3-'67.

Repalle-Tunnel Road

1144—

*1837 Q.— Sri A. Bhagavantha Rao:— Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether there is any proposal with the Government to take over Repalle Tunnel road and (ii) Repalle Adavula Divi road by the State Highways Department and to sanction a road from Tummala to Gangadipalem; and

(b) if so, at what stage the matter stands ?

A:—

(a) No, Sir;

(b) Does not arise in view of answer to (a)

NARAYANAPURAM PROJECT CHANNEL, SRIKAKULAM DISTRICT

1145—

*1909 Q.— Sri Thangi Satyanarayana :—Will the hon Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether there is any proposal pending with the Government to extend right side channel of the Narayanapuram Project in Srikakulam district to cover the villages of Cintala, Tandamavalasa Patrunivalasa Gudem etc; in Srikakulam taluk, and

(b) if not, whether the Government will be pleased to take up the scheme ?

A:—
(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

GAJULADINNE PROJECT

1146—

*2158 Q.— Sri K. Easwara Reddy :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether the Government propose to construct the Gajuladinne Project in Pathikonda taluk, Kurnool district this year ;

(b) if not, when it will be taken up; and

(c) the difficulties involved, if any, to construct the said project ?

A:—
(a) No, Sir.

(b) As and when the position of funds eases.

(c) Due to paucity of funds.

KUNDERU DRAIN IN GUNTUR

1147—

*2948 Q.— Sri G. Venkata Reddy :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that Kunderu drain in Guntur is being constructed on full contribution by the ryots of the affected area due to that drain :

(b) the rules, regulations and conditions imposed and the method of taking up that work; and

(c) whether there is any proposal before the Government to extend this type of scheme to the whole state by creating a separate board with some capital to take such type of works ?

A:-
(a) Kunderu drain is not being constructed but the construction of outfall sluice at M. 11/6 of the drain is being taken up.

(b) The work will be executed by the P. W. D. as a full contribution work and by collecting the centage charges.

(c) No, Sir.

BRIDGE OVER NARSAPURAM CANAL

1148—

* 1503 (P) Q.—Sri P Seshavataram :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether there is any proposal with the Government to reconstruct the old bridge over the Narsapuram Canal in Palkol, West Godavari district; and

(b) if so, the stage at which the matter stands at present?

A :—

(a) Yes, Sir.

(b) Does not arise.

MUNSIFF-MAGISTRATE COURT AT PATHIKONDA

1150—

* 2803 Q.—Sri K. Eswara Reddy :— Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) whether the Government propose to establish a First Class Munsiff-Magistrate Court at Pathikonda, Kurnool district; and

(b) if so, when; and if not, the reasons therefor?

A :—

(a) Yes, Sir.

(b) This will be done in the final phase of the reorganisation of judiciary which will take some more time due to the financial strigency.

BAR ROOMS FOR COURTS

1152—

* 2324 Q.— Sri P. O. Satyanarayana Raju :—Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state:

(a) the number of Munsif-Magistrates' Courts in our State without Bar rooms ;

(b) whether there are any proposals to construct Bar Rooms in such of those places where they are not existing; and

(c) if so, when?

A :—

(a) 51

(b) Except in the case of Munsif Magistrate's Court at Tadepalligudem, there are no proposals for construction of separate Bar rooms. This work could not be taken up this year for want of

funds. A portion of the court building in all the 51 places has been provided for the use of the members of the Bar.

(c) Does not arise.

MINOR IRRIGATION SCHEME ACROSS KUSHEVATHI

1153—

* 1763 Q.—Sri R. Rajagopala Reddy :—Will the hon Minister for Irrigation be pleased to state ;

(a) whether investigation on a minor irrigation scheme across Kushevathi river in Rayachoti taluk of Cuddapah District has been completed :

(b) if so, the sailent features of the Scheme; and

(c) when it will be taken up in view of the fact that the scheme pertains to an area being subject to continuous drought and contingent famine?

A:—

(a) Yes, Sir.

(b) It is a reservoir scheme across Kushavati River with the following features:—

1. Amount of estimate as revised Rs. 399,600/- works. Rs. 4, 49, 369 including Direct and indirect charges.

2. Ayacut proposed:

New ayacut from dry to wet in Araveedu and Galiveedu Villages of Rayachoti taluk	209.98 acres.
Stabilisation of gap as well as existing registered ayacut under different sources.	70.02
Total ayacut:	280.00 acres.

3. Return: 0.715%

(c) If and when the scheme is sanctioned.

BANTUMAKKUVA RESERVOIR

1154—

* 757 Q.—Sri P. Gunnayya :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether investigation of (1) Bantumakkuva reservoir and (2) Mamidipalli Reservoir schemes in Srikakulam District have been completed by the Government; and

(b) if so. when the said work will be taken up ?

A :—

(a) Yes, Sir.

(b) The Bantumakkuva Reservoir Scheme was merged with the proposal for the construction of an anicut across Swarnamukki river near Dandigama village for which estimates were received and are under scrutiny in the Chief Engineer's Office It cannot be envisageds now when the scheme will be taken up.

REPAIRING THE BUNDS OF BRANCH CHANNELS OF NAGAVALLI LEFT CANAL

1156 –

*767 Q.— Sarvasri J Joji and M. Venkatrami Reddy :— Will the hon. Minister for Igrrigation be pleased to state

(a) the reasons for not repairing the bunds of the branch channels of Nagavalli left canal, which are badly damaged; and

(b) whether the Government will issue orders to the concerned officers, to immediately repair the breaches on the left canal bund of the first branch channel of Nagavalli left canal ?

A:—

(a) & (b) The bunds of the branch channel of Nagavalli left canal, and also its first branch channel have not been damaged and hence the question of issuing orders for closure of breaches does not arise.

PUBLICATIONS BROUGHT OUT BY THE BUREAU OF ECONOMICS

1157—

* 2790 Q.— Sarvasri Badrivishal Pitti, Ahmed Hussain, B. V. Ramanayya and Dhanenkula Narasimham :— Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

the language-wise names of the books and publications brought out by the Bureau of Economics and Statistics so far since its inception ?

A:—

Since its inception on 1-11-1956, the Bureau of Economics and statistics Andhra Pradesh has so far brought out books and publications in English only and a list of those books and publications is laid on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE

[Vide Answer to Legislative Assembly Question No. 1157 (*2790)]

LIST OF THE PUBLICATIONS ISSUED BY THE BUREAU OF ECONOMICS AND STATISTICS ANDHRA PRADESH FROM 1956.

I. Regular Publications (Priced) :

1. The Economic and Statistical Bulletin. (B.Monthly upto 1958 and Quarterly upto May 1967 and then monthly afterwards)
2. Hand Book of Statistics, Andhra Pradesh for the individual years from 1958 to 1966-67. (Annual)

3.	Statistical Abstract of Andhra Pradesh for the individual years from 1956 to 1965	Annual
4.	Season and Crop Report of Andhra Pradesh for the individual years from 1955-56 to 1965 66.	-do-
5	Report on the Quinquinnial Livestock Census, Andhra Pradesh, 1956	(Quinquinnial)
6.	Report on the Quinquinnial Livestock Census, Andhra Pradesh: 1961, Volume-I	-do-
7.	Report on the Quinquinnial Livestock Census, Andhra Pradesh, 1961, Volume-II	-do-

II a. Adhoc Publications (Priced).

1. Decennial Statistical Atlas of the Andhra State Revised and brought up to the end of 1360 Fasli (1950-51)
2. District Census Hand Book of Hyderabad State-Telangana districts - Part-1, 1950-51 to 1954-55.

(*b*) *Adhoc Publications (Unpriced for official use only)*

1.	Basic Statistics relating to the Economy of Andhra Pradesh 1950-51 to 1962-63.	
2.	-do- 1950-51 to 1963-64.	
3.	Tax rates in Andhra Pradesh 1960-61 and 1963-64.	
4.	Third Five Year Plan of Andhra Pradesh . (A districtwise break up)	
5.	Third Five Year Plan of Andhra Pradesh Schemewise particulars of Plan provision expenditure and Central Assistance.	
6.	Second Five Year Plan, Andhra Pradesh -Review of Progress 1956-57 to 1960-61.	
7.	Fact Book on Man-power in Andhra Pradesh	
8.	Comparative Statistics of Andhra Pradesh. with other States In India	1963
9.	-do-	1965
10.	-do-	1966
11.	Indicators of Regional Development of A. P. (Districtwise) 1961-62.	
12.	-do- 1962-63.	
13.	Brochure on Public sector undertakings in Andhra Pradesh.	
14.	Census of Employment in Public sector, Andhra Pradesh (As on 31-3-61).	
15	Census of Manufacturing Industries A. P. 1957.	
16	-do- -do- 1958.	

17.	A Report on Small Scale Industries and Household industries in select areas of A. P. A case study.	1965
18.	A report on Capital formation – 1964	
19.	Report on the Socio-Economic Survey of Slum Dwellers in Hyderabad city - 1964.	
20.	A report on the Socio-Economic Survey A. P. Vol I, (July 1959-60 to June 1960)	1963
21.	-do- -do- Vol. II (July 1959-60 to June 1960)	1964
22.	-do- -do- Vol. I. (July 1960 to June 1961)	1964
23.	A Report of Land utilization and Crop-cutting experiments during 15th to 18th Rounds-July 1959 to June 1964.	
24.	Administrative Report on type II studies undertaken in Andhra Pradesh–Kharif 1963-64.	
25.	A study on the inputs of materials and Labour in building construction in A. P.	1962
26.	Brochure containing some data on House-building and other constructional Activities in A. P. 1960-61.	1962
27.	Key Indicators, Andhra Pradesh	1960
28.	Report on the Sample Survey to the correct estimation of area and yield of coconuts in Andhra Pradesh 1960–61:	1962
29.	Provisional estimates of State Income of A. P. (from 1952–53 to 1958–59)	1959
30.	Revised estimates of State Income of A. P. (from 1952–53 to 1958–59)	1960
31.	Provisional estimates of District income of Andhra Pradesh:	1961
32.	Mannual for Dist. Statistical Officers Vol. I	
33.	-do- -do- Vol. II	
34.	-do- for T. S. As.	
35.	Report on Annual Survey of Industries 1959 – Sate series I	1966
36.	A Statistical Sum-up of Andhra Pradesh	1966
37.	Some important statistics of A. P.	1957

EXCLUSION OF ANAKAPALLI FROM VISAKAHAPATNAM SUB-DIVISON

1158—

* 1100 Q.—Sri K. Govinda Rao:—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) whether Anakapalli area in Waltair Circle has been excluded from Visakhapatnam Sub-Division, and tagged on to Yelamanchili Sub-Division;

(b) if so, when was it done; for what reasons,

(c) whether any representation was received by the Government against this order on the ground of public inconvenience; and

(d) if so, what action is proposed to be taken in the matter?

A:—

(a) Yer, Sir.

(b) From 1-1-1967, on administrative grounds.

(c) No, Sir.

(d) Does not arise in view of (c) above.

BUILDINGS CONSTRUCTED FOR ERRAKALVA PROJECT

1159 -

* 2341 Q.—Sarvasri K. Rami Reddy and Ch. Mallikharjuna:—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that buildings constructed for Errakalva Project near Appalarajugudem (Dharmaraopet) Chinthalapudi taluk, West Godavari District are being kept vacant and unused;

(b) whether the said buildings will be repaired and utilised for Buttayigudem block office and staff quarters;

(c) if not, the objections, if any; and

(d) whether it is not a source of loss to the Government if the buildings are left unused after construction?

A:—

(a) Yes, Sir.

(b) No repairs are required. No. requisition has so far been received for utilising the buildings by Buttayigudem block office and staff.

(c) Does not arise.

(d) There is no loss except interest on capital cost.

STAFF QUARTERS UNDER YERRAKALVA SCHEME

1160—

* 830 Q.—Sri Dhanenkula Narasimham:—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the staff quarters were constructed in 1962 for the purpose of execution of Yerrakalva and Thammileru Scheme;

(b) the amount of expenditure incurred therefor; and

(c) whether the said schemes have been sanctioned at least now?

A:—

(a) Yes, Sir.

(b) Rs. 7,41,541 for construction of quarters at both the project sites, inclusive of maintenance charges upto 31-3-67.

(c) No, Sir,

CALLING ATTENTION TO A MATTER OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re :— Retrenchment of Engineering personnel and prevalence of unemployment among engineering graduates.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— Serious matter అని సభానాయకులు తెలివిస్తున్నారు. దీనిని గురించి ఎప్పైన ఒకపూట చర్చించడానికి అవకాశంయిస్తే బాగా ఉంటుంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు చదివిన స్టేటుమెంటు కాపీలన్నీ Table పైన పెడతారు. Irrigation demand కూడ వస్తుంది. ఆ irregation demand జరిగేటప్పుడు తమరు కొంచెం time extend చేసినా నాకేమి ఆక్షేపణ లేదు. ఈదినం evening కూర్చుతుందాము అంటే కూర్చుందాము నాకేమి ఆక్షేపణలేదు. అదికూడచూచి వారు యింకా ఏమైన concrete suggestions ఉంటే చెప్పవచ్చును. కూలంకషంగా ఆలోచించవచ్చు. ఈమధ్య Central Government, Planning Commission వారుకూడ కొంత ఆలోచన జరుపుతూ ఉన్నట్లు ఉన్నది. ఎంతవరకు ఆలోచనలు వచ్చినాయో ఏమి రూపం దాలుస్తాయో మనకు కొంచెం వ్యవధిఉంటే అదికూడ తెలుస్తుంది. 74 కు కూడ ఒక్కసారే చెప్పేస్తున్నాను. కాగితాలు ఎట్లాగు గౌరవసభ్యులకు యిస్తారు. Irrigation demand రోజు లేకపోతే ముందే తీసుకోవాలన్నా నాకు ఏమి ఆక్షేపణ లేదు. Planning Commission వారుకూడ ఈ సంగతి ఆలోచిస్తున్నారు. వారికి నేను రేపు వెళ్ళినప్పుడు చెప్పి రాబోతున్నాను. కాబట్టి యివన్నీ కూలంకషంగా చర్చించాలంటే Irrigation demand రోజున కొంచెం time ఎక్కువ యిచ్చి చేయిస్తే బాగా ఉంటుందని నేను సలహా యిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— సభానాయకులు అంగీకరిస్తున్నారు కాబట్టి ప్రత్యేకంగా యీ సబ్జెక్టుపై చర్చించడానికి అవకాశం కలగజేస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— బహుశా వారు యిప్పుడు తమ స్టేట్‌మెంట్ 74 కు సంబంధించి చదువుతారు. Meanwhile copies of the Statement under 74 and also answers given by the hon. Irrigation Minister will be communicated to all the members. Then we will have full discussion about this matter and the members also can refer to these things during the course of discussion on Irrigation Demand. సభ్యులకు గనుక అప్పటికీ సంతృప్తికరంగా లేకపోతే, ఒకరోజు కూర్చొని..........

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— ఇరిగేషన్ డిమాండ్ 'ఎప్పుడు' రాబోతున్నదో, నేను యింకా డేట్స్ చూడలేదు; ఒక రోజున సాయంత్రం ప్రత్యేకంగా కూర్చుని డిస్కస్

చేస్తే బాగుంటుంది. ఇరిగేషన్ డిమాండులో చర్చించేవారు దానిపై కూడా అప్పుడు చర్చ చేస్తారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అది కూడా ఎక్కువ దూరంలో లేదు; మార్చి రెండున. ఈ లోగా విషయాలన్నింటినీ వారు సభ్యుల దృష్టికి తీసుకువస్తారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఇప్పుడు ఉస్మానియా ఇంజనీరింగు స్టూడెంట్సు ఇప్పుడు ఎజిటేషన్‌లో వున్నారు. ఈలోగానే గనుక మనమీ సబ్జక్టుపై చర్చ చేసినట్లయితే ఆ సమస్య పరిష్కారానికి కూడా దోహదం చేసినవారమవుతామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఉస్మానియా ఇంజనీరింగు స్టూడెంట్సు నన్ను చూశారు; రెవిన్యూ మంత్రిగారిని చూశారు; బహుశా తమరిని కూడా చూసి ఉంటారు. వారు మా పరిస్థితి ఏమిటి? అని ఎజిటేట్ కావడంలో తప్పేమీ లేదు. నన్ను చూసినప్పుడు నేను చెప్పాను—Government also is siezed of the matter. We are also agitated equally. We have got great concern in the matter. రెండు నెలలలో వారికి పరీక్షలున్నవి. వారు చదువు చక్కగా చదువుకుని పరీక్షలలో పాస్ అయితే....... It is not as if we are ignoring this matter. We are considering this as a very important matter. We have brought it to the notice of the Government of India. Several Engineering Associations also have brought them to the notice of the Central Government. We are doing our best in the matter. Therefore we all should also advise the young students to go to their colleges and study.

Sri C. V. K. Rao :—I would like to make a statement on this particular call attention matter, Sir. I suppose ...

Mr. Speaker :—You will all get opportunity not only during the discussion on Irrigation Demand but later on when we take up this subject separately.

Sri C. V. K. Rao :—The call attention motion has been given notice of by me. Don't I get a chance to speak out, Sir?

Mr. Speaker :—Why do you think that you don't get it? You are not getting it now but you will get the opportunity later on, after you ge full information in the matter. The concensus of opinion in the House is that it is better we devote considerable time for discussion on this matter which is very important concerning the future of so many students and also those who have been ousted from service. We want to devote more time. As it is we can devote only 15 to 20 minutes and I will not be able to give enough time to the members.

Sri C.V.K. Rao:-Before the hon. Minister makes a speech on a particular motion, should he not hear what I have got to say? Because some body has raised certain things and the matter is in the mind of every one, does it follow that one who has studied the thing on a

particular subject should not speak out ? This ready made business is always putting us in an irksome position' Sir. There is the call attention motion given notice of by me.

Sri K. Brahmananda Reddy :—He does not seem to unfortunately visualise the importance of the matter, Sir . . .

Sri C. V. K. Rao :—I am on my legs, Sir. If you ask me to sit, I will sit, and let the hon. Leader of the House stand.

Sri K. Brahmananda Reddy :—When the hon. Speaker sees this side, it obviously means that he should sit down.

Mr Speaker :—If the hon. Members want the motion under Rule 74 on this matter to be taken up, I have absolutely no objection. But the question of again allotting some more time to this discussion will be in my discretion. I may or may not allow this. This House wants to do full justice to this problem which is concerned with the future of so many young people. It is not a question where you can do justice for this problem within 10 or 15 minutes. I every hon. member agrees....

Sri C. V. K. Rao :—On a point of order, Sir.

Mr. Speaker :—What is the point of order ?

Sri C. V. K. Rao :—It is on the agenda. I must respect the procedure even if I may beg to differ with you. But at the same time the subject is there. It has to be thrashed out. Why should it be put in cold storage ? That is my point.

Mr. Speaker :—There is no question of keeping it in cold storage. You will have full information on this matter. Then, the House will take it up and all those members who have given notice of not only short notice question, but under Rule 74 also will get an opportunity of expressing their views at length.

Sri C. V. K. Rao :—How can it be substituted here, Sir ? The hon. Chief Minister has got to make a statement....

Sri K. Brahmananda Reddy :—Let my hon. friend have the privilege of speaking for a minute, Sir. Then I will reply. Then the technicality will be answered. He insists on his pound of flesh. What is a greed to by the entire House is that this is an important matter, it has to be discussed in agreater detail, the hon. Speaker feels and every body feels that we will not be doing this subject sufficient justice by putting merely two or three questions and my formally replying to them. I would appeal to the hon. member to appreciate the position. Atleast let him try to understand. Sir.

(శ్రీ) టి. పురుషోత్తమరావు (వర్ధన్నపేట) :—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినదానిని అర్థం చేసుకోక పోవడంగాని, ఎప్రిసియేట్ చేయక పోవడంగాని ఏమీ లేదు. ఈ రోజున రూల్ 74 క్రింద దీనిని తీసుకున్నారు; అంతా విశదంగా కూడా డిస్కస్ చేస్తామంటే కాదనడం లేదు. ఇప్పుడు

ఎలెక్ట్ చేసి, వారిని మాట్లాడనిచ్చి తరువాత టైము తీసుకుంటే వచ్చే నష్టమేమిటి? ఇది బర్నింగ్ ప్రాబ్లెం: అందరూ అంగీకరిస్తున్నదే. ఇప్పుడు వారిని మాట్లాడనిచ్చి, వారు చెప్పే విషయాలను కూడా గుర్తించి, తరువాత ప్రత్యేకంగా చర్చించడానికి అవకాశం తీసుకోవడంలో అభ్యంతరం ఏమిటి?

Mr. Speaker :—The time of this House is also precious. Many of the hon. Members want to put supplementaries Naturally, I must allow them supplementaries and then naturally we will take more time—atleast one hour-if you want to do justice. It is not as though that even on the day on which it is taken up, the members will not be given an opportunity to speak. I will announce to the House the names of the members who have given notice under Rule 74, and who have sent short notice questions and give them an opportunity to say what they have to say in the matter. I am postponing this issue to a later date.

Sri C. V K. Rao :—I have given notice of an adjournment motion, because it was so urgent, in order to discuss the matter of urgent public importance. You were good enough to admit it as a Call Attention Motion. Therefore this has come about like that. Now the students are also on an indefinite strike. We want to be helpful. Why should he be afraid the moment we open our mouth as if some thing is going to happen? We are also there to solve this issue.

Mr. Speaker :—Please resume your seat. If the Chief Minister is afraid, no body is least afraid of you.

Sri C. V. K. Rao :—I take it ....

Mr. Speaker :—Certainly heavens are not going to fall down simply because he concedes your request. These are not to be discussed now. Both the short-notice question as well as the motion under Rule 74 will be postponed to some other date which will be fixed later on in consultation with the Leaders of the parties and these things will be taken up on the same day. And nobody can question my prerogative to postpone these things.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ముఖ్యమంత్రిగారు సీరియస్‌గా తీసుకుంటున్నాను అన్నతరువాత ప్రజలకు కూడ అర్థమవుతుంది. ఈ గెస్చెర్‌ను అర్థం చేసుకుంటారు. ప్రభుత్వంకూడ ఆ బాధ్యత తీసుకుంటున్నాము అన్నప్పుడు మనం తరో దిస్కషను చేయడం చాల బాగుంటుంది. ఇరిగేషను విషయంలో కలపడం కాకుండా ప్రత్యేకంగా రెండు మూడు గంటలు.... ...

మిస్టర్ స్పీకర్ :—కల్పడం లేదు. 8 గంటలుగాని, 4 గంటలు గాని— ఇరిగేషను డిమాండుపైన మాట్లాడేవారు ఎవరైనా దీనిని గురించి చెప్పవచ్చును. This is not going to be mixed up with Irrigation Demand. We are not mixing up one with the other.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—ఇట్లా అయితే మనం పూర్తి న్యాయం కలుగజేసిన వారమవుతాము. ఇది మంచిది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అధ్యక్షా, తమరు చెప్పినట్లుగా ముఖ్యమంత్రిగారు మమ్ములనెవ్వరిని చూచి భయపడనక్కరలేదు. కాని, యీ ప్రాబ్లెం గురించి భయపడుతున్నారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—కరెక్టుగా చెప్పారు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అందువల్ల, మాకు అవకాశం దొరకాలి. మేము యిచ్చిన పరిష్కార మార్గాలు దృష్టిలో పెట్టుకొని వారు సమాధానం యివ్వాలి.

Mr. Speaker :—I only said when Mr. Rao said that the Heavens are not going to fall down if this is going to be taken up – that there is no question of being afraid or not being afraid. That question does not arise at all. What we have to consider is the importance of the problem before the House.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—రూలు 74 క్రింద నేను చదవబోయేది సభ్యులందరికీ సప్లయి చేస్తాను. I need not read this. My colleague has already given a reply. I will get it roneoed and supplied to all members.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మనం రెండూ కలిసినచోట వదలి పెట్టాము. If he mentions the statement made by the Irrigation Minister let him leave that portion and let it go to press.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నేను కంప్లీటుగా యిస్తున్నాను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారు చదవకపోతే ప్రెస్సుకుపోదు. ఇరిగేషను మంత్రిగారు చేస్తే ఎట్లా? ముఖ్యమంత్రిగారు స్టేటుమెంటు చేయాలి.

Mr. Speaker :—Before it is read out you can supply full information to the members. Have these been copies communicated to the members.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Unless he reads it, it won't go to the press.

Mr. Speaker :—That is why I asked him to read the statement and then have it circulated to the members.

Sri K. Brahmananda Reddy :—It can be taken as read, Sir. The members can take it.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Let us hear. What is there?

Mr. Speaker :—That is why in the beginning itself, I asked the Chief Minister to read the statement.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I was prepared to read, but I did not want to trouble the hon. Members.

Owing to financial stringency and consequent cut in the Plan provisions in the Irrigation, Power and Roads and Buildings sectors and also due to completion of certain works taken up during the Third Plan period and earlier, several posts in these Departments became surplus and it became necessary to retrench Engineering staff. About 415 graduate Engineers, 2525 Diploma Holders who have come out of Colleges and Polytechnic before 1966 and employed under the State Government have been thrown out of employment. The details are indicated below.

Sl No.	Department	Junior Engineers	Supervisors	Total
1.	Public Works Department	215	1835	2050
2.	Roads & Bldgs. Department	120	197	317
3.	Electricity Department	46	205	251
4.	Panchayat Raj Department	14	159	173
5.	Public Health Department	20	120	149
		415	2525	2940

2. It may be stated that it is only in the Irrigation sector that 950 regular Engineers have been retrenched and not in other Departments. This is because when separate Engineering Services and Engineering Subordinate Services did not exist in Panchayat Raj and Public Health Departments, the Public Works Departmens used to cater to the needs of Engineering personnel requirements in all such services and several engineers recruited for P. W. D. were on deputation to these Departments as well as Heavy Electricals, Synthetic Drugs, Electricity Board etc. When retrenchment was effected in those Departments, personnel on deputation numbering about 910 were reverted to P. W Department. Also there was a sizeable cut in the provisions of Public Works (Irrigation) Department itself and these factors contributed to the retrenchment of even regular personnel in P. W. D. (Irrigation branch).

[Mr. Deputy Speaker in the Chair]

3. Every year about 1000 degree holders come out of the Engineering Colleges and about 2000 Diploma Holders from the Polytechnics. About 50% of these who came out of Colleges and Polytechnics during 1965 and all the degree and diploma holders who passed out during 1966 and 1967 i.e. about 2500 graduates and 5000 diploma holders also remain unemployed after leaving Colleges and

Polytechnics. Thus the total number of technical personnel that are unemployed as on today is 2,940 plus 7,500—10,440.

4 Government are considering various measures for creating employment potential for these engineering personnel and the Joint Council of Engineering Associations, Andhra Pradesh, submitted a Memorandum to Governme t on 6-2-1968 wherein the following suggestions were made to avert retrenchment in various Engineering Departments and to create employment potential.

1. Setting up Designs and standards units in each of the Engineering branches;
2. Enlarging the scope and activities of Investigation units;
3. Formation of Andhra Pradesh Construction Corporation;
4. Setting up manufacturing unit for bricks and lime,
5. Investigation of underground water and construction of wells and lift irrigation works;
6. Undertaking land surveys and preparation of settlement maps;
7. Sanction of 10% leave reserve;
8. Employment in Public Sectior undertakings;
9. Stoppage of extensions beyond superannuation and cancellation of existing extensions;
10. Registration of Engineers;
11. Avoidance of transfer of Government servants for two years.
12. Dispensing with Government Jeeps and transport facilities;
13. Creation of economy cells in each Department.

5. The suggestions made by the Joint Council of Engineering Associations were considered by Government on 8-2-68 and several decisions have been taken.

6. The decisions taken are—

1. Investigations should be completed, designs finalised and detailed estimates prepared for:
   (a) Schemes in progress;
   (b) Schemes sanctioned administratively but not put on ground for lack of funds; and
   (c) new schemes.
2. Water supply schemes should be investigated for:
   (a) villages and towns with a population of 10,000 and above;

(b) areas vulnerable to cholera and other epidemics;

(c) chronically drought affected parts of the State.

(3) the Chief Engineers should determine the schemes to be investigated, fixing yardsticks and targets and send proposals to Government before the end of February, 1968.

(4) staff sanctions which will expire on 29th February, 1968 should be continued till 31st March 1968 and surplus staff should be put on investigation work immediately on the expiry of the existing sanction,

(5) to hold discussions with the authorities of major Central and other undertakings to find out the details of Andhra Pradesh personnel employed therein, and explore possibilities for the intake of more of them;

(6) where Engineers form Associations or partnerships with their own capital, and come forward to take up contracts, concessions such as waiver of earnest money deposit, security deposit, entrustment of works on nomination etc. should be given;

(7) the question whether planning and supervision by qualified Engineers could be made compulsory for private construction should be examined;

(8) memoirs for tanks and irrigation projects should be got prepared and printed as permanent record.

(7) The extent to which the implementation of these decisions would provide employment and work to the retrenched personnel will be known towards the close of this month when proposals are received from the Chief Engineers and approved by Government.

(8) It may also be mentioned that another meeting was also held in the Chambers of Chief Secretary on 9-2-1968, with the representatives of the State Engineering Students whose main requests were for the provision of paid apprenticeship after they pass out of the Engineering institutions and employment on completion of the training. While the decisions taken by Government on the suggestions of the Joint Council of Engineering Associations will provide to some extent avenues for the employment of the Engineering graduates and diploma holders, Government have taken the following decisions, among others, regarding their apprentice-ship.

(1) A Committee consisting of Secretary, industries, Secretary, Education, Director, Technical Education, Director, Industries and Chief Engineer, M. I., with Secretary Industries as Chairman should examine whether Apprentices Act applies to graduates and diploma holders and what intake apprentices in an undertaking of a given strength should be prescribed under the Act.

(2) Rules of recruitment to various Government Departments should be so amended as to provide preferential treatment for degree and diploma holders who have undergone apprentice training.

(3) The number of admissions to Engineering Colleges and Polytechnics should be reduced with reference to the facilities available in each institution.

(4) It is seen from the above that Government are fully alive to the problem of unemployment among the Engineers and are considering various measures to provide avenues to them to the extent possible.

POINTS OF INFORMATION

re : Rationing Policy.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఈవేళ తమరు పేపరులో చూచిఉంటారు. రేషనింగ్ పాలసీలో ఇండియా గవర్నమెంటువారు మార్పు తెస్తారనే సూచన వచ్చింది. శాసన సభ జరుగుతోంది. మంత్రిగారు ఢిల్లీ వెళ్లివచ్చారు కాబట్టి ఆ విషయమై ఏమైనా తెలియజేస్తారా ?

రెవిన్యూశాఖామంత్రి (శ్రీ వి. బి. రాజు) :—పత్రికలలో పడిన విషయమై నేను ఏమి చెప్పలేను, పత్రికలవారు బలవంతం పెట్టినప్పటికి నేను వారికి ఏమీ చెప్పలేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—పత్రికల్లో వార్త వచ్చింది అన్నాను. మీరు చెప్పారు అని నేను అనలేదు.

Sri V. B. Raju :—It has become the practice in this country that the newspaper man reads today what the politician may read tomorrow.

Mr. Deputy Speaker :—Have you got to say anything?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—కాన్పూర్‌లో తీసివేశారు. ఢిల్లీలో తీసివేస్తున్నారు. దేశంలో ఇందులో relaxation రావాలనే thinking వచ్చింది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఇంకా ఆలోచిస్తోంది. it is under examination. ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోగానే శాసన సభకు ముందు చెబుతాము.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—Thinking లో ఉందని అర్థం చేసుకోవచ్చును.

Sri V. B. Raju :—Government is actually considering over the matter seriously.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—రాజకీయ నాయకులు రేపు ఆలోచించేది ఈవేళ పత్రికలవారు ఇస్తారు. రాజకీయ నాయకులు ముందు చెప్పడానికి ధైర్యంలేక పత్రికలవారికి ఇచ్చి తరువాత ముందుకు వస్తారని అనుకోవాలా ?

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—వారి intelligence మీరు చెప్పారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మన intelligence గురించి అడుగుతున్నాను.

Sri K. Brahmananda Reddy :—Press people have a bigger and longer nose.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— దీకంట్రోలు విషయమై మన గవర్నమెంటుకూడా ఆలోచన చేస్తున్నదా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— గౌరవ సభ్యులు ఏదైనా సలహా ఇస్తే అదికూడా ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—మీరు ఆలోచిస్తున్నారు కాబట్టి మేము ఆలోచించాలని కోరుతున్నారా ? మీరు ఆలోచించడంలేదు కాబట్టి మా ఆలోచన కోరుతున్నారా ? నిర్ణయం తీసుకునేముందు గౌరవ సభ్యుల అభిప్రాయం తీసుకునే యోచన ఉందా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—Why not the leaders think of bringing up the Demand earlier so that they can give their opinion. We can just adjust.

Sri T. Nagi Reddy :—When we get the date from the Government we will think of it.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— డిమాండులపై చర్చలలో సభ్యులు చెప్పవలసినవి చాలా ఉంటాయి. ఇది fundamental policy కి సంబంధించినది కాబట్టి ప్రభుత్వ thinking ఏమిటో గదిలోనైనా చెబితే మా thinking ఏమిటో బహిరంగంగా చెప్పుకుంటాము.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ప్రతిపక్ష సభ్యులతో consult చేసిన తరువాతనే ఏదైనా నిర్ణయం తీసుకుంటాము.

re : Payment of Salaries to Teachers

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—టీచర్ల జీతాలనుగురించి 20 తేదీలోపల ఒక స్టేటుమెంటు ఇవ్వాలని స్పీకర్‌గారు చెప్పారు. 22 వ తారీఖు జరుగుతూండడంవల్ల నేను అడుగవలసి వస్తోంది. టీచర్ల జీతాలు ఎక్కడెక్కడ pay చేసారు, ఎక్కడెక్కడ pay చేయలేదు ?

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—స్టేటుమెంటు ఇచ్చారు. కొన్నిమాత్రం 22 వ ఇస్తామని అన్నారు. నిన్న ముఖ్యమంత్రిగారుకూడా టీచర్లకు అన్నిచోట్ల జీతాలు ఇస్తామన్నారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—జీతాలు ఇవ్వకుండా ఎగవేస్తారని ఎవరూ చెప్పలేదు. ఎప్పుడో ఇస్తారు. త్వరలో ఇవ్వాలని సభ్యులకోరిక, నెల్లూరునుంచి ఇంకా మాకు టెలిగ్రాములు వస్తున్నాయి, మిగతాచోట్ల ఎప్పటికి ఇస్తారు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నిన్ననే చెప్పాను. ఫిగరల verify చేయాలని అన్నారు. Verify చేస్తున్నాము, 73 సమితుల నుంచి రాలేదు. 27 నాటికి full information పెడతామని అన్నారు.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—పబ్లిక్ ఎగ్జామినేషన్లు దగ్గరకు వస్తున్నాయి. ఈమధ్య strike లో ఉన్న సంగతి అందరికి తెలిసినదే, ఎగ్జామినేషన్లు పోస్టుపోన్ చేసే విషయం ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతాను అని అన్నారు. ఆ విషయమై ఏమైనా చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నాకు శాసనసభలో చెప్పవలసిన సమాచారం ఉంటే వెంటనే చెబుతాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—కాలేజీలకు సంబంధించి వైస్‌ఛాన్సెలర్లను contact చేయడానికి time కావాలి అన్నారు. హైస్కూల్సుకు సంబంధించి D. P. I. గారు ఇక్కడనే ఉన్నారు కాబట్టి త్వరగా చెప్పవచ్చును కదా!

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1968-69 (GENERAL DISCUSSION)

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటును మనం చర్చించేటప్పుడు ప్రభుత్వంయొక్క విధానాన్ని ప్రజలదృష్టికి తీసుకురావలసి ఉన్నది. నిరంకుశ విధానాన్ని అమలుపెట్టాలని ప్రభుత్వం అనుకుంటే ప్రజలు ఆశించిన విధానాలకు అది వ్యతిరేకంగా ఉంటుందని హెచ్చరించదలచుకున్నాను. బడ్జెటు ఉపన్యాసం అయిన తర్వాత ముఖ్యమంత్రిగారు శాంతిభద్రతల పేరుతో చాలా serious warning ఇచ్చారని చెబుతున్నాను. ఒక మూల ఆర్థికమాంద్యం వచ్చింది, అది మావల్ల రాలేదు; అంతాకూడా మా చేతులలోలేనిది; అయితే ఈ దేశాన్ని పాలించడానికి మేము ఎటువంటి చర్యలనైనా తీసుకోదలచుకున్నాము – ఇది ప్రభుత్వపాలసీ అని చెప్పవచ్చును. దానినే ఫాసిస్టు విధానం అంటారు. ఈ విధానాన్నే మరొక పద్ధతులలో అమలుచేసేటప్పుడు తడిగుడ్డలతో గొంతుకకోయడంగా చెప్పవచ్చును. డైరక్టుగా ఛాలెంజి ప్రభుత్వం ఇస్తోంది. నిజానికి ఎక్కడలోపం వచ్చింది? ప్రజలు ఏమైనా బియ్యం తక్కువ పండించారా? గోధుమలు తక్కువ పండించారా? పని పాటలు ఏమైనా తక్కువ చేస్తున్నారా? ఖనిజాలు తక్కువగా తీస్తున్నారా? దేనిలోను లోటు లేనేలేదు. పరిపాలనా విధానంలోనే తీరనిలోటు ఏర్పడింది. ఈ లోటు ఎందువల్ల వచ్చిందో నిజంగా పాలకులకు తెలియకుండా ఉన్నదా? ఏ శాపమో మంత్రివర్గంపై ఏర్పడిందా అనేవిషయాలు పరిశీలించుకోవలసి ఉంటుంది. ఈవిధంగా దుష్పరిపాలన, అరాజక పరిస్థితులు ఏర్పడడానికి కారణం పాలకులకు తెలియకకాదు. తెలియకనే అయితే నిజంగా తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఒక సంవత్సరంగా గగ్గోలుపడి ప్రజల సమస్యలు ఇవి అని మేము చెబుతూంటే పాలకులకు తెలియకుండా ఉన్నాయని మేము నమ్మడంలేదు. పాలకులకు తెలియకకాదు. ఎందువల్ల దుష్పరిపాలన అరాజక విధానం దేశంలో స్థిరం చేయబడుతోంది. ఒక వారసత్వంగా చేయబడుతోంది. దానిని ప్రశ్నించేవాడు, మార్చేవాడు ఎవడూలేడనే పద్ధతిలో చేయబడుతోంది. మన సామాజిక వ్యవస్థలో మాటికి 70 మంది పేదరికంలో ఉన్నారు. Casual labour నుంచి గుమాస్తాల వరకు, విద్యార్థులు మొదలు ప్రొఫెసర్ల వరకు జీవికభారాన్ని మోయలేక అణగిపోతున్నారు. పరిపాలనా విధానం లోపభూయిష్టంగా ఉండడమే దీనికి కారణం. ఏ వర్గంకాని ఏ తరగతి కాని తమ జీవితసమస్యలను పరిష్క-

రించుకోవాలంటే ప్రభుత్వాన్ని ఛాలెంజిచేసినట్లే భావిస్తున్నారు. దేశంలో బహుజనం కష్టాలకు గురిఅవుతున్నారు. కొద్దిమంది లాభాలు పొందుతున్నారు. ఆ కొద్దిమందికి ప్రాతినిధ్యం వ్యవహారం చేయడంవల్ల ఈ నాడు వారసత్వం వచ్చింది. దానిని ప్రశ్నించేవారు ఎవరుఅనే పద్ధతిలో వ్యవహారం జరుగుతోంది. అందుచేతనే యీ దేశంలో ప్రజలకు కష్టాలు యెక్కువయినాయి. అందుచేతనే యీనాడు యెన్ని పన్నులను యిచ్చినప్పటికి కూడా అదనపు పన్నుల భారాన్ని మోపుతున్నప్పటికి యీ నాడు ప్రజలు ప్రభుత్వం యొక్క పోలీసు లాఠీలకు నిర్బంధాలకు గురి అయేటటువంటి దుస్థితి వచ్చింది. అధ్యక్షా, కనుక పాలకవర్గానికి కళ్లు తెరచిచూస్తే విషయం తెలుస్తుంది. నిజానికి యివతల అపోజిషను అధికారంలోకి వచ్చేస్తుందని భయపడే పరిస్థితి లేనేలేదు. అందుచేత యీనాడు యీ పరిస్థితులలో ప్రజలయొక్క కష్టసమస్యలను అవగాహన చేసుకుని యెంత త్వరితంగా పరిష్కరిస్తే అంతమంచిది అనేవిషయం యిప్పుడు గమనిస్తారా అంటే దానికి యే మాత్రంకూడా కాంగ్రెసు అధినేతలు పూనుకోవడంలేదు. నిర్బంధ విధానం అమలుపరచాలని చూస్తున్నారు. అదేకాకుండా యిప్పుడు ప్రధానంగా ప్రజలు లెక్కలేదు, ప్రభుత్వం లెక్కలేదు, యివతల ప్రతిపక్షం సూచించే సూచనలు లెక్కలేదు. ఒకటే, తమ పార్టీ ప్రధానమైనటువంటిది. అందుచేత కేంద్రంలో యే పెద్దలైనప్పటికి తమయొక్క ప్రధానమైన మహోత్సవం జరపాలనుకున్నారు. జరుపుకోవచ్చు. ఏ పార్టీ అయినాసరే ప్రజలలో చైతన్యం కలిగించి సేవచేయడానికి పూనుకోవచ్చు. ఈ మధ్య జరిగిన మహాసభలోకూడా అధికారాన్ని దుర్వినియోగంచేసి యీ నాటికి తమపార్టీకి యెంత బలంఉందో రుజువుచేయడానికి శోచనీయమైన విధానం అవలంబించింది. ఈ నాడు ప్రజల లెక్కలేదు, ప్రభుత్వ విధానం లెక్కలేదు, ఇక అపొజిషను చెప్పేమాటలు లెక్కలేదు. తమకుకావలసినది అంతా గ్రూపుకి, మరొక నిరంకుశత్వంగా పరిపాలించే విధానమని స్పష్టంచేస్తున్నాను. ఆ విధానం అవలంభించినప్పుడు దేశం ఆర్థికంగా అధోగతికి పోతుంది. కనుక దీనిని అమలుపరచాలని పూనుకుంటే యీ ఛాలెంజిని మేము యెదుర్కోవాలి. ప్రజలు యెదుర్కోవాలని హెచ్చరిస్తున్నాను. కనుక అధ్యక్షమహాశయా, యీ సంవత్సరంనుంచి కూడా చూసేటప్పుడు యీ దేశాన్ని అధోగతికి తీసుకుపోయే పరిపాలన యిది అని దేశీయులు సహించడానికి వీలులేదని హెచ్చరిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. పిచ్చయ్య (పాల్వంచ) :— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును నేను ఆమోదిస్తున్నాను. బడ్జెటు ఒక అంచనా వేసుకొనందే యే పనిని కూడా చేయజాలరు. కాబట్టి బడ్జెటు వేసుకోవాలి, అందువల్ల యీ బడ్జెటు వేసుకుంటున్నారంట మరి యిన్నాళ్లు దేశం మీద వచ్చే ఆదాయం అంతా యింగ్లీషు వారు తీసుకొనిపోయి ఖర్చు పెట్టుకొనేది అనేక కష్టాలుపడి మనదేశంలో ఖర్చు పెట్టుకొనే టటువంటి పద్ధతిని తీసుకువచ్చినాము. ఇప్పుడు సంపద మన దేశంలోనే ఖర్చు అవుతోంది. కాని అందులో కొంత దుర్వినియోగం అవుతోంది. మనదానిలో మనము అనుకోకుండా చూడండి ప్రభుత్వం అనేది ఒక శక్తి. ఆ శక్తిని కాంక్షిస్తున్నారు అందరూ. దానిని రాజులను పోగొట్టి, జమీందారులను పోగొట్టి, జాగీర్దార్లను పోగొట్టి తీసుకు వచ్చినటువంటి స్వతంత్రాన్ని దే రకాల పార్టీలే అనకుండా దానితో మనం

చేరి అధికారంలోచేరి పరిపాలన చేస్తాం అనేటటువంటి కాంక్ష అన్ని పార్టీలకు కలిగింది మంచిదే, కోరిక ఉండాలి. కాని సేవాభావం ఉండాలి అనేటటువంటి ఉద్దేశ్యం కూడా ఉండాలి. రాజులు అన్యాయాలు చేస్తున్నారని కదా మన అభిప్రాయం. అందులో ముఖ్యంగా యీ ప్రభుత్వాన్ని యెక్కువ పాడు చేసేటటువంటివారు వ్యాపారస్థులు ఎట్లా అంటే ఇంగ్లీషువారు వ్యాపార రీత్యావచ్చి చక్రవర్తితనం కాజేశారు. వ్యాపారులు పెద్ద పెద్ద ఐ. సి. ఎస్ గొప్ప గొప్ప చదువుకున్నవారిని కూడా వారికి ఉండే తెలివి తేటలకంటె వ్యాపారస్థుల దగ్గర యెక్కువ తెలివితేటలుంటాయి వ్యాపార రీత్యా పేదల రక్తాన్ని పీలుస్తున్నారు. ఎందుకంటె సేల్సు టాక్సు అనుకోండి యిన్‌కం టాక్సు అనుకోండి రకరకాల పుస్తకాలు పెట్టి మోసం చేస్తున్నారు లంచాలు తినిపించి యెట్లానో మాయచేస్తున్నారు. ఎంతో చదువుకున్నవారినికూడా మాయచేస్తున్నారు. కర్షకుడు నాగలిపట్టి దున్ని యెక్కువ సంపద సంపాదించుకోలేక పోతున్నాడు. కూలి వాడు మట్టిపనిచేసి పార తీసుకుని గడ్డపార తీసుకుని 24 గంటలు కష్టపడినప్పటికి సంపదను సంపాదించలేకపోతున్నారు. సాహుకార్లు వ్యాపారస్థులు యెవరైనాసరే అందులో ఉండే మోసం తెలుసుకోలేము. గాంధీగారు ఒకనాడు ఆశ్రమంలో అన్నారు రాజులు, చక్రవర్తులు పోతున్నారుగాని వ్యాపారంకూడా జాతీయం కావాలన్నారు. పెట్టు బడిదారి విధానం జాతీయం కావాలి. 5 6 లక్షల మంది ఉద్యోగస్థులున్నారు. రోజుకు యెంతో ఖర్చు అవుతుంది పెట్టుబడిదారువల్ల అక్కడ ఉద్యోగస్థుడు యేమీ చేయ లేక పోతున్నాడు పీద ప్రజలుకూడా యేమీ చేయలేకపోతున్నారు. అందరూ యేమీ అంటున్నారంటే బీదప్రజలు, అన్ని పార్టీలవారు, అందరు లీడర్సుకూడా బీదలు, బీదలు. అని మాట్లాడుతున్నారు. మరి ప్రభుత్వం చాలా అభివృద్ధి పనులుకూడా చేసినది. స్వతంత్రం వచ్చిన తరువాత రోడ్లు వేయించారు. ప్రాజెక్టులు తయారు చేయించారు. బావులకు యెలక్ట్రిసిటీ యిచ్చారు. అనేకమైన అభివృద్ధి పనులు కూడా సాధించింది. సాధించలేదనడానికి యే మాత్రం ఆస్కారం లేదు. కాని దానితో పాటు చెడకూడా అభివృద్ధి అయిపోయింది. అసలు మానవుడు అనేవాడు, చదువు కున్నవాడు అనుకోండి, చదువుకోనివారు అనుకోండి మానవత్వాన్ని వదులుకున్నారు. మానవత్వం నశించిపోయింది ఎందుకంటే శృంగారాలకు అలవాటయినారు. ఆనందానికి అలవాటయినారు. భోగాలకు అలవాటయినారు. అనేక రకాల కష్టంచేసి తాను సుఖముగా బ్రతకాలి అనే అభిలాష, తన సంతతివారుకూడా బ్రతకాలి అనే అభిలాష మానవులకుకలిగింది. అది మానవత్వం మాత్రంకాదు. చదువుకున్నవారు, బీదలు, అపోజిషను లీడర్సు యిక్కడ పార్టీలీడర్సు అనుకోండి యే పార్టీవారయినా సరే మానవత్వంకాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఐతే యింక కొంతమంది అంటారు. ప్రభుత్వం యొక్క శక్తిని శంకించుతున్నారు. ఇది ఒక పటుత్వం ఇది ఒక శక్తి. అందరమూ కూడా శంకించితే బలహీనం ఐపోయి మన కొంపలకు మనమే నిప్పు పెట్టుకున్నట్లు అవుతుందని మాత్రం అనుకోవలసి వస్తుంది. ఎందుకంటే ప్రతివారు పరిపాలనచేసే పనులను శంకించితే దానివల్ల బలహీనం ఐపోయి మన దేశం యొక్క పనులన్నీ కూడా మన కొంపకు నిప్పుపెట్టుకున్నవారము అవుతున్నాము. కాబట్టి తప్పు వెతకడం సులభమే. తప్పుచేస్తున్నారని చెప్పడం సులభం. తప్పుచేయకుండా ఉండేటటువంటి స్వతంత్రం సాధించడంలో మాత్రం మానవత్వం లేదనిపిస్తున్నది నిజంగా గాంధీ గారు ఒకనాడు యేమి చెప్పినారు అంటే తిట్లు తినేవాడు గొప్పా తిట్లు

తిట్టేవాడు గొప్పా అని అడిగితే ఆయన చెప్పారట. అయ్యా, తిట్లు తినేవాడే గొప్పవాడు తిట్లు తిట్టేవాడిని చేతకానివాడి క్రింద భావించాలని చెప్పారు. ఎన్ని తిట్టినా ఓపికతో తిట్లు తినేవారు పడవలసినదని చెప్పారు. తిట్లు తిట్టేవాడి పుణ్యము తిట్లు తినేవాడికి వస్తుందట. తిట్లు తినేవారి పాపము తిట్లు తిట్టే వాడి లెక్కలలో చిత్రగుప్తుడు వ్రాస్తాడని చెప్పారు మహాత్మగాంధీ. ప్రభుత్వాన్ని నిందించకూడదు ప్రభుత్వము నడిచే విధానములో తప్పులుంటే వాటిని సరిచేయ డానికి మార్గాలు ఆలోచించాలి. ప్రభుత్వము తప్పు చేస్తున్నది అంటే దానిని సరి చేయడము ఒక్క మంత్రివల్ల జరిగేదా. ప్రజలు త్రాగుబోతులుగా వుండి, చెడిపోతూ వుంటే వారిని మంచి మార్గములోపెట్టే విధానము ఏ పార్టీవారు చేసినా వారికి ప్రఖ్యాతి వస్తుంది అధికారములోవున్నా లేకపోయినా కృషిచేయాలి గాని తప్పులు చేశారని నిందించిన వారి అసమర్థత, చేతకాని తనము అని అనుకోవలసివస్తుంది. నా నియో జక వర్గములో హరిజనులకు 15 సంవత్సరాల క్రితము భూములకు పట్టాలు యిచ్చారు. ఆ పట్టాలు యిచ్చిన భూములను Forest department వారు forest reserves లో కలిపి [illegible]ము చేయకుండా చేస్తున్నారు. ఇది ఆలోచించి ఆ పట్టాలు యివ్వబడిన హరిజనులకు అన్యాయము జరగకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను. మా దగ్గర Power House, ఎరువుల ఫ్యాక్టరీ తయారయినది. 5, 6 వేల ఎకరాలు ప్రభుత్వము తీసుకొన్నది. బీదలు పట్టాలు చేయించుకోలేని అశక్తులు వారికి compensation దొరకలేదు. 6 వేల ఎకరాలు పోయేటప్పటికి 5, 6 వందల కుటుంబాలకు జీవనో పాధి లేకుండా పోయినది. సంజీవరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు ఆ ప్రభు త్వము కుటుంబానికి 5 ఎకరాలు ఇంకొకచోట ఇస్తామని అన్నారు చూసుకొనివచ్చిన భూములను reserves గా చేశారు. అందువల్ల వీరికి భూములు యిప్పించే ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును చూస్తే మన పరిస్థితులు నానాటికి దిగజారిపోతున్నట్లుగా స్పష్టపడుతున్నది. Plan expenditure చూస్తే ఒకప్పుడు అంటే దాదాపు 3, 4 సంవత్సరాల క్రితము వరకు సంవత్సరానికి 105 కోట్ల వరకు ఖర్చు పెట్టగలిగినా ఈ రోజున 72 కోట్ల రూపా యలు కూడ ఖర్చు పెట్టగలిగిన స్థితిలోలేదు. ఈ 72 కోట్ల రూపాయలు కూడ రాష్ట్రానికి సమకూరుతాయనే ఆశలేదు మనముందు అంచనాలు పెట్టారు. మనము సమకూర్చుకోగలిగినది ఇందులో Electricity Board నుంచి 20 కోట్లు రూపాయలు రావచ్చును అంటున్నారు. Road Transport Corporation నుంచి 54 లక్షల రావచ్చు. మనము ఇంకా 51 కోటి 80 లక్షలను సమకూర్చుకోవాలి. నిన్న మొన్న పత్రికలలో పడిన సమాచారమునుబట్టి చూస్తే కేంద్రము 50 కోట్లు కాదుకద 30 కోట్లు అయినా ఇస్తుందో లేదో అంటున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో మనముంద పెట్టిన Plan expenditure అసలు జరుగుతుందా అనే సందేహాని కావు లేకపోలేదు. ఇప్పటికే రాష్ట్రములో వివిధ [illegible] వస్తు[illegible] [illegible] పన్నుల భారము పెరిగింది అనుకొంటున్నాము. ఇతర [illegible] స్థితిలో వున్నదా ? తీవ్రముగా ఆలోచించవలసిన సమయము వచ్చినది. మన రా[illegible] పెంచుతున్నాము. వివిధ రకాలైన వస్తువులను ఎగుమతి చేస్తున్నాము. పో[illegible] ఎడ్యుకేషన్ కాదు.

textiles కు సంబంధించి ఒక్క చేమగ్గాల మీద తయారయిన వస్తువులు ధోవతులు, చీరలు, లుంగీలు, షర్టింగ్, చేతి రుమాళ్లు, pure silk lace products, బ్లాంకెట్సు, curtains, furnishing fabrics, ready made carpets ఎగుమతి చేస్తున్నాము. ఇవిగాక woolen goods వెడుతున్నవి. వీటి మీద సంవత్సరానికి 11 కోట్ల రూపాయల foreign exchange వస్తున్నది. ఇదిగాక పొగాకు, ఇతర వస్తువులు అన్నింటిని కలిపి లెక్క చూసుకొంటే బహుశా 50 కోట్ల రూపాయల foreign exchange వస్తుంది. దీనివల్ల మన రాష్ట్రానికి ఏదైన ప్రయోజనము సమకూరుతున్నదా అనేది మన ప్రభుత్వము ఏమీ చెప్పడము లేదు. మనకు capital expenditure వున్నది. పరిశ్రమలను స్థాపించుకోవాలని అనుకొంటున్నాము మన రాష్ట్రము నుంచి ఎగుమతి కాబడుతున్న వస్తువులవల్ల వస్తున్న foreign exchange నుంచి మన రాష్ట్రము పొందుతున్న ప్రయోజనము ఏమిటి అనే విషయము పరిశీలిస్తే, ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ప్రసంగము ఎంత చదివినా మన రాష్ట్రము foreign exchange నుంచి పొందుతున్న ప్రయోజనము ఎక్కడా కూడ ఒక్క మాట వివరించబడలేదు. Excise duties వున్నవి. మనము నూలు ఉత్పత్తి చేస్తున్నాము. దీని పై excise duty వేస్తున్నారు. మనము పండిస్తున్న పొగాకు మీద excise duty పెస్తున్నారు. సిగరేట్సు మీద, sugar మీద, సిమెంటు మీద, matches పైన అన్ని రకాల వస్తువుల మీద excise duty వేస్తున్నారు. ఇదంతా కేంద్రానికే వెడుతున్నది. ఇది ఎంత అనేది అంకెలు మన దగ్గర లేవు. సుమారు 75, 80 కోట్లవరకు వుంటుంది. మనము చెల్లిస్తున్న income tax వున్నది. 1957 లో additional excise duty bill పార్లమెంటులో pass అయినది. దాని ప్రకారము మనకు తిరిగి ఇస్తున్న ఆదాయము 38 కోట్లుగా మాత్రమే మన ముఖ్యమంత్రిగారు బడ్జెటు ఉపన్యాసములో తెలియచేశారు. మనము దాదాపు 100 కోట్లు excise duty వల్ల ఇస్తున్నప్పుడు కనీసము మనము సగము అయినా తీసుకొనే అస్కారము లేకుండా పోతున్నది. రాష్ట్రము వనరులను సమకూర్చుకోడానికి కావలసిన అవకాశాలను కుదించి వేసి, కేంద్రము స్వాధీనము చేసుకొన్నది. కాకపోతే constitution అడ్డు వస్తుందని చెప్పడము సాధారణమైన విషయము అనేక సందర్భాలలో constitution ని సవరించు కొంటున్నారు. సాధారణమైన సౌకర్యాలు కూడ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము సమకూర్చలేని దుస్థితి వున్నప్పుడు మన రాష్ట్రము నుంచి excise duty రూపేణాగాని, foreign exchange రూపేణాగాని కేంద్రము తీసుకొంటున్న కోట్ల రూపాయల నుంచి కేంద్రము మనకు అదనముగా యిచ్చే దానికోసము ఎందుకు కృషి చేయడానికి సాధ్యము కాకుండా వుందో నాకు అర్థము కావడము లేదు. అధ్యక్షా, అంతేకాదు, డైస్ అండ్ కెమికల్స్ మీద ఇంపోర్టు డ్యూటి 90 పర్సంట్ వేస్తున్నారు. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియావారు ఈ దేశానికి దిగుమతి అవుతున్న డైస్ అండ్ కెమికల్స్ మీద 90 పర్సంట్ వేస్తున్నారు. స్టెయిన్‌లెస్ స్టీల్ మీద వేస్తున్నారు. మెర్క్యూరీ మీద వేస్తున్నారు. అనేక వస్తువుల మీద ఇంపోర్ట్ డ్యూటీస్ వేస్తున్నారు. ఈ వస్తువులన్నీ మన మనం పోటీ చెయ్యలేము ... పై ఇంపోర్ట్ డ్యూటీయేగాక సెంట్రల్ సేల్స్ టాక్స్ వచ్చింది; మనకున్నది. సి. ఫారమ్ లేకపోతే 10 పర్సంట్ వేస్తున్నారు. distribution ఉన్నా ... పర్సంట్ వేస్తున్నారు. ఇంపోర్ట్ డ్యూటి వేయుటతో కోట్ల

రూపాయలు కేంద్ర ప్రభుత్వం గుత్త తీసుకొన్నది తప్ప దాని నుండి మనం వాడుతున్న వస్తువుల మీద ఆ బేసిస్ మీద మనం తిరిగి కొంత తీసుకొనే అధికారం మనకు లేకపోతే ఆ అధికారాన్ని సంపాదించుకొనే దానికి కృషిచేయాలా లేదా అనేవిషయం మన ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అర్థిస్తున్నాము, యాచిస్తున్నాము. మీరు 57 కోట్లు అయినా ఇవ్వండి 51 కోట్లయినా ఇవ్వండి. మీరు 30 కోట్లకు తగ్గిస్తే మా పరిస్థితి తారుమారు అవుతుంది, మా టీచర్స్‌కు జీతాలు వుండవు, మా ఉద్యోగులకు జీతాలు వుండవు. మా రోడ్లు మరమ్మతు కావు, కాల్వలలో నీరు వుండదు, ఏ పని చేయడం సాధ్యం కాదు, అని చేతులు జోడించుకొని మనం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అర్థించాము. మన పరిస్థితిని సమగ్రంగా చెప్పి మనకు వాటాలు తెచ్చుకొనే దానికి గట్టి కృషి చేయటానికి మార్గాలు వున్నాయా లేదా అనే విషయం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యోచించవలసిన అవసరం లేదా అని అడుగుతున్నాను వనరులు లేవు. ఆర్థికంగా మేము ఎవరిని చూడలేము అని చెబుతున్నారు. బ్యాక్ వర్డ్ క్లాస్ వారికి స్కాలర్‌షిప్స్ ఇస్తున్నాము. ఈ సమాజాన్ని సాంఘికంగా అభివృద్ధి చేశాము అంటున్నారు. మీరు ఇచ్చే స్కాలర్‌షిప్స్ ఎంత? ఈ రాష్ట్రంలో దాదాపు 4 కోట్ల జనాభా వుంటే దానిలో ఆర్థికంగా, సాంఘికంగా రాజకీయంగా అన్ని విధాలా వెనుకబడిన జనాభా సంఖ్య 2 కోట్లపై చిల్లర, 3 కోట్లపై చిల్లర వుంటారు. మూడు కోట్ల జనాభాలో అక్కడో పది మంది ఇంజనీర్లకు స్కాలర్‌షిప్స్ ఇస్తే, ఇక్కడో 50 మంది డాక్టర్లకు స్కాలర్‌షిప్స్ ఇస్తే, ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. వారికి 4 బోర్డింగ్ హాస్టల్స్ పెడితే, ఇక్కడ కొంత సదుపాయం చేసినంత మాత్రాన దేశంలో వెనుకబడిన పేదజనం అన్ని విధాలా ముందుకువచ్చే మార్గం వున్నదా అని అడుగుతున్నాను. ఈ స్కాలర్‌షిప్స్ అంతా బూటకం అధ్యక్షా. ఎకనమిక్ క్రైటీరియా అని పెట్టి ఎవరైతే ధనవంతులుగా వున్నారో, ఎవరికైతే పలుకుబడి వున్నదో, ఎవరైతే తహసీల్దారు దగ్గరకు వెళ్ళి సంవత్సరానికి 200 రూపాయలు, 300 రూపాయలు ఆదాయం వున్నట్లు సర్టిఫికెట్ తెచ్చుకోడానికి అధికారం కలిగివున్నారో వారికి స్కాలర్‌షిప్స్ వెళుతున్నాయి. నేను ఈ ప్రభుత్వాన్ని గట్టిగా అడుగుతున్నాను, గత సంవత్సరం ఎకనమిక్ క్రైటీరియా మీద ఇచ్చిన సర్టిఫికెట్స్ ఒక హైకోర్టు జడ్జి ముందు పెట్టండి. ఆయన ముందు మీరు ఇచ్చిన స్కాలర్‌షిప్స్ ధనవంతుల బిడ్డలకు ఇచ్చారా పేదల బిడ్డలకు ఇచ్చారా అనేది నిరూపించుకోండి. పేదలను అభివృద్ధి చేయడం నా లక్ష్యం, పేదలను ముందుకు తీసుకురావడం నా లక్ష్యం అని మనం చెప్పుకొంటున్నాము, ఆ మాటలు నిజమే అయితే 1967–1968 సంవత్సరంలో డైరెక్టరు ఆఫ్ సోషల్ వెల్‌ఫేర్ ఆఫీసులో వున్న సర్టిఫికెట్స్ బైట పెట్టి వాటిని హైకోర్టు జడ్జికి ఇచ్చి వారి తల్లిదండ్రులు ధనవంతులు కాదో, వారికి ఆస్తులు వున్నాయో లేదో విచారణ చేయిస్తారా అని అడుగుతున్నాను. ఇక్కడ ప్యూన్‌గా వున్న వారిబిడ్డ చదువుకొంటే అతనికి స్కాలర్‌షిప్ రాదు. మనం ఎందుకు కళ్లు మూసుకొని పేదలకు ఏదో చేస్తున్నామని చెప్పడం. మన రాష్ట్రంలో పరిస్థితి ఇవాళ 10 వేల మంది ఇంజనీర్లకు నిరుద్యోగం ఏర్పడింది. ఎందుకు—ఏర్పడింది? ఏనాటికైనా ప్రభుత్వం చదువుకొన్న వారికి ఉద్యోగాలు సమకూర్చు స్థితిలో వున్నదా? వుంటుందా? వుండదని నా అభిప్రాయం. మనం హైస్కూల్స్ పెంచుతున్నాము, కాలేజీలు పెంచుతున్నాము కాని మనది జాబ్ ఓరియంటెడ్ ఎడ్యుకేషన్ కాదు.

జర్మనీలో విద్యా విధానం ఆలోచించండి. జపాన్‌లో విద్యావిధానం ఆలోచించండి. అభివృద్ధికరమైనదేశాలలో సాగుతున్న విద్యావిధానం ఆలోచించండి. సెక్రటేరియట్‌లో ఉద్యోగం చేయాలంటే ఎమ్. ఎ బి ఎల్. చదివిన తరువాత ఎల్. డి. సి. గా చేరి ఫైల్ ఎలా పుటప్ చేయాలో, ఉత్తరాలు ఎలా వ్రాయాలో కనీసం రెండు సంవత్సరాలు శిక్షణ డైరెక్టరేట్‌లో పొందితే కాని రాలేదు. ఇదంతా మన విద్యా విధానం లోని లోపం. మనంకనుక సెక్రటేరియట్‌లో సంవత్సరానికి ఇన్ని ఉద్యోగాలు ఖాళీ వస్తున్నాయి ఎస్. ఎస్. ఎల్ సి లెవల్‌లో ఏ బ్రిలియంట్ స్టూడెంట్‌ను సెలక్ట్ చేసుకోవచ్చు. అలాగే ఇంజనీర్స్ విషయంలో, డాక్టర్స్ విషయంలో జాబ్ ఓరియంటెడ్ ఎడ్యుకేషన్ ఇంట్రడ్యూస్ చేస్తే వారికి ఉద్యోగాలు వస్తాయి. మనం సోషలిజం అంటున్నాము, తర తమ భేదాలు తొలగిపోవాలి అంటున్నాము సమాజం అంతా సుఖంగా బ్రతకాలి అంటున్నాము. అది వాస్తవం అయితే, సోషలిజమే మన లక్ష్యం అయితే 100 ఎకరాలు వున్నవారికి ఉద్యోగాలు ఎందుకు అధ్యక్షా ?— ఇతర విధాల బ్రతకటానికి వనరులు వున్నవారికి ఉద్యోగాలు ఎందుకు అని అడుగుతున్నాను. ఐ ఎ. ఎస్. ఆఫీసర్స్‌ను తీసుకొంటే, ఇంజనీర్స్‌ను తీసుకొంటే, రెవెన్యూ ఆఫీసర్స్‌ను తీసుకొంటే, సెక్రటేరియట్‌లో పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగులను తీసుకొంటే ఎవరెవరు ఆస్తులున్న కుటుంబాలనుండి వచ్చారో అర్థమవుతుంది. ఐ ఎ. ఎస్. ఆఫీసర్ తాలూకా బిడ్డలు ఐ సి. ఎస్. ఆఫీసర్ బిడ్డలు, లేకపోతే ధనవంతులు జమిందారీ తాలూకా బిడ్డలు, ల్యాండ్ లార్డు బిడ్డలు పారిశ్రామిక వేత్తల బిడ్డలు తప్ప సాధారణ ప్రజలనుండి డెప్యూటి కలెక్టరు కాగలిగినవాడు, డెప్యూటి రిజిష్ట్రారు కాగలిగినవాడు, సూపరెంటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీసు కాగలిగినవాడు, ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసరు కాగలిగినవాడు వున్నారా అంటే లేరు. పెద్ద పెద్ద అధికారులంతా రూల్స్ అన్నీ తమకు అనుకూలంగా ఫ్రేమ్ చేసుకొనే అలవాటు ఈ రోజే కాదు. బ్రిటిష్ పాలకులనుండి వస్తున్నది. ఆరోజునుండి డైరెక్టు రిక్రూట్‌మెంట్ వున్నది. రెవెన్యూ డివిజనల్ ఆఫీసర్ డైరెక్టు రిక్రూట్‌మెంట్, ఎస్. పి. డైరెక్టు రిక్రూట్‌మెంట్, కమ్మర్షియల్ టాక్స్ ఆఫీసర్ డైరెక్టు రిక్రూట్‌మెంట్, ఐ. ఎ. ఎస్. ఆఫీసరు డైరెక్టు రిక్రూట్‌మెంటు. అందువల్ల అన్నీ వసతులు కలిగినవారికే అవి వస్తున్నాయి తప్ప క్రింది తరగతివారికి ఆ ఉద్యోగాలు వస్తున్నాయా అని అడుగుతున్నాను. ఒక్కటి చూపించమని అడుగుతున్నాను. మనం సోషలిజం ప్రవేశ పెట్టాలనుకొన్నప్పుడు జీవనం చేయటానికి ఇతర మార్గాలున్న వారిని ఉద్యోగాలనుండి బయటకు పంపిస్తే పేదవారికి ఉద్యోగాలు వస్తాయి. 10 వేల మంది ఇంజనీర్లకు ఉద్యోగాలు లేవంటున్నారు. అనయున్నవారిని బయటకు పంపిస్తే పేదవారికి తప్పకుండా ఉద్యోగాలు అమరుతాయి. కాని మన ప్రభుత్వం అందుకు కాన్‌స్టిట్యూషన్ అడ్డం వస్తుంది అంటారు. లాంగ్వేజ్ రిజల్యూషన్‌కు కాన్‌స్టిట్యూషన్ అడ్డంరాదు. ఈ క్విటబుల్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ ఆఫ్ జాబ్స్ కావాలన్నాము. ఉత్తరాదివారు బాగా హిందీ చదువుకొంటారు. హిందీలో పరీక్షలు వుంటే వారికి బాగా అవకాశాలు వుంటాయి. మనం పోటీ చేయలేము కాబట్టి మనకు ఉద్యోగాలు రావనే పరిస్థితివల్ల ఎంత ఆందోళన వచ్చింది ? మనకు భాష ఉండవలసిందే. All India Services లో equitable distribution ఉండాలని అడిగాం. మరిఅది Constitution కి విరుద్ధంకాదా అధ్యక్షా?

మనం equitable distribution అడిగినప్పుడు—మామూలుగా అది constitution కి విరుద్ధం under developed countries కాని, under developed areas గాని, లేకపోతే backward areas గాని, వాటి అవసరాలు తీర్చవలసి వచ్చినప్పుడు అడ్డు లేనప్పుడు—కాని పేదవాళ్లు ముందుకు రావలసి వచ్చినప్పుడు ఎన్నో అడ్డంకులు చెబుతున్నారు. కాని ప్రధానంగా చదువుల విషయం ప్రధానంగా ఆలోచించాలి. Automation వల్ల నిరుద్యోగం పెరుగుతుంది. ఉద్యోగాలు లేవని అంటున్నారు. Government of India, State Government వార్ల plans చూడండి అధ్యక్షా! ఒకవైపు ఇంజనీర్లకు ఉద్యోగాలు లేవని అంటున్నారు. ఒక్క ఇంజనీర్లకే గాదు, దేశంలో చాలా మందికి ఉద్యోగాలు లేవు. ఒక్క ఇంజనీరును తయారు చేయాలంటే, రాష్ట్రం తాలూకు, ప్రజల తాలుకు ధనం 15 వేల రూపాయలు వెచ్చిస్తున్నారు, కాలేజీ పెట్టడంలోగాని దానికి అధ్యాపకులను పెట్టడంలోగాని, hostel నిర్మాణం చేయటంలో గాని, ఒక Engineer ను తయారు చేయడానికి 15 వేలు వెచ్చించవలసి వస్తోంది. అట్లాగే ఒక్క డాక్టరును తయారు చేయడానికి 25 వేలు వెచ్చిస్తున్నారు. కాని గ్రామాల్లో చేతి వృత్తులవారు ఉన్నారు. చేనేత పారిశ్రామికులు, చెప్పులు కుట్టేవారు ఉన్నారు. పీచు పరిశ్రమ, బొమ్మల పరిశ్రమ మీద ఆధారపడేవారు ఉన్నారు. లేసు industry మీద ఆధారపడేవారున్నారు. అనేక మంది అనేక వృత్తులవారు ఉన్నారు. అట్లాగే వ్యవసాయదార్లుకూడా ఉన్నారు. వ్యవసాయ కూలీలు ఉన్నారు. ఆహార ధాన్యాలు పండించే రైతులకు ఏవరు శిక్షణ ఇస్తున్నారు. ప్రజా ధనాన్ని వారికోసం ఏమిఅయినా ఖర్చు చేస్తున్నారా? అట్లాగే చేనేత కార్మికులకు వారి గృహమే—ఒక విద్యాలయం. తమ తల్లిదండ్రులే అధ్యాపకులు. ఆహార ధాన్యాలు పండించే రైతుల విషయంలోగాని, చేనేత కార్మికుల విషయంలోగాని, చేతివృత్తులవారి విషయంలోగాని—ఈనాడు నిరుద్యోగులయి మల మల మాడిపోతూఉంటే తిన తిండి లేకుండా ఉంటే, ఈ విషయాలేవి, ప్రజాప్రతినిధులను ఆకర్షించటం లేదు. కాని ఒక్కొక్క విద్యార్థిని 15, 20 కోట్లు ఖర్చుపెట్టి ఒక ఇంజనీరును తయారుచేస్తే—ఒక్కొక్క ఇంజనీరును గురించే ఆలోచిస్తున్నాం. అంటే ఉద్యోగులుకూడా మన కంటికి కనబడుతున్నారు. గాని గ్రామాల్లో ఉండే అశేష ప్రజానీకంగురించి తిండిలేక మలమల మాడిపోయే వారినిగురించి మనం ఆలోచించలేకపోతున్నాం.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు:—అధ్యక్షా! ఈ బడ్జెట్ అంతా కూడా కుష్ఠప్రియాలు శూన్య హస్తాలు మాదిరిగా ఉంది. అనేక మంది అనేకసార్లు ఈ సభలో చెప్పారు. అధికార పక్ష సభ్యులు కూడా విమర్శించారు. అయినప్పటికీ, ఈ చేసిన సూచనలు తీసుకొని, Budget రూపొందించటం జరిగిందా అంటే—అది ఏమీ జరగలేదు. మనది వ్యవసాయ రాష్ట్రం గనుక— దానిని అభివృద్ధి పర్చాలి. నిన్న అందరూ కూడా చెబు తున్నారు వ్యవసాయ రాష్ట్రం అయిన ఈ రాష్ట్రంలో Budget తయారు చేసే టప్పుడు. ఏ సమస్య ముందు తీసుకురావాలన్నది ఇంతవరకు ప్రభుత్వానికి తట్టలేదు. ఎప్పుడో వంద సంవత్సరాల క్రితం. కాటన్ మహాశయుడు కృష్ణ మీద, గోదావరి మీద ఆనకట్ట కట్టాడు, ఈ సంవత్సరాలలో, భూమిని ఎంతవరకు అభివృద్ధి

పరదారని చూస్తే, అప్పుడు బ్రిటిష్‌వాళ్ళు తయారుచేసిన కాలువలు, మురుగునీటి సౌకర్యాలే ఉన్నాయి ఈ 20 సంవత్సరాలలో, ఈ క్రొత్త కాల్వలు తీసుకువచ్చాం. ఈ క్రొత్త మురుగునీటి పథకం వల్ల, ఇంత పంట అభివృద్ధి అయిందనే విషయం చెప్పలేక పోయారు. ఈనాడు ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో గాని, Budget ఉపన్యాసాల సమయంలోగాని,-సిద్దారెడ్డి గారి ఉపన్యాసంలోగాని చెప్పినటువంటి విషయాలలో, వంశధార ప్రాజెక్టుకు 20 లక్షలు ఖర్చు చేశాం అన్నారు. అది ఇప్పుడు ఎక్కడికి పోయింది. Now we are waiting for the sanction of the Central Government అన్నారు. 20 లక్షల రూపాయలు దానికోసం ఖర్చు పెట్టారు. 20 లక్షలు ఖర్చు అయిన తర్వాత, ఈ రోజు వరకు ఎందుకు Sanction గాకుండా ఉంది. ఈ రోజు ఎక్కడో, 5 లక్షలు ఖర్చుపెట్టి శంకుస్థాపన చేసి వదిలివేశాం అన్నారు. కొన్ని కొన్ని ప్రాజెక్టులు ప్రారంభించి, initial గా కొంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టటం, అంతటితో ఆపివేయటం జరుగుతోంది. Existing ఆయకట్టు, కృష్ణాజిల్లా, ఒక్క బందరు తాలూకాలోనే, దాదాపు 40 వేల ఎకరాల భూమి ఉంది. దీనికి 20, 30 లక్షలు ఖర్చు పెట్టి, నీరు సప్లయి వగైరా సౌకర్యాలు చేసినట్లయితే, 2 కోట్లు విలువ గల ఆహార ధాన్యాలు ఉత్పత్తి అవుతాయి. కాని ఆ పని ఇప్పటి వరకు జరగలేదు. ఎందుకు చేయలేదు. అసలు చేయడానికి ఆలోచనే లేదు. నాగార్జున సాగర్ లాంటి పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు కట్టారు. ఈ ప్రాజెక్టు క్రింద ఆయకట్టు development కోసం. కొన్ని కోట్లు ఖర్చు పెట్టిన తర్వాత, ఇంత పంట పండించాం అని చెప్పడానికి ధైర్యం లేదు. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద ఆయకట్టు development కోసం ఇన్ని loans ఇచ్చాం. ఇంత return వచ్చిందని చెప్పడానికి-అసలు return అనేది లేదు. ఇప్పటికయినా ఆలోచనచేసి ఈ existing ఆయకట్టు development కోసం, కొంత కాకపోతే కొంత అయినా, ప్రాజెక్టు క్రింద ఖర్చు పెట్టే డబ్బును, ఈ existing ఆయకట్టు క్రింద ఖర్చుపెట్టితే, ఎక్కువ పంట పండే అవకాశం ఉంది. అందువల్ల ఈ provision లేనందువల్లనే, ఈ Budget ను పూర్తిగా వ్యతిరేకించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇకపోతే, అధ్యక్షా ! ఇంతవరకు మీరు చేసినటువంటి చట్టాలు ఏమిటి ? మద్య నిషేధం ఉంది. నిజలింగప్పగారు ధైర్యం చేసి మద్య నిషేధ చట్టాన్ని రద్దు చేశారు. దానిని చూచి అయినా, మీరు రద్దు చేయడానికి ప్రయత్నం చేశారా అంటే-ఇంతవరకు పత్రికల్లో వచ్చిందేగాని, ఈ మద్య నిషేధం రద్దు చేయడానికి మీరు ఏమీ ప్రయత్నం చేయటం లేదు.

ఇప్పుడు మన ముఖ్యమంత్రిగారు అర్ధనారీత్వంలో ఉన్నారు. రాష్ట్రంలో ఒక ప్రాంతంలో మద్య నిషేధం లేదు. ఒక ప్రాంతంలో మద్య నిషేధం ఉంది. రాష్ట్రి ముఖ్య పట్టణమైన హైదరాబాదులో మద్య నిషేధం లేదు. అందుచే జిల్లాలనుంచి వచ్చిన వారంతా, కాంగ్రెస్‌వారితో సహా, అందరూ తప్ప త్రాగుతున్నారు. అక్కడ దొరకదనే ఉద్దేశ్యంతో ఇక్కడకు వచ్చి, ఇంకా ఎక్కువ త్రాగుతున్నారు. ఇంత అవమానకరమైన పరిస్థితి ఏ రాష్ట్రంలోను లేదు. కాంగ్రెస్ ప్రెసిడెంటుగారిని అయినా ఆదర్శంగా తీసుకొని అయినా ఈ మద్య నిషేధం రద్దు చేశారా అంటే-అదికూడా

లేదు. అదే విధంగా procurement policy పెట్టారు. Levy policy చూడండి. ఈ నెల 6 వ తారీఖున మాకు ఒక notice ఇచ్చారు. డిశంబరు నెలలో ధాన్యం అంతా తోలమని notice serve చేశారు. దానిమీద తారీఖు వేయలేదు. అది ఎవరైనా అడిగితే, అది లోగడే చేశామని చెప్పడానికి ఈ ఉద్యోగులు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అది క్రింద ఉద్యోగులు చేస్తున్నారు, మంత్రి వర్గానికి సంబంధం లేదంటే, మీకు ఒకటి మనవి చేస్తాను. సర్దార్ పటేలుగారు ఒకసారి చెప్పారు. స్వాతంత్ర్య పోరాట సమయంలో నాగపూర్‌లో ఎవరో ఒక అమాయకుడిని ఉరి తీస్తే బ్రిటీష్ ప్రభుత్వంలోనివారు అది మాకు తెలియదంటే—సర్దార్ పటేలుగారు చెప్పారు. ఇన్ని వేల మైళ్ళ దూరం వచ్చి పరిపాలన చేస్తున్నారు. ఈ దేశంలో జరిగేది మీకు తెలియదంటే, ఈ దేశాన్ని పరిపాలించే అర్హత పోయిందని చెప్పారు. Revenue Inspector గాని, గ్రామ మునసబుగాని ఎవరేది చేసినప్పటికీ ప్రభుత్వమే బాధ్యత వహించవలసి ఉంది. ఈ విధంగా అపహాస్యంగా అమలు జరిగినటువంటి orders ని చూచి ప్రజలు ఏమి అనుకొంటారు. ఈ ప్రభుత్వం ప్రజలకు చెప్పేది ఒకటి, చేసేది ఒకటి. ప్రభుత్వమన్నా, అధికారులన్నా ప్రజలకు గౌరవం లేకుండా పోయింది. చట్టాలంటే గౌరవం లేని పరిస్థితిని దేశంలో తీసుకువచ్చి పెట్టారు. కాంగ్రెస్ మహా సభ ఈ మధ్యనే జరిపారు. ఏ విధంగా అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేశారు. ఇంజనీర్లందరిని మీరు వాడుకోలేదా? Assistant Engineers కాంగ్రెస్ పెండాలు వేయడానికి నిలబడ్డారా? లేదా? అని అడుగుతున్నాను ఈవేళ మీరుఅధికారంలో ఉన్నారు. రేపు మరొక పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చి, ఇదే పంజేస్తే మీకు దానిని అడిగే హక్కు పోతుంది. మీరు చెప్పినా, మేము చెప్పినా, ఈ దేశంలో ప్రజాస్వామ్యం ఉండాల కాబట్టి, ప్రజాస్వామ్యానికి నిజమైన పునాదులు ఏర్పడాలంటే—అది కాంగ్రెస్ చేసినా తప్పే, ఇంకో పార్టీ చేసినా తప్పే. 67 ఎన్నికలముందు మీరు చేసినటువంటి ఘోరాలు, ఈ ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో ఏ రాజకీయ పార్టీ కూడా చేయలేదు. పోనీ, అఖిల భారత కాంగ్రెస్ మహాసభ హైదరాబాదులో జరిగినప్పుడు అయినా, ఆ తప్పులను సరిదిద్దుకొన్నారా అంటే—అవే తప్పులు మరల చేశారు. మీరు సమర్థించుకోవచ్చు. మా orders లో మీరు ఏమీ పట్టుకోలేదని చెప్పవచ్చు. మీరు అధికార దుర్వినియోగం చేశారని అందరికీ తెలుసు. అది కాదంటే ఫలితం ఏమిటి? ఇంకోసారి ఎన్నికలు వచ్చినప్పుడు, ఇంకో పార్టీ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు, వాళ్లు అదే విధంగా చేసినప్పుడు మీకు వారిని అడిగే హక్కు పోతుందని చెబుతున్నాను. Majority పార్టీగా ఉన్న మీరే ఈ దేశంలో సత్సంప్రదాయాలను కాపాడవలసిన వారు. కాని వాటిని మీరు కాపాడటం లేదు. మరల భాషా సమస్య తీసుకువచ్చారు. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన ఈ తీర్మానం దానిని పరిష్కరించకపోగా మరింత గందరగోళం చేసింది. నా మిత్రుడు అప్పారావుగారు ఒక ఉపమానంతో ఈ భాషా తీర్మానం ఎట్లా చేశారో చెప్పారు. జాతీయ ఐక్యత పేరుతోటి, పదవులు నిలబెట్టుకోడానికి, ఈ తీర్మానం తీసుకువచ్చినట్లు కనబడుతోంది గాని, ఉన్నది ఉన్నట్లుగా, కుండ బద్దలు కొట్టినట్లు చెప్పే శక్తి ధైర్యం లేకపోబట్టి—ఈ తీర్మానం ఆ విధంగా పెట్టారు. ఈ దేశంలో రాష్ట్రాలలో గాని, కేంద్ర ప్రభుత్వంలో గాని, ఒకే విషయం లోపించింది. అదే ఆత్మవిశ్వాసం. ఆత్మవిశ్వాసంతో ఈ ప్రభుత్వం పని చేయడంలేదని చెబుతున్నాను.

కేంద్రంలో ఉన్న మన నాయకులకు ఏమి నొప్పి కలుగుతుందేమోనన్నా భావంతో ఈ భాషా తీర్మానం చేశారు. అసలు హిందీని ఎందుకు నేర్చుకోవాలని అడుగుతున్నాను. ఇక్కడ మన విద్యార్థులు మూడవ భాష నేర్చుకోమంటే, ఏ విధంగా అయితే కష్ట పడుతున్నారో, ఉత్తర హిందూ స్థానంలో వారు దక్షిణాది భాష నేర్చుకోవాలంటే అంతే కష్టం. తప్పించుకు తిరగాలనే ఉద్దేశ్యంతోటి సమయస్ఫూర్తితోటి చేసిందే గాని, వాస్తవ పరిస్థితులను గమనించి చేసింది గాదని చెబుతున్నాను. మీరు రాష్ట్రంలో Law and order ను maintain చేశారా ? ఆర్థిక పరిస్థితిని బాగుపర్చారా ? శాంతి భద్రతలను కాపాడారా అంటే—చీరాల దగ్గర ఒక రైలు పెట్టెను దోచుకుపోయారు. పల్లెటూళ్లలో దొంగతనాలు ఎక్కువ అయినాయి. హత్యలు ఎక్కువ అయినాయి. పోలీసు శాఖ ఉన్నదంటే దానికి ఒక నీతి, నిజాయితీ ఉండి—crime detection ఉన్నదా అంటే—ఈనాడు నూటికి 90 నేరాలు crime detection కాకుండా పోతున్నాయి. లంచగొండి తనం ఎక్కువ అయిపోయింది. Senior Officer ని మార్చాం అన్నారేగాని, వారిని ఒకచోట నుంచి మరొక చోటికి బదిలీ చేశారేగాని, వారికి ఎక్కడైనా suspend చేశారా ? Prima facie case prove అయిందా ? ఇవన్నీ ప్రజలముందు ఎందుకు బైటకు పెట్టలేదు. ఈనాడు ప్రజలలో ఉన్న అభి ప్రాయం ఏమిటంటే, ఏది అయినా నేరం జరిగి, పోలీసు స్టేషన్‌కు వెడితే, డబ్బు ఇస్తేగాని, ఆ కేసు విచారణ ఉండదనేది అందరికి తెలిసిన విషయమే. ఈ ప్రభుత్వం శాంతి భద్రతలను కాపాడలేకపోతోంది. నిత్యావసరాలను తీర్చలేకపోతోంది. భూమిని అభివృద్ధి చేయడానికి కావలసిన వసరులను సమకూర్చలేకపోతోంది. ఇప్పుడు ఈ ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తున్నారంటే—చేసిన తప్పులు దిద్దుకొంటున్నారని—అవి చేశాం, ఇవి చేశాం అని చెబుతూ—తప్పించుకు తిరుగువాడు ధన్యుడు సుమతి అన్నట్లుగా—చేస్తున్నారు. ఈ విధంగా చేయటంవల్ల దేశానికి, రాష్ట్రానికి ఏమీ ప్రయోజనం లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. కృష్ణనాయుడు (గోంప) :—అధ్యక్షా! ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన Budget ను బలపరుస్తూ చాలామంది పెద్దలు చాలా విషయాలు చెప్పారు. ఆ విషయాలను గురించి మరల మాట్లాడడం అంత మంచిది గాదు. కాని నియోజక వర్గం గురించి కొన్ని విషయాలు మాత్రం చెప్పదలచుకొన్నాను. మనకు 1947 లో స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. అంతకు క్రితం ఏ పరిస్థితులలో ఉన్నాం, ఇప్పుడు ఏ పరిస్థితులలో ఉన్నామో ప్రతివారు గమనించవలసి ఉంది. ఎందుచేతనంటే, మనం ఈ 20 సంవత్సరాలలో ఎన్ని పనులు చేశాం. విద్యలో ఎంతో ముందుకు వచ్చాం. విద్యుచ్ఛక్తిలో ఎంత ముందుకు వచ్చాం. ఆరోగ్యం విషయంలో ఎన్ని Hospitals స్థాపించుకొన్నాం. నీటి వనరులు ఎన్ని స్థాపించుకొన్నాం. ఇదంతా ప్రతివారు గమనించవలసిన విషయం, పన్నులు హెచ్చుచేయకుండా—పనులు ఎక్కువ కావాలనే దృక్పథంతో ప్రతివారు మాట్లాడారు. పన్నులు లేకపోతే పనులు ఎట్లా సాగుతాయి. ప్రతివారు కూడా దీనిని గమనించాలని కోరుతున్నాను. అదిగాకుండా మనకు స్వాతంత్రం వచ్చిన తర్వాత వాక్ స్వాతంత్ర్యం, పత్రికా స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుంచి ఏమి మాట్లాడుతున్నామో అన్న పరిస్థితి కూడా లేకుండా పోతోంది. నా నియోజకవర్గంలో 1947 నాటికి ఒక్క Hospital కూడా లేని పరిస్థితి ఉంది ఈనాడు

7,8 హాస్పిటల్స్ స్థాపించుకొన్నాం. నాడు Board High Schools 20, 30 మాత్రమే ఉండేవి. అటువంటిది నేడు 150 స్కూల్సు ఉన్నాయి. High Schools 7, 8 ఉన్నాయి Middle Schools కూడా, 4 స్థాపించుకొన్నాం. ఇవన్నీ కూడా 1947 తర్వాత చేశాం. అప్పటికి నీటి వసరులు ఏమీలేని పరిస్థితి ఉంది. ఈనాడు కల్యాణ దుర్గం రిజర్వాయరు రాచకట్టు రిజర్వాయరు అని రెండు ఉన్నాయి. ఇవి రెండు కూడా స్థాపించుకోవాలని కోరుతున్నాను ఇదంతా కూడా వెనుకబడిన ప్రాంతం. రాష్ట్రంలో వెనుకబడిన ప్రాంతం విశాఖపట్టణం జిల్లా అందులో వెనుకబడిన జిల్లాలో, గొంప నియోజకవర్గం చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం. రహదార్లు కూడా, చిన్న చిన్నవి జిల్లాపరిషత్తు, సమితుల ద్వారా స్థాపించుకొన్నాం అదీగాకుండా ఈ జిల్లా చాలా విశాలమైనటువంటిది. నాలుగు తాలూకాలకు సంబంధించిన area అది. 3 Divisions కు సంబంధించినది అది ఒక ఫిర్కా నుంచి మరొక ఫిర్కాకు పోవాలంటే, చాలా ప్రయాస పడవలసి వస్తోంది. ఈ సంవత్సరం కేటాయించిన కేటాయింపులలో - మాజిల్లాకు కేటాయించిన గ్రాంటులో, ఈ సదుపాయాలన్ని కలుగ చేయవలసిందని మనస్ఫూర్తిగా కోరుతున్నాను. అదీ గాకుండా, ఈ విద్యా విషయంలో ఏదో అంటున్నారు, ఈ త్రిభాషసూత్రం గురించి మనం ఏమీ బాధ పడవలసిన అవసరం లేదు. ఇంగ్లీషువారు తీసుక వచ్చిన ఇంగ్లీషునే పట్టుకొని వ్రేలాడటం అంటే. అది సమంజసం కాదని నా మనవి. మనం అందరం హిందూవులం అప్పుడు ఎందుకు హిందీ భాషను అభివృద్ధి చేసుకోకూడదో మీరందరూ ఆలోచించాలి. కొంచం కష్టమైనా దీనిని నేర్చుకొవటం మనవిద్యుక్తధర్మం. పూర్వం మనకు 16 సంవత్సరాలు వచ్చేసరికి, సంస్కృతం క్లిష్టంగానేర్చుకోగలిగేదు. అప్పటి పండితులు 16 సంవత్సరాలలోపలనే విద్యార్థులకు అభ్యసింపచేసేవారు అటువంటిది ఈ హిందీని ఎందుకు చేయకూడదు దానిమీద ఎందుకు అసక్తి ఉండ కూడదు. అనేదృక్పధం కూడా మనం కలుగజేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. మనం హిందూవులం. అందుచే హిందీని అభివృద్ధి చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. తెలుగును కూడా అభివృద్ధి చేసుకోవలసినదే. అలాగే హిందీనికూడా కష్టపడి నేర్చుకోవాలని కోరుతున్నాను.

ముఖ్యమంత్రి గారు, ఈ సంవత్సరం హరిజనులకు, స్థలాలు గాకుండా 100 రూపాయలు ఇళ్లు కట్టుకోడానికి ఇస్తాం అన్నారు. 4, 5 సంవత్సరాలక్రింతం allot చేసిన దానినికూడా ఇప్పటివరకు వారు వాడుకోలేదు. 100 రూపాయలతో పాటు, తహసీల్దారుగారి ద్వారా, పొరంబొకులలో ఉన్న కలపనుకూడా supply చేయవలసిందని కోరుతున్నాను. అదీగాకుండా విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో నా నియోజక వర్గం చాలా వెనుకబడిఉంది. నా ప్రక్క నియోజకవర్గంలో చాలావరకు విద్యుచ్ఛక్తి సదుపాయం జరిగింది. అదేవిధంగా నా నియోజకవర్గంలో విద్యుచ్ఛక్తిని కూడా supply చేయవలసిందని, వ్యవసాయ అభివృద్ధి గ్రామపునరుద్ధరణ చేయవలసిందని కోరుతున్నాను. అదిగాకుండా వ్యవసాయం విషయంలో చాలా పథకాలు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. మంచిరకం విత్తనాలు సరిఅయిన time లో ఇచ్చే ఏర్పాట్లు చేయ వలసిందని కూడా కోరుతున్నాను. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షుల వారిని వినయపూర్వకంగా అభినందిస్తూ శెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ టి. సత్యనారాయణ (మహబూబాబాద్) :—అధ్యక్షా, ఈ budget గురించి మాట్లాడేముందు - ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ ఆర్థికమాంద్యం గత సంవత్సరం నుంచి ప్రారంభమైందని, ఇంకా కొనసాగుతుందనే విధంగా ప్రారంభించారు. అది పెట్టుబడిదారీ విధానంయొక్క అవలక్షణమేనని చెప్పవలసివస్తోంది రూపాయి విలువ తగ్గించారు. కోయంబత్తూరు notes దక్షిణాలో తయారవుతవి. వాటి చలామణిని అవకాశం ఇచ్చారు. మరల చిన్ననోట్లు ముద్రిస్తారు. అయినా నోట్ల ముమ్మరం ప్రధానంగా జరిగటంవలన, అదేవిధంగా devaluation దానియొక్క ఫలితం ప్రజల కొనుగోలుశక్తి ఏ విధంగా పడిపోయిందీ అర్థంచేసుకోవలసి ఉంది. అది ప్రధానంగా పెట్టుబడిదారీ విధానంయొక్క ఫలితం అని చెప్పవలసి ఉంటుంది. భారతదేశములో ఆంధ్ర రాష్ట్రము ఒక భాగంగా ఉంది. దాని ఫలితము కూడా తప్పదు. ఆ విధంగా తప్పించుకొనే ప్రయత్నం చేయలేరు. దాని నివారణ కొరకు బడ్జెట్‌లో ఏమీ చూపించలేదనుకోండి. అయినా మొత్తానికి మాత్రం socialistic pattern of society అనే లక్ష్యం పెట్టుకొని పాలకవర్గము దానికి ప్రయత్నం చేస్తూ ఉన్నది. కాని socilist అనే పదము లేదు, pattern లేదు, society లేదు. వాళ్ల లక్ష్యం సాధించిందేమీ లేదు. ముఖ్యంగా వాళ్ళకే ఆ విశ్వాసం లేదు. చాలా మందికి socialistic pattern of society మీద విశ్వాసం లేదు. అటువంటప్పుడు వారు ఆ సమాజాన్ని ఏమి సృష్టిస్తారో ఊహించవచ్చు. అదేవిధంగా నిన్న మన రాజాగారు చెప్పారు; మీరు decontrol చేసుకోవచ్చు లేక ఉంచుకోవచ్చునని ఢిల్లీ ప్రభుత్వము చెప్పిందని వారికి ఒక policy అనేది లేకుండా ఏదైనా control చేయవలసిన విషయంలో ఆ విధంగా నిర్లక్ష్యం చేసుకొంటూ పోతూ decontrol చేసే విధానంలో పోతున్నారన్నమాట. ఇప్పుడే పంచదార దొరకకుండా ఎంతో అవస్థపడుతున్నాము. Black లో 3, 4 రూపాయలు పెట్టి కొనుకోవలసి యున్నదన్నమాట. సామ్రాజ్యవాదుల కాలములో ఉన్నప్పుడు నైజాము కాలములో control పెట్టి సక్రమంగా supply చేసిన పరిస్థితులు ఉన్నాయి. మరి 20 సంవత్సరాలుగా ఉన్నటువంటి ఈ కాంగ్రెసు పాలనలో ఈ విధంగా వస్తువులు supply చేయలేని పరిస్థితులు ఉంటూ, ఈ విధంగా decontrol పరిస్థితులకు దిగజారుతున్నదన్నమాట. దానిని బట్టి మనము అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఏ విధంగా అటువంటి pattern of society నిర్మించబోతారు అనేది మేము ఒకటే చెప్పాము. మా విమర్శ కూడా ఇది. ఈ పన్నుల విధానంగాని, బడ్జెటు విధానంగాని చూస్తే ఇది ఏమైనా కలిగిన వాళ్ళకు ఉపయోగపడే విధంగానే ఉన్నదని మేము గతములో చెప్పాము. అది అక్షరాలా రుజువు అవుతున్నదన్నమాట. Land Revenue Assessment Act తెచ్చారు. అది ప్రధానంగా మధ్యతరగతి పైన, బీద రైతాంగంపైన పడుతుందన్నమాట దానిని ఒక graded system ప్రకారంగా, scientific పద్ధతులలో చేయలేకపోయినారు. మేము ఎంత చెప్పినప్పటికీ ఆ విధంగా చట్టము తీసుకురావడం లేదు. పరోక్షంగా, ప్రత్యక్షంగా అన్ని విధాలా రైతాంగంమీద పన్నులు పడుతున్నాయన్నమాట. బీద రైతాంగం ఆ విధంగా అవస్థ పడుతున్నది. అదే విధంగా sales tax విషయంలో కూడా చేస్తున్నారన్నమాట. అది కూడా ప్రధానంగా, పరోక్షంగా రైతులమీద ప్రజలమీద పడుతున్నదన్నమాట. ఆ విధంగానే Motor Vehicles Tax వేస్తున్నారు. దానితో motor charges కూడా

పెరుగుతున్నాయన్నమాట. అది కూడా ప్రజలు భరించవలసిన అవసరం ఏర్పడుతున్నది. అదే విధంగా Railway Charges కూడా Central Government పెంచుతున్నట్లు పత్రికలలో చూశాము. ఈ విధంగా రాష్ట్ర బడ్జెటు చూచినా, Central Budget చూచినా, అడుగడున ప్రజలమీద పన్నుల భారము పెరుగుతున్నది. రోజు రోజుకు ప్రజలు క్రుంగి కృశించిపోవడం జరుగుతున్నది. కలిగిన వాళ్ళకే ఇది ఉపయోగపడుతున్నది. ఈ మధ్య ముఖ్యమంత్రిగారికి ఒక memorandum ఇవ్వడం జరిగింది. ఆంధ్ర Steel Corporation Management ఏ విధంగా కార్మికుల చట్టాన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నది. ఏ విధంగా దుర్వినియోగం చేస్తున్నది. ఏ విధంగా లెక్కచేయడం లేదు అనే దాన్ని గురించి Labour Commissioner concilition కు పిలచినా Management లెక్కచేయడం లేదన్నమాట వాళ్ళ విధానాన్ని వాళ్ళు నడుపుకొంటూ పోతున్నారు. Government సమ్మె నిషేధించింది. కాని ఆఖరకు lockout నిషేధించినప్పటికీ, management లెక్కచేయడం లేదు. ఇతరులను పనిలో పెట్టే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కార్మికులను పనులలోకి రానివ్వడం లేదు. వాళ్ళమీద కేసులు పెట్టి వాళ్ళను కష్టపెడుతున్నారు. అదే విధంగా Minimum Wages Act తెచ్చారు. అది దాదాపు 14, 15 factories కు ఉపయోగపడే విధంగా extend చేశామన్నారు. అది ఎప్పుడో 1948 లో pass చేసిన చట్టము అది. కాని, రోజురోజుకు కార్మికుల జీవిత ప్రమాణం ఏ విధంగా పడిపోతున్నదో, ధరలు ఏ విధంగా పెరిగిపోతున్నాయో, దానిని బట్టి ఆ చట్టాన్ని సవరించవలసిన పరిస్థితి పోయింది. ఆ విధంగా దానిని సవరించడం లేదు. రెండవ వైపున Beedi Factory Warangal కు Minimum Wages Act apply చేయమని management ను కోరితే, వారు దానికి వ్యతిరేకంగా High court కు వెళ్ళి stay తెచ్చింది. ఆ stay వల్ల 3 ఏళ్ళనుంచి ఆ Minimum Wages Act అమలుకు రాలేదన్నమాట. అటువంటి పరిస్థితి ఉన్నదన్నమాట. మొన్న Revenue Writ Petition మీద stay ఇస్తే, Government అంతా move అయి వెంటనే గవర్నమెంటు ఆ stay ను vacate చేయించడానికి ప్రయత్నం చేసిందన్నమాట, Judicial ను కూడా కదలించిందన్నమాట. అటువంటి వారు ఈ Minimum Wages Act ను అమలు పెట్టడానికి ఎందుకు పూనుకోరు? ఇది వారికి ఉన్నటువంటి పక్షపాత వైఖరి. management పట్ల ఉన్న పక్షపాత బుద్ధి రుజువు చేస్తుందన్నమాట. ఏమి చేసినా management వారికి ఉపయోగపడే విధంగానే చేస్తుంది. తరువాత ఇప్పుడు తెలంగాణా విషయం ఆలోచించినట్లయితే, విశాలాంధ్ర ఏర్పడే ముందు ఇక్కడ తెలంగాణా వారికి చాలా ఆందోళన ఉండినది. ప్రత్యేక తెలంగాణా కావాలని కోరాడారు. ఐక్యత కొరకు విశాలాంధ్ర ఏర్పడేందుకు అవకాశాలు ఏర్పడినాయి. అప్పుడు పెద్ద మనుష్యుల ఒడంబడిక జరిగింది అప్పుడు తెలంగాణా ప్రజల హక్కులు కాపాడడానికి గాను తెలంగాణా కమిటీ ఏర్పరచారు, కాని ఆచరణలో జరుగుతున్నది ఏమిటంటే, తెలంగాణా నిధులను తెలంగాణాలోనే ఉపయోగిస్తామని హామి యిచ్చినటువంటి పెద్ద మనుష్యులు, ఇక్కడ ఉపయోగించడం లేదు. 45 per cent of the revenue income తెలంగాణాలోను, 52 per cent ఆంధ్రలోను ఉంచె. ఇక్కడ మాత్రము ఖర్చుపెట్టడం లేదు. ఇదంతా మొత్తం రాష్ట్రానికి ఖర్చు పెడుతున్నారన్నమాట. ప్రత్యేకంగా ఏదైతే

చట్టము చేశారా, దానిని గౌరవించడం లేదు. దాదాపు 60 కోట్లు ఇంతవరకు ఉంటె, దాదాపు 10 కోట్లపరకే తెలంగణాలో ఖర్చుపెట్టారు అన్నమాట. ఇక్కడి revenue నుంచి అక్కడ ఖర్చుపెట్టడం జరుగుతున్నది. పెద్ద మనుష్యుల ఒడంబడికను వాళ్ల గౌరవించకపోతే, Regional Committee ఎందుకు? వాళ్ళ రక్షణ గురించి మేము ఎందుకు పని చేయాలి, మేముకూడా రాజీనామా పెట్టి యింటిదగ్గర కూర్చొంటే బాగుంటుందన్నమాట. అటువంటి నిరాశ కలుగుతున్నదన్నమాట. ఎందుకు ఆ ఒడంబడికను అమలులో పెట్టలేకపోతున్నారు? ఎందుకు తెలంగాణా ప్రజలకు అన్యాయం చేస్తున్నారు? దానికి సమాధానం చెప్పవలసిన అవసరం ఉన్నది. అదికాక ఇంకొకటి జరుగుతున్నది. కొంతమంది ఇప్పుడు ఏమని ప్రచారం చేస్తున్నారంటె, ప్రజలలో, అక్కడ ఆంధ్ర దేశములో ఉన్నప్పుడు, మన funds అన్ని తీసుకుపోయి మద్రాసు రాష్ట్రానికి ఖర్చు పెట్టారు, ఇప్పుడేమో తీసుకుపోయి తెలంగాణాకు పెట్టినారు అని ఒక ప్రకారా లేపినారు. ఈ విధంగా గనుక ఈ విషబీజాలు పరిణామం చెందినట్లయితే చాలా దుష్ఫలితాలకు దారి తీస్తుంది. తెలుగు జాతి నాశనం అయ్యే పరిస్థితి వస్తుంది. జాతి ఐక్యత దెబ్బ తింటుంది. కాబట్టి, ముఖ్యమంత్రిగారు 30, 40 కోట్లు ఖర్చుపెట్టి తప్పక తెలంగాణాకు రక్షణ కలుగజేయడానికి పూనుకోవలెనని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి (మునుగోడు) :—అధ్యక్షా, మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఉన్న వనరులలోనే మంచి బడ్జెట్‌ను ప్రవేశపెట్టారు. దానిని నేను పూర్తిగా బలపరుస్తున్నాను. ఎం. టి. రాజుగారి పరిపాలనా సంస్కరణ సిఫార్సుల ననుసరించి జిల్లా డెవలప్‌మెంట్ బోర్డులు పెట్టారు. అయితే ఇందుకు ఎక్‌స్ట్రా ఖర్చు కాదని, జిల్లాలో ఉన్న వనరులు సేకరించి జిల్లాలను అభివృద్ధి చేయటానికి ఆ జిల్లా డెవలప్‌మెంట్ బోర్డు పని చేస్తుందని వారి సిఫార్సులయొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం. కాని ఇవాళ జిల్లాలలో ఏవిధమైన ఫండ్స్ లేవు. ఏ విధమైన పనులు లేవు. కాని ఎక్‌స్ట్రాగా హై ఆఫీషియల్స్‌ను, కలెక్టర్ పి. ఎ. స్, కోపరేటివ్, ఎగ్రికల్చర్‌లకు డిప్యూటి డైరెక్టర్ కేడర్‌లో వేశారు. ఇది విచారకరమైన విషయం. జిల్లా డెవలప్‌మెంట్ బోర్డులో ఉన్నది ఇద్దరు మెంబర్స్. అందులో ఉన్నది కలెక్టర్, జిల్లా పరిషత్ చెర్మన్. ఆ ఇద్దరివల్ల మొత్తం జిల్లాలో పని ఎట్లా జరుగుతుందో అర్థం కావడం లేదు. అందులో ఆ జిల్లానుండి ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధులు లేరు. జిల్లా డెవలప్‌మెంట్ బోర్డులు ఉండటంవల్ల ఉద్దేశ్యం ఏమిటో, ఏవిధంగా ఉద్దేశ్యం నెరవేరుతుందో అర్థం కవటంలేదు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తిరిగి విచారణ చేయాలి. ఈ రెండింటిలో ఒకటిమాత్రమే ఉండేటట్లు చూడాలి. ఇవాళ జిల్లా ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ పూర్తిగా ఫెయిల్ అయింది. దానిని పునరుద్ధరించాలి. ఎగ్రికల్చర్ యొక్క బడ్జెట్ చూస్తే చాలా విచారంగా ఉంది. ఎంత అయితే ఎగ్రికల్చర్‌కు కేటాయించాలో అంత కేటాయించలేదు. ఎరువుల పరిస్థితి చాలా సంతృప్తికరంగా ఉంది. ఇపుడు దానిని గురించి విచారపడనక్కరలేదు. ఎండ్రిన్ మందులు మైకోరేట్స్ ప్రకారమే ఎగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంట్ సప్లయి చేయాలని ప్రభుత్వం జి. ఓ. చేసింది. అది విచారకరమైన విషయము. దేశంలో ఇంకా ఇతరులు, బర్మాషెల్ ఇంకా చాలామంది మందులు సప్లయి చేస్తున్నారు. ఏ మందులు మంచివని రైతులు అనుకొంటారో ఆ మందులు

కాని అవి రైతులకు పంచాయితీలద్వారా సప్లయి చేస్తే బాగుంటుంది. హైబ్రిడ్ సీడ్స్ ఉన్నవి. అవి చాలా ఎక్కువ ధరలకు ప్రజలకు అమ్ముతున్నారు. పేద రైతులకు, మధ్య తరగతి రైతులకు అవి అందుబాటులో లేవు. వాటికి ధర తగ్గించి సబ్సిడైజ్డు రేట్సుతో అమ్మితే చాలా బాగుంటుంది ప్రభుత్వం మెకనైజ్డు ఎగ్రికల్చర్ గురించి ఏమాత్రం శ్రద్ధవహించటం లేదు. బుల్‌డోజర్స్, ట్రాక్టర్స్ ప్రతి పంచాయితి సమితిలో పెట్టి అవి ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండేటట్లు పెడితే ఎగ్రికల్చర్ డెవలప్ కావటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఎగ్రికల్చర్ ఎలక్ట్రిసిటీ ఇరిగేషన్ పైన ఆధారపడి వుంటుంది. ఎలక్ట్రిసిటీ విషయం చాలా హృదయ విదారకంగా ఉంది. ఎలక్ట్రిసిటీకి 55 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. ఇది చాలా తక్కువ. తెలంగాణాలో, రాయలసీమలో డ్రయి ఏరియాస్ ఉన్నవి. అక్కడ ఏ ప్రాజెక్టు రావటానికి అవకాశం లేదు. అటువంటి చోట్ల ఎలక్ట్రిసిటీ ఇవ్వటానికి ప్రయత్నం చేస్తే చాలా బాగుంటుంది. ప్రాజెక్టులు, ఇతర వనరులు ఉన్న ఏరియాలో కరెంట్ ఇవ్వటం భావ్యంకాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇన్‌ఫ్లుయన్స్ ఉన్న మంత్రుల ఎం. ఎల్. ఏ ల కాన్‌స్టిట్యూయన్సీలలోనే ఎలక్ట్రిసిటీ రావటం చాలా హృదయవిదారక మైన విషయము. డ్రయి ఏరియాలోని రైతులకు ఎలక్ట్రిసిటీ ఇవ్వడం మంచిది. ఎలక్ట్రిసిటీ వ్యవసాయం అభివృద్ధి చేయటానికి చాలా ముఖ్యమైన వనరులు, క్రొత్త విలేజీకి కరంట్ ఇవ్వాలంటే, 25 పర్సెంట్ మీరు ఇవ్వాలి, మిగతాది మేము లాండ్ మార్టిగేజ్ బ్యాంకులోనుండి తీసుకొంటాము అని అంటున్నారు. తెలంగాణా చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతము. ఇటువంటి ప్రాంతంలో 25 పర్సెంట్ కలెక్టు చేయటం సంభవం కాదు. తెలంగాణా రాయలసీమలో అభివృద్ధి పనులు చేయటానికి అక్కడి ప్రజలనుండి డబ్బు వసూలు చేయకుండా అక్కడ ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయి చేయటం అవసరము. మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 20 సంవత్సరాలు అయినప్పటికీ మన గ్రామాలకు నీటి వసతి కలుగజేయలేక పోయింది. మైనర్ ఇరిగేషన్ వర్క్స్ యొక్క ఇన్‌వెస్టిగేషన్స్ పూర్తి కాలేదు. చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులు కంప్లీట్ చేయటానికి మనం ప్రయత్నం చేయాలి. మన రాష్ట్రంలోని డ్రయి ఏరియాస్‌లో ఒక్కొక్క గ్రామంలో 150 ఎకరాలకు అదనంగా నీటిపారుదల సౌకర్యాలు కలుగ జేస్తే బాగుంటుంది. నల్లగొండజిల్లాలో దేవరకొండ తాలూకాలో చింతపల్లి సమితి సుమగోడు ప్రాంతాలు చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతాలు, అక్కడ ఏ ప్రాజెక్టు వచ్చే వీలులేదు. అక్కడ చిన్న నీటివసతులు తొందరగా కల్పించమని కోరుతున్నాను. పంచాయితీరాజ్యం ఫ్లాప్ అయింది. పంచాయితీ సమితి ప్రోగ్రామ్సుకు ఏమీడబ్బులేదు. పంచాయితీసమితి ఆఫీషియల్స్ పనిలేక ఐడిల్‌గా కూర్చున్నారు. అసలు పంచాయితీ సమితులకు ఫండ్స్‌లేనపుడు ఆ సమితులు ఉన్న ఉద్దేశం అర్థంకాదు. వాటికి ఎలాట్ చేసిన డబ్బులో 50 పర్సెంట్‌కు మించి ఎస్టాబ్లిష్‌మెంటు చార్జెస్‌కు, జీతాలకు పోతున్నది. అసలు పంచాయితీ సమితులు రద్దుచేసి వాటిబదులు డెవలప్‌మెంటుబోర్డ్స్ పెడితే బాగుంటుంది. అందులో లోకల్ ఎం. ఎల్. ఏలను, పంచాయితీబోర్డు ప్రతినిధులను పెట్టి దానిని ఒక సక్రమమైన సంస్థగా రూపొందించినట్లయితే అవి ఆ ప్రాంతాలను అభివృద్ధిచేయటానికి ఉపయోగపడతాయి. అందుకు ప్రయత్నంచేస్తే బాగుంటుంది. పంచాయితీసమితులలోని స్కూల్సు పరిస్థితి హృదయవిదారకంగా

ఉంది నా కాన్‌స్టిట్యుయన్సీలో శివన్నగూడ విలేజ్‌లో ఒక్కరుకూడ ఎస్.ఎస్.ఎల్.సి. పాస్‌కాలేదు. అటువంటి స్కూల్సు ఎందుకు స్థాపించుకొంటున్నామో అర్థంకావటం లేదు. ఆ స్కూల్సు జిల్లాపరిషత్‌లనుండి తీసివేసి డైరక్టుగా మన ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంట్‌కు అప్పగించి దానికి తగిన స్టాండర్డు స్కూలుగా రూపొందిస్తే బాగుంటుంది. టి.ఆర్.సి. రోడ్స్‌లో ఒక్క రోడ్‌కూడ సక్రమంగా వేయలేదు. ఆ రోడ్స్ మనుష్యులు పోవటానికిగాని, బండ్లు పోవటానికిగాని సక్రమంగాలేవు. తెలంగాణా రీజినల్‌కమిటీ ఫండ్స్‌నుండి ఎక్కువడబ్బు రిలీజ్‌చేసి మనం మొదలుపెట్టిన రోడ్స్ కంప్లీట్‌చేసుకొంటే బాగుంటుంది. హరిజన వెల్‌ఫేర్, ట్రయిబల్‌వెల్‌ఫేర్ విషయంలో ఒక్కొక్కరికి 50 నుండి 100 రు.ల వరకు ఇండ్లు కట్టుకోడానికి ఇవ్వాలని భావించారు. దానిని కొంచెం ఎక్కువచేస్తే బాగుంటుంది. ట్రయిబల్ హాస్టల్ ఒకటి సక్రమంగా జరగటంలేదని వరంగల్‌లో గరల్స్ హాస్టల్‌ను మూసి వేశారని తెలిసింది. అది విచారకరమైన విషయము. ఈ దేశంలో ఎన్నోఫండ్స్ దుర్వినియోగం అవుతున్నవి. కాని ఇక్కడ యీ ట్రయిబల్‌వెల్‌ఫేర్ ఫండ్ దుర్వినియోగం అవుతున్నది కాబట్టి అది తీసివేయాలని భావించటం న్యాయంకాదు. ఆ హాస్టల్స్‌ను ఎంకరేజ్‌చేస్తే బాగుంటుంది. గత మూడునాలుగు సంవత్సరాలుగా నల్లగొండజిల్లాలో డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాలు ఉన్నవి. గత సంవత్సరం తెగిపోయిన బ్రీచుటాంక్స్ ఉన్నవి. అక్కడి ప్రజలలో కొనుగోలు శక్తిలేదు ఈ డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాలలో మైనర్ ఇరిగేషన్ వర్క్సుచేపట్టి యీ బ్రీచుటాంక్స్ రెస్టోర్ చేయటం అవసరమని భావిస్తున్నాను. నల్లగొండజిల్లాకు అధికమైన ఫండ్స్‌ఇచ్చి అక్కడి ప్రజలకు కనీసం కొనుగోలుశక్తి కలుగజేయాలి. తెలంగాణా రీజినల్ కమిటీ ఫండ్స్ విషయంలో ఇప్పటికి 80 కోట్లు ఉన్నాయని అన్నారు. ఇది తక్కువ అని భావిస్తున్నాను. 50 కోట్లుఅయినా ఉండవలసి ఉన్నది. అలాట్‌మెంటు విషయంలో 1, 2 కోట్లుచేస్తే సరిపోదు. కనీసం తెలంగాణా రీజినల్‌కమిటీ ఫండ్స్‌కు 8 కోట్లు కేటాయించి ఐదు సంవత్సరాలకు ఒక ప్రణాళిక రూపొందిస్తే బాగుంటుంది. తెలంగాణాలో ఏ సంవత్సరం ఆదాయం ఆ సంవత్సరం ఖర్చు జరగటంలేదు. దాని విషయంలో గవర్నమెంటు శ్రద్ధ వహించాలి. తెలంగాణా ఫండ్స్ ఎక్కువ ఎలాట్ చేసి తెలంగాణా అభివృద్ధికి కృషిచేయాలి. లా అండ్ ఆర్డర్ పరిస్థితి చాలా విచారంగా ఉంది. విద్యార్థులలో పూర్తిగా డిసిప్లిన్ లేకుండాపోయింది. రాజకీయ పార్టీలు జనసంఘం లెఫ్టుకమ్యూనిస్టులు, ఇతర కమ్యూనిస్టులు విద్యార్థులలో ఇన్ డిసిప్లిన్ రేకెత్తించటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. విద్యార్థులు పూర్తిగా డిసిప్లిన్ లేకుండా తయారైనారు. నేనుకూడ ఒకప్పుడు విద్యార్థిసంఘ అధ్యక్షుడుగా ఉంటిని. విద్యార్థులు ఇంత ఇన్‌డిసిప్లిన్‌కు పోవటాన్ని నేను సహించలేను. ఈ దేశంలోఉన్న ఏ పౌరుడుకూడ యీ విద్యార్థులలో ఉన్న ఇన్‌డిసిప్లిన్‌ను సహించలేరు. ప్రభుత్వం మాత్రం యీ ప్రొఫెషనల్ స్టూడెంట్సు లీడర్సును ఎంకరేజ్ చేయకుండా వీటిని కర్బ్‌చేస్తే బాగుంటుంది. ముఖ్యంగా గ్రామాలలో కమ్యూనిస్టుల యాక్టివిటీస్ తీవ్రంగా ఉన్నవి. నా కాన్‌స్టిట్యుయన్సీలో వట్టిపల్లి గ్రామంలో ధాన్యంరాసులు తగులపెట్టారు. ప్రజలకు తిండిలేని యీ రోజుల్లో పశువులకు గడ్డిలేని యీ రోజుల్లో కుప్పలు తగులబెట్టటం అంటే చాలా అన్యాయమైన విషయం. పోలీసులు ఈచర్యలను

అరికటవలసి ఉంది. అచ్చంపేట తాలూకాలో సిద్ధాపురం, ఘనపురం, మనూరిపల్లి అక్కారం గ్రామాలలో అసలు ప్రభుత్వం ఉన్నదా అనిపిస్తుంది. అక్కడ పోలీసు రక్షణలేదు. ఆ నాలుగు గ్రామాలలో కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తలు తామే స్వయంగా గవర్నమెంటును ఏర్పాటుచేసుకొన్నారు ప్రజలను తీవ్రంగా హింసించటం వారిని వ్యవసాయం చేసుకోనివ్వకుండా గ్రామాలనుండి వెళ్ళగొట్టటం జరుగుతున్నది. గత రెండు సంవత్సరాలుగా ఆ గ్రామాలలో రైతులు వ్యవసాయం సాగించటంలేదు. చాలామంది విలేజ్ ఆఫీసర్స్, మధ్యతరగతి రైతులు ఆ గ్రామాలు వదలి హైదరాబాద్ అచ్చంపేట ప్రాంతాల్లో ఉంటున్నారు. పోలీసు స్టేషన్ నుండి పోలీసులు అక్కడకు రావాలంటే కనీసం రెండురోజులు పడుతుంది. అవి చాలా కొండప్రాంతంలో ఉన్నవి. కాబట్టి ప్రభుత్వం శ్రద్ధవహించి ఆ గ్రామప్రజలకు రక్షణ కల్పించవలసిన అవసరం ఉంది. సూర్యాపేట తాలూకాలో చాలా హృదయవిదారకమైన విషయాలు జరుగుతున్నాయి. మోతీ అనే గ్రామంలో లెఫ్ట్ కమ్యూనిస్టులు 20 మందిని తీవ్రంగా హింసించారు. ఒక గర్భిణిస్త్రీని దెబ్బలుకొడితే కాలు విరిగింది. ఒక పసిపిల్లవానికి చేయి విరిగింది. సిరికొండ గ్రామంలో ఇండ్లు తగులబెట్టటం, ఒక మనిషిని ఇంట్లో ఉంచి తగులపెట్టటం జరిగింది. ప్రజలు సమయంలో ఆదుకోకపోతే ఆ మనిషి చనిపోయేవాడు. ఇంజన్లు పగులకొట్టటం అటువంటి దుశ్చర్యలు సాగిస్తున్నారు. మన శాసనసభ్యుడు అయినటువంటి బి. ఎన్. రెడ్డి యీ శాసనసభకు రాలేదంటే అర్థంచేసుకోండి. అతడిపైన వారంటు ఉంది. మనం యీ దుశ్చర్యలను ఆదిలోనే త్రుంచకపోతే, లా అండ్ ఆర్డర్ విషయమై శ్రద్ధ తీసుకోకపోతే చాలా తీవ్రమైన పరిణామాలు వాటిల్లుతాయి. ప్రభుత్వం లా అండ్ ఆర్డర్ మెయిన్‌టెయిన్ చేయవలసి ఉంది. ఏ ప్రభుత్వం అయితే యీ దేశంలో లా అండ్ ఆర్డర్ మెయిన్‌టెయిన్ చేయకుండా పోతుందో ఆ ప్రభుత్వానికి ఉండే అర్హత లేదని భావిస్తున్నాను. ప్రజల ఆస్తులకు, ప్రజల మానధనానికి రక్షణ కల్పించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉంది. ప్రభుత్వం వెంటనే వారి యీ దుశ్చర్యలను అణచటానికి ప్రయత్నం చేస్తుందని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. సత్యనారాయణరావు (ఎల్లందు) :— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన budget ను ఆమోదించుతున్నాను. తెలంగాణ కౌలుదారి చట్టంలోని సెక్షన్ 38 (e) రక్షిత కౌలుదారి పద్ధతి ఖమ్మం జిల్లాకు అనువర్తింపచేయబడినది. దానిని తెలంగాణాలోని మిగతా జిల్లాలకు కూడ అనువర్తింపచేయబడుతుందని తెలియపరిచారు. అది మంచిదే. అయితే యిక్కడ ఒక విషయం మనం గమనించాల్సి ఉన్నది. అదే Act లో Section 47 క్రింద ఏ రైతు అయినా భూమిని కొనుక్కొనే పక్షంలో ప్రత్యేకంగా sale permission పొందవలసిన అవసరం ఉన్నది. తెలంగాణాలో రైతాంగం అంతా sale permission విధానం చాలఅన్యాయము, అక్రమము అని భావిస్తూ ఉన్నారు. Andhra Pradeshe వచ్చిన తరువాత Andhra Pradesh Land ceiling Act వచ్చినది. అందులో కూడ ఒక provision ఉన్నది. దానికి విరుద్ధంగా ఉన్న sections దానికి వ్యతిరేకంగా భావించబడి invalid అవుతాయని ఒక సెక్షన్ ఉన్నది. అక్కడ minimum maximum holding అని పెట్టారు. తెలంగాణాలో ఏదైన భూమి కొనుక్కుంటే sale permission ఎందుకు అవసరమో,

తెలంగాణ రైతులు చాల అక్రమంగా భావిస్తూ ఉన్నారు. ఆంధ్రలో ఉన్నట్లు maximum, minimum holding అని ఉండి maximum holding కంటె ఎక్కువగా కొనుక్కొనే పక్షంలో invalidate చేయడం జరుగుతున్నదో అలాంటి పద్ధతిని తెలంగాణాలో కూడ కావాలని రైతాంగం కోరుతున్నది. ఇది ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి పార్టీ మీటింగ్‌లో తీసుకువచ్చాను. Section 47 తీసివేసి తక్షణమే sale permission విధానం తీసివేయవలసిందిగా ప్రభుత్వంవారిని కోరుతున్నాను. ఇంకో పద్ధతికూడ యిక్కడ వచ్చినది. ప్రప్రథమంగా sale permission లేనటువంటి భూములు registration చేయకుండా ఉండవలసిందిగా Sub-Registrar office కు తాఖీదు వేయడం జరిగింది. కాని రెండు మూడు సంవత్సరాలనుంచి రిజిస్ట్రేషన్‌లు బాహాటంగా జరిగిపోతున్నాయి. ప్రతి రైతు భూములు కొనుక్కొంటూ registration చేసుకుంటూ ఉన్నారు. ప్రభుత్వానికి registration charges కడుతూ యున్నారు. అయినప్పటికీ Court లో ఎవరైనా writ వేసే పక్షంలో తప్పకుండా invalidate కావడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఎక్స్‌పర్టు గారు యిదివరకు ruling యిచ్చి ఉన్నారు. కాబట్టి retrospective effect యిస్తూ తక్షణం ఆ section 47 తీసివేస్తూ, Sale permission యిస్తూ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ Land Ceiling Act ప్రకారం minimum, maximum holding పెట్టి, maximum holding కంటె ఎక్కువగా ఎవరైనా కొనే పక్షంలో అది invalidate చేయవలసిందిగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఈ రోజు land revenue విషయమై demand notice లు తెలంగాణా రైతాంగానికి యిస్తున్నారు. ఇవి ఎవరికి యిస్తున్నారు. ఎంతో మంది రైతాంగం కొనుక్కొన్నారు. ఒక రైతు నుంచి యింకో రైతుకు చేతులు మార్పిడి జరిగింది. ఇలాగ అయినప్పటికీ demand notice వీరికే యిస్తున్నారు అంటే - కేవలం పట్టాదారులు అనే పేరుమీద వారికి యిస్తూ వున్నారు. Sale permission లేకుండా కొనుక్కొనే registration చేసుకొన్నవారికి demand notice లు యివ్వడంలేదు. Sale permission తో కొనుక్కొని registration చేసుకొన్నవారికి demand notice లు యిస్తున్నారు. దీనివల్ల రైతాంగం litigation సృష్టిస్తున్నారు. అందువల్ల land మీద ఎవరికైతే interest ఉన్నదో వారికి demand notice యివ్వాలిగాని రెండోవారికి యివ్వడానికి వీలులేదని, ప్రభుత్వంవారు దీని విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవలసిందని కోరుతున్నాను. ఇప్పటి వరకు రైతాంగంయొక్క జీవిత ప్రమాణం ఏమైన ఎక్కిందా అంటే పొగాకు వేరుసెనగకాయ, మిరపకాయ పంటలకు మంచిధరలు ఉండుట ద్వారానే ఎక్కింది. ఎప్పుడో మద్రాసులో ఉన్నప్పుడు Debt Relief Act ను pass చేశారు. అవన్నీ పోయి యివ్వాళ రైతాంగం యొక్క జీవిత ప్రమాణం ఎక్కింది అంటే కేవలం వారి పంటలకు మంచి ధరలు ఉండుటవల్లనే వారి జీవితస్థాయి ఎక్కింది. ఈ సంవత్సరం మిరపకాయలు, వేరుసెనగ కాయలు మొదలైన వాటి ధరలు తగ్గిపోవడంవల్ల రైతాంగం అంతా ఏమిటి మా పరిస్థితి అని చాల నిరాశ నిస్పృహతో ఉన్నారు. ప్రభుత్వంవారు export facilities కలిగింప చేయకుండా ఉండడంద్వారా పంటలకు ధరలు తగ్గిపోతున్నాయని రైతాంగం భావిస్తున్నారు. కనుక ప్రభుత్వంవారు దీని విషయమై శ్రద్ధగా పరిశీలించి రైతాంగానికి కావలసిన ధరలు వచ్చేటట్లు చేయవలసిందని కోరుతున్నాను. మా ఖమ్మం జిల్లాలో లెవి విధించారు. ఈ సంవత్సరం ప్రత్యే

కంగా జొన్న పంట దెబ్బతిని పోయింది. అంతకుపూర్వం కూడ రెండు సంవత్స రాలనుంచి పంటలు తగ్గిపోయినాయి. పాలేరు ప్రాంతంలో పూర్తిగా దెబ్బతిన్నాయి ఖమ్మం తాలూకాలో దెబ్బతిన్నాయి, నాగులకు తెచ్చుకొన్నవారు, అప్పులు తెచ్చుకొన్న వారు రైతాంగం ఎంతోమంది ఉన్నారు. ఈసంవత్సరం జొన్నపంట పూర్తిగా తగ్గి పోవడం వల్ల కొనుక్కొనివచ్చి అయినా నాగులు తీర్చవలసి ఉంది. అంటే ఏ మాత్రం saving capacity లేకుండా ఏ మాత్రం యివ్వలేనటువంటి పరిస్థితిలో ఉన్నారు. నేను యిదివరకు Party meeting లో తీసుకువచ్చి ఉన్నాను. అందువల్ల ప్రభుత్వం వారిని, ఖమ్మం జిల్లాలోలెవి తీసివేయవలసిందని కోరుతున్నాను. Irrigation విషయం చూసుకొన్నప్పుడు, సెంట్రల్ గవర్నమెంటు సవతితల్లి ప్రేమ ఆంధ్రప్రదేశ్ మీద చూపిస్తున్నదేమోనపిపిస్తున్నది. హిరాకుడ్ ప్రాజెక్టు మొదలైన వాటిని ఎలా జాతీయ ప్రాజెక్టుగా పరిగణించారో అలాగే నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును జాతీయ ప్రాజెక్టుగా పరిగణించాల్సి ఉంటుంది. ప్రతి సంవత్సరం భారత ప్రభుత్వానికి 16 లక్షల టన్నుల ధాన్యాన్ని supply చేస్తున్నాము. అదికూడ టన్ను 700 రూపాయలకే యిస్తూ ఉంటే-మిగతా 31 లక్షల టన్నులు భారత ప్రభుత్వం వారు విదేశాలనుంచి 1100 రూపాయలనుంచి 1200 రూపాయలవరకు కొనుక్కుంటూ ఉన్నారు. దీని ద్వారా షుమారు 50 కోట్లు foreign exchange దక్కింది. అయినప్పటికీ సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు ఆంధ్రప్రదేశ్ పై ఎందుకు యిలాంటి శీతకన్ను వేసి నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును జాతీయ ప్రాజెక్టుగా పరిగణించకుండా ఉన్నారో నాకు అర్థం కావడంలేదు. ఇంకొక ముఖ్యమైన విషయం చెప్పాల్సి ఉన్నది. ఖమ్మం జిల్లాలో నా constituency లో వైరా చెరువు అని ఉన్నది. ఇల్లెందు constituency లో చాల rivers నుంచి నీరు వస్తూ ఉంటుంది. ఆ catchment area ఉన్నది. Lift irrigation schemes కు ఎన్నో అడ్డంకులు వస్తూ ఉన్నాయి. నాగార్జునసాగర్ కాలవ catchment area, పూర్తిగా safety ఉండేటట్లు, security ఉండేటట్లు, వైరా ప్రాజెక్టు తీసుకువచ్చే పక్షంలో యిల్లెందు నియోజకవర్గంలో catchment area క్రింద lift irrigation schemes కట్టుకొనేందుకు ఆధారం ఉన్నది అలాంటివి చేయాలని కోరుతున్నాను. లక్ష ఎకరాల భూమి కేటాయింపు చేసినట్లు budget ద్వారా తెలుస్తున్నది. ఎక్కడైతే అరణ్యాలు చెట్లులేకుండా ఉన్నాయో-యిదివరకు తెలంగాణా ఉన్నప్పుడు ఒక G. O. ఉన్నది-వాటినికూడ బీద రైతాంగానికి యివ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఆ జి.ఓ. లో అలా చెప్పి ఉన్నది కూడ గార్ల area లో, ముత్యల్ల, జాస్తి పల్లెలో ఎంతో మంది బీదరైతాంగమును, 5 ఎకరాలు, 6 ఎకరాలు *reserve forest* చేసుకుంటూ ఉంటే వాళ్ళను తొలగించడానికి Forest department ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. ఇది చాల అన్యాయం అక్రమం అని మనవిచేస్తున్నాను. Tribal area లో non-tribals కు కూడ యివి యివ్వవలసి ఉంటుంది. Tribal area అని పూర్తిగా వారికే యివ్వాలని కాకుండా వీరికికూడ యిచ్చేటట్లు ఉండాలి. ఈ రోజు Development Committee అని వచ్చింది. Development Committee లో కేవలం జిల్లా పరిషత్ ఛైర్మన్, కలెక్టర్ మెంబరుగా ఉంటే-నియోజకవర్గంయొక్క కష్టాలు M.L.As కు తెలుస్తాయి, కలెక్టరుకు జిల్లాపరిషత్ ఛైర్మన్ కు తెలియదు. కనుక జిల్లాలో ఎంతమంది అయితే

శాసన సభ్యులు ఉన్నారో వారందరు Development Committee లో members కావలసిన అవసరం ఉంటుంది. Plans లో కూడ Central Government సవతి తల్లి ప్రేమనే చూపిస్తున్నారు అనిపిస్తు ఉన్నది. 4వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 522 కోట్లు ఉంటే 280 కోట్లు Centre కేటాయించింది. అయితే యిప్పటివరకు రూ. 118 కోట్లే యిచ్చారు. ఇంకా 20 కోట్లు యిచ్చాము అనుకుంటూ ఈ సంవత్సరం 72 కోట్లు మనం Plan అనుకుంటూ ఉంటే రూ. 56 కోట్లే మీరు చేయండి యిప్పటికే మీకు ఎక్కువ యిచ్చాము అని 46 కోట్లు మనకు రావలసి ఉంటే 37.5 కోట్లు మాత్రమే యిస్తున్నాము అంటున్నారు. ఇదివరకు మనకు ఏమైన ఎక్కువ యిచ్చారు అంటే—జాతీయ ప్రణాళికలో యిచ్చారు గాని ప్రజల జీవితం ప్రమాణం హెచ్చింపు చేయుట కొరకు యిచ్చారుగాని మన ఆంధ్రకు ప్రత్యేకంగా చూపించినటువంటిది ఏమిలేదని చెపుతున్నాను. Electricity విషయంలో— remunerative scheme క్రింద రాదని అనుకుంటూ Electricity department వారు sanction అయిన schemes ను కూడ తీసివేస్తున్నారు. Electricity Officers గ్రామాల వద్దకువెళ్ళి remunerative schemes రావాలంటే ఏమి చేయాలో రైతాంగానికి చెప్పి. ఎన్ని బావులుకావాలో వారికి నచ్చచెప్పి దానిలోకి వచ్చేటట్లు చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నది. Lift Irrigation కు ప్రథమ స్థానం యివ్వవలసియుంటుంది. Industrialization విషయంలో చూసుకొన్నప్పుడు ముడి సరుకు ఎక్కడ ఉంటుందో అక్కడ తప్పకుండా industries స్థాపించాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ముడి యినుము ఎక్కడైతే దొరుకుతుందో అక్కడ Pig iron factory పెట్టడానికి అవకాశం ఉన్నది. మన ప్రభుత్వంవారు దీనికి ప్రత్యేకంగా ప్రథమ స్థానం యిచ్చి చేయవలసిందని కోరుతున్నాను. శాంతి భద్రతల విషయంలో ఒక విషయం చెప్పవలసి యున్నది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—పాపం చాలా టైము తీసుకున్నారు ఆ విషయం చెప్పడానికి. సంవత్సరాలుగా అడుగుతున్నాం; ఈ నాటికి అడుగుతున్నాం. ఒక ఇండిపెండెంట్ ఎంక్వయిరీ ద్వారా అసలు విషయమేమిటో తేల్చడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? నేను చెప్పినవాటిపైనే నిలబడతానని చెబుతున్నాను. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి దగ్గర CID రిపోర్టు వుంటాయి, చెప్పండి అసలు విషయమేమిటో.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మా దగ్గర వున్నాయి, పేపర్సులో వచ్చాయి.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ (ఖమ్మం):—అధ్యక్షా, ఈ నెల 15 వ తేదీన మన రాష్ట్రానికి ఈ సంవత్సరానికి సంబంధించిన బడ్జెటు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు సభ ముందు వుంచారు. ఆ అంకెలనన్నింటినీ లోతుగా పరిశీలిస్తే, వాస్తవానికి ఈ బడ్జెటు గత పది సంవత్సరాలలోని వాటికంటే చూపించే అభివృద్ధి ఏమీ లేదు. అంకెల వివరాలలోనికి వెడితే ఇప్పుడు చాలా సమయం తీసుకుంటుంది. ఆ వివరాలు చాలా మంది సభ్యులు చెప్పారు. అయితే యీ సందర్భంలో కొన్ని విషయాలు తమ దృష్టికి తీసుకురావలసి వున్నది. పంటల సమయంలో, ముఖ్యంగా వ్యాపార పంటలకు సంబంధించి—మిర్చి, పొగాకు మొదలైనవాటి ధరలు తగ్గించి, పారిశ్రామిక వేత్తలకు అండగా నిలిచి రైతాంగాన్ని కృంగదీసే పద్ధతి ఇందులో గోచరిస్తున్నది. ఇటువంటి లోపభూయిష్టమైన, అవకతవక విధానం మన ప్రభుత్వం

అవలంభిస్తున్నది. ఇటువంటి విధానాలు అన్ని శాఖలకు సంబంధించి వున్నాయి. ఉదాహరణకు విద్యాశాఖలో ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ఆంధ్ర తెలంగాణా విధానాలను సమన్వయంజేసి సాలీనా అయిదారు లక్షల ఆదాయం వచ్చే కొన్ని ప్రయత్నాలు జరిగినవి. తద్వారా తలెత్తిన ఉద్యమంవలన 80 లక్షల రూపాయల ప్రభుత్వ ఆస్తులు ధ్వంసం అయినవని చెప్పడానికి చాలా విచారంగా వున్నది. ప్రభుత్వంయొక్క అవకతవక విధానాలే దీనికి కారణం. అదే విధంగా అధిక శిస్తుల విషయం కూడా వున్నది. ఆచరణలో ఏమి జరుగుతున్నదో పరిశీలిస్తున్నారా? లోపభూయిష్టమైన రూల్సు, అధికార అలక్ష్యవైఖరి, వీటివలన రైతాంగం ఏ విధంగా కష్టాలపాలు అవుతున్నారో గమనిస్తున్నారా? ఈ మధ్య కాంగ్రెసులో గ్రూప్పు ఏర్పడిన విషయం తమకు తెలుసు. క్రింది నుండి పై వరకూ isolate చేయడానికి కొత్త రక్తాన్ని ఇంజెక్ట్ చెయ్యడానికి తమ అధికారాల ద్వారా అనేక కార్యక్రమాలు చేస్తున్నారు. ఉదాహరణకు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు గ్రామస్థాయిలో వుండే రికార్డ్సును uptodate చెయ్యమని instructions పంపించింది. ఆచరణలో ఏమి జరుగుతున్నది? అక్కడ జరుగుతున్న అవకతవకలు, అన్యాయాలూ కలెక్టరు దృష్టికి తీసుకువచ్చాము, మెమొరాండములద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. కంచే చేనుమేసే పద్ధతిలో అక్కడ జరుగుతున్నది. 38-E సెక్షన్‌ను రాష్ట్రమంతటా వర్తింపజేసే విషయం చెప్పారు సంతోషం. 1955 నవంబరు ఒకటిన ఖమ్మం జిల్లాలో ప్రప్రథమంగా లాండ్ రెవిన్యూ రిఫార్మ్స్ అప్లయి చేయబడ్డాయి— రామకృష్ణరావుగారి మంత్రివర్గంలో. దున్నేవాడికి భూమి దొరుకుతుందని ఎంతో ప్రచారం జరిగింది. ఎంతో సంతోష పడ్డాము. కాని జరిగిందేమిటి? ఈ నాడు ఈ చట్ట ప్రకారం ఇస్తున్న నోటీసు ధోరణి ఎట్లా వున్నది? లక్ష 80 వేల ఎకరాలకు సంబంధించి 10 వేల మంది రైతాంగానికి ఇవ్వకుండా పట్టాడిపోయిన జమీందారులకు ఇస్తున్నారు; భూస్వాములకు యిస్తున్నారు. దీనిలోని అంతరార్థం ఏమిటి? కలెక్టరును కలిశాము; ఇక్కడ బోర్డు మెంబరును కలిశాము. ఈ irregularities క్రింద అధికారులు చేస్తున్నప్పుడు పైనవున్న మంత్రులువాటిని check చెయ్యడానికి ఎటువంటి ప్రయత్నమూ చెయ్యడంలేదు.

ఈ పరిపాలన అంతా ఒకవైపుకే పోతోందని సభవారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. గత బడ్జెటు సమావేశములో మేము భూములకు రీసర్వే చేయాలని, శాస్త్రీయమైన పద్ధతి అవలంబించాలని ప్రెస్ చేశాము. దానిని ప్రభుత్వం అంగీకరించలేదు. కనీసం తెలంగాణా ప్రాంతములో జరిగిన సర్వే అయినా రికగ్నయిజ్ చేయండి అని కోరాము. దానికికూడ వారు అంగీకరించలేదు. ఈనాడు గ్రామాలలో యీ అదనపు భూమి శిస్తు భారంతో పాటు ఎకరానికి తరిఅయితే 2 రూపాయలు మెట్ట అయితే 8 రూపాయలు వసూలు చేయడానికి పూనుకున్నారు. స్టోన్సు ఎక్కడ వేశారు? సర్వే చేసిన మ్యాప్స్ ఎక్కడ వున్నాయి, మూడు వేల ఎకరాల విస్తీర్ణం గల గ్రామానికి 7 వేలు వేసి వసూలు చేసే పద్ధతి ఎక్కడ నుంచి వస్తోంది. ఇదివరకటి నైజాము నవాబు పరిపాలన యీ తెలంగాణాలో మళ్లా కనుపిస్తోందన్నట్లుగా వుంది. ఈ పరిపాలన అంతా ఒక వైపు కొట్టుక పోవడానికే గాలిని వీస్తోందనిపిస్తోంది, శాంతి భద్రతల విషయంలో యీనాడు కాంగ్రెసులో వచ్చిన క్రైసిస్ మరొకవైపు మళ్లించి ప్రజా సంఘాలను, పొలిటికల్ పార్టీలను కృషి చేయడానికి పోలీసు యంత్రాంగాన్ని

బాగా ఉపయోగించుకొంటున్నారని చెప్పడం అతిశయోక్తి కాదు. ఒక్క ఖమ్మం తాలూకాలోనే 29 గ్రామాలలో 11 వేల మందిమీద సిఆర్. పి.సి క్రింద కేసులు పెట్టి అనేక వ్యయప్రయాసలకు గురిచేస్తున్నారు. దేవులపల్లి ఘటనతో ప్రారంభమైన యీ అశాంతి ఖమ్మం జిల్లాలో హత్యలవరకు దిగజారింది. ఖమ్మం జిల్లా డోర్నకల్ స్టేషనులో పట్టపగలు ఇద్దరిని హత్య చేశారు. దీనికి మంత్రుల యొక్క అండ దండలున్నాయని చెప్పడం అబద్ధం కాదు. ఈనాడు హత్య చేసినవారికి ప్రొటెక్షన్, మంత్రుల ఆశ్రయము దొరుకుతోంది. కొత్తగూడెం డి.ఎస్.పి. ని, ఖమ్మంమెట్టులో ఎస్. పి. ని ఓపెన్‌గా త్రెటెన్ చేయడం జరిగింది. గౌరవనీయ ఇరిగేషను మంత్రిగారు ఓపెన్ గ్రెట్స్ యిచ్చి కలెక్టర్లను తమ ఇంటి గుమాస్తాలుగా ఉపయోగించే పద్ధతి అవలంభించారు. ఇటువంటి పద్ధతులను విడనాడినప్పుడే దేశం సౌష్ఠవంగా, ఆర్థికంగా బాగుపడడానికి వీలు వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. హరిజనుల ఇండ్ల స్థలాల గురించి వేల దరఖాస్తులు పెండింగులో వున్నాయి. వాటికి అలనా పాలనా లేదు. శాంతయ్యగారి స్వగ్రామంలోనే హరిజనులు పెట్టుకున్న దరఖాస్తులు మూడు నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి పడివున్నాయి. స్థానికంగా వున్న భూస్వాములు, కాంగ్రెసువారు ఆ భూములు హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలుగా దక్కకుండా చేస్తున్నారనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. లెఫ్టు కమ్యూనిస్టులు గ్రామాలలో అల్లరి చేస్తున్నారని, హత్యలు చేస్తున్నారని వారికి ఎక్స్‌పోజు చేయడానికి ఒక ప్రచార కార్యక్రమం మొదలు పెట్టారు. ఇది వాస్తవం కాదు. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో 4 వేలమంది మీద కేసులు పెట్టారు. ఖమ్మం జిల్లాలో ఏటా ఒకరిని చంపేస్తున్నారు. ....

Sri M. A. Ramachandra Reddy (Medak) :—Mr. Speaker :— Sir. I extend support to the budget presented by the hon Chief Minister. I first put it as a most progressive budget presented by our Chief Minister. It is 'progressive' because it shows deficit financing.

Of course, on this floor everybody has a right to criticise the budget; but I request the Opposition members to be constructive in their criticism and not destructive. Our Chief Minister is coming forward and asking the Opposition Members to come and advise him, so that it would lead to a better financing. On one side, we say "abolish land revenue"; on the other, we say "we have no money" Under these circumstances, since one year when the Supreme Court has struck down the 1962 Land Revenue Act, we are put to tight corner so far as finances are concerned. At the same time, the Centre has also refused to provide us advances. When such were the circumstances, the other day the opposition members criticised that salaries were not paid to teachers. Under these circumstances, I would ask 'are they justified'? There may be some delay in paying salaries.

Sri T. Nagi Reddy :—There is 5 months' delay.

Sri M. A. Ramachandra Reddy :— Whatever it may be, it is upto us to decide how to provide alternative methods. Without suggesting any alternative resources, criticising outright does not at all lend to constructive criticism.

I now come to the general discussion on the budget, and I take up education. So far as education is concerned, I have been putting forward that we must look more to the physical health of the student. But inspite of my request, nothing has been provided for physical education. At least half the amount provided for N. C. C.-that is not there · a very meagre sum for physical education and games was provided. In particular, games are completely neglected in Andhra Pradesh. This, so far as physical education is concerned, they have not considered anything. Once the health is gone, we are nowhere. The students that come up for N. C. C.-their health is not properly looked after. When that is so, how far are they going to serve the nation? So, I request the Government to provide more funds for games and physical education. They must provide more physical educationists in institutions, especially where there is talent, and where there are progressive students so far as games are concerned. Such students should receive full encouragement.

Now coming to agriculture, what has been promised has not been done in this sector also. especially with regard to manufacture of khandasari sugar, which is receiving a step-motherly treatement. Last year, there was purchase tax. Now our Civil Supplies Minister has come forward with restrictions on the sale of khandasari sugar. I hear now they are going to put restrictions on molasses also. If you do not want that the khandasari industry should thrive in Andhra Pradesh, then the Government should stop giving licences or they must provide alternative arrangements: otherwise, khandasari industry will not thrive in our State under these restrictions. For instance, in U. P., I understand they are not having any restrictions, while in Andhra Pradesh, we are facing with a lot of difficulties. Under these circumstances, I request the Government to give a second thought so far as khandasari sugar is concerned.

As regards irrigation, I think it is most ununiformly spread so far as expenditure is concerned. So far as Telangana is concerned, some of the Districts are given more than Rs 10 lakhs for repair and construction of new schemes while to some of the Districts like Medak only Rs. 3 lakhs are provided. In Medak District, Sir, I actually approached the Minister and took him to the spot where serious breaches have taken place in the last rainy season. In my constituency there are two canals one is Mahabubnagar which is in Medak Taluk and the other in Andole Taluk. Under these two canals nearly 16,000 acres are cultivated. These canals were constructed during the time of Nizam VI, about 70 years ago. Since then, till today, they have not been maintained and repaired. They have not spent a single pie on maintenance: they were not desilted and repaired. I have brought all this to the notice of the Minister concerned, but I do not know whether the Minister has forgotten all that; but he has given only Rs. 3 lakhs for Medak District, while he has given 3 lakhs for Zaheerabad with 3 sources. This Medak District, once called the granery of Telangana, has been looked down and is not provided with sufficient funds I request the Government to reconsider and provide more, for there are many breaches there which require urgent attention. Even our Minister has seen them with his own eyes; inspite of that, a meagre provision has been made. I request him to reconsider it.

As regards electricity, I know there is the same trouble. The other day, we found out till 2 years in Telangana there will not be any electricity for new villages, unless we come forward with 50 per cent of donation or loan to the Government. You know, Sir, that without development of power, no country can progress That should be the first and foremost—development of electricity. So if electricity is not provided for the villages, how far will our progress be maintained.

We are wasting money on certain items One such is Panchayatiraj, where a number of people have been feeling, even from the Opposition Benches that on panchayatiraj we are spending a lot of money and in return we are getting nothing. Why? The money is going to the boot-leggers. We have to stop these leakages completely. Even the opposition members should cooperate and stop these leakages and make our State a wealthy State by providing all facilities.

I request the hon. Minister for Electricity to provide atleast certain funds on quota basis to every district and for so many villages. We cannot progress, unless we give electricity to certain backward places.

With these few words, I thank you for giving me the time.

శ్రీ ఎ. వాసుదేవరావు(హుజూర్‌నగర్): —అధ్యక్షా, భారతదేశంలో ఇపుడున్న పరిస్థితులలో అన్ని రాష్ట్రాలతో పోల్చిచూస్తే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఏమీ ఒడుదుడుకులు లేకుండా ప్రభుత్వం సాఫీగా నడుస్తున్నది. ఇందుకు కారణభూతులైన ప్రభుత్వాన్ని ప్రజలను పార్టీలను అభినందిస్తున్నాను. ఇక బడ్జెటు విషయం, దేశంలో ఆర్థికంగా పెద్ద చిక్కులు ఏర్పడినపుడు, గతంలో ప్రారంభమైన పరిస్థితులు ఈ సంవత్సరం కూడా ఉండడంవల్ల ఇంతకంటె వాస్తవికమైన మంచి బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టడం కష్టమైనదని ప్రశాంతంగా ఆలోచిస్తే అందరు అర్థం చేసుకోవచ్చునని నేను మనవి చేస్తున్నాను. మనకు ఆశలు చాలా ఉన్నాయి. కోరికలు చాలా ఉన్నాయి. అవసరాలు చాలా ఉన్నాయి ఎన్ని ఉన్నప్పటికి శక్తినిమించి ఆలోచించడం కాని శక్తినిమించి ఆచరణలో పెట్టడం కాని కష్టమైన విషయం దృక్పథంలో పెట్టుకొని వాస్తవంగా దీని మంచి చెడ్డలను పరిశీలించవలసిన అవసరం ఉందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. అన్నింటికంటె ప్రధానమైన బాధ్యత, మొట్టమొదటి బాధ్యత శాంతి భద్రతల పరిరక్షణ. ఇందులో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాన్ని ప్రత్యేకంగా నేను అభినందిస్తున్నాను. ఒక్క విషయం ఈ సందర్భంలో మనవి చేయాలి, మామూలు స్థాయిలో జరిగే నేరాలకైతే శాంతిభద్రతలు విషయంలో ప్రభుత్వం చాలా కట్టుదిట్టంగా వ్యవహరిస్తోందని చెప్పవచ్చును, ఈనాడు మనం చూస్తున్నాము- విద్యార్థులు strike; కార్మికులు strike; ఉద్యోగులు strike, ప్రతివారు ప్రజాస్వామ్యంలో వారి హక్కుల కోసం, తమ యొక్క ఆవేదనను కోరికలను ప్రభుత్వానికి చెప్పుకోడానికి, సాధించడానికి కావలసిన పద్ధతులున్నాయి. కాని తమ హక్కుల కోసం పోట్లాడే ఉద్దేశంతో రాజ్యాంగ రీత్యా ఉండే ఇతరుల హక్కులకు భంగం కలిగించే హక్కు వారికి ఎక్కడ వచ్చింది? బస్సు ప్రయాణీకులకు ఆ బస్సులో ప్రయాణంచేసే హక్కు ఉన్నది. బస్సుపై రాళ్లు వేసే హక్కు ఎవరికైనా ఎక్కడ ఉన్నది? ఇటువంటి

అసాధారణమైన పరిస్థితులలో మనం దురదృష్టవశాత్తు ఉన్నాము. టెక్కు ఫ్యాక్టరీ విషయం తీసుకోండి; మరొకటి తీసుకోండి. ఇటువంటి అల్లరులు వచ్చినపుడు వ్యక్తిగతమైన ఆస్తులకు ప్రభుత్వ ఆస్తులకు పెద్ద పెట్టున నష్టం వాటిల్లుతోంది. [illegible] ప్రజలలో ప్రభుత్వం మనకు రక్షణ కల్పించలేదనే అవిశ్వాసం ఏర్పడడానికి అవకాశం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విషయమై ప్రజలలో అవిశ్వాసం రావడం ఏ దేశానికి మంచిది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇటువంటి అల్లరులలో ప్రభుత్వం అవసరానికి మించిన సహనాన్ని ప్రదర్శించింది అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. నేను ప్రభుత్వాన్ని అభినందించినప్పటికి ప్రభుత్వం కఠినతరమైన చర్యలు తీసుకుని పరిస్థితిని అదుపులో పెట్టకపోతే ప్రయోజనం లేదు. ఇటువంటి అల్లరులను ప్రజా పోరాటాలుగానే విప్లవ పోరాటాలుగానో చిత్రించవచ్చును. విప్లవానికి నేను వ్యతిరేకిని కాను, రాజ్యాంగరీత్యా మనకు ఉండే హక్కుల కోసం పోట్లాడేవారు ఇతరుల హక్కులను భంగము చేయడాన్ని, ఆటంకాలు కల్పించే ప్రయత్నం చేయడాన్ని ప్రభుత్వం సమర్థించడానికి వీలు లేదు అనుకుంటే కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇటువంటి అల్లరులలో ప్రభుత్వ ఆస్తికి నష్టం కలిగితే ప్రభుత్వం భరించవచ్చును కాని ప్రవేటు వ్యక్తుల ఆస్తులకు నష్టం కలిగితే ప్రభుత్వం ఎవరు నష్టం చేసినారో వారినుండి నష్ట పరిహారం చెల్లించబడేట్లు చూడవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఆ బాధ్యత అంతా ప్రభుత్వమే స్వీకరించిన పక్షంలో ప్రభుత్వం స్వయంగా నష్ట పరిహారం చెల్లించవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను, ఇప్పుడు అమలులో ఉన్న శాసనాలు అందుకు కావలసిన అవకాశం కల్పించకపోతే ప్రత్యేకంగా శాసనం చేయవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. లేకపోతే ఈ దేశంలోని ప్రజలకు తమ ఆస్తిపాస్తుల యందుకాని హక్కుల యందుకాని ప్రభుత్వం పూర్తి రక్షణ కల్పిస్తుందనే విశ్వాసం ఏర్పడదు అని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంతకుముందు నాగిరెడ్డిగారు మాట్లాడారు, చాలా పర్యాయాలు చెప్పారు, అన్యాయం ఏదైనది ఒక నిష్పాక్షికమైన వారిని పంపి విచారించండి; విచారించిన తరువాత వారు చెప్పిన తీర్పుకు తు. చ. తప్పకుండా బాధ్యత వహిస్తాము; ఏ శిక్ష వేసినా ఒప్పుకుంటాము అంటున్నారు, వినడానికి చాలా సబబుగానే ఉంది. విచారణ ఎప్పుడు అని అడుగుతున్నాను. తెలియని విషయంలో విచారణ, అనుమానం ఉంటే విచారణ. అసలు విచారించవలసింది నిష్పాక్షికమైన వారు కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంతకు ముందు అనేక పర్యాయాలు శాసనసభా వేదికపై అనేక సంఘటనలు చెప్పాము; అనేక చెడ్డ పనులు, అన్యాయాలు, దౌర్జన్యాలు జరిగాయి అని చెప్పాను. మేము చెప్పిన అన్ని సంఘటనలను నాగిరెడ్డిగారు స్వయంగా వెళ్లి వారి పార్టీ పక్షాన ఈ అన్యాయాలు జరిగాయో లేదో విచారించుకోవలసి ఉంది. ఎందుకంటె వారి పార్టీవారు వారినికూడా మభ్యపెడుతున్నారేమోనని నా అనుమానం. నాగిరెడ్డిగారు స్వయంగా విచారణ చేస్తామంటే ప్రభుత్వం మాట యెట్లా ఉన్నా శాసన సభ్యులు మేము వారు తిరిగే చోట్లకు ఆ గ్రామాలకు వస్తాము. మా దగ్గరకు వచ్చి యదార్థ పరిస్థితులను తెలిసికొనవలెనని కోరుతున్నాను. రాజకీయాలు యెంతవరకు పోయినాయంటే ప్రశాంతంగా జీవనం కొనసాగించుకొనడానికి గ్రామాలలో అవకాశాలు దుర్లభ్యం అయినవి. నిజం చెప్పే శాఖత్తు క్షీణించిపోతున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. గ్రామాలలో తప్పు చేస్తే యిది తప్పు అని నలుగురు చెప్పేవాడు. ఈనాడు ఆటువంటి

పరిస్థితి దుర్గమ్యం అయింది ఒక రాజకీయ పక్షం తన శాఖత్తుతో బలంతో ప్రతి చిన్న విషయంలోను జోక్యం చేసుకొనే మోతాదు హెచ్చిన కారణంగా యిటువంటి పరిస్థితులు యేర్పడుతున్నాయని మనవిచేస్తున్నాను. అందుకని యేదయినా సరే ప్రభుత్వం కూడా సాధారణమైన శాసనముల ద్వారా శిక్షించబడక తప్పించుకుపోతే ప్రత్యేక శాసనాల క్రింద విచారించి శిక్ష చెప్పకపోతే అశాంతి ప్రబలుతుంది. ఇతరత్రా అరికట్టడం అసాధ్యం అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, యిక బడ్జెటు విషయం ఆలోచించినప్పుడు సాధారణంగా బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టినప్పుడు యీ నాడు సమస్యలన్నిటిని బడ్జెటు పరిష్కారం చేస్తుంది అనేటటువంటి అభిప్రాయం కలుగ వలసిన అవసరం ఉంటుంది. గత సంవత్సరం కూడా ఈ బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టినప్పుడు జరిగిన చర్చలలో మొత్తం పైన చర్చలలో అన్ని రాష్ట్రాలలో ఏర్పడినటువంటి పరిస్థితుల దృష్ట్యా గతంలో మూడు ప్రణాళికలలో జరిగినటువంటి పొరపాట్లు యెక్కడెక్కడ ఉన్నాయో వాటని అన్నిటిని సరిదిద్దుకుని మంచి పుటింగ్ మీద ఆ పొరపాటును సరిచేసి మంచి పాలనను అభ్యుదయకరమైన పరిపాలనను, ఆదర్శమైన పరిపాలనను అభివృద్ధి కార్యక్రమాలతో మంచిగా ప్రజలయొక్క ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగు పరిచే విధముగా సరిచేయవలసిన అవసరం సర్వేసర్వత్రా అక్కడా యిక్కడా అందరు కూడా వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయం. అయితే యీ పరిస్థితులలో మన ముందర ఉన్న బడ్జెటులో గతంలో ఉన్న అభివృద్ధి పర్సెంటేజ్ ఆఫ్ స్పీడ్ గతంలో కంటె యీ రోజున చాలా తగ్గిపోయింది. నూరు కోట్లు సంవత్సర ప్రణాళిక పెట్టుకున్న ఆంధ్ర రాష్ట్రం 50 కోట్లు కూడా పెట్టుకునే స్థితిలో లేము. అనేకపనులు స్తంభించిపోతున్నాయి. చేసిన పనులకు డబ్బు యిచ్చే తాఖత్తు ప్రభుత్వానికి లేకుండా పోయింది. ప్రభుత్వం చాలా ధైర్యంతో యీ నాటికి అయినా కూర్చొని గట్టి నిర్ణయాలు చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది అని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం తనయొక్క ఆర్థిక వనరులను పెంచుకోవలసిన అవసరం ఉంది. దుబారా తగ్గించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. సిబ్బంది ఎక్కడైతే అదనంగా ఉందో వానిని తగ్గించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. మద్యపాన నిషేధం విషయం చాలాసంవత్సరాలుగా అందరూ చెబుతున్నారు. యదార్థముగా ఆలోచించినప్పుడు మద్యం త్రాగడం మంచిదని యెవరూ చెప్పకపోయినా శాసనం అమలులో ఉన్న ప్రాంతంలో యీ నాడు చూస్తున్న పరిస్థితుల దృష్ట్యా మద్యపాన నిషేధం శాసనరీత్యా చట్టంలో ఉంది కాని అంతకంటె వేరేలేదనే అభిప్రాయం కలిగిన తరువాత ప్రభుత్వం ఆత్మవంచన యెంతకాలం చేసుకుంటుంది అని నేను అడుగుతున్నాను. వెంటనే మద్యపాన నిషేధాన్ని తొలగించవలసిన అవసరం ఉందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఏదో ఒక మహాకార్యమునకు అపచారం చేసినట్లు నేను భావించడంలేదు. ఈ నాడు నిరుద్యోగ సమస్య ఉంది. దీని పీడతో అవకాశాలు ఉన్నా సరే లేకపోయినా సరే పన్నులు భరించినాసరే భరించలేకపోయినాసరే ఉద్యోగాలు పెంచుకుంటూ పోవడం ప్రభుత్వం బాధ్యత అయితే అట్టడుగున బరువు మోసే రైతు-యెన్నడూ సమ్మె చేయడం యెరుగని రైతు, అలుగుటయే యెరుగని మహా మహితాత్ముడు అజాతశత్రుతే అలిగిననాడు సాగరము లన్నియునేకము కాకపోవునే' అన్నట్లు యే ప్రభుత్వం పరీక్షకు పెట్టడం సాధ్యంకాదు. రైతు పండించే పంటలకు కిట్టుబాటు ధర యిప్పించ వలసిన బాధ్యత, అందుకు కఠినమైన చర్యలు సరియైన సమయంలో తీసుకోవలసిన

అవసరం ప్రభుత్వం పైన ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. అట్లాగే పంచాయత్ రాజ్ వ్యవస్థలో తీవ్రమయిన మార్పులు తీసుకురావలసిన అవసరం ఉంది. ఆ వ్యవస్థను తు. చ. తప్పకుండా సమర్థిస్తున్నాను. ఆ వ్యవస్థలో జరుగుతున్న దుబారాలు తగ్గించాలి. కోయినసారి జీపులను తీసిపారేయమంది, ప్రెసిడెంటు గాని బి. డి. ఓ. గాని కార్లు ఉపయోగించుకుంటే దానికి అలవెన్సు యిస్తే కార్లు జాగ్రత్తగా వాడుకుంటారు, ఆ సౌకర్యం కలిగించాలని సూచన చేశాము. ఆ సూచనను గమనంలోకి తీసుకోవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను మిగతా విషయాలు డిమాండ్సు వచ్చినప్పుడు మాట్లాడతాను. తెలంగాణా విషయం మాట్లాడవలసిన అవసరం ఉంది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యేర్పడినప్పుడు తెలంగాణాకు ప్రత్యేక సౌకర్యాలు యివ్వడానికి అది వెనుకబడిన ప్రాంతం అని దృక్పథంలో పెట్టుకొని చట్టరీత్యా కల్పించబడ్డాయి. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే తెలంగాణా వెనుకబడిన ప్రాంతం. ఈ రోజువరకు లెక్క వేసుకుంటే మొత్తంపైన తెలంగాణా అప్పటినుంచి యింకా వెనుకబడిన ప్రాంతంగా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. రెండవ ప్రణాళికలో సుమారు 20 కోట్లు, మూడవ ప్రణాళికలో సుమారు 30½ కోట్లు యీ విధముగా మిగులు డబ్బు ఖర్చుకావలసి ఉన్నది. అట్లాగే తెలంగాణా సెక్యూరిటీలు 12 కోట్లు ఉన్నాయి మొత్తంపైన యీ రోజువరకు 21 కోట్లు మాత్రమే ప్రభుత్వం ఖర్చుపెట్టిందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రిగారికి రీజియనల్ కమిటి చైర్మనుగారికి ప్రత్యేకంగా అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. లెక్కలు పరిశీలించి చూశారు. మూడవ ప్రణాళికలో 30½ కోట్ల చిల్లర యెంత సర్‌ప్లస్ ఉందో దానిని నాలుగవ ప్రణాళిక 5 సంవత్సరాలు సమానంగా ఖర్చుపెట్టడానికి అంగీకరించినారు. చెప్పవచ్చేదేమిటంటే యీ సొమ్ము మొదటి నుండి ఖర్చుపెడితే యీ నాడు తెలంగాణా పరిస్థితి మెరుగుపడి ఉండేదని మనవిచేస్తున్నాను. నేను ఆంధ్ర, తెలంగాణా అనే దృక్పథంతో మాట్లాడడంలేదు. తెలంగాణాకు ప్రత్యేక సంఘం లేకున్నా, ప్రత్యేక హక్కులేకున్నా ఆంధ్ర ప్రదేశం మొత్తం చూసినప్పటికి ప్రతి జిల్లా జిల్లాకు మధ్య ఉన్న తారతమ్యమును సవరించవలసిన అవసరం ఉంది. ఎకానమిక్ యింబాలెన్సును పోగొట్టవలసిన అవసరం ఉంది. ఆ విధముగా చూసినప్పటికి యిందులో ఖర్చు పెట్టడం చాలా అవసరం. ఇంకొక సంవత్సరం లోపుగానే తెలంగాణా డొమిసైల్ రూల్స్ ఆయుస్సు పోతుంది. అందుకని నేను మనవిచేస్తున్నాను. దీనిని కూడా యింకొక 5 సంవత్సరాలు యెక్స్‌టెండ్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—దీనికి ఒక టైము లిమిట్ ఉందా?

శ్రీ ఎ. వాసుదేవరావు :—1969 వ సంవత్సరం వరకు ఉంది. నాగార్జున సాగరానికి 8 కోట్లు కేటాయించినారు. చాలదు. 1969 జూన్ నాటికి యింకా 2 లక్షల యెకరాలయినా సాగులోకి తీసుకురావాలనే ఆలోచనతో ప్రభుత్వం ముందుకుపోవాలి. మనకు ఉన్న పరిస్థితి యేమిటంటే రిజర్వాయరులో నీరు ఉంది కాలువల ద్వారా నీరు మరలించడానికి డబ్బులేదు. ఇది గమనంలో పెట్టుకోవాలి ఇంకా యీ విధముగా ప్రభుత్వం యీ సంవత్సరం బడ్జెటులో ఉన్నంతలో సోషల్ సర్వీసెసు మీద యెడ్యుకేషనుమీద మీటన్నిమీద చాలా ఉదారంగా వ్యవహరించిందని చెప్పవచ్చు. నల్లగొండ జిల్లాలోపరిపాలనా ఛున్ద్రం రాజుగారి కమిటీసిఫార్సుల తరువాత కలెక్టరు ఉత్సాహంగా

పనిచేస్తున్నారు అని చెప్పడానికి సంతోషంగా ఉంది. పని చేయకపోతే లాభం లేదు, పనిచేయాలి అనే విశ్వాసం అందరిలో కలిగింది. ప్రభుత్వంలో యెక్కడ లోపం ఉందోగాని కొండా వెంకటరంగా రెడ్డిగారు యివ్వాళ దరఖాస్తు పెడితే 15 రోజులలో జవాబు యివ్వాలి. అందిన విషయం వెంటనే తెలపాలి అని ఆయన చెబుతూ ఉండేవాడు. అట్లా కాకుంటే ఆయన స్వయముగా మంత్రిగా అక్కడ కూర్చుని గ్రీవెన్సు మీద స్పాటు డెసిషన్సు యిచ్చేవారు. అది యిప్పుడు కొనసాగ లేదు. ఈ ప్రభుత్వంలో దరఖాస్తు పెడితే 10 సార్లు తిరిగితేనేగాని జరగదు. 1966-67 లో నల్లగొండ జిల్లాలో కాటక పరిస్థితులు యేర్పడ్డాయి. కరువు పనులు ప్రారంభించండి అని కలెక్టరుగారు చెప్పారు పంచాయతి సమితులు పనులు ప్రారంభించారు. సుమారు 15 లక్షల రూపాయలు అన్ని పంచాయతి సమితులు టేకప్ చేశారు. ఈ పనులక్రింద యింకా సుమారు మూడు లక్షల 35 వేల రూపాయలు పనులు చేసినవారికి యివ్వవలసిన అవసరం ఉంది. పని చేశారు. 11 లక్షలు ఇస్తే మిగతా 3½ లక్షల రూపాయల పనులు ఎవరు చేయించమన్నారు అని కలెక్టరును అడుగుతారు. పని చేసిన వారికి ఈ రోజువరకు ఒక్క నయాపైస దొరకలేదు. 11 లక్షల రూపాయల పని చేసినచోట ఇంకొక 4 లక్షల రూపాయల పని జరిగితే పని జరిగిందని భావించి యిచ్చే దానికి సరియైన నిర్ణయము ప్రభుత్వము తీసుకోవలసిన అవసరము లేదా? ఆనాటి నుంచి ఈనాటివరకు కలెక్టరు ఎన్నిసార్లు ఉత్తరాలు వ్రాసినా దానికి సమాధానము రాదు. దీనిలో decision ఎవ్వరూ తీసుకొనడము లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వము అన్ని స్థాయీలలో చురుకుగా పని చేయడానికి ప్రయత్నము చేయాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు క్యాబినెట్ సమావేశాలు జరుపుతారు. మంచి నిర్ణయాలు తీసుకొంటారు అట్లాగే ముఖ్యమంత్రి గారు 3, 4 నెలలకొకసారి ప్రతి మంత్రిత్వశాఖయొక్క మంత్రితో కూర్చొని చీఫ్ సెక్రటరీని, ఆ శాఖకు సంబంధించిన సెక్రటరీని కూర్చోపెట్టి ఆ శాఖయొక్క కార్యకలాపాలు review చేసి ఆ మంత్రులకు ప్రోగ్రామ్సు ఇస్తే వాటియందు శ్రద్ధ వహించవలసిన అవసరం వుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ చౌదరి సత్యనారాయణ :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును చూస్తే నిరాశ, నిస్పృహ కలుగుతున్నది. కరువు కాటకాలకు ఆలవాలమైన శ్రీకాకుళం జిల్లా రావాలని ఎన్ని టెలిగ్రాము లిచ్చినా మంత్రులు వారి సొంత పనులలో వుండిపోయి, ఒక్కసారి నలుగురు మంత్రులు వచ్చి 10 లక్షలు గ్రాంటు యిచ్చారు. రెవెన్యూ మినిష్టరుగారు, హెల్తు మినిష్టరుగారు జెయిల్సు మినిష్టరుగారు, ఇర్రిగేషన్ మంత్రిగారు వచ్చారు. రెవెన్యూ బోర్డు మెంబర్సు వచ్చారు. వీరి క్రింద ఖర్చు అయిన దానిలో సగము కూడ మా జిల్లాకు గ్రాంటు ఇవ్వలేదు. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో చీపురుపల్లి తాలూకా కరువు ప్రాంతము. 326 గ్రామాలు, 3 లక్షల 26 వేల జనాభా ఇటువంటి గ్రామాలకు సంబంధించి 2 లక్షల 50 వేలు గ్రాంటు యిచ్చారు. అది 8 సమితులకు సర్దాలి. ఇప్పటికి వలసపోతున్న ప్రజలను చూస్తే చాల విచారముగా వున్నది. ఈ ప్రాంతములో త్రాగడానికి నీరు లేదు. సుమారు 8 మాసాల నుంచి వర్షాలు లేవు. నూతులలో వున్న నీరు ఇంకిపోయినది. ఇచ్చిన 10 లక్షలలోను river-fed channels improvement కి 5 లక్షలు ఖర్చు పెడుతున్నారు. ఇదేమిటో

మాకు అర్థము కాలేదు. దీనికి regular grant నుంచి ఖర్చు పెట్టాలి కాని కరువు పరిస్థితులలో ఖర్చు పెట్టడము చూస్తే చాల విచారకరముగా వుంది. మా అభిప్రాయాన్ని కలెక్టరుగారికి అందచేసి వున్నాము. ఇటువంటి అక్రమాలు జరుగుతున్నవి. స్థానికముగా వున్న పెద్దలు ఇటువంటి పనులు చేస్తున్నారు అంటే ప్రభుత్వము సరి చేయవలసిన బాధ్యత వుందని మనవిచేస్తున్నాను. కరువు ప్రాంతాలలో ఆహార సమస్యను అయినా తీర్చలేదు. ప్రభుత్వమే క్వింటాలు బియ్యము 95 రూ॥లకు అమ్ముతున్నది. Retail shops లో 110 రూ॥లకు అమ్మవలసిన పరిస్థితి వస్తున్నది Free market లో సేకరించడమువల్ల ఈ ధరకు కిట్టినది అని స్థానికాధికారులు అంటున్నారు. ప్రభుత్వమే ఇట్లా అమ్ముతూ వుంటే సామాన్య ప్రజల గతి ఏమిటో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. తినడానికి తిండి లేదు. చేసుకోడానికి కూలి లేదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో అక్కడున్న జనము ఇతర జిల్లాలకు పోతున్నారు. అందువల్ల వెంటనే చౌకడిపోలు ఏర్పాటు చేసి పరిస్థితిని చక్కదిద్దవలసిన అవసరము వున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వమును వ్యాపారములో కాలు పెట్టవద్దు అంటే మానకుండా వున్నారు. 8 అణాలకు దొరుకుతున్న చింతపండు అక్కడ కార్పొరేషన్ పెట్టిన తరువాత 5 రూపాయలు అయినది. సూపర్ బజారు అన్నారు. ఇక్కడ ద్రాక్ష కిలో రూ. 1.50 పైసలంటే అక్కడ రూ. 1.70 పైసలు. గవర్నమెంటు పెట్టిన మార్కెటులో అయినా ప్రజలకు చౌకధరలకు అందేటట్లు చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వముపైన వున్నది. ప్రభుత్వమే black market వర్తకానికి దిగితే ప్రజల పరిస్థితి ఏమవుతుందో మాకు అర్థము కాకుండా వున్నది. 8 ప్రణాళికలు అమలు జరిగినా తినడానికి తిండి లేదు. కట్టుకోడానికి గుడ్డ లేదు. త్రాగడానికి నీరు లేదు. ఉద్యోగులకు సరియైన జీతాలు లేవు. ఇంజనీర్సులో రిట్రెంచిమెంటు.

ఇక రైతులు దేశానికి వెన్నెముక అంటారు ఒక చిన్న సామెత చెబుతాను. కాపేలు పోతున్నదట. చెపితే పాపము, తిరగవేసి కొడితే చస్తుంది అన్న సామెతగా వున్నది ప్రభుత్వ పరిపాలనా విధానము దేశానికి రైతు వెన్నెముక అంటారు. దేశానికి ఇంత అన్నము పెడుతున్నాడు అంటారు కాని రైతు కష్టానికి తగిన ధర యిచ్చే పరిస్థితి లేదని మనవి చేస్తున్నాను. కొందరు మంత్రులు వచ్చి పట్టాలు యిచ్చారు. ఆ పట్టాలు ఏమిటి అని పరిశీలన చేశారా? ఇదివరకే settle చేసి, పట్టాలు యిచ్చిన భూములను encroach చేసినవారికి మరల పట్టాలు ఇచ్చారు. పేద రైతులు దరఖాస్తులు పెట్టుకొని 10 సంవత్సరాలయిన తహశీల్దారు కలెక్టరు ఆఫీసులలో నిల్వపడి వున్నవి. ఒక్క పట్టాను రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు సరిచేయలేదు. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 1,500 పట్టాలు యిచ్చాము అని చెబుతున్నారు. దరఖాస్తు పెట్టుకొన్న పేదవారికి యిచ్చిన పట్టాలా? లేక encroach చేసినవారికి యిచ్చినవా అనే విచక్షణ కూడ చేయలేదని మనవి చేస్తున్నాను. సర్వే అండ్ సెటిల్‌మెంటు చేశారు. చాల పొరపాట్లు వున్నవి. ఈ ప్రభుత్వమువారు పోషలిస్టు పేటరన్ అన్నారు, కాని ఏమీ చేయలేకపోయారు కాని సర్వే డిపార్టుమెంటువారు చేశారు. వారి భూములు వీరికి, వీరి భూములు వారికి పట్టాలు యిచ్చారు. అసలు భూమిలేనివారికి 20 ఎకరాలకు పట్టా యిచ్చారు. ఇటువంటివన్నీ రీ సర్వే చేయించాలని గత బడ్జెట్ సమావేశములో చెప్పివున్నాము.

ఇర్రిగేషన్ సౌకర్యాలు చీపురుపల్లి తాలూకాలో నారాయణపురం రైట్ ఛానల్‌ని improve చేస్తాము అన్నారు. Left channel చీపురుపల్లి తాలూకా దిగువ ప్రాంతము నుంచి పోతున్నది. Left channel ని improve చేసి చీపురుపల్లి తాలూకాను సస్యశ్యామలము చేయాలని, శాశ్వత కరువు నివారణకు సహాయపడాలని మనవి చేస్తున్నాను. చిన్న చిన్నవాగులు అనేకము వున్నవి. వాటిని గురించి అనేక దఫాలు ధరఖాస్తులు పెట్టివున్నాము. జిల్లా పరిషత్తు ఆఫీసులో విజ్ఞప్తి యిచ్చి వున్నాము. ఈ ఛానల్ నుంచి lift irrigation చేయకూడదు అని ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటువారు అంటున్నారు. మార్చి, ఏప్రిల్, మే నెలలలో ఈ నీరు అంతా సముద్రములోనికి పోతున్నది. ఈ time లో ఈ నీటిని మాకు ఇవ్వండి. conditional statement ఇస్తామని చెప్పాము. మేము మంత్రిగారితో చెప్పి వస్తే వాడు మాట్లాడుతాము అని అంటున్నారు. P. W. D. Revenue Departments పెట్టే technical objections అనేకమైనవి వుంటాయి. మంత్రిగారు పరిశీలనచేసి సరిచేయాలని కోరుతున్నాను. తరువాత-ఓల్డేజ్ పెన్షన్స్ ఇస్తున్నారు. ఇది పేదలకు ఎంతో ఉపకరిస్తుంది కనుక యింకో రెండు లక్షలు ప్రతి జిల్లాకు ఎలాట్ చేస్తే బాగుంటుంది. ఇక ప్రొహిబిషన్ విషయంలో దానిని సరైన పరిస్థితుల్లో పెడతారనే విశ్వాసం మాకు లేదు. ఇదివరకు ఒక్కొక్క దుకాణానికి మామూలు 100 రూపాయలువుంటే ఇప్పుడు 150 కు పెరిగింది. మైసూరు ప్రభుత్వము వారికి తీసేసినందువల్ల 4 కోట్లు వచ్చింది. ఈ సంవత్సరం వారికి 12 కోట్లు వచ్చిందన్నారు. మనకు డబ్బులేదనే బాధ ఎందుకు? మైసూరులో వున్నది కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమే. వారికి లేని ప్రిస్టేజి మనకు ఎందుకు? లోటు బడ్జెటును తీర్చవలసిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం పై వుంది. ఎన్నో ఇర్రిగేషన్ పనులు చేయించవలసివుంది కనుక ప్రొహిబిషన్ తీసేసి ఆ వచ్చే డబ్బులో ఈ కార్యక్రమాలు చేసి ప్రజల మన్ననలను చూరగొనాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :—Now some of the Members, after being told that they would not get a chance now to speak, have already left. I told them they would get a chance tomorrow.

Sri T. Nagi Reddy :—We will sit tomorrow afternoon for 2 hours and to-day we will sit from 4 to 8 p. m. Then everybody will be given a chance to speak.

Sri K. Brahmananda Reddy :—What can I reply on 24th if friends go on sitting till 8 p. m. when can I get replies. So, if you are sitting at all, please allow only this evening for a couple of hours.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—రేపు మార్నింగ్ కొన్ని పేర్లు వస్తాయి.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—ముఖ్యమంత్రిగారు ఎల్లుండి మాట్లాడలేరు, కనుక ఒక రోజు ముందు వుంటే బాగుంటుందని.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—నన్ను కొందరు అడిగారు. ఈ దినం మీకు అవకాశం లేదు. రేపు వస్తుందని చెప్పాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—మధ్యాహ్నం వస్తారుకదా.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : —రేపు అయితే కష్టం. ఈవేళ మధ్యాహ్నం కూర్చుందాము.

Mr. Deputy Speaker :—We will sit in the afternoon.

శ్రీ వై. సూర్యనారాయణమూర్తి (పిఠాపురం) :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును ఆమోదిస్తూ కొన్ని విషయాలను చెప్ప దలచుకొన్నాను. మా జిల్లాలో మెట్ట ప్రాంతలలోని గ్రామాలకు అవసరమైన ముఖ్యాతిముఖ్యమైన ఏలేరు రిజర్వాయరు నిర్మాణాన్ని ఈ బడ్జెటులో ప్రవేశపెట్టినందుకు మా ప్రాంత ప్రజల కృతజ్ఞతను, అభిమానాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారికి అందచేస్తున్నాను. మా తాలుకాలోని గొల్లప్రోలు ఫిర్కాలోని గ్రామాలలో మంచి నీటి కరువు ఏర్పడింది. 10 సంవత్సరాల నుండి కరువులో అచ్చటి ప్రజలు నానా బాధలు పడుతున్నారు. కనుక ఏలేరు రిజర్వాయరు నుండి ప్రత్యేకంగా ఒక కాలువ ద్వారా గొల్లప్రోలు ఫిర్కా ప్రజలకు అందచేస్తే చాలా ఉపయోగంగా వుంటుంది. అందుకు అక్కడి ప్రజలు బెటర్‌మెంట్ టాక్సు ఇచ్చే విధంగా ప్రభుత్వం ఉత్తర్వు పంపవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

(Smt. Ramakumari Devi in the Chair)

మా తాలూకా మెట్ట తాలూకా. అక్కడ త్రాగటానికి నీరులేదని ప్రభుత్వానికి ఎన్నో విజ్ఞాపనలు పంపుకొన్నాము. అక్కడి ప్రజలకు 15 రోజులకు మాత్రమే సరిపోయే నీరు వున్నది. ఆ పిదప అక్కడి నీరులేని దుస్థితి ఏర్పడుతుంది కనుక అక్కడ మంచినీటి సదుపాయం కలిగించాలి. మంచి నీటి సౌకర్యానికి శాశ్వత పథకం రూపొందించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. లెవి సిద్ధాంతం ప్రభుత్వం వారి ఆచరణలో వున్న విధానం. ఈ సంవత్సరం పండిన పంటలో లెవి విధానం రద్దు చేయటం చాలా అవసరమని భావిస్తున్నాను. పిఠాపురం మెట్ట area లో గత సంవత్సరం 800 ఎకరాలకు రెమిషన్ ఇచ్చారన్నారు. ఈ సంవత్సరం గూడ ఆ గ్రామాలకు పూర్తి రెమిషన్ ఇస్తు తక్కావి ఋణాలు మంజూరుచేస్తే తప్ప లేకపోతే వారు వలస పోయే పరిస్థితులు వున్నాయని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా పిఠాపురం 40 వేల జనాభా గల పట్టణం. అక్కడ త్రాగే మంచినీటికి కఱవు వచ్చింది. ఎంతో మంచి పెద్దలు ప్రభుత్వం దృష్టికి యీ విషయాన్ని తెచ్చినా సరే ప్రభుత్వం వుదాసీనత వహిస్తున్నది. ఇంతకాలం ఏమి చేస్తోందో ప్రభుత్వం తెలియడం లేదు. మ్యునిసిపాలిటి వారు ఆ పట్టణంలో కుళాయిలు వేయడానికి గాను 10 వేల రూపాయలు కట్టినారు. గాని యింతవరకు ఏమీ తెలియదు. అందువల్ల ఆ పట్టణానికి tap system వచ్చేటట్లుగా చూడాలని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. పిఠాపురం చుట్టుప్రక్కల వున్న 80 గ్రామాలకు హెడ్ క్వార్టర్సు 5, 6 హైస్కూలుని గల తాలూకా. అక్కడ ఒక జూనియర్ కాలేజీ ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం వుంది. ప్రభుత్వం ఏదీ చేసే స్థితిలో లేదని అనేకంపు వెనుకబడిన ప్రదేశాలలో ఏ యే కార్యక్రమాలు చెయ్యాలో ఒక నిర్దిష్టమైన కార్యక్రమాన్ని తీసుకోవాలి. Electricity drinking water లేని ప్రదేశాలకు priority

basis పై ప్రభుత్వం పునరాలోచన చేయవలసి వుంటుంది. అధ్యక్షా, electricity supply గురించి బాండు పుచ్చుకొని 3 సంవత్సరములు అయింది. డబ్బు కట్టిన కొన్ని సందర్భాలలో నేటికి కూడా electricity supply గురించి ఎట్టి ప్రయత్నం చేయలేదు. ఉదాహరణకు చెప్పాలంటె దుగ్గాడ గ్రామంలో 18 boring wells త్రవ్వకున్నారు. వారికి యింతవరకు electricity యిప్పించలేదు. అదే విధంగా దర అనే గ్రామాలలో డబ్బు కట్టుకోవడం కావలసిన బాండ్లు యివ్వడం తప్ప యింత వరకు electricity supply జరుగలేదు. యీ electricity ను agricultural purposes కోసం supply చేస్తే అధికంగా పండించడానికి అవకాశం వుంటుంది. వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు priority యివ్వవలసి వుంటుంది. అది కరువు ప్రాంతం కావడంవల్ల అక్కడ వున్న పేదవారికి కరువు పనులు కల్పించడానికి ఉపయోగిస్తుంది. ఆ సెట్టు తాలూకాకు priority basis పై ఒక లక్ష రూపాయలు sanction చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఒకటి నేను మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వంవారు చేసిన పాలసీ కొన్ని మంచి పనులు వున్న మాట సత్యం. లోపాలు ఏ ప్రభుత్వానికైనా వుండక తప్పదు. ఇల్లాంటి క్లిష్ట పరిస్థితులలో కూడా బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి యొక్క యోచనలు ప్రజలలో మంచి భావాన్ని కల్పించేదిగా వున్నది. వారు సరిచేసుకోగల మంచి పంథాలో నడుస్తారనేది యదార్థము. ఉదాహరణకు చెప్పాలంటె హరిజనులకు యిండ్ల స్థలాలు యివ్వడమే కాకుండా పాపము వారు పేదవారు కావడంవలన 100 రూపాయల వరకు ఆర్థిక సహాయం చేయడం ముదావహం. అట్లాగే అడవులలో పశువులను మేపుకోడానికి 'పుల్లరి' అని వుండేది. దాని రద్దు చేయడం చేత గడ్డిని free గా తీసుకోవచ్చు అని చెప్పారు. అదే విధంగా స్కూలు పిల్లలకు సెకండరీ వరకు ఉచితంగా విద్యాబోధన జరిపించడం కూడా సంతోషం. యింతవరకు యీ సౌకర్యం ఆడపిల్లలకే వుండేది. యిప్పుడు బాలురకు వర్తింపచేయడం సంతోషం కలిగిస్తోంది. ప్రజలకు ప్రముఖమైన సౌకర్యములు కొన్నింటినైనా చేయడం ప్రభుత్వాన్ని అభినందించవలసి వుంటుంది. ప్రజలు తమ ఆనందాన్ని వ్యక్తపరుస్తున్నారు. ఒక వైపు నుంచి ఉపన్యాసాలు చేయచున్నారు. పన్నులు చాలా హెచ్చుగా వేశారని అంటారు మరొకప్రక్కన సౌకర్యాలు electricity, roads, hospitals మొదలగునవి కావాలని కోరుతున్నారు. ప్రభుత్వ యంత్రాంగం గడవాలంటె దానికి కావలసిన material పన్నులు రూపకంగా వచ్చే ధనం. యింకా యితర విధాలుగా కూడా ప్రభుత్వం సంపాదించి ఆ డబ్బును ప్రజలకు న్యాయం చేకూర్చడానికి యింకా అనేక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు ఉపయోగించడం సాంప్రదాయం. ఒక ప్రక్కన పన్నులు వేసి రక్తం పీలుస్తున్నది అని చెప్పి రెండవ ప్రక్కన రోడ్లు లేవు, ఆసుపత్రులు లేవు, కరెంటు లేదు అని విమర్శలు చేయడం చాలా వింతగా కనిపిస్తుంది. కరువు ప్రాంతాలలో విశాల దృష్టితో తక్కువ ఖర్చులో ఎక్కువ ఫలితాలు యిచ్చే యీ బడ్జెటు చాలా ఆనందాయకంగా వుంది. అయితే యిందులో ఒకలోపం మాత్రం ఉంది. ఎవరి సిద్ధాంతాలు ఎలా వున్నప్పటికి కార్యక్రమాలు ఎలా ఉన్నప్పటికి కొన్ని ప్రాంతాలలో ప్రభుత్వం యిచ్చిన ఆదేశాలను ప్రభుత్వాధికార్లు ఆచరణలోనికి పెడుతున్నారా? ప్రభుత్వం యొక్క తాబేదార్లనండి, కలెక్టర్లు అనండి, పరిస్థితుల యొక్క ప్రభావాన్ని శాసనసభ్యులు తెలుసుకొని

ప్రభుత్వం యొక్క దృష్టికి తెచ్చినప్పుడు వాటిని యీ ప్రభుత్వం ఉద్యోగులు సూటిగా అమలు జరుపుతున్నారా అనే దానిలో, లోపం వుంచవని మనవి చేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు మా తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో పెద్దాపురం తాలూకాలో levy పెట్టారు. పేద రైతులు తమ భోజనం నిమిత్తం యీ rice mills కు ధాన్యం తీసుకొనిపోయినా అందులో కూడా ¼ levy క్రింద యివ్వాలని చెప్పుతున్నారు. యిది ఒక సిద్ధాంత రూపంలో వుందని నాకు తెలియదు యిటువంటి చిన్న చిన్న విషయాలలో ప్రభుత్వాధికార్లు అమలు జరిపే విధానాలు చాలాలోప భూయిష్టంగా వున్నాయి. ఇటువంటి వాటిపై శాసన సభ్యులు తెలియజేసినప్పుడు వెంటనే తగు చర్యలు తీసుకొంటేనే కొంత ఫలితం కనిపిస్తుంది. ఏ మాత్రం neglect చేసినా విమర్శకు లోనుకాక తప్పదు. సరే, ఆచరణలో prohibition అమలు జరుగలేదు కాబట్టి విజ్ఞులైన పెద్దలు యీ విషయాన్ని ఆలోచించి తగు చర్య తీసుకోవాలి. ముఖ్యంగా irrigation మంత్రిగారు అయిన శ్రీ సిద్దారెడ్డిగారికి నా యొక్క ప్రత్యేకమైన అభివందనలను తెలియజేస్తున్నాను. యీ యేలేరు రిజర్వాయరు విషయంలో అయితే ఒక request చేస్తున్నాను. మెట్ట area అయిన గొల్లప్రోలుకు యీ ఏలేరు రిజర్వాయిరు water supply చేయడానికి వారు ఒక canal ను త్రవ్వించి ఏర్పాటు చేసి ఆ area ప్రజలనుంచి betternment collect చేయడానికి orders యివ్వాలని కోరుతూ గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన యీ బడ్జెటును support చేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను. జై హింద్.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న :— అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును నేను త్రికరణశుద్ధిగా బలపరుస్తాను. సాధ్యమైనంతవరకు ప్రస్తుతం వుండే వనరులను ఉపయోగించి దానికి అనుగుణముగానే విప్లవాత్మకమైన, అభివృద్ధికరమైన యీ బడ్జెటును ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టినందున ఆయనగారికి నేను అభివందనలను అర్పిస్తున్నాను. యీ సంవత్సరం రాష్ట్రంలో అనేక జిల్లాలలో drought conditions వచ్చాయి. ముఖ్యమంత్రి గారేమి, తదితర మంత్రులేమి వాటిని వెంటనే పరిశీలించి relief works start చేయడానికి 50 లక్షల రూపాయలు మంజూరు చేశారు. ఆ తరువాత రెండవ విషయమేమంటె provision has been made to the Land Mortgage Banks for the disbursement of loans for sinking and deepening of irrigation wells. కొత్త యీ వుండేటటువంటి స్వల్ప ఆదాయంలోనే welfare measures తీసుకొనడం చాలా సంతోషించదగిన విషయం, Central scholarships క్రింద 18 లక్షల రూపాయలు sanction చేశారు. Scheduled Tribes కు Scheduled Castes కు మరియు backward classes కు వర్తిస్తుంది. అటు తరువాత యీ Secondary Education Girls కు free గా వుండేది. యిప్పుడు యీ Free education boys కు కూడా వర్తింప చేయడం ముదహం. ఆక లేదవారికి House sites యివ్వడంకోసం యిదివరకు 50 రూపాయలు చొప్పున మంజూరు చేసేవారు. యిప్పుడా మొత్తాన్ని 100 రూపాయలకు పెంచారు. యీ scheduled castes కు స్కాలర్‌షిప్‌లకు యిచ్చే 18 లక్షల రూపాయలును యిప్పుడు 40 లక్షల రూపాయలకు increase చేశారు. అదేవిధంగా scheduled tribes యింతవరకు 2 లక్షల రూపాయలు యిచ్చేవారు. అందులో denotified tribes కూడా కలసివుండేది. యిప్పుడు కేవలం

scheduled tribes కే 5 లక్షల రూపాయలు యిచ్చారు. పోతే యీ denotified tribes కు ప్రత్యేకంగా 5 లక్షల రూపాయలు మంజూరు చేశారు కాబట్టి యీ బడ్జెటులో ఎక్కువ భాగం వెనుకబడిన వర్గాలకు బీద వర్గాలకు ప్రోత్సాహకరముగా వున్నందుకు నేను ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ప్రతి సంవత్సరము మనము చూస్తున్నాము. Taxes వేస్తేనే ఆదాయము వస్తుంది లేకపోతే లేదనే భావం మనలో చాలమందికి వున్నది గాని taxes నుంచి తప్పించుకొనేవారు చాల మంది ఉన్నారు. యీ sales tax విషయంలో చూడండి. ప్రతి వర్తకుడు 2 అకౌంటు పుస్తకాలు maintain చేస్తాడు. గవర్నమెంటుకు చూపించడానికి ఒకటి రెండవది తన స్వంతానికి ఉపయోగిస్తాడు. వీటిని scrutinise చేసి tax evasion detect చేస్తే యిప్పటి ఆదాయం కంటె రెండు మూడింతలు అధికంగా డబ్బు వస్తుంది. యీ Planning వల్ల Development activities వల్ల బ్రహ్మాండమైన లాభాలు కొంతమందికి వస్తున్నాయి. మన రాష్ట్రంలో నాగార్జునసాగర్, తుంగభద్ర ఎగువకాల్వ పోచంపాడు ప్రాజెక్టుల క్రింద భూములు ఉన్నాయి. ప్రాజెక్టు రాకముందు ఆ భూమి valuation చాలా స్వల్పంగా వుంటుంది. గాని యీ Projects take up చేసిన తరువాత వాటి valuation చాలా పెరిగిపోతుంది. నా దృష్టిలో 100 రూపాయలు వున్న భూమి వెల వెయ్యి రెండువేల వరకు పెరిగిపోతూ వుంటుంది. ఈ విధంగా లక్షలు సంపాదిస్తున్నారు. ఒక్కొక్క family కు కావలసిన land ను నిర్ణయించి, మిగిలిన land ను action పెట్టితే ప్రభుత్వానికి చాలా డబ్బు వస్తుంది. ఇక యీ Prohibition విషయంలో చెప్పాలంటె మైసూరులో దీనిని తీసివేశారు. యిక్కడ కూడా దీనిని తీసివేస్తే retrenchment కాకుండా, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు కుంటుపడకుండా సాఫీగా జరిగిపోతుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత మన రాష్ట్రంలో ఒక చెడ్డ అలవాటు వుంది విద్యార్థులను ప్రతి విషయంలోనూ ఉపయోగించుకొనడం జరుగుతున్నది. కొందరు దీనిని అభివృద్ధి కరమైన చిహ్నంగా భావిస్తున్నారు. ఏదో ఒక agitation చేయడం, కార్లను తగలపెట్టడం, రాళ్లు వేయడం ఏమి న్యాయమో తెలియదు. కొంతమంది ప్రభుత్వమే రెచ్చగొట్టుతున్నారని ఆరోపిస్తున్నాను. మన దేశంలో చాలా మంది రెచ్చగొట్టే వారున్నారు - ఈ విధంగా చేస్తే భావి సంతతి ఏమవుతుందో అనేవి కూడా వీరు గమనించరు ప్రతి ఒక్క దానికి అది steel plant గురించిగాని లేక యే యితర ఉద్యమైన సరే ముందు students ను picture లోకి తెస్తున్నారు. ఎందుకు యీ agitation చేస్తున్నారంటే చాలమంది సమాధానం చెప్పలేరు.

ఇక విద్యా విధానంలో మార్పు రావాలి. మనది బానిస విద్యా విధానము. ఉద్యోగాలు సంపాదించుకొనడముకోసం అనేకమంది చదువుతున్నారుగాని విజ్ఞానసముపార్జనకోసం మాత్రం చదవడంలేదు. ఈ బానిస విద్యా విధానం ఎప్పుడు మారుతుందో తెలియదు. బానిస విద్యా విధానమేగాని జాతీయ భావం మృగ్యమై పోయింది. ఇప్పటి విద్యా విధానంలో యీ training లు వగయిరాలకోసం సంతృప్తి పడడమే గాని విద్యా విధానంలో మార్పు రానంతవరకు దేశం అభివృద్ధి అయ్యేందుకు గాని ప్రజానీకంలో జాతీయతా భావం పెంపొందించడానికిగాని అవకాశంలేదని మనవిచేస్తున్నారు.

ఇక మూడవ విషయం. మన పోలీసు స్టేషన్లు ఏ విధంగా ఉన్నాయో చూడండి. ప్రత్యేకంగా నేను అనంతపురం జిల్లా సంగతి మనవిచేస్తున్నాను. పోలీసు

వారుండి ఏమి చేస్తున్నారో నాకు అర్థం కాకుండా పోతున్నది. అనంతపురం జిల్లాలో సాయంత్రం 8 గంటలు సమయంలో ఒక యింటిలో యిద్దరు ముసలివారుంటే వారిద్దరిని చంపి డబ్బు దోచుకొని పోయారు. ఇది అనంతపురం టౌనులోనే జరిగింది, ఆపైన 15 రోజులకో 20 రోజులకో ఒక ముసలాయన గుగ్గిల్లు అమ్మి డబ్బు సేకరించి ఒక యింటిలో దాచుకుంటె ఆయనను చంపి ఆ డబ్బు తీసుకొని పోయారు. ఇది ఒక District Head Quarters లో పోలీసు స్టేషనుకు 100 గజాల దూరంలో జరిగింది. కేసు పెట్టారు గాని ఏమైందో ఎవరికి తెలియదు. Law and order చాలా అధ్వాన్నంగా వుంది. ఇక మిత్రులు నాగిరెడ్డిగారికి ఒక విషయం చెప్పాలని అనుకుంటున్నాను. వజ్రకరూరులో నిజంగా యీ Left Communists ఎంతో ఆస్తి సంపాదించారు, ఎట్లా సంపాదించారో తెలియదు. 4 5,6 గ్రామాలలో వీరు రాక్షసులు లాగ ప్రవర్తన చేస్తున్నారు. ఈ డబ్బు వీరికి ఎట్లా వచ్చిందో ఒక enquiry జరిపించడం అవసరం. వీరి అరాచక చర్యలను గురించి నేను జిల్లా సూపరింటెంటుకు చెప్పినాను. అనంతపురం జిల్లాలో యీ Police Administration చాలా worst గా వుంది. దీనిని వెంటనే rectify చేయడానికి తగు చర్యలు తీసుకోవాలని నేను ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. పోతే యీ Health Department విషయం చెప్పాలంటె చాలా వుంది. మనం ఆసుపత్రులను కట్టిస్తున్నాము. డాక్టర్లను పెట్టుతున్నాము. ఈ ఆసుపత్రులలో మందులు వుండవు. డాక్టర్లకు private practice చేసుకోవచ్చునని అన్నారు. దీనిని బట్టి ఆసుపత్రులలోను మందులు యింటికి తీసుకొని పోతూవుంటారు. కావాలంటే వారి జీతాలు ఎక్కువచేయండి గాని యీ private practice ను మాన్పించాలి. మా అనంతపురం జిల్లా చాలా వెనుకబడిన జిల్లా ఆంధ్ర మొత్తానికి యిక్కడ average rain-fall 18 నుంచి 22 వరకు వుంటుంది. వర్షంవల్ల ఏ కొద్దిపాటి water వచ్చినా దానిని చిన్న చిన్న tanks లో preserve చేసి ఆ నీటిని ఉపయోగించుకొనడానికి ప్రయత్నించవలసిందే. Underground water ను tap చేయడానికి survey జరిపించవలసి వుంటుంది. కనీసం, యీ Long range measures తీసుకొనకపోయినా, యీ permanent famine relief works క్రిందనైనా కొంత uneconomical అయినప్పటికినీ subsidy యిచ్చియినా electricity సప్లై చేస్తే బావులద్వారా కొంత వ్యవసాయం అభివృద్ధి చేయడానికి అవకాశం వుంటుంది. It is a deficit district in foodgrains. కరువు వచ్చినప్పుడు యితర జిల్లాలపై ఆధారపడవలసివస్తున్నది. తరువాత అధ్యక్షా, తెలంగాణాకు Regional Committee ఒకటి పెట్టారు. ఈ Regional Committee యీ సంవత్సరంతో అంతం అవుతుంది. కొంతమంది మిత్రులు దీనిని extend చేయాలని కోరుతున్నారు. ఇదంతా ఒక చెడ్డ అలవాటు క్రిందకు వస్తుంది. తెలంగాణా, ఆంధ్ర రాయలసీమ ప్రజల మనస్సులలో యీ ప్రాంతీయ భావాన్ని తుడిచి వేయడం అవసరం. వెనుకబడిన ప్రాంతం యీ మూడు regions లో ఎనో పరిశీలించి district కు district కు ఉన్న imbalance ను పోగొట్టి, వెనుక బడిన district ను ఆర్థికంగా అభివృద్ధిచేయడానికి ప్రయత్నం చేయవలసివుంటుంది. యీ districts ను యితర districts తో పాటు సమానం చేయడానికిగాను uneconomical అను సిద్ధాంతంపై కాకుండా

ఎక్కువ బడ్జెటు కేటాయింపులు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారని ఆశిస్తూ యీ అవకాశం యిచ్చిన గౌరవనీయులైన స్పీకర్‌గారికి నా కృతజ్ఞతాభివందనలను అర్పిస్తూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి (పర్కాల్) :— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు తుట్టతుదకు శాంతిభద్రతల గురించి చెప్పారు. అసలు యింతకంటే బడ్జెటులేదు. కాబట్టి డబ్బు సమస్యలేకుండా ఉన్నదానిలోనే ప్రభుత్వం ఏంచేస్తుందో ఆ విషయాన్ని గుర్తుకు తేవడానికి ముందు యీ శాంతిభద్రతల గురించి చెప్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను. పోలీసువాళ్ళు మా ఏరియాలో ఏ విధంగా చేస్తున్నారంటే కాంగ్రెసు వాళ్ళకు అనుకూలంగా ఉన్నవాళ్ళమీద కేసులు పెట్టకపోవడం కాంగ్రెసు వాళ్ళకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నవాళ్ళమీద కేసులు పెట్టడం. సరే యీ విధంగా పోతున్నప్పుడు ముఖ్యంగా నాకు బాధ ఏమిటంటే దేశద్రోహశక్తులు అయినటువంటి కమ్యూనిస్టుపార్టీనే కానివ్వండి లేక లెఫ్టు కమ్యూనిస్టులు కానివ్వండి. ఇప్పుడు నాగిరెడ్డిగారు ఒక జుడీషియల్ ఎంక్వయిరీ చేయమని అన్నారు. నేను వారితో సవినయముగా మీద్వారా మనవిచేసేది ఏమిటంటే జుడీషియల్ ఎంక్వయిరీ కంటే వారు లేక అపోజిషన్‌లో ఉన్నవాళ్ళి కాంగ్రెసువాళ్ళు కలిపి ఒక పదిమందిపోయి వారు చేసేటటువంటి చర్యలను పరిశీలించేదానికి పోవడానికి సిద్ధంగా ఉంటే ఈ అసెంబ్లీ సమయంలోపోయి వాళ్ళు చేసేటటువంటి చర్యలు పరిశీలన చేయవచ్చు. అయితే అది కమ్యూనిస్టుపార్టీలో చేయకపోవచ్చు. కాకపోతే కమ్యూనిస్టుపార్టీ సభ్యులు కొంతమంది దాంట్లో ఉండవచ్చు. అవి కమ్యూనిస్టులకు లెఫ్టు కమ్యూనిస్టులకు ఒకవిధంగా చెడ్డపేరు. వారు చేస్తునటువంటి కిరాతక చర్యలుయిన్ని అని వర్ణింపనలవికాకుండా ఉన్నవి. ఈ మధ్యనే మేము సూర్యాపేట తాలూకాను కాంగ్రెసు ఎం.ఎల్.ఏలు ఇండిపెండెంట్ ఎం.ఎల్.ఏలు కలిసి పర్యటించడం తటస్థించింది. ఇంతకుముందు ఏదిఅయితే కాంగ్రెసువాళ్ళు చెప్పుతూ ఉండిరో అదిబూటకమనే భావననాలో ఉండేది. కాని అక్కడకు వెళ్ళినతర్వాత పరిస్థితికనుక చూచి నట్లయితే వా ప్రవానికి వీరుచేసే కిరాతక చర్యలు అసలు ఆ పెకింగులోకూడా జరుగుతున్నాయో లేదో అనే భావనవస్తుంది. ఈ కమ్యూనిస్టుపార్టీ బీదలపార్టీ అని మేము చాలా చిన్నవాళ్ల పార్టీ అని చెప్పుకుంటున్నారు. కాని ఒక విషయం మాత్రం వాళ్ళు గుర్తించుకోవాలి. ఒక చిన్న పడ్డెలవాడు రాళ్లుకొట్టుకొని తినీతినకుండా 14 వందలు రూపాయలు పెట్టి రెండు ఎకరాల పొలం ఒక కమ్యూనిస్టు కార్యకర్త దగ్గర కొనిన తర్వాత కాస్తోకూస్తో కాంగ్రెసుకు అనుకూలంగా మాట్లాడినంత మాత్రాన రెండు సంవత్సరాలుగా స్వాధీనపరచుకొన్నటువంటి భూమిని వీరు నిరంకుశంగా ప్రవర్తించి ఆ పడ్డెలవాడిని, ఆ భూమినుంచి తొలగించి ఆ భూమినివారు కబ్జా చేయించుకున్నటువంటి పరిస్థితి జరిగింది. తర్వాత ఆ పడ్డెలవాడు నల్గొండకు వచ్చి మళ్ళీ రాళ్ళు కొట్టుకుంటూ బ్రతుకుతున్నాడు. అధ్యక్షా, యిలాంటి ఉదాహరణలుచూస్తే ముఖ్యమంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. సూర్యాపేట తాలూకాలో బహిరంగసభ పెట్టగలుగుతారా అని. కమ్యూనిస్టు గ్రామాలలో బహిరంగసభ పెట్టడానికి వీలులేదు. వారికి వ్యతిరేకంగా ఒక మాటకూడా మాట్లాడడానికి వీలులేదు. పేపూరు అనే గ్రామానికి వెళ్ళినాము. ఆ గ్రామంలో యిరిగేషన్ మంత్రిగారిది ఏమీసాగదు, ఎందుకంటే అక్కడ తైబందీ చేసేదంతా ఆ సర్‌పంచే. ఎకరానికి 5 రూపాయలు వసూలుచేసి అక్కడి సర్‌పంచ్ మూడువందలు రూపాయలు వసూలు చేసుకున్నాడు. వసూళ్ళ

చేసుకోవడమేకాకుండా వాళ్ళయిష్టం వచ్చినట్లు ప్రవర్తించాలి. కనగచేస్లు, కనగబండ్లు పల్లబండ్లు యీ విధంగా ఎన్నో లూటీచేశారు. అది కనుక చూసినట్లయితే కిరాతక చర్య అని చెప్పకతప్పదు. తర్వాత అక్కడ నేలమర్రి దగ్గర చీదళ్ల అనే గ్రామం ఉన్నది. అక్కడ ఒక గొఱ్ఱెను దొంగతనం చేసింది వీరే. దొంగసాక్ష్యం యిమ్మని అనసూయమ్మ అనే ఒకఆమె యింటికి రాత్రి 9 గంటలకుపోయి అక్కడ గోపాలరెడ్డి అనే కార్యకర్త తలుపుతీయమని చెప్పి బయటకు తీసుకువచ్చి. ఇంకా కొంతమంది పేర్లు ఉన్నాయి....వాళ్ళు వెళ్ళి కాంగ్రెసువాళ్ల పేర్లు ప్రతాపరెడ్డి మొదలగువారి పేర్లు చెప్పి గొఱ్ఱెలు ఎత్తుకుపోయింది వాళ్లు. తీసుకొచ్చి మా దగ్గరపెడితే వండిపెట్టింది నేను తిన్నది వాళ్లు అని దొంగసాక్ష్యం యివ్వమని చెపితే ఆమె యివ్వను అని నిరాకరించినందుకు—నిజంగా తల్లి గర్భమున పుట్టినవాళ్లు యీ పనిచేయరు అనుకుంటాను. ఆమెను అమాంతంగా పడుకోపెట్టి పొత్తికడుపు మీద ఏదోవేస్తే మలమూత్రాలేకాదు రక్తముకూడా యిప్పుడు శ్రవిస్తున్నది. రెండుమాసాల నుంచి కూడా ఆమె పడక నుండి లేవడంలేదు. మేము పోయినరోజు ఆమెవచ్చి చెప్పుతున్నది. ఆమెకు 80, 85 సంవత్సరాలు ఉంటుంది. ఆ స్త్రీయొక్క బాధ చూచినట్లయితే అసలు యిది మీరు బీదవాళ్ళకు చేయవలసినటువంటి పనేనా. అదేవిధంగా ఒకనాడు రాత్రి 12 మందిని కొట్టినారు. ఆ ఊళ్లో ఒక షావుకారు ఉన్నాడు. ఆ షావుకారు యింటి మీద రాళ్లు వేసినారు. ఆ రాళ్లుకూడా తీసే పరిస్థితిలేదు. వాళ్లు నీవు కమ్యూనిస్టు అను అంటే ఆ జండా ఎత్తుకున్నాడు. యిష్టం లేకపోయినా లేప్పు కమ్యూనిస్టు జండా ఎత్తుకున్నాడు. పిల్లవాడికి ఆ జండా ఎత్తినాడు. అయినాకూడా వీళ్లు రహస్యంగా మీటింగుచేసి ఏమనుకున్నారు అంటే ఒకవేళ వాళ్ల యింటిమీద రాళ్లువెయడం బంద్ చేసినట్లయితే కమ్యూనిస్టుపార్టీలో చేరినాడనే ఉద్దేశ్యంతో చేసినారు అనే ఉద్దేశ్యంతోటి ఆ రాత్రికూడా రాళ్లు వేసినారు. ఏమయ్యా కమ్యూనిస్టు పార్టీ జండా ఎత్తుకున్నాను, నా యింటిమీద జండాఎత్తుకున్నాను, మా పిల్లవానిమీద జండాఎత్తినాను. అయినప్పటికి నా యింటిమీద రాళ్లు పడినాయి అని అడిగితే మిమ్ములను ఎవరు ఎత్తమన్నారు అని చెప్పి పీకేస్తావా లేదా అని మళ్లీ అన్నారు. పీకివేస్తే మళ్లీ నన్నుకొడతారు. కాబట్టి నేను పీకివేయను అన్నాడు. అయితే మళ్లీ యింకో కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తవచ్చి పీకి వేసినాడు. అయితే ఇప్పుడు ఆ చీదెళ్లగ్రామంలో విప్లవం బయలుదేరింది. మీరందరూ అడగవచ్చు, వీటన్నింటికి ఏమైనాదరఖాస్తులు ఉన్నాయా, పోలీసుకంప్లెంట్సుఉన్నాయా అని, పోలీసుకంప్లెంట్సు ఇచ్చేపరిస్థితిలో వారులేరు. పోలీసు కంప్లయింట్ ఇవ్వడానికి వెళ్లినటువంటి పేపూరు గ్రామంలో ఉన్నటువంటి ప్రతాపరెడ్డి, మల్లారెడ్డి, ఒక వడ్డె అతను పోతూ ఉంటే సూర్యాపేట తాలూకాలోనే వాళ్ల కాళ్లు రెక్కలు విరగ కొట్టినటువంటి ఉదాహరణలు ఉన్నాయి. అసలు అక్కడి వాళ్లకు స్వేచ్ఛ అనేటటువంటిది లేనేలేదు. అసలు వాళ్లు కంప్లయింట్ యిచ్చుకొనే పరిస్థితిలో లేనేలేరు; అని చెపితే అధ్యక్షా, మీరు నమ్ముతారో లేదో కాని ఒకసారి పరిశీలిస్తాము. నేను వవినయముగా మనవిచేసేదేమిటంటే, నేను అపోజిషన్ బెంచెస్‌లో ఉన్నప్పటికి కూడా యీ విధంగా మాట్లాడుతున్నందుకు నాకు బాధ అయినప్పటికికూడా నేను వారిని నాగిరెడ్డిగారిని కోరేదేమిటంటే, వదండి మనం రేపు ప్రొద్దున్న సూర్యాపేట తాలూకాలో పర్యటిస్తాము. కాకపోతే నల్గొండ లేక ఖమ్మం తాలూకాలో పర్యటిస్తాము, అటు కాంగ్రెసు కానివ్వండి ఇటు కమ్యూనిస్టు కానివ్వండి మేము చూచివచ్చిన

ప్రాంతాలకే కాకుండా మొత్తం ఎక్కడయితే కిరాతక చర్యలు చేస్తున్నారు అని మీ మీద నిందారోపణ జరుగుతున్నదో అక్కడికి అపోజిషన్ వైపునుంచి, కాంగ్రెసు వైపు నుంచి, ఒక పదిమంది ఎం.ఎల్.ఏలు కలిసి టూర్ చేస్తాము.

శ్రీ ఉప్పల మల్సూరు :— నేను ఋజువు చేస్తాను అక్కడ కాంగ్రెసు నాయకులు ఏ విధంగా మాట్లాడారో, ఏమి చేశారో, వీళ్లు ఏమీ చేశారో పోలీసు రిపోర్టులు ఉన్నాయి. నేను యిచ్చిన రిపోర్ట్సు ఉన్నాయి వాళ్లు యిచ్చిన రిపోర్ట్సు ఉన్నాయి. నేను ఋజువు చేస్తాను.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :— సరే వారు చీదళ్ల గ్రామం సమాచారం చెప్పారు. మొత్తం గ్రామం రిపోర్టు మాదగ్గర ఉన్నది. రేపుకూడా వెళ్లడానికి సిద్ధమే. తప్పకుండా వెళ్లదాము. మొత్తానికి యీ విధంగా లా అండ్ ఆర్డర్‌గురించి చూచినట్లయితే వరంగల్లు జిల్లాకువస్తాను. వాళ్లుచేసేది ఒకటే. వాళ్లకు వ్యతిరేకంగా ఊరిలో ఎవరూ ఉండకూడదు, కాంగ్రెసు జండా కాని, జనసంఘ జండాకాని ఒక గ్రామంలో రాష్ట్రీయస్వయంసేవక్ తరపున ఒకచిన్న ప్రచారకులకుసంఘం 40,50 కార్యకర్తలతోటి, ప్రాంతీయ ప్రచారకులు, నిస్వార్థులు అసలు దేశం కొరకే సర్వస్వం త్యాగంచేసి బ్రహ్మచర్యం వహిస్తున్నటువంటి ఒక సంఘ శాఖపైన వీరుపోయి దౌర్జన్యంకొండ జరిపి అక్కడ ఉన్న ప్రాంతీయ ప్రచారకులు అయినటువంటి సోమయ్యగారిని ఎట్లా కొట్టినారంటే పశువుకైనా కాని కాస్త కనికరం వస్తుందేమా కాని అక్కడ ఆ కనికరం కూడా లేదు. అతని శరీరమంతా నల్లబడిపోయింది అతను 15 రోజులు వరకు ఆసుపత్రిలోనుంచి లేవలేదు. అక్కడ కార్యకర్త గోవిందరెడ్డిగారినికూడా కొట్టినారు. అది ఒక రాజకీయ సంస్థ. వారు ఏదో చెప్పుకుంటున్నారు. 45,50 మంది విద్యార్థులను కూర్చోపెట్టుకుని వారు ఏదో చెప్పుకుంటున్నప్పుడు వారి మీద పోయి ఒక కాండ జరపడమనేది యిది ఎంతవరకు సబబు అని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. పోతే హెప్పగూడెం అనే గ్రామం ఉన్నది. 14-12-67 న జనసంఘ కార్యదర్శి అయినటువంటి సత్యనరాయణరెడ్డిగారు ఒక పొలమునుంచి వస్తూవుంటే వారిని చంపడానికి ప్రయత్నం చేసినారు. ఆ ఊరిలో ఒక వ్యతిరేకమనేది ఉండకూడదు. కాబట్టి నేను చెప్పేది ఏమిటంటే యిప్పుడు వారు ఏదైతే చెప్పారో యీ విషయంలో వారు పరిశీలించడానికి సిద్ధంగా ఉంటే చాలా సంతోషం. పోలీసులయొక్క లా అండ్ ఆర్డర్ ఉన్నదా, లేదా, అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. లా అండ్ ఆర్డర్ ఎక్కడ ఉంది? గోవర్ధనరెడ్డిగారు జనసంఘంవారు, లెఫ్టకమ్యూనిస్టులు విద్యార్థులలో కలుస్తున్నారని అన్నారు. ఆ కార్యక్రమమే మేము ఇక్కడ తీసుకొంటే హిందీ ఉద్యమం ఇక్కడ కూడ వచ్చేది. మా చేతిలో ఎన్నో యూనియన్స్ లేకపోలేదు. వారు వచ్చి మనకు హిందీవద్దు; ఉద్యమం తెస్తామంటే నేషనల్ ఇంటరెస్ట్‌కు దెబ్బతగిలేవిధంగా మనం చేయకూడదు అని వారికి చెప్పటం జరిగింది. వరంగల్‌లో రీజనల్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ, మెడికల్ కాలేజీలలో చదువుకొంటున్న విద్యార్థులు బెంగాల్‌నుండి వచ్చినవారు పల్లెటూళ్లకువెళ్లి పల్లెటూళ్లలో ఉన్న విద్యార్థులకు, హైస్కూల్స్‌లో ఉన్న విద్యార్థులకు నచ్చచెప్పి—మా ఇంటికి ఎదురుగుండానే స్టూడెంట్స్‌యొక్క మీటింగ్‌లుపెట్టి విద్యార్థులచేత స్ట్రయిక్ చేయించిన కార్యక్రమాలు ఉన్నవి. ఈ జనసంఘం స్ట్రయిక్ విషయంలో సానుభూతి చూపటానికి సిద్ధముగాని, హింసా కాండకు వ్యతిరేకము; అవి

మనవిచేస్తున్నాను. పరకాలలో ట్యూషన్ ఫీజులు హెచ్చింపు సందర్భంలో హైస్కూలు విద్యార్థులు స్ట్రయిక్ చేసిన సందర్భంలో బస్సులు కాల్చవద్దని, హింసా కాండకు దిగవద్దని, మీకు మాత్రం మా సానుభూతి ఉందని మేము చెప్పాము. హనుమకొండలో రెండు పార్టీలు ఉన్నవి. అవి కమ్యూనిస్టులు కాదు ? జనసంఘంకాదు, ఆ రెండూ కాంగ్రెస్‌తో ముఠా తగాదాలకు సంబంధించినవి. ఏ ఊళ్లో పంచాయితీ అయినా పైసలు ఎవరు ఇస్తే ఆ ఊరు పోవటం వారి పని, వరంగల్‌లో ఒక బేచీ, హనుమకొండలో ఒక బేచీ, వారిని ఎవరూ అణచే పరిస్థితిలో లేరు. ఈ లా అండ్ ఆర్డర్ విషయంలో తప్పకుండా శ్రద్ధ తీసుకోవాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. తెలంగాణా రీజినల్ కమిటీ కార్యకలాపాలుగురించి రిసర్చి చేస్తున్న నారాయణరావుగారిని కొందరు ఆంధ్రశాసన సభ్యులుకలిసి తెలంగాణా రీజినల్‌కమిటీవల్ల లాభం లేదు; అనవసరంగా ఆంధ్రి డబ్బు తీసుకుపోయి తగులబెడుతున్నారని అన్నారట. నాకు చాలా బాధ అనిపించింది. ఆంధ్రశాసన సభ్యుల అభిప్రాయం ఇట్లా ఉంది—అని వారు నాతో చెప్పారు. అది చాలా విచిత్రమైన ధోరణి అని మనవిచేస్తున్నాను. 31 న్నర కోట్ల రూపాయలు తెలంగాణా రెవిన్యూనుండి ఆంధ్రకు వాడినట్లుగా ముఖ్యమంత్రిగారు అంగీకరించారు. ఆ లెఖ్ఖలు బయటపడ్డాయి. సవాశేరు మిరపకాయలకు ఒక మిరపకాయ కొసరు వేసినట్లుగా ఒకకోటి రూపాయలు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ఇస్తే మేముఇవాళ ఇంత సహనంతో కూర్చున్నందుకా మాకు యీ పనిష్‌మెంట్ అని అడుగుతున్నాను. తెలంగాణా మిగులు ధనంనుండి కోటి రూపాయిలు ఎలక్ట్రిసిటీకొరకు ఇస్తున్నారు. తెలంగాణా వెనకబడినతనం ఒకసారి వచ్చిచూస్తే కనబడుతుంది. ఆంధ్రలో ఒక చిన్న పల్లెటూరులో ఉన్న పరిస్థితికూడ తెలంగాణా జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సులోగాని, తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సులోకాని లేదు. తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సుకుకూడ ఎలక్ట్రిసిటీరాని పరిస్థితి ఉంది. మిగులు ధనం ఉంది, మాది మాకు ఇవ్వమని అడుగుతున్నాను. ఎవరి డబ్బో తీసుకువచ్చి మాకు ఇస్తున్నారు అన్నమాట పొరపాటు. నిజంగా తెలంగాణా రెవిన్యూ ఆంధ్రలో ఎంతవాడారో, తెలంగాణా రీజినల్‌కమిటీలో డిక్లేర్ చేసింది ఇక్కడకూడ డిక్లేర్‌చేసి, ఆంధ్ర శాసన సభ్యులలో ఉన్న భ్రమను తొలగించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. నాగన్న :—అధ్యక్షా మహాశయా, ఈ నాడు మన గౌరవ ముఖ్య మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్‌ను నేను ఆమోదిస్తున్నాను. ప్రభుత్వం ఇంతవరకు చేయగలిగిన ప్రజాసేవలో చాలా అవసరమైన కార్యక్రమాలు ఎన్నో చేసింది. కాని అక్కడక్కడ కొన్ని విషయాలు కూడా ఇంకా సవరించే భారం ప్రభుత్వంపైన ఉంటుంది. మహబూబ్‌నగరుజిల్లాకు ఇరిగేషన్ బడ్జెటులో చాలా తక్కువగా మంజూరు చేశారు. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా ఇతర జిల్లాలకంటె పెద్దది. ఇంతకు ముందు ముఖ్యమంత్రిగారిని యీ విషయంలో మేము అందరం వెళ్ళి కలిశాము. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాకు ఇప్పటికన్నా ఇరిగేషన్ బడ్జెట్ అధికపర్చాలని నా మనవి. చాలా రోజులనుండి బంజరుభూములు, పోరంబోకులు, గవర్నమెంటు భూములు అనుభవిస్తున్న హరిజనులకు పట్టాలు ఇవ్వాలని చాలా రోజులనుండి కోరటం జరుగుతున్నది. వెనుకబడిన జాతులకు హరిజనులకు పేదవారికి పట్టాలివ్వాలని

చాలా రోజులనుండి కోరుతున్నాము. కాని ఈ మధ్య మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా, కర్నూలు జిల్లాకు మాత్రం ఈ పట్టాఇచ్చేదానికి అవసరం లేనట్లు ఒక జి ఒ. సర్క్యులర్ పంపినట్లు తెలిసింది. అక్కడి బీద హరిజనులకు పట్టా లేనట్లయితే వారు జీవించే మార్గం ఏమిటి? వారియొక్క కష్టనిష్ఠూరాలను ప్రభుత్వం చూడకపోతే ఎవరు చూడాలి? తప్పకుండా ఆ సర్క్యులర్‌ను సవరించాలి. గ్రామ పరిస్థితులు మెరుగుపడాలంటే వ్యవసాయం ముఖ్యమైనది. ప్రాజెక్టులు పెద్ద పెద్ద నీటివనరులు ఉన్నచోట్ల వ్యవసాయం బాగానే జరుగుతుంది. అక్కడ ప్రభుత్వం చాలా మేలు చేస్తోంది. ప్రభుత్వాన్ని అందుకు కొనియాడవలసినదే. నా కాన్‌స్టిట్యుయన్సీ మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలోని షాద్‌నగర్. అది హైదరాబాద్ జిల్లాకు ప్రక్కనే ఉంది. షాద్‌నగర్ తాలుకా మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో ఉండటం, ఆ తాలూకా ప్రక్కన ఉన్న గ్రామాలు హైదరాబాద్ జిల్లాలో ఉండటం—హైదరాబాద్ జిల్లాలో ఉన్న గ్రామాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ, నీటివనరులు, త్రాగే మంచినీటి సౌకర్యాలు ఉండటం, ఆ గ్రామాల ప్రక్కనే ఉన్న షాద్‌నగర్ తాలుకాలోని గ్రామాలలో ఆ సౌకర్యాలేవీ లేకపోవటంవల్ల—ఆ తాలూకా ప్రజలు యీ షాద్‌నగర్ తాలుకా కూడ హైదరాబాద్ జిల్లాలో చేరాలనే ఉద్దేశ్యం కలిగి ఉన్నారని విన్నాను. ఎక్కడెక్కడ అవసరమో అక్కడ తప్పనిసరిగా ప్రభుత్వం సహాయం చేయాలి. షాద్‌నగర్ తాలుకా హైదరాబాద్‌కు దగ్గరగా 8౹ మైళ్ళ దూరంలో ఉంది. అక్కడ కూడ ఎలక్ట్రిసిటీ లేనందువల్ల వ్యవసాయం కుంటుపడుతున్నది. సమీపంలో ఎలక్ట్రిసిటి ఉండికూడ అక్కడకు ఎలక్ట్రిసిటీ రాకపోవటం శోచనీయము. వారికి తప్పకుండా ఎలక్ట్రిసిటీ ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ కె ప్రభాకరరావు (బాపట్ల):—అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం యీ డిఫెక్టివ్ ప్లానింగ్‌వల్ల మనం ఫేస్ చేస్తున్న అనర్థాలు చూసి ఇక్కడ ఉన్న పలువురు ప్రతిపక్ష నాయకులు యీ ప్లానింగ్‌కు హాలీడే ఇవ్వాలని చెప్పి అంటున్నారు. ఈ ప్లానింగ్‌కు హాలీడే ఇచ్చేదానికన్నా ఆ డిఫెక్ట్స్ రెక్టిఫై చేసి ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండేటట్లు త్వరితంగా ఆశించిన ఫలితాలు వచ్చేటట్లు చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులు తీసుకొని చేస్తే ప్రజలకు మేలు కలుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. మేజర్ ప్రాజెక్టులు టేకప్ చేసి, వాటి ఫలితాలు మనం అనుకొన్న టైమ్‌లో పొందలేనప్పుడు—సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ నుండి మనకు కావలసిన ఫండ్స్ తెచ్చుకోలేనప్పుడు—చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులు టేకప్ చేసి త్వరితంగా ఫలితాలు వచ్చేటట్లు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఎందుచేతనంటే democracy మీద నమ్మకం అంటూ ఉన్నటువంటివారు—If at all democracy has to survive, there must be planning; without planning no democracy can survive. కాబట్టి planning చేసేటప్పుడు త్వరితంగా results వచ్చే చిన్నచిన్న projects ను take up చేయమని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అవన్నీ చాల మంది members యిక్కడ House లో కోరడమేగాని అది ప్రభుత్వం, ఎక్కడా గ్రహించినట్లు కూడ కన్పించదు. For instance—Irrigation తీసుకుందాము. Irrigation లో drainage facilities కావాలి. ఎక్కువ వరి పండించేటటువంటి జిల్లాలలో వరి బాగానే పండుతుందిగాని bad irrigation facilities వల్ల పండిన పంట అంతా నీటిలో మునిగిపోయి చేతికి దక్కకుండా పాడైపోతుందని పదే పదే చెప్పడం జరిగింది. యువకులైన సిద్ధారెడ్డిగారు ఈ శాఖను చేపట్టిన తరువాత వారు

ఏదో చేస్తారని ఆశించడం జరిగింది. 10 నెలలు అయినప్పటికీ మనం వారినుండి ఊహించినంత ఉత్సాహకరమైన Progress కన్పించలేదు. ఇది చాల విచారకరమైన విషయం. పండించిన పంటను మనకు తినడానికి లేకపోయినప్పటికీ ఇతర States వారు బాధపడుతున్నారు అని యితర రాష్ట్రాలవారికి పంటనంతా యివ్వడం జరుగుతోంది. Centre అడిగిందే తడవుగా వి. బి. రాజుగారు, అత్తగారి సొమ్ము అల్లుడు ధారపోసినట్లు, కేరళకు 33 వేల టన్నులు పంపించండి అంటే 40 వేల టన్నులు పంపించాము అంటారు. పంచదార కావాలని ఢిల్లీ వెళ్ళారట అక్కడ 'No' అని అన్నారట ఈయన selute కొట్టేసి వెనక్కు తిరిగి వచ్చేశారట. ఈ విధంగా మన పెద్దలు centre లో మనకు కావలసిన facilities కోసం funds కోసం అడిగే ధైర్యం, సాహసం లేనటువంటి పరిస్థితిని చూస్తూ ఉంటే చాల నిరుత్సాహకరంగా ఉన్నది. దేశంలో అనేకమైన projects national projects గా take up చేయడం జరిగింది. మన రాష్ట్రంయొక్క బలహీనతో ఏమిటో తెలియదుగాని నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును national project గా recognise చేయించలేకపోయారు. ఇక్కడ కాంగ్రెసు మహాసభలు జరిగినాయి. ఈ సభల పేరిటనైనా ఈ రాష్ట్రానికి benefits వస్తాయేమోననుకొన్నాము. ఈ మహాసభలలో బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు టోపీ పోగొట్టుకొన్నా High Command లో seat వచ్చినది. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు మీద crest gates కట్టించుకోవడానికి ఏ విధమైన యిబ్బందులు లేకుండా మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని convince చేయగలుగుతారా అంటే అటువంటిదేమీ సాధించలేకపోయారు. ఏదో యిక్కడ తమాషా మాత్రం చేసి వదలిపెట్టారు. ఆంధ్ర కేసరి ప్రకాశం పంతులుగారిని జ్ఞాపకం తెచ్చుకొని ఎవడురా నా ప్రజలకు కావలసింది యివ్వనంటాడు అని ఢిల్లీకి వెళ్ళినప్పుడు దెబ్బలాడి మనకు కావలసిన వసరులు తీసుకురావడానికి యిప్పటికైనా మన పెద్దలు ధైర్యం వహించాలని నేను కోరుతున్నాను. Education విషయంలో ప్రస్తుతం ఉన్నటువంటి technical institutions ఎంతోమంది technicians ను produce చేయడం జరుగుతున్నది. కాని వారికి తగిన employment చూపించకపోవడం చాల నిరుత్సాహకరంగా ఉన్నది. అదేవిధంగా Private Colleges లో కూడ B. A.s, M. A.s produce అవుతున్నారు. వారికి ఏ విధమైన employment facilities ప్రభుత్వము చూపించలేకపోతున్నది. వారంతా legislators దగ్గరకు వచ్చి మీరంతా మమ్మల్ని ఎందుకు చదువుకోనివ్వాలి. అసలు ఈ కాలేజీలు ఎందుకు ఉంచాలి అంటున్నారు. ఈ విధంగా ఎక్కువ graduates technical graduates produce అవడంవల్ల వారికి unemployment problem create అవుతున్నది. కొద్ది రోజులపాటు ఈ technical institutes ను close చేస్తే మంచిదేమో ఆలోచించమని చెపుతున్నాను. అలా close చేయడంవల్ల కొన్ని యిబ్బందులు రావచ్చు. Staff ను absorb చేయడం problem కావచ్చు వారికి ఏదైన alternative యింకొకటి చూపి కొద్దిరోజులు ఈ technical institutes close చేయమని కోరుతున్నాను. నాకు ఒకటి బాగా జ్ఞాపకం, 10 సంవత్సరాలక్రితం Law College కి కోకా సుబ్బారావుగారు వచ్చినప్పుడు— ఏమిటి, యింతమంది advocates produce అవుతున్నారు, వారికి తగిన profession ఉన్నదా? అని అంతా అడిగితే కొద్దికాలంపాటు నా personal view లో colleges

అన్నీ close చేస్తేనేగాని Lawyers యొక్క profession బాగుపడదు, unnecessary competition, unhealthy competition ఎక్కువ అవుతుందని అటువంటి పెద్దలు తెలవిచ్చారు. Law college కి వచ్చిన దుర్దినాలే యివ్వాళ technical institutes కు వచ్చినాయి. కాబట్టి కొద్దిరోజులు close చేయడం మంచిదేమోనని తలుస్తున్నాను. విద్యార్థులలో ఎక్కువగా indiscipline ప్రబలిపోయింది. Unsocial elements, రాజకీయవాదులు వారి selfish ends కోసమని కుర్రవాళ్ళను provoke చేసి లేని పోనటువంటి strikes కోసం వాటికోసం రెచ్చగొడుతున్నారు. వారు strikes లోకి దిగి కాలేజీలు schools మానివేసినట్లయితే వారియొక్క జీవితంలో వాళ్ళకు వచ్చే యిబ్బందులు ఊహించలేనటువంటి పరిస్థితిలో ఉన్నారు. ప్రస్తుతం students యొక్క mentality ని unsocial activities కు లేనిపోనటువంటి strikesకు divert చేసే బదులు వారియొక్క మనస్తత్వాలను సక్రమమైన మార్గలో పెట్టాలంటే నాకు తోచిన best idea ఏమిటంటే-వాళ్ళలో ఒకవిధమైన sportive attitude develop అయి sportive habits develop అయి, constructive ideals లో వారు healthy body build up చేసుకోడానికి అవకాశం ఉంటుంది. వాళ్ళ mindsను కూడ healthy minds గా develop చేసుకోడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి Educational grants లో sports and games activities కు ఎక్కువ funds allot చేసి, ఆ విధంగా వాళ్ళయొక్క character ను remould చేయడానికి scope ఉంటుందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. Teachers కూడ Chief moulders of the society. ఆకలి కడుపులతో పిల్లలకు చదువు చెప్పమని అంటే ఏవిధంగా వాళ్ళు చెప్పగలరు ? వాళ్ళు ఆకలితో ఉండడమే కాకుండా ఇంటిదగ్గర వారి భార్యా బిడ్డలకు ఆ పూటకు తిండి ఉన్నదో లేదోననే దుర్దినాలు వచ్చిచాయి. ఈ రోజున నాలుగు నెలలు, 5 నెలలు జీతాలు యివ్వరు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో ఆకలి కడుపులతో బడి పంతుళ్ళు schools కు వచ్చి కాలేజీలకు వచ్చి పిల్లలకు విద్య చెప్పమని అంటే ఏ విధంగా చెప్పగలరు ? వారికి సక్రమంగా జీతాలు యివ్వడమే కాకుండా ఆర్థిక పరిస్థితి permit చేసినంతమేరకు వారికి మంచి జీతాలు యిచ్చి వారిని బాగా encourage చేయవలసిన అవశ్యకత కూడ ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. N.G.Os ఉన్నారు. N. G. O.'s కు కూడ మొన్ననేదో D. A. raise చేశాము అన్నారు. మొన్న యిచ్చిన దానిలో 50% of the D. A. Provident fund లో కలుపుతాము అన్నారు. ఇది చాల విచారకరమైన విషయం. వాళ్ళ చేతిలో డబ్బు ఆడక డబ్బు కోరుతున్నారు గాని ఏదో నిలువపెట్టుకోడానికి కోరడం లేదు. వాళ్ళకు కావలసింది hard cash. Purchasing capacity వాళ్ళకు తక్కువగా ఉన్నది కాబట్టి వాళ్ళు కోరుతున్నారు. Future కు దాచుకుందాము అనే ఉద్దేశ్యంతో అడగడం లేదు. కాబట్టి వీలైనంతవరకు మనయొక్క ఆర్థిక పరిస్థితులు మెరుగుపడిన వెంటనే cash రూపంలో యివ్వడానికి ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. Electricity విషయంలో last year కన్న యిప్పుడు power capacity బాగానే పెరిగింది. సంతోషమే. కాని గ్రామాలకు, రైతులకు agriculture purposes కు current supply చేయడానికి Pole, wire, material తక్కువగా ఉన్నది. Poles, wire ఎక్కువగా మనకు వచ్చేటట్లుచేసి త్వరితగతిని agriculturists కు electricity supply అయ్యేలాగ చూడమని కోరుతున్నాను. M. T. రాజుగారి Committee report ప్రకారం District

Development Councils వేశారు. దానికి ఒక కలెక్టరు ఒక జిల్లాపరిషత్ చైర్మన్ సరిపోతారని ప్రభుత్వం ఉద్దేశపడింది. Collector, Chairman సరిపోరు. Legislators ను కూడ ఆ కమిటీలో పెట్టినట్లయితే ఆ areas లో కావలసిన development activities గురించి చక్కగా represent చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి దానిని ఆ విధంగా amend చేసి కలెక్టరుకు చైర్మన్‌కు confine కాకుండా legislators కూడ ఆ కమిటీలో ఉండేలాగ అవకాశం కల్పించమని కోరుతున్నాను. Old age pensions అని ప్రభుత్వంవారు పేద ప్రజానీకానికి లేనిపోనటువంటి ఒక ఆశ కల్పించారు. ప్రజలయొక్క selfishness వల్ల తక్కువ వయస్సు ఉన్నవారు, qualifications లేనటువంటివారు apply చేయడం జరిగింది. Genuine గా apply చేసినవారు, genuine deserving persons కొంతమంది చచ్చిపోవడం కూడ జరుగుతున్నది. వారు legislators దగ్గరకు రావడం, అయ్యా, old age pensions పెట్టాము. మాకు యిప్పించండి మీ దయ అని బ్రతిమాలడం, legislators helpless position లో ఉండడం వాళ్ళు నిరాశపడడం. లేనిపోనటువంటి ఆశ కల్పించి బాధ పెడుతున్నారు. కాబట్టి వెంటనే steps తీసుకొని old age pensions, ఒకవేళ scrutinize చేయదలచుకుంటే scrutinize చేసి deserving candidates కు యివ్వమని కోరుతున్నాను. Backward classes విషయంలో Supreme Court కు appeal చేయడం జరిగింది. ఇంతవరకు ప్రభుత్వంయొక్క పాత్ర చక్కగానే ఉన్నది. కాని Supreme Court లో expedite చేసి వెంటనే dispose అయ్యేలాగ చూడవలసిందని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. Supreme Court decision ఏమైనప్పటికీ ఈ లోపల రాష్ట్రంలో 100 కి 60 వాళ్ళుగా ఉండే వెనకబడిన జాతులయొక్క పురోగతి ఏ విధంగా ఉన్నది: వాళ్ళ social and cultural aspects ఏ విధంగా ఉన్నాయనే విషయం study చేయడంకోసమని ఒక special committee వేసి వాళ్ళయొక్క economical conditions, social conditions study చేయవలసిందని కోరుతూ, ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు స్పీకర్‌గారికి నా ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. నారాయణరెడ్డి (దేవరకొండ) :— అధ్యక్షా, ప్రతి బడ్జెటు సమావేశానికి ముందు గవర్నరు అడ్రెసు వుండేది, ఈ తూరి మాత్రం బడ్జెటు సమావేశం గవర్నరు అడ్రెసు లేకుండానే ప్రారంభించారు. ఇదొక కొత్త పద్ధతిగా వున్నట్లుగా వున్నది. మన రాష్ట్రి ఆర్థిక పరిస్థితి పూర్తిగా దెబ్బతిన్నది. దీనికి ప్రభుత్వ అవకతవక విధానాలే కారణం. పంచాయితీ సమితులుచేసే పనులు లేక, చెయ్యడానికి డబ్బులేక ఉద్యోగులు వృథాగా కాలం గడిపే పరిస్థితుల్లో M. T. రాజా కమిటీ సిఫార్సు ప్రకారం డెవలప్‌మెంటు బోర్డ్సు స్థాపించబడ్డాయి. కలెక్టరు, జిల్లా పరిషత్తు చైర్మన్ అందులో సభ్యులు. ప్రజలకు సౌకర్యం చెయ్యాలని తలపెట్టారు, బాగానే వుంది, కాని వాటికి కావలసినంత ఆర్థిక సౌకర్యం లేదు. ఒక్కొక్క డెవలప్‌మెంటు బోర్డుకూ ఒక ఆర్. డి. ఓ ను కొత్తగా వేయవలసివచ్చింది. అంతేగాక, కలెక్టరుకు నలుగురు P As ను వేయవలసివచ్చింది. ఈ విధంగా కొత్త అధికారులు, IAs Officers ను డెవలప్‌మెంటు బోర్డుకు ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేసినారు. బడ్జెటు ప్రసంగంలో వ్యవసాయాభివృద్ధి సంతృప్తికరంగా సాగుతున్నట్లు చెప్పుతున్నారు.

కాని, రైతులకు కావలసిన విత్తనాలు, ఎరువులు, యితర సేద్యపు పనిముట్లు సకాలంలో సప్లయి చేయడంలేదు. క్రిమిసంహారక మందులుకూడా పంచాయితీ సమితులద్వారాగాని, అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటుద్వారాగానీ వారికి అందడం లేదు. ఇంక నీటి వనరుల విషయంలో, ప్రభుత్వం పెద్ద ప్రాజెక్టుపై శ్రద్ధచూపుతున్నదిగాని, గ్రామాలలో ఎన్నో ఏళ్ళుగా వున్న చిన్న చిన్న చెరువులు యితర పాడైపోయిన చిన్న నీటి వనరులపై ఎటువంటి శ్రద్ధా చూపించడం లేదు. కేంద్రప్రభుత్వంవారుకూడా మైనర్ ఇర్రిగేషన్‌కుగాను రాష్ట్రానికి కొంత డబ్బు కేటాయించినట్లుగా తెలిసినది. కాని జిల్లా స్థాయిలోకూడా మైనర్ ఇర్రిగేషన్‌కు డబ్బు ఏమాత్రం అందడం లేదు. పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టుపై ఖర్చుపెట్టే డబ్బు వాటికి పెట్టవలసిందే అవి రావలసిందే. ఎవరూ కాదనరు. కాని, మా అనంతపురంవంటి జిల్లాలో యాభైయేళ్ళు, నూరేళ్ళ క్రిందట కట్టలు తెగిపోయిన పాడైపోయిన చిన్న నీటి వనరులు మరమ్మతు లేకుండా పడివున్నవి. పెద్ద ప్రాజెక్టు విషయంలో వలెనే, వీటిపై కూడా శ్రద్ధచూపవలసినదిగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ఇంక, విద్యుచ్ఛక్తి విషయం వున్నది. గత సంవత్సరంకంటే యీ తూరి 2 కోట్లు ఎక్కువగా కేటాయించారు. అయితే మొన్న మేము చైర్మన్‌గారిని కలుసుకోగా 8 కోట్లు మాత్రమే యీ 30 కోట్లలో అగ్రికల్చరల్ కనెక్షన్స్ నిమిత్తం యివ్వబడుతుందని చెప్పారు. అంటే ఒక్కొక్క తాలూకాకు 10 లక్షల కంటే ఎక్కువరాదు. ఉదాహరణకు మా పెనుగొండ ప్రాంతంలో ఇన్నూట యాభై గ్రామాలు వున్నవి. ఈ 20 ఏళ్ళలోనూ అక్కడ 75 గ్రామాలకు మాత్రం విదుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయబడింది. ఇంక తాలూకాకు 10 లక్షలు సంవత్సరానికి అంటే రైతులకు విద్యుచ్ఛక్తి పూర్తిగా అందరికీ యివ్వడానికి యింకా ఎన్ని వందల సంవత్సరాలు పడుతుందో ఆలోచించారా? అలాగే యిందులో రెమ్యూనరేటివ్ అవునా, కాదా అనేదొకటి చూస్తున్నారు. ఆ విధంగా చూస్తే మా జిల్లాలో విద్యుచ్ఛక్తి వచ్చే అవకాశమే వుండదు. ఇదివరకు, సంజీవరెడ్డిగారు, సుందరయ్యగారు ప్రతిపక్ష నాయకులుగా వుండగా పైన గ్యాలరీలో కూర్చుని నేను రాయలసీమ ఫామిన్ గూర్చి వారి మాటలు వినడం జరిగింది. తోపీ, కర్నూలు — కడపలకు కాల్వ యిచ్చారు. చిత్తూరుకు కొంతవరకు electricity supply అయింది. ఉరవకొండ, రాయదుర్గలకు యిస్తామన్నారు. మిగతా తాలూకాలైన ధర్మవరం, పెనుగొండ, కదిరి, మడకసిర, కళ్యాణదుర్గం ఈ ప్రాంతాలలో famine తొలగించడానికి మార్గాలు ఏమిటి? అని సుందరయ్యగారు అడిగినప్పుడు సంజీవరెడ్డిగారు—ఆ తాలూకాలలో ప్రతి కుటుంబానికి ఎలక్ట్రిసిటీ, ఒక బావి యివ్వడంకంటే వేరే మార్గం లేదని చెప్పారు. కాని, ఆయన యీ పథకాన్ని పూర్తి చెయ్యలేదు. తరువాత వచ్చిన సంజీవయ్యగారు కూడా ఆ పథకాన్ని పూర్తి చెయ్యలేదు. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారితో మేము మళ్ళీ చెప్పుతున్నాము. ప్రతి కుటుంబానికి ఒక బావి, ఎలక్ట్రిసిటీ యివ్వడం తప్ప వేరే మార్గం లేదు అక్కడ. అక్కడ నదులు లేవు, ఏమీ లేవు. మొన్న నేను, నాగిరెడ్డిగారు కలిసి మడకసిర, హిందూపూర్, పెనుగొండ ప్రాంతాలు తిరిగాము. ఇక్కడి పరిస్థితులు యీ విధంగా వున్నాయి, ప్రభుత్వంనుండి కనీసం వీటినైనా సాధించుకోలేకపోతే యింక ఏమి చెయ్యాలి, అంటే, దానికాయన, ఏమీ లేదండి,

యిక్కడ మనుషులు వున్నారని మన ప్రభుత్వాన్ని కదిలించాలి, అన్నారు. ఆ విధంగా చేయకపోతే ప్రభుత్వం లేదనుకుంటే అది పెద్ద కష్టమైన విషయమేమీ కాదు. ఉద్యోగులు సమ్మె చేస్తుంటే జీతాలు పెంచుతున్నారు పిల్లలు మాకు హిందీ వద్దు అంటే దాన్ని తీసివేయడానికి సిద్ధపడుతున్నారు. కాని, నోరులేని రైతు పరిస్థితిని పట్టించుకోవలసిన అవసరం లేదా? మేమేమీ రైళ్లు, విమానాలూ అడేమీ అడగటములేదే. జీవనాధారానికి ముఖ్యమైన, కనీసమైన అవసరాల్ని అడుగుతున్నాం. ఇది న్యాయమైన కోర్కె కాదని చెప్పగలరా అని అడుగుతున్నాను. ఇది న్యాయమైన కోర్కె కాదని చెబితే మా శాసనసభ సభ్యత్వానికి రాజీనామా యిచ్చి పల్లెలకు వెళ్ళిపోవడానికి మేము సిద్ధంగా వున్నాం. ఈ కనీసమైనవాటిని కూడా సాధించలేకపోతే మేమిక్కడ సభ్యులుగా వుండడం కూడా అనవసరమని, మాకు యిష్టం లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇప్పటికి సంవత్సరం అయిపోయింది. ఇది మేము వచ్చాక రెండవ బడ్జెటు. ఈ సంవత్సరంలో నీ నియోజకవర్గానికి ఏమి సాధించావు అని అడిగితే ఏమి జవాబు చెప్పాలి? ఒక విలేజికి విద్యుచ్ఛక్తి గాని, మైనరు ఇరిగేషనుగాని, టాంక్సుకు రిపేర్సుగాని — ఏమీ చేయించలేకపోతున్నాము. ప్రతిదానికి డబ్బులేదు, డబ్బులేదు అంటారు. డబ్బు లేకుండా యీ ప్రభుత్వం ఎందుకు నడపాలి? ఈ అసెంబ్లీ క్లోజుచేసి వెస్టుబెంగాలులోవలె గవర్నరు పరిపాలన వుంటే బెటర్ అనిపిస్తోందినాకు ..

Mr. Deputy Speaker :—The House is adjourned to 4-00 p. m. today.

The House then adjourned for lunch till Four of the Clock.

(The House reassembled after lunch at Four of the Clock)

(Mr. Deputy Speaker *in the Chair*)

Sri T. C. Mariappa (Kalyandrug) :—Mr. Speaker, Sir ; The budget presented by the Chief Minister is said to be a deficit budget. Anyway, a deficit budget is a healthy sign of progress. A budget should not be a declining one : it should not be a shrinking budget. The budget always should be in a position to infuse hope among the people. The Chief Minister has mentioned in his speech two productive aspects; one is irrigation potential, and the other is generating more power. These two have been in the possession of the Gov.rnment; the utilisation of these two, it is left to the Government. It is not a question of what amount of power we are generating, but it is a question of its utilisation, its distribution. The supply of power is the duty of the Government and of the Electricity Board, not only to the District Headquarters and towns but also to rural areas. Rural areas should not under any circumstances be neglected and they should be given top-priority, so that we may achieve more agricultural produce and the people in the State may not go to the fair-price shops and stand in lang queues at the doors of these store depots.

Our budget is something like an old tune to a new horn. This must always be in a position to create faith and hope amongst the people and it should never be a thing that can be discarded at all.

I would like to ment on a few points that particularly relate to my own constituency. My constituency Kalyandrug is having 11 P. W. D. tanks and 128 nala-supply channels and about 200 small tanks. Besides these sources, there are five thousand irrigation wells. My area is located in rain-shadow area wherein rain falls once in five years or six years. Even rain has a five-year plan in my constituency. Rainfall is always, uncertain and the vagaries of monsoon are always deceiving people in that area. Besides, there is the lack of perennial sources. All these make the people in my area depend upon only irrigation wells. Irrigation wells are not full of water and water level is somewhere at a depth of 40 to 50 feet To draw this water from such a depth, the people are using only the traditional bullocks and thus they are not in a position to produce more or bring more extent of area under the plough. When such is the case, Government have taken up Thimmasumadram farming near Nootimadugu in Kalyandrug Taluk with the aid of Central Government at an estimated cost of Rs. 7.5 lakhs. After the estimates have been made, some amount. about Rs. 1.5 lakhs was spent to dig wells and bring the area under plough The Government has sent experts and the present situation of this farm is considered, but it is of no use. The soil that has been selected is of no use; and the wells that have been dug there are of no use, because the water sources, or the water spring is somewhere about 50 to 60 feet deep underground. The Collector of Anantapur has suggested to the Government to stop that scheme It has been wounded up. With regard to the remaining amount of Rs. 6 lakhs, I would like to make a suggestion to the State Government to make correspondence with the Central Government and see that this amount of Rs. 6 lakhs is diverted for the rural electrification for about 5 thousand irrigation wells where it is very badly needed So far as Rayalaseem area is concerned, the Electricity Board should expectit from the remunerative basis or that basis should be condoned by the Government so far as Rayalaseema is concerned, and the policy of remunerative basis may not be applied for the area. because it is thoroughly coming under the famine influence and the people are not in a position to make their contribution of 25 per cent and the wells are now very badly needed for irrigation purposes.

Coming to the social welfare schemes of the Government, it is said in the Chief Minister's budget speech :

> "...their first duty to make provision for schemes specially calculated to promote the welfare particularly of the weaker sections of the people, though they may not be of a capital nature".

Very good. He has accepted that as a Secular State it is the first duty of the Government to provide for welfare measures for the promotion or betterment of the weaker sections of the Society such as scheduled castes and scheduled tribes and other economically backward communities. For this purpose, Government have taken up housing and educational facilities and then they have also been awarding scholarships, boarding grants, assigning sivai zamabandi lands to the landless poor. All these measures have been taken up by the Government. Here, I would like to point out that the

Government has provided a sum of Rs. 100 to purchase building material or housing material. I do not know how far it is satisfactory or sufficient for a person to purchase material that is required for constructing at least even a shed or a hut. This is very meagre and insufficient and has to be increased to enable the poor ryot to raise a shed. Another important thing is, we have represented to the Government and the Chief Minister and the Minister for Social Welfare to increase the boarding grant of Rs. 20 per month to Rs. 40 a month. In these hard days and days of soaring prices when prices of all commodities have gone up, the managers and the hostel managements are finding it very difficult to purchase food material and food stuffs to feed the children who are residing in the hostels. Hence I request the Government to see that the boarding grant from Rs. 20 may be increased at least to Rs. 30 or or Rs. 35, because the prices of all the commodities have gone up.

Lastly, to my constituency people, power supply is the only basis and it is the only way-out for the people to come out of famine, starvation and all these troubles. Hence it is that I am making a special stress on the power supply to rural areas not only of my constituency but to all villages in Rayalaseema because for centuries they are proverty-stricken, famine-stricken. That is why I make this special appeal to the Government to give top priority to the supply of power and to exempt that area from the remunerative basis and exempt people from 25% contribution on their part and to expedite supply of power in that area.

With these few words, I thank you, Sir.

శ్రీ పి. వెంకటరెడ్డి (కనిగిరి):- అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటు అభివృద్ధి పనులకు యెక్కువ అవకాశం లేకుండా పోతుంది, యే మాత్రం అవకాశం కలిగించలేదని సభ్యులు చెప్పిన మాట వాస్తవమైనా ప్రస్తుత ఆర్థిక పరిస్థితులలో అంతకంటె మంచి బడ్జెటు ప్రవేశ పెట్టడానికి సాధ్యము కాదేమో. ముఖ్యంగా యీ బడ్జెటులో విద్యార్థులందరికి సెకండరీ యెద్యుకేషనువరకు ఫీజు లేకుండా చేయడం అభినందించవలసిన విషయం. ముఖ్యంగా అడవులలో మేపుకొనే గ్రేజింగు ఫీజు లేకుండా చేయడం మామూలు జనానికి ఎంతో ఉపయోగకరమైన పని చేశారు. అంతేకాకుండా హౌసు సైట్సు విషయంలో భూమి కేటాయించినప్పటికి కట్టుకొనడానికి ఆర్థిక వసతి లేకుండా షెడ్యూల్డు కస్టువారికి బాధ ఉండేది. ఇప్పుడు చిన్న అమౌంటు అయినప్పటికి కొంతవరకు మేలు చేయడానికి ఒక్కొక్క హౌసు సైటుగల వ్యక్తికి వంద రూపాయలు కల్పించడం మెచ్చుకోవలసిన విషయం. మనకు దబ్బులేదని పన్నులు వేయడానికి కష్టం, మోయలేకుండా ఉన్నారు ప్రజలు, ఎన్నో విధాల బాధపడుతున్న కాంగ్రెసు ప్రభుత్వానికి చెడ్డపేరు తెస్తున్న మద్యపాన నిషేధాన్ని యెత్తివేయడానికి యెందుకు తటపటాయిస్తున్నారో నాకు అర్థం కాలేదు. ఈ లోపల తీసివేస్తారని తెలుస్తున్నది. అదే నిజమైతే యెంతో సంతోషించవలసిన విషయం. ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగు అవుతుంది. మద్యపాన నిషేధము ఆచరణలో విఫలమైనది. దాని రద్దును ఆలస్యం చేయడం యెంతమాత్రం క్షంతవ్యం కాదు. నాగార్జునసాగరు క్రెస్టు గేట్స్ విషయంలో తగాదా ఉన్నప్పటికి ప్రభుత్వం చొరవ తీసుకుని క్రెస్టు గేట్సుకు ఆర్డరు యిచ్చిందని

తెలిసినది. చాలా సంతోషించతగిన విషయం. సెకండు ఫేజునుకూడా కేంద్ర ప్రభుత్వంమీద ఒత్తిడితెచ్చి సాధించాలి. సెకండుఫేజ్ వస్తే మెట్ట ప్రాంతాలలో క్షామాన్ని తీసివేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. సెకండు ఫేజ్‌వల్ల నెల్లూరు జిల్లాలో మెట్ట తాలూకాలు పారుదలకువచ్చి సస్యశ్యామలంగా మారడానికి అవకాశం ఉంది. దానికోసం ఎక్కువ కష్టం అనుకోకుండా ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వంద్వారా ఒత్తిడి చేసి మంజూరు చేయాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరం నెల్లూరు జిల్లాలో కనిగిరి, పొదిలి, దర్శి తాలూకాలలో క్షామం విలయతాండవం చేసింది. నవంబరు నెలలో ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ ప్రాంతాలకు వచ్చి చూచినారు. వారు వచ్చిన తరువాత వర్షాలు కురిసినవి. కలెక్టరునుంచి క్షామం ఉన్నదని రిపోర్టులు వచ్చిన తరువాత క్షామం పోయినది అని రిపోర్టులు వచ్చినవో ఏమో తెలియదుగాని యింతవరకు రెమిషను మంజూరు చేయడంకాని రోడ్ల పనులు ప్రారంభించి ప్రజలకు జీవనోపాధి కల్పించడానికి గాని ప్రయత్నం చేయలేదు. వర్షం కురిసినందువల్ల మంచినీటి సౌకర్యం కలిగింది, జనం చావకుండా. చెరువులలో నీటి పారుదల అవకాశాలు లేవు. వేసిన పైరులు లేవు. కరువు పరిస్థితి సంభవించింది. ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదు, త్వరలో కరువు పనులు మొదలుపెట్టడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. సమితులలో ఆర్థిక పరిస్థితి అధ్వానంగాఉంది. స్టాఫ్‌కు జీతాలు యివ్వాలంటే యిచ్చిన రుణాలను వసూలు చేసుకుని తినే దుస్థితి వచ్చింది. ఈ సమితులు పోతేనే మంచిదనే ఉద్దేశ్యంతో సమితి ప్రెసిడెంట్లు అభిప్రాయ పడుతున్నారు ప్రజలకు సమాధానం చెప్పలేకుండా ఉన్నారు. మంచి నీటి బావులను త్రవ్వించడానికి అవకాశం లేకుండా ఉంది. వాటి ఆర్థిక పరిస్థితిని బాగుపరిస్తే తప్ప ప్రయోజనం లేదు చెడ్డపేరు వస్తుంది అని మనవి చేస్తున్నాను. పొదుపు అని చెబుతూనే జనసంబంధ శాఖలు పెడుతున్నారు. దానికి జనంతో యెంత సంబంధం ఉందో తెలియదు. జాయింటు శక్రటరీలను డిప్యూటీ డైరెక్టర్లను పెడుతున్నారు. ఎస్. ఇ. ఓ లను తిరిగి సమితికి ఎలాట్ చేశారు. లేనిపోని సిబ్బందిని పెంచినందువల్ల ప్రయోజనం లేదు. ఇంజనీర్ల విషయం ముఖ్యమంత్రిగారు స్టేటుమెంటు యిచ్చారు. ఇంకా యెంత మంది పోతారోనని భయపడుతున్నారు. ఇంత యీ శాఖను పెంచడం వల్ల దుబారా అవుతుంది. సమితులు మంచి పనులు చేసుకొనడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి ఆ గ్రాంటు వారికి యిస్తే బాగుంటుంది. స్వతంత్రం వచ్చి 20 సంవత్సరాలు అయినప్పటికి వెనుకబడిన ప్రాంతాలు, కరువు ప్రాంతాలు గురించి శ్రద్ధ తీసుకుని మంచి పనులు చేయడానికి ప్రణాళిక వేసుకుని ముందుకు రాలేదని చాలా విచారిస్తున్నాను. వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు సంబంధించిన ప్రజలు ఆందోళన చేయడం గాని, తమ పలుకుబడిని ఉపయోగించడంగాని చేయకపోవడంవల్ల యేమీ జరగడం లేదనుకుంటున్నారు. ఈ సంవత్సరం యెంత డబ్బు లేకపోయినప్పటికి మైనరు యిరిగేషను స్కీమ్సుకు ప్రాధాన్యత యిస్తామని చెబుతున్నారు. చేపట్టిన స్కీములు సగములో ఆగిపోయినప్పటికి త్వరగా పూర్తి చేయడానికి జోక్యము తీసుకోలేదు. కనిగిరి నియోజకవర్గంలో చెప్పాలంటే సంసంపురం స్కీము, చంద్రశేఖరపురం స్కీము యీ రెండు స్కీములు మొదలు పెట్టారు. 40-50 వేలు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టారు. 7 లక్షలది ఒకటి- 4 లక్షలది ఒకటి అయినప్పుడు 40 వేలు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టినందువల్ల అటూ ఇటూ కాకుండా పోతున్నది. ప్రజలు అల్లాడుతున్నారు

శంకుస్థాపన చేసిన గొల్లపల్లి స్కీము, పెదరాతిపల్లి దగ్గర ఒక స్కీము, నాగిరెడ్డిపల్లి దగ్గర ఒక స్కీము, మాడురుదగ్గర ఒకస్కీము మంజూరు చేయబడినవి, శంకుస్థాపన చేసిన స్కీములు అట్లానే ఉన్నాయి. వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు ప్రాధాన్యత యిస్తామని చెబుతారు గాని మొదలుపెట్టినచోటనే ఉంటున్నవి, యేమీ జరగడంలేదు. అలాంటి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం చెప్పేదానికి చేసేదానికి పొంతన లేకుండా పోతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. వెనుకబడిన ప్రాంతాలు బాగుపడాలంటే మొదలుపెట్టిన స్కీములను పూర్తిచేయాలి వాటివల్ల 15 గ్రామాలు మాత్రమే బాగుపడతాయి. గాని పూర్తిక్షామం పోవడానికి అవకాశంలేదు. వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో నెల్లూరు జిల్లా మెట్టప్రాంతాల అదృష్టం ఒక ప్రత్యేకమైనది. అది కొండప్రాంతమైనప్పటికి బావులు త్రవ్వితే 15 అడుగులలో, 20 అడుగులలో నీళ్ళు పడతాయి. చిన్న బావి త్రవ్వితే 7-8 యెకరాలు పారుదలకు అవకాశం ఉంది. అక్కడభూమి యెర్రనేల కావడంవల్ల వాణిజ్యపంటలు సిట్రిస్ పంటలు, బ్రహ్మాండంగా పండుతాయి. వేరుశనగ బాగా పండుతుంది. జనప మంచి యీల్డు వస్తుంది. రైతులకు భూమి తనఖా బ్యాంకులద్వారా అప్పులు యిస్తామంటున్నారు. కాని లక్ష ఎకరాల భూమి తాకట్టు పెడితేనేగాని రెండు మూడు వేలు రూపాయలు రావు. భూమి వేల్యూ తక్కువ ధరకు రిజిస్టరు కాబడి ఉన్నందున రైతులకు సౌకర్యం లేకుండా పోతున్నది. రూల్సు మారిస్తేతప్ప రైతులకు రుణాలు లభించవు. తరువాత సబ్సిడీ బావులను మంజూరు చేయండి. కొన్ని రాకీ సాయిల్సుకి డ్రిల్లింగ్ మెషీన్సు యిస్తామంటున్నారు. రాయి లేనిచోట యిస్తున్నారేమోగాని డ్రిల్లింగు మెషీన్సు నెల్లూరు ఉత్తరాది వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు యివ్వలేదు. అక్కడ డ్రిల్లింగు మెషీన్సు యివ్వాలి, సబ్సిడీ నూతులు త్రవ్వాలి. ఎలక్ట్రిసిటీ ప్రధానంగా యివ్వాలి. జనసంబంధ శాఖద్వారా దుబారా చేస్తున్నారు, ప్రోహిబిషను కంటిన్యూచేసి ప్రతిష్టకోసం ప్రాకులాడి చెడ్డపేరు తెచ్చుకుంటున్నారు. ప్రొహిబిషను రద్దుపై ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగుపడుతుంది. 25% లోను యివ్వాలంటున్నారు. అసలే లేనివారు 25% లోను యెక్కడ యివ్వగలుగుతారు. ముందుబడిన ప్రాంతాలు 50% యిస్తాము, 100% లోను యిస్తాము అనగలరు, డబ్బు ఉందికాబట్టి. కాని వెనుకబడినవారు యివ్వలేరు. మోట తోలుకుని వ్యవసాయం చేసేవారు కృంగిపోతున్నారు. వారు కావాలంటే వందో రెండువందలో కంట్రిబ్యూషను యిస్తారుగాని 25% రుణం యివ్వలేరు. అందుచేత ఆ ప్రాంతాలలో రుణం అని బాధించకుండా యెలక్ట్రిసిటీకి ప్రాధాన్యం యిచ్చి సహాయం చేయాలని ప్రార్థిస్తూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. మునిస్వామి (సత్యవేడు) :—అధ్యక్షా, లోటు బడ్జెటు అని చూసి కొంత సంతోషము కలిగినది. లోటు బడ్జెటు అనడముతో ఇంతకు పూర్వము sanction చేసిన మొత్తాలను అభివృద్ధి ప్రణాళికలకు బాగా వినియోగించి ఖర్చు చేశారనే భావము కలగడం, తద్వారా సంతృప్తిపడడము సహజము. కాని గత సంవత్సరము నుంచి ఏ ప్రాంతములోనూ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరిగాయనే పాయింటు ఏ మెంబరు దగ్గరనుంచి కన్పించడము లేదు. గత బడ్జెటులో వున్న లోపాలను పరిశీలించి ఏ విధంగా లోటును పూర్తి చేయాలి ఏ విధంగా ధనాన్ని ఆర్జించాలి అనేది పరిశీలించి, సరియైన రీతిలో బడ్జెటును రూపొందిస్తే మనకు ఎలాంటి

అవస్థలు వుండేవి కాదు గత బడ్జెటు సమావేశములో అనేకమంది అనేక రకాలైన సూచనలు యిచ్చారు. వాటిని గురించి ఎందుకు ప్రయత్నము చేయకూడదు అనే ఆలోచన ప్రభుత్వములో వుంటే ఇటువంటి అవస్థపడవలసిన అవసరం లేదు అని మనవిచేస్తున్నాను. 6 మాసాలు నాకు అవకాశము యిస్తే ఈనాడు వున్న లోటును పూర్తి చేయడమే కాకుండా మన దేశములోని అభివృద్ధి ప్రణాళికలకు కావలసిన ధనాన్ని సేకరించే పథకాలను సూచించగలను అని చెప్పడానికి సాహసిస్తున్నాను. గౌరవసభ్యులు సక్రమముగా పని చేసి ఆయా ప్రాంతాలలో వున్న ప్రాజక్టులను గుర్తించే అవకాశము ప్రభుత్వానికి యిస్తే ఎంతో ధనము రావడానికి అవకాశాలు వుంటాయి. నేను సత్యవేడు నియోజకవర్గము నుంచి వచ్చాను. అక్కడున్న ధనాన్ని సేకరించే పథకాలు సభముందు వుంచుతాను. సత్యవేడు ఎక్కువ కొండ ప్రాంతము. అక్కడ ప్రాజక్టులు ఏమీ లేవు. కాని డబ్బు సంపాదించడానికి చాల resources వున్నవి. మద్రాసు నుంచి నెల్లూరువరకు వేస్తున్న డబుల్ లైనుకు కావలసిన మెటల్ కాంబాక్ హిల్సు ప్రాంతములో దొరుకుతుంది. సక్రమముగా టెండర్సు పిలచి ఆక్షన్ వేస్తే కొన్ని కోట్ల రూపాయలు రావడానికి అవకాశము వుంది. కాని అక్కడున్న విలేజి ఆఫీసర్సు, తహశీల్దారుతో కంట్రాక్టర్సు లాలూచీ పడి కొద్దిపాటి ధనాన్ని ఇచ్చి ఆ మెటల్‌ని తీసుకొని పోతున్నారు. ప్రభుత్వానికి నష్టము వస్తున్నది. సూళ్లూరుపేట సమీపములో పులికాట్ లేక్ వుంది మన రాష్ట్రములో చెప్పుకోతగ్గ ప్రథమ ఓడ రేవుగా తయారయ్యే తడ అనే ప్రాంతము వుంది. అక్కడ కొన్ని కోట్ల రూపాయల విలువచేసే సున్నపు గుల్ల దొరుకుతుంది. ఏ విధంగా auction చేస్తే డబ్బు వస్తుందో తెలుసుకోలేక సున్నపు గుల్లయేకదా అని వదిలివేస్తున్నారు. ఒకటిన్నర సంవత్సరానికి లక్ష యాభై వేలు మాత్రమే సంపాదించినట్లు తెలుస్తున్నది సరియైన పద్ధతులలో auction చేస్తే 6 కోట్లు సంవత్సరానికి రావడానికి అవకాశము వుంటుంది. అటువంటి అవకాశాన్ని విడిచిపెట్టడము దురదృష్టకరము. దానికి సమీపములో 2 వేల ఎకరాలలో జిప్సం దొరుకుతుంది. దానిని సిమెంటులో కలపడానికి, chalk pieces తయారు చేయడానికి, పింగాణీ పాత్రలు తయారు చేయడానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఇటువంటి productive measures వుంటే అవి ఎందుకు పనికిరావు అని overlook చేసి వదిలివేస్తున్నారు. ఈ జిప్సంను సరియైన విధానములో auction చేస్తే కొన్ని కోట్లు రావడానికి అవకాశము వుంది. శ్రీహరి కోట ప్రాంతములో అడవులున్నవి. అక్కడ చౌక చెట్లను ఎక్కువగా ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు పెంచుతున్నారు. వాటన్నింటిని auction చేస్తే కొన్ని కోట్ల రూపాయలు రావడానికి అవకాశము వుంటుంది. పులికాట్ ప్రాంతములో fish curing centre పెట్టి, చేపలను ఎండబెట్టి ఇతర దేశాలకు పంపించి చాల డబ్బును బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ కాలములో సంపాదించినట్లు రికార్డులు చూస్తే తెలుస్తుంది. అక్కడ fish curing centre ని open చేస్తే మనకు డబ్బు రావడానికి అవకాశము వుంటుంది Universal sea food factory అని పెట్టారు. అది సక్రమముగా work చేయడము లేదు. ఈ ఫ్యాక్టరీని పెట్టినపుడు డైరెక్టరుగారు చాల సూచనలు యిచ్చారు ఈ గుల్లకు సంబంధించిన మాంసము లండనులో 3 ముక్కలు 12 రూ॥లకు అమ్మబడుతున్నవి అని చెప్పారు. అలాంటి మాంసమును ఇక్కడ నుంచి ఎగుమతి చేస్తే మనకు foreign exchange దొరుకుతుంది. అదే universal sea food factory ద్వారా కప్పకాళ్ళు కొన్ని కోట్ల రూపాయలు

విలువ చేసేవి ఎగుమతి చేయబడుతున్నవి. దానిద్వారా కొంత డబ్బు వస్తుంది. ఇటువంటి కప్పలను వృద్ధి చేసి పంపిస్తే చాల ఆదాయము వస్తుంది కాబట్టి ఒక్క సూళ్లూరుపేట, సత్యవేడు నియోజకవర్గముల నుంచి వచ్చే ఆదాయములనే మన రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధిలోకి తీసుకువచ్చి, ఇతర రాష్ట్రాలకు అప్పులు యిచ్చే అవకాశాలను కలుగచేయవచ్చు. కాని ఇటువంటి స్కీములు ఎక్కడున్నవి అనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి లేకపోవడము జరుగుతున్నది. ఆ ప్రాంతము వారు ఆంధ్ర రాష్ట్రములో చేరినట్లయితే అన్ని రంగాలలోను అభివృద్ధిని పొందడానికి అవకాశము వుంటుందని ఆంధ్రరాష్ట్రములో చేరారు. మద్రాసు రాష్ట్రములోవున్న ప్రతి గ్రామము విద్యుచ్ఛక్తితో ఆనందిస్తూవుంటే - ఆంధ్ర రాష్ట్రములో చేరినవారు కటికచీకటితో అవస్థపడుతున్నారు. ఏమి అభివృద్ధి కలిగినదో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. ఆ ప్రాంతములో పనిచేసిన ఉపాధ్యాయులు మనము ఆంధ్రరాష్ట్రములో వుండి మన విజ్ఞానాన్ని మన పిల్లలకు అందించి సరియైన పౌరులుగా తయారు చేయవచ్చునని ఆంధ్ర రాష్ట్రములో వుండిపోయారు. మద్రాసు రాష్ట్రములోని ఉపాధ్యాయులకు ఒక జీతము ఇస్తూవుంటే ఆంధ్ర రాష్ట్రములోని టీచర్సుకు ఇంకొక జీతము ఇస్తూవుంటే ఈ పటాస్కర్ అవార్డువల్ల వచ్చిన గ్రామాలలోని టీచర్సుకు మధ్యరకమైన జీతాలు యివ్వడమువల్ల చాల అవస్థలు పడుతున్నారు. ఆర్డర్సు pass అయినప్పటికి ఇంతవరకు వారికి arrears ఇవ్వలేదు. దానిమీదవున్న doubts ని clarify చేయలేదు. మనరాష్ట్రము వ్యవసాయకముగా అభివృద్ధిని సాధించుచున్నది. నిన్నమొన్నటి వరకు అన్ని రంగాలలో అభివృద్ధిని సాధించి చాల ఉత్కృష్టస్థాయిలో వున్న కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము ఆహారసమస్యలో fail అయినందువల్ల కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము పడిపోయి కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వము పరిపాలనచేస్తున్న సంగతి అందరికి తెలిసినదే. అక్కడున్న ప్రభుత్వము రూపాయకు 2 శేర్లు బియ్యముయిచ్చే స్థితిలో వుంటే ఇంత అభివృద్ధిని సాధించి, అన్నదాత అని పేరుపొందిన మనము రూపాయకు శేరు బియ్యముకూడ ఇవ్వలేని పరిస్థితి ఇక్కడవుంది. అంటే ఎంతసిగ్గుపడాలో ఆలోచించాలి. కనీసము ఆహారమును అయినా సక్రమమైన రేట్లకు అందించే పథకము గురించి మన ప్రభుత్వము ఎందుకు ఆలోచించలేదో విచిత్రముగా వుంది. ఇక్కడ గమనిస్తున్నాము. ఒక్కపూట భోజనానికి రు. 3-30 పైసలు అవుతున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎం.ఎల్.ఏ.ల హాస్టల్‌లో ఒక్కపూట భోజనానికి రు. 3-30 పై. ఖర్చు పెట్టవలసిన అగత్యం వచ్చిందంటే ఎంత సిగ్గుపడాలో ఆలోచించండి. ఎంతో ముందుకు వచ్చాము. అభివృద్ధి సాధించామని చెప్పుకోవటం కంటే రూపాయికి రెండుశేర్లు ఇచ్చే పరిస్థితి కలుగచేసినప్పుడు మనరాష్ట్రం అన్నిరాష్ట్రాల కంటే ముందంజవేసినట్లు అవుతుంది.

ఇక భాషాసమస్యకు సంబంధించి మన హిందూదేశంలో త్రిభాషా సూత్రాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. సంతోషం. ఈ నాడు ప్రపంచపరిస్థితి చూడండి. నిన్నటివరకు దేవుడు అనుకొన్న చంద్రమండలం నివాసం చేసుకోటానికి మానవుడు ఆకాశానికి నిచ్చెనలు వేస్తుంటే ఇటు మనదేశంలో హిందీవస్తే కాని కేంద్రప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు రావు అనేమాటలు వినవలసివస్తున్నది. దానితో దక్షిణదేశంలోని విద్యార్థులు చెలరేగారు. హిందీ డౌన్ అనే కాగడాలు చేతపట్టుకొన్నారు. దానిని ఆర్పటానికి

నీటిని బదులు కిరసనాయిలు, పెట్రోలు చల్లితే ఏమౌతుంది ? అలాంటి పరిస్థితిలోనే హిందూదేశంలో హిందీ చదవాలని అంటున్నారు. దానినిబట్టి చూస్తే 'హిందూదేశం'కు వున్న నిర్వచనం మార్చుకోవాల్సి వుంటుంది. ఈ దేశంలో ఏ ప్రగతి సాధించాలన్నా, ఏ ప్రాజెక్టు నిర్మించాలన్నా, ఎజిటేషన్స్, తిట్లు, దూషణలు, హింసాకాండ సాగిస్తే కాని ప్రభుత్వం గుర్తించలేని పరిస్థితి స్వాతంత్ర్యం సాధించినప్పటినుండి కన్పిస్తోంది. ''హిందూదేశము'' అనగా ''హిం'' అంటే హింస, ''దూ'' అంటే దూషణ. హింసదూషణలతో కూడినదేశం అనవలసిన పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నాయి. అధ్యక్షా, నాకిచ్చిన కొద్దిసమయంలో ఆఖరివిషయం చెప్పి ముగిస్తాను. మా ప్రాంతానికి దగ్గర్లో శ్రీతాళం అనే గుహ ఆహిల్ ప్రాంతంలో వుంది. మేము 10వ తరగతి చదువుకొనే రోజుల్లో వేసవికాలంలో అక్కడకు వెళ్ళేవాళ్లం. ఆ శ్రీతాళం ప్రాంతంలో ఏమిఉన్నదో చూడటానికి ప్రయత్నించాము. కాని భయంకరమైన ఆ గుహలోనికి పోలేకపోయాం. శ్రీ అంటే లక్ష్మి. తాళం అంటే బీగం వేయబడిన ప్రాంతం. ఇవన్నీ భారత రామాయణకాలంలో కరువుకాటకాలు వచ్చినప్పుడు ఉపయోగిస్తాయని నిధులు దాచారని అంటారు. అటువంటి వాటిని పరీక్షించి, సాధించి రాష్ట్రంలోని దుర్భిక్షాన్ని తొలగించాలని కోరుతూ సెలవు తీసికొంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. సంజీవరెడ్డి (రాపూరు) :—అధ్యక్షా, బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును సమర్థిస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. మనరాష్ట్ర ప్రణాళిక 105 కోట్లనుండి 95 కోట్లకు తగ్గింది. ఇప్పుడు 95 నుండి 71 కోట్లకు తగ్గింది. కనుక మన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేసుకోలేక పోతున్నామన్నారు. దుబారా లేకుండా చూసుకొంటే 71 కోట్లలోనే ప్రజలకు మంచిపనులు చేసి చూపవచ్చు. దుబారా జరుగుతుంటే యింకో 71 కోట్లను ముఖ్యమంత్రిగారు కష్టపడి తెచ్చినాకూడా మన రాష్ట్రానికి చెడ్డపేరు తప్పదు. మా నెల్లూరు మునిసిపాలిటీకి స్పెషల్ ఆఫీసర్ వున్న time లో మూడురోడ్ల కూడలిలోవున్న గాంధీ విగ్రహాన్ని రెండుగజాలు జరపటానికి 50 వేల రూపాయల ఖర్చు చూపించారు. విగ్రహం కొనటంకాదు, ప్రతిష్టించటంకాదు. 2 గజాలు జరపటానికి 500 రూపాయలకంటే ఎక్కువకాదు. అటువంటి దానికి 50 వేల రూపాయలు ఖర్చుచూపించారు. దానిని ప్రభుత్వం ఎప్రూవ్ చేసింది. ప్రజాప్రతినిధులు దానికి సంబంధించిన మంత్రిగారికి చెప్పటం జరిగింది. శాసనసభ్యులు కొందరు కమిటీగా అక్కడకు వచ్చినప్పుడు ఈసంగతి వారిదృష్టికికూడ తీసుకురావటం జరిగింది. కాని ఇంతవరకు ఎలాటి చర్యతీసికోలేదు. ఎక్కడ ఎలా దుబారా జరుగుతున్నదో ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువచ్చినప్పుడువారు ఆ దుబారాను నిలుపుదలచేస్తే తప్ప మంచిపేరు రాదు. నెల్లూరు జిల్లా నుండి వచ్చిన ఏ శాసన సభ్యుడుకాని మొట్టమొదట సోమశిల, నాగార్జునసాగర్ రైట్ కెనాల్ ఎక్స్టెన్షన్ విషయం చెప్పకుండా వుండడు. సోమశిల ప్రాజెక్టును మూడు విధాల చేయవచ్చు. నాగార్జునసాగర్ రెండవ ఫేజ్‌లో పొదిలి, దర్శి తాలూకాల గుండా సోమశిల వరకు తెచ్చి సోమశిలవద్ద డామ్ కట్టటం ఒకటి. శ్రీశైలం నుండి గుట్ట కొండలు తొలిచి నిప్పువాగునుండి పెన్నకు ఉపనది అయిన కుందులోనికి నీరుపంపి దానిద్వారా సోమశిల వద్ద డామ్ కట్టటం ఒకటి. ఈ రెండు చేయలేకపోతే, కె. ఎల్. రావుగారు చెప్పినట్లు కృష్ణ నీరు లేకుండా—ఇండిపెండెంట్‌గా పెన్న నీటితోనే ఒక రిజర్వాయరు కట్టవచ్చు,

ప్రక్కనే అనంతసాగరం చెఱువుంది. దాని మట్టి చాలా బిగురుగా వుంటుంది కాబట్టి ఎర్తైన్‌డామ్ కట్టవచ్చు. ఈ మూడింటిలో ఏదైనా చేయవచ్చు. కానూ్పరు కాలువ చాలా పరకు అయినది. అన్ని చెఱువులకు నీరు పెట్టే పరిస్థితిలో funds లేవని నిలుపుదల చేశారు. కావలి కాలువకు 61 వ సంవత్సరంలో సంజీవయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగావున్నప్పుడు పునాదిరాయి వేశారు. ఆ రాయి అట్లాగే వుంది వచ్చి పోయేవారిక్కి చూపుడు రాయిగా వుంది. దాని నింతవరకు ప్రారంభించిన పాపాన పోలేదు. ప్రారంభించిన కనుపూరు కాల్వను కూడ పూర్తి చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వముపై నున్నది. దాదాపు 7, 8 సార్లు నెల్లూరు జిల్లాలో 500 చ. మై. జ్యాయలాజికల్ సర్వే జరిపారు. గ్రౌండ్ వాటర్ టాప్ చేయువచ్చు; ఆర్టిజన్ వెల్స్ కూడా వున్నాయి. బుగ్గవచ్చి ఇరిగేట్ అవుతాయి. అటువంటి పరిస్థితులలో యీ tube wells ను యిక్కడ drill చేయవచ్చని చెప్పారు. క్రిష్ణా, గోదావరి గుంటూరు జిల్లాలను ground water కోసం survey చేయించారు. 7,500 బావులు drill చేసేవాటికి ఒక పంచవర్ష ప్రణాళికను Geological Survey వారు అఖిల భారత స్థాయిలో చేశారు. మన P.W.D. కూడా survey చేస్తున్నారు గాని నెల్లూరులో యీ survey జరగడంలేదు. నెల్లూరు తక్కిన జిల్లాలకంటె చాల ముఖ్యమైనది. గుంటూరు క్రిష్ణా జిల్లాలకు నాగార్జునసాగర్ reservoir వుంది. నెల్లూరుకు అటువంటి reservoir లేదు. 2 చిన్న ఆనకట్టలు వున్నాయి. వాటిద్వారా సాగయ్యే భూమి పెన్నా డెల్టా క్రింద వున్నది. దీనిని stabilise చెయ్యాలంటె tube wells అవసరం. ఎందువల్లనంటె యీ మెట్ట ప్రాంతాలలో అన్నీ rainafed tanks. నెల్లూరు జిల్లాలో వర్షాలు రానేరావు. వచ్చిందా అంటె ఉధృతంగా వస్తుంది. ఏదో ఒక tube లో depression in Bay of Bengal లో వచ్చి ఉధృతంగా వానలు రావడము రెండు మూడు రోజులలో tanks నిండి కట్టలు కొట్టుకొనిపోవడం జరుగుతుంది. మంత్రులు వచ్చేసరికి అంతాబాగానే వుంటుంది. వారుపోయిన మరుదినమే యీ వర్షం ఉధృతంగా రావడం చెఱువు కట్టలు తెగి నీరుపోవడం జరుగుతూవుంటుంది. క్రిష్ణా, గోదావరి, గుంటూరు జిల్లాలలో బావులు drill చేయాలనే పథకం వుంది. దానిని నెల్లూరుకు కూడా extend చేయడం చాలా అవసరం. ఈ మెట్ట ప్రాంతంలో నీరు 300 అడుగులు లోపునే tap చేయవచ్చు అని Geological Survey వారు చెప్పారు. దానిని ముఖ్యంగా చేపట్టవలసిన అవసరం ఎంతైన వుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఆత్మకూరు విషయంలో ఒక ఆనకట్టకు 10 లక్షల రూపాయలు sanction అయింది. 8 లక్షల రూపాయలు దానిపై ఖర్చు చేయడం జరిగింది. ఇంకా 2 లక్షల రూపాయల దీనిపై ఖర్చు చేయాలి. ఇంతవరకు యీ ఆనకట్ట complete కాలేదు. పని అట్లానే నిలిచిపోయింది. చూచండి ఎంతనష్టమో, దుబారా అంటే యిదే. 8 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు అయినాక కూడా 2 లక్షలలో యీ పని నిలిచిపోవడం అంత మంచిది కాదేమో. ప్రభుత్వానికి మంచిపేరు రావాలంటే 3 సంవత్సరాలనుంచి నిలిచిపోయిన యీ పనిని వెంటనే పూర్తి చేయాలి. ఆ కంట్రాక్టరుకు డబ్బు వాపసు చేశారు. Fresh tenders call for చెయ్యాలి. రెండు కార్లు ఆహారధాన్యాల పంట లేకుండా పోయే పరిస్థితివుంది. అదే విధంగా పహన్నూరు చెరువు విషయంలో అది ప్రతి సంవత్సరం ఎండిపోవడం జరుగుతున్నది. దీనికి 8 లక్షల రూపాయలతో ఒక అభివృద్ధి పథకం వేశారు. గాని దీనివల్ల 10 ఎకరాల మెట్ట మునిగి పోయిందని

దీనిని నిలిపివేయడం జరుగుతున్నది. ప్రజలకు ఏ ప్రాజెక్టులు లాభదాయకం అయితే దానిని వెంటనే చేపట్టాలని ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను.

ఇక రెండవ విషయం విద్య. ఇటువంటి గడ్డు పరిస్థితులలో విద్యార్థులకు Secondary Stage వరకు free గా education గరపడం విద్యార్థుల యెడల ముఖ్య మంత్రిగారికి వున్న అభిమానం తెలుస్తుంది. అంతేకాకుండా హరిజనులకు యిండ్ల స్థలాలతోపాటు 100 రూపాయలు యిండ్లు కట్టుకోవడానికి వసతి కల్పించడం ముదావహం. వారికి ఇంతకుముందు యిచ్చిన యిండ్ల స్థలాలు అట్లాగే వున్నాయి. వారెవరూ దానిపై యిండ్లు కట్టలేదు. వారు ఎక్కడో ఒక పాక వేసుకొనేవుంటారు. అక్కడనుంచి మార్చాలంటే కొంత ఖర్చు అవుతుంది. బడ్జెటులో లోటు వున్నప్పటికినీ పేదసాదలకు కొన్ని సౌకర్యాలను కల్పించడం, విద్యార్థులకు వసతులు చూపించడం వలన వారికి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. Geological Survey వారు Nellore జిల్లాను include చేశారు. దీనిలో ప్రభుత్వం క్రొత్తగా take up చేయవలసింది ఏమీలేదు. గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలో మాదిరిగానే యీ tube wells ను నెల్లూరు జిల్లాకుకూడా extend చేసి తద్వారా వ్యవసాయోత్పత్తికి దోహదం కల్పించాలని కోరుతూ యీ సమయం యిచ్చినందుకు మిమ్మల్ని అభినందిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. సోమేశ్వరరావు (ఏడుమోలు) :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటులో కొన్ని minority వర్గాలవారికి యిండ్ల స్థలాలతోపాటుగా కొంత ధనరూపంగా సహాయం చేయడం Students కు Secondary stage వరకు free education యివ్వడం చాలా ముదావహం. అయినప్పటికి కొన్ని ముఖ్యమైన విషయాలను మీ ద్వారా తెలియజేయాలనుకుంటున్నాను. ప్రభుత్వం అయితే యిండ్ల స్థలాలు ఇచ్చాం అంటున్నది. ఈ పంచాయితీరాజ్ వచ్చిన తరువాత ఒకటికూడా sanction అయివుండదు. 10, 15 సంవత్సరాలనుంచి applications పెట్టి Collector office చుట్టూ పంచాయతీ సమితి office చుట్టూ తిరిగి తిరిగి విసుగు చెందినా పనులు జరగకుండా వున్నాయి. వారు అనాగరికులు కావడంవల్ల యిండ్ల స్థలాలు యిచ్చినా పుచ్చుకోవడంలో జాప్యం జరుగుతున్నది. అందుచేత యీ యిండ్ల స్థలాల మంజూరీ పంచాయతీ అజమాయిషీనుండి తీసివేసి direct గా Social Welfare Officer గారే దీనిని చేసేటట్లుగా చూడాలని కోరుతున్నాను. ఆ పద్ధతిని అవలంబిస్తే చాలా బాగుంటుందని నేను అనుకుంటున్నాను. బంజరు భూముల విషయంలో లక్ష ఎకరాలకు పైగా యిచ్చామని వారి ప్రసంగంలో వుంది. ఏదో కొద్దోగొప్పో భూమి వుండి దాని ప్రక్కనే యీ బంజరు వుంటె దానిని స్వాధీనపరచుకున్న రైతులకే యీ బంజర్లు యివ్వకుండా చాలా మందిని ఆ భూములనుండి లేవగొట్టారు. కరణాలచేత అక్రమంగా వ్రాయించుకొని పట్టాలు పుచ్చుకొంటున్నారు. యీ మధ్యనే G.O. ఒకటి యిచ్చారు. 1961 సంవత్సరంనాటికి ఎవరి స్వాధీనంలో భూమివుంటే వారికే పట్టా యివ్వాలని వుంది. కొంత మంది వ్యవసాయ కూలీలుగాని, బీద రైతులుగాని బంజరు భూమి సాగుచేస్తూ మధ్యలో నీళ్ళులేక మానివేస్తే అటువంటి వారికికూడా యీ G.O ను వర్తింపచేసి 1961 సం॥ నాటికి ఆ భూమి ఎవరి స్వాధీనంలోవుంటే వారికే పట్టా యిస్తామని తాలూకా ఆఫీసర్లు చెప్పుతున్నారు. అందువల్ల కరణాల లెక్కలపై ఆధారపడవలసి వస్తోంది. యీ పద్ధతి కాకుండా co-operative basis పైన దీనిని

సాగులోకి తెస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ విధంగా చేయకపోతే గ్రామాలలోవున్న బీదవారికి ఎవరికీ యీ బంజరు భూములు లభ్యం కావు. తరువాత యీ మురుగు కాల్వలను బాగుచేయనిదే రైతుకు ఏ విధంగానూ సుఖంలేదు ముఖ్యంగా మనం ఆహారోత్పత్తిని పెంచుకోవాలంటున్నప్పుడు రైతుకు యీ మురుగు నీటి బెడద లేకుండా చేస్తే రైతు తగిన ఉత్సాహంతో పంటలు పండించి ఆహారోత్పత్తికి తోడ్పడ డానికి అవకాశం వుంటుంది. ప్రభుత్వం వెంటనే యిటువంటి schemes ను చేపట్టితే బాగుంటుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విధంగా ఒక్కొక్క కార్యక్రమం గురించి ఆలోచించినట్లయితే, కొన్నిచోట్ల మరీ దుబారా జరుగుతోంది. ఒక్కొక్క department లో ఒకే seat దగ్గర ఇద్దరు, ముగ్గురు పని చేస్తున్నారు. అయినాసరే ఒక సామాన్యుడు ఒక కాగితం పెట్టుకొంటే, దానికి జవాబు రావడానికి 1, 2 నెలలు అయినా జవాబు రావటంలేదు. ప్రభుత్వంలో జరిగే ఈ జాప్యాన్ని అరికట్టే విధానాన్ని ఆలోచించాలి. ఆ రకంగా, అందరికి సమానమైనటువంటి ప్రాతిపదికమీద న్యాయం కలుగజేయాలి.

Co operative basis అని దీనిలో ఒకటి పెట్టారు. ఈ Co-operative Society లలో సామాన్యులు ఎవ్వరికీ అప్పులు ఇవ్వటం జరుగలేదు. పాలక వర్గం వారి దయాదాక్షిణ్యాలమీద ఉన్నవారికే సహకార సంఘాలు అప్పులు ఇవ్వటం జరుగు తోంది. ప్రభుత్వంవారు దీన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొన్నారోలేదో గాని, ఇదిమాత్రం చాలా అన్యాయం. గ్రామాలలో ఏ వసతి లేకుండా, కూలి, నాలి చేసుకొనే వర్గాలవారు ఎక్కువ మంది ఉన్నారు. అటువంటి వారికి సహకార పరపతి సంఘాలలో అప్పులు పుట్టటం లేదు. ఎందుకు అప్పులు ఇవ్వటంలేదని అక్కడివారిని అడిగితే, మీకు ఏ విధమైనటువంటి ఆస్తిపాస్తులు లేవు కాబట్టి, మీకు అప్పులు ఇవ్వరని అంటున్నారు. అందుచే, సహకార రంగంలోని ఈ చట్టాన్ని, వీరికి అప్పులిచ్చే పద్ధతిగా మార్చాలని, ఆ విధంగా వారికి అవకాశం కల్పించాలని మనవి చేస్తున్నాను. అటువంటి ఆర్థిక సౌకర్యం వ్యవసాయ కూలీలకుగాని, మధ్య తరగతి రైతులకుగాని చేయకపోతే, ఈ సహకార సంఘాల ఉపయోగం లేదు. అందుచే సహకార పరపతి సౌకర్యాలు వారందరికీ కల్పించాలని కోరుతున్నాను. ముఖ్యంగా ఇప్పటిఉన్న చట్టాన్ని సవరిం చాలి. ఇళ్ళ స్థలాలు ఇచ్చే పద్ధతిని Panchayat Raj నుంచి eliminate చేసి, తగినంత తొందరగా applications అన్నీ పరిశీలనచేసి, జాప్యం జరగకుండా, వారందరికి ఇళ్ల స్థలాలు కేటాయించవలసిందని కోరుతూ, దీనికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. శేషావతారం (పాలకొల్లు) :—అధ్యక్షా ! మన ముఖ్య మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ budget bill ను వ్యతిరేకిస్తూ—ఈ budget ప్రజలకు చాలా నిరాశ గాను, నిస్పృహగాను, దివాళా కోరుతనంగాను ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ budget లో 18 కోట్లు లోటు చూపిస్తూ మాకు సమర్పించారు. అయితే గత సంవత్సరంలో రైతులమీద అధికంగా పన్నులు వేయటం జరిగింది. ఆ పన్నులే గాకుండా, ఈ budget ద్వారా, బెల్లం వర్తకులమీద, బట్టలమీద, పెంకులమీద, ఇటుకలమీద అన్నింటిమీద కూడా పన్నులు వేస్తున్నారు. ఇది సామాన్య ప్రజా పీకానికి, మధ్య తరగతి ప్రజానీకానికి రైతులకు చాలా విపరీతంగా ఉన్నవని మనవి

చేస్తున్నాను. మన ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచిస్తున్నదంటే, ఈ పన్నులుద్వారా మన రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి చేసి ఒక అడుగు ముందుకు తీసుకువెళ్ళాలంటే, అది ఏమికర్మమో గాని, దానికంటె ముందు ఈ కరువు కాటకాలు, నిరుద్యోగం, లంచగొండి తనం, అవినీతి, ఇవన్నీ కూడా 10 అడుగులు ముందుగా పరుగెత్తుతున్నాయి. ఇటువంటి పరిస్థితులలో, ఈ Budget చాలా నిరాశగా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ Budget రైతుల విషయంలో గాని, పేద ప్రజానీకం విషయంలో గాని, ఏమి అయినా సౌకర్యం, సౌలభ్యం చేకూరిందా అంటే, అది ఏమి కూడా కనిపించటం లేదు. మొట్టమొదట కౌలుదార్ల సమస్య అన్నారు. ఈ ప్రభుత్వంలో ఇప్పటివరకు కౌలుదార్లకు ఒక ఎకరం కూడా లభించని పరిస్థితి ఉంది. అయితే భూ సంస్కరణలు అన్నారు. అయినా ఇంతవరకు ఏ విధమైనటువంటి భూ సంస్కరణలు చేయకపోవటం విచారకరం. అదే రకంగా ఈనాటి రాజ్యాంగ విధానాం చూసినట్లయితే, అప్పుడే 10 వేలనుంచి 50 వేలవరకు ఇంజనీర్లు retrench అయిపోయినారు. చిన్న చిన్న ఉద్యోగాలు, ఉపాధ్యాయులు వీరందరూ retrench అవటం చూసినట్లయితే, పన్నులు వేసినా ఎక్కడా అభివృద్ధి కనబడటం లేదు. దీనికి ఆర్థిక మాంద్యం, ప్రణాళికా వైఫల్యమే ముఖ్య కారణమని చెబుతున్నాను. అయితే కొన్ని చోట్లు సమితులలో ఉపాధ్యాయులకు 4 మాసాల నుంచి జీతాలు ఇవ్వని సంగతి ప్రభుత్వ దృష్టికి కూడా వచ్చింది. ఈ మధ్యనే ఒక సంఘటన జరిగింది. ఖమ్మం జిల్లాలో ఒక ఉపాధ్యాయుడు 6 మాసాల నుంచి జీతం రాకపోవటంతో, అతను కోర్టుకి పోయి దావావేస్తే, ఆ కోర్టు తీర్పుద్వారా, ఆ డబ్బు ఎట్లా వసూలు చెయ్యాలంటే, ఆ B. D. O. Jeep జప్తు చేయాలని order వేయటం కూడా జరిగింది. ఇది చాలా విచారకరమైనటువంటి విషయం. అధిక పన్నులు వేసి, నానాటికి రైతును అధిక ఋణాలలో, అధిక భారంలో కృంగి, కృశించి పోయేట్లు చేశారు. ఆ రైతుమీద మరల ఈ అధిక భారం మోపినట్లయితే, ఇంకా కృంగి, కృశించి పోతాడని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక మా జిల్లాలో ఉన్నటువంటి పరిస్థితి ఏమిటంటే — గోదావరి బ్యారేజీ కట్టినట్లయితే, మా area కి చాలా ఉపయోగపడుతుందనే ఒక ఆలోచన ఉంది. న్యాయమే అయితే గోదావరి బ్యారేజీ కట్టడానికి betterment కావాలని ప్రభుత్వం కోరుతోంది. మా area లో ఉన్నటువంటి నర్సాపురం, తాలూకా భీమవరం తాలూకాలోనికి వారు భూములు ముంపువల్ల మునిగిపోవటం జరుగుతోంది. శివుని నెత్తిమీద గంగ ఎట్లా ఉందో — మురుగు నీరు పొంగటంవల్ల భీమవరం, నర్సాపురం తాలూకాలలోని భూములన్ని మునిగి దెబ్బ తగులుతోంది. మురుగు కాల్వలకు ఏ విధమైనటువంటి మరమ్మత్తు లేని కారణంచేత కొన్ని వేల ఎకరాల పంట నాశనం అయిపోతోంది. అయితే ఈ betterment విషయం గనుక చూసినట్లయితే — ఎప్పుడో 100 సంవత్సరాల క్రింద కాటన్‌దొర గోదావరి మీద కట్టిన బ్యారేజీవల్ల అంత ఆదాయం వచ్చి ఉన్నట్లయితే, ఈ betterment ఎందుకు ఇవ్వమంటున్నారో బోధపడటం లేదు. ఇప్పటికే రైతులు అనేక రకాల పన్నులతోటి, ఋణ భారంతోటి సతమత మవుతున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో ఎకరానికి 50 రూపాయిలు ఇవ్వమనటం బాగా లేదని మనవి చేస్తున్నాను. కాలువలు మరమ్మతు చేయనిదే, ఈ betterment ఇచ్చినా, ఈ శివారు భూములు వారికి ఏమీ ఉపయోగం ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక పంచాయితీ సమితులు ఉన్నాయి.

ఈ సమితుల్లో teacher ని, సంవత్సరం కాకుండా, సంవత్సరం మధ్యలోనే అనేక రీతులుగా transfer చేసి, ఇబ్బంది పెట్టటం జరుగుతోంది. అందుచేత పంచాయితీ-సమితుల నుంచి, ఈ ఉపాధ్యాయులను తీసివేసి, వేరే గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంటుకి అప్పగిస్తే చాలా సౌలభ్యంగా ఉంటుందని, న్యాయం కలుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక బంజరు భూములు ఉన్నాయి. బంజరు భూములకు పట్టాలు ఇవ్వటంలో, ఇళ్ల స్థలాలు మంజూరు చేయటంలో చాలా జాప్యం జరుగుతోంది. గత సంవత్సరం డిశంబరు నెల ఆఖరు నాటికి అందరికి పట్టాలు ఇస్తామని చెప్పి ముఖ్య మంత్రిగారు చెప్పటం జరిగింది. ఏ కొద్దిగానో ఇచ్చినా. ఇంతవరకు పట్టాలు ఇవ్వటం జరగ లేదు. అందువల్ల వెంటనే రైతులకు, పేద హరిజనులకు ఇళ్ల స్థలాలు ఇచ్చి, పట్టాలు ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ విధంగా గవర్నమెంటు చాలా ఆర్థిక మాంద్యంలో ఉన్నట్లు కనబడుతోంది. దీనికి కూడా ఒక నిదర్శనం ఉంది. ఈ మధ్య పేపర్లో చూశాం. తెనాలి జిల్లా కలెక్టరు ఆఫీసులో 4, 5 మాసాల నుంచి Eelctricity Bill కట్టని కారణం చేత, fuse లాగి వేస్తే, కలక్టరు ఆఫీసులో పెట్రోమాక్సు లైట్లు పెట్టుకొని పని చేసే పరిస్థితులు ఉన్నాయి. ఇవన్నీ మొన్ననే పేపరులో చూడటం జరిగింది. ఇదే రకంలో ఉన్నట్లయితే ప్రభుత్వము ఇంక ఎంత కాలము ఈ విధంగా ప్రజలమీద, రైతులమీద పన్నులు వేసి మామూలుగా ఏమి అభివృద్ధి సాధించగలుగుతుంది. అని అడుగుతున్నాను. మద్యపాన నిషేధము రద్దు చేసినట్లయితే సుమారు 20 కోట్లు రూపాయలు ఆదాయము వస్తుంది. 20 కోట్లు రూపాయలు ఆదాయము వచ్చినట్లయితే, గవర్నమెంటు ఈ పన్ను గాని, ఇవి గాని లేకుండా పరుబాటు చేసుకోడానికి అవకాశము ఉంటుందని మనవి చేస్తూ ఈ prohibition ను రద్దు చేయవలెనని నేను కోరుతున్నాను. ఆదాయము అనేక రకాలుగా చేకూర్చుకోవచ్చు. Secretariat లో పెద్ద పెద్ద వారికి, మంత్రులకు ఈ cars కు advance ఇవ్వడము, ఇళ్లకొరకు advance ఇవ్వడము, ఈ విధంగా లక్షల కొలది advance ఇవ్వడంతోటి ప్రభుత్వములో డబ్బు ఎక్కడ ఉంటుంది అనేదే సమస్య. అందుచేత ఇవన్నీ జాగ్రత్తగా ఆలోచించి ఈ అధిక పన్ను, ఇటువంటివి లేకుండా చెస్తారని నేను మనవి చెస్తున్నాను. ఇంకా మా area లో చాలా చోట్ల విద్యుచ్ఛక్తి లేదు. 1962 నుంచి మాకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇస్తామని చెప్పడమే గాని ఇవ్వడం లేదు. ఆ ప్రాంతములో విద్యుచ్ఛక్తి లేకపోవడంవల్ల ఆ ప్రజానీకానికి చాలా ఇబ్బందిగా ఉన్నది. తరువాత అక్కడ మాకేమైన filter point తీసుకొందామంటె మాకు విద్యుచ్ఛక్తి లేదు. పైగా అవి శివారు భూములు. ఆ area అంతకూ విద్యుచ్ఛక్తి లేదు. అందుచేత వెంటనే మా area కు విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. అయితే ఈ మధ్య Development Committee ఒకటి గవర్నమెంటు వేయడం జరిగింది. ఆ కమిటీలో జిల్లా కలెక్టరు, జిల్లా పరిషత్తు Chairman, వీరిద్దరే members గా ఉంటారు. వీరికి ఆ area లో ఉన్న పరిస్థితి గాని, సమస్యలు గాని తెలియవు. అందుచేత మిత్రులు చెప్పినట్లుగా శాసన సభ్యులను కూడా అందులో మెంబర్లుగా వేసి వారి సలహాలు తీసుకొని చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. వెంకటసుబ్బయ్య (సూళ్ళూరుపేట) :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయ ముఖ్య మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన Budget ను బలపరుస్తూ ఈ క్రింది సూచనలు ఇవ్వదలచు కున్నాను. ప్రప్రథమంగా ప్రణాళికలు తీసుకొన్నట్లయితే ఇప్పటికే రెండు ప్రణాళికలు అయిపోయినాయి. సుమారు 540 కోట్లు ఖర్చు అయిపోయింది. ఈ ప్రణాళికలో సక్రమంగా ఖర్చుపెట్టాలని నా అభిప్రాయము. మరియు మిత్రులు కొంతమంది చెప్పారు. ఈ M T. రాజాగారి committees గురించి చెప్పారు. కేవలం జిల్లా కలెక్టరు జిల్లా పరిషత్తు Chairman మాత్రమే కాకుండా, శాసనసభ సభ్యులు, శాసన పరిషత్తు సభ్యులు, M. Ps. కూడా కమిటీలో ఉండి చక్కటి సలహాలు యిచ్చినట్లయితే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయము. తరువాత వ్యవసాయాన్ని గురించి అనేకమంది సలహాలు యిచ్చారు. ఈ సంవత్సరం ఎరువుల సరఫరా బాగానే ఉంది. కాని ప్రభుత్వం వారు విత్తనాలను కొని రైతులకు సరఫరా చేయవలెనని ఒక scheme పెట్టారు. విత్తనాలు తయారుచేసే విషయం రైతులకు బాగా తెలుసు. కాని యీ ప్రభుత్వోద్యోగులు ఈ విత్తనాలు కొనడంలో అనేక రకాలుగా తప్పులు చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వంవారు తయారుచేసే విత్తనాలు అసలు మొలవడమే లేదు. అంటే, మేలు రకం విత్తనాలని, అధిక ఆహారోత్పత్తిని ఇస్తాయని సరఫరా చేయబడినటువంటి విత్తనాలు కడకు మొలవకుండా పోతున్నాయి. తరువాత minor irrigation గురించి చాలామంది చెప్పారు. మా నెల్లూరు జిల్లా శాసనసభ్యులు, సంజీవరెడ్డిగారు సూచించినట్లు, మా జిల్లాకు సోమశిల ప్రాజెక్టు చాలా అవసరము. కాబట్టి దానిని ఈ Budget లో చూపించనందుకు చాలా విచారిస్తున్నాను. కాని ఆర్థిక పరిస్థితులు బాగా లేనందున తీసుకోలేదు అని మంత్రిగారు చెప్పుతున్నారు. కాని ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగు అయిన తరువాత తీసుకోవలెనని ప్రభుత్వమువారిని కోరుతున్నాను. Electricity గురించి అనేకమంది శాసనసభ్యులు చెప్పారు. దీనిలో నేను ప్రత్యేకంగా ఒక విషయాన్ని మాత్రం మనవిచేయదలచుకొన్నాను. ఇప్పుడు ప్రభుత్వంవారు ఒక scheme పెట్టారు. Estimation లో నాల్గవ వంతు ప్రజలు విరాళాలుగా ఇవ్వాలని తక్కిన డబ్బును Banks ద్వారా తీసుకొనేదానిని రైతులయొక్క భూములను తాకట్టు పెడితేనే మీ గ్రామానికి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేస్తాము అని ఒక స్కీము పెట్టారు. ఇది చాలా శోచనీయంగా ఉన్నది. ప్రభుత్వము విద్యుచ్ఛక్తిని సరఫరా చేయడంలో రైతుల భూములను తాకట్టు పెట్టినట్లయితే, ఎంత నబబుగా ఉంటుందో ప్రభుత్వము ఒకసారి ఆలోచించవలెనని కోరుతున్నాను. నా నియోజకవర్గము, వెంకటగిరి, చాలా వెనుకబడిన మెట్ట ప్రాంతము. ఇప్పుడు అక్కడ 11 గ్రామాలలో మాత్రమే విద్యుచ్ఛక్తి ఉన్నది. ఇది వెనుకబడిన ప్రాంతము. ఎక్కువ బావులవల్లనే వ్యవసాయాభివృద్ధి అవుతుంది. కనుక మా నియోజకవర్గానికి విద్యుచ్ఛక్తిని ఎక్కువగా ఇవ్వవలెనని కోరుతున్నాను. ఇక Education గురించి. అ పద్దు వచ్చినప్పుడు ఎక్కువగా మాట్లాడవచ్చును. కాని, నేను ఒక సలహా మాత్రం ఇవ్వదలచుకొన్నాను. ప్రభుత్వమువారు ఎప్పటికప్పుడు ప్రతిసారి syllabus మార్చివేస్తున్నారు. ఇది విద్యార్థుల అభివృద్ధికి విరోధకమని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఒకసారి P. U. C. ఇంకొకసారి రెండు సంవత్సరాలు అంటారు. Tenth class లో Public Examination అంటారు. కాని, దీనిలో నేను చెప్పే సలహా ఏమిటంటే,

ఎప్పుడైనా ఈ మార్పులు చేయవలసివచ్చినప్పుడు, విద్యాశాఖలో retired ఉద్యోగస్తులందరిని, ప్రతివారిని అంటే D. E O. మొదలుకొని Lower Grade ఉపాధ్యాయుని వరకు ఉండేటటువంటివారితో కమిటీవేసి చక్కగా ఆలోచించి మార్పులు చేసినట్లయితే చాలా బాగుంటుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత సహకార సంఘాలలో వాటిలో చాలా సహకారము ఉన్నది. అంటే, దేనికి ఈ సహకారము బాగా ఉన్నది అంటె ఈ సహకార సంఘాలలో ప్రభుత్వము యొక్క డబ్బును బాగా మింగివేసేదానికి ఈ సహకారము బాగా ఉన్నది. ఇతర జిల్లాలలో విషయం నాకు తెలియదు గాని, నా జిల్లాలో ఎక్కడ సహకార సంఘాలు ఉన్నా వాటిలో డబ్బు తినివేయడం తప్ప వేరే ఏమీ కనబడడం లేదు ఉదాహరణకు, మా తాలూకాలో మహాసముద్రం అనే ఒక గ్రామం ఉన్నది. అక్కడ cooperative society గురించి నేను ఇదివరకే ఒక ప్రశ్న వేసి ఉన్నాను. ఆ సొసైటీకి 21 వేలు రూపాయలు అధ్యక్షులవారు అప్పుగా తీసుకొనిపోయి ఒక పైసా కూడా ఒక రైతుకు అప్పుగా ఇవ్వలేదు. అంతా బినామీ loans అందువల్ల ఈ సహకార సంఘాలు కేవలం బూటకము అని, బొత్తిగా బూటకము అని చెప్పను గాని, దీనిని సక్రమంగా అధ్యక్షులుగాని, మెంబర్లు గాని వినియోగపరచడం లేదు అని మనవిచేస్తున్నాను. అదే మాదిరిగా నెల్లూరు Central Bank ఉన్నది. అంటే, యిప్పటికే 2 లక్షలు బాకీ వున్నవి. Special officer ను వేశారు. ఇప్పుడిప్పుడు కొద్దిగా వసూలు అవుతున్నవి. అందువల్ల Special officer ను వేసి వసూలు చేయనిదే ఏ సహకార సంఘము కూడా బాకీలను వసూలు చేయడం లేదని మటుకు మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత assignment of pattas ఉన్నది. ఇది చాలా అభివృద్ధికరంగా ఉన్నదని గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. కాని, నా అభిప్రాయంలో అది అనుకొన్నంత చురుకుగా జరగడం లేదు. అంటే, ఏ హరిజనుడైనా ఒకచోట దరఖాస్తు పెట్టినట్లయితే, అక్కడ పెద్ద రైతులనుండి ఒక objection వస్తున్నది. ఆ భూమి మాకు పశువుల కొరకు కావాలనో, లేకపోతే మరొకదానికి కావాలనో, ఆఖరుకు ఏమి కారణం దొరకకపోతే అది మాకు స్మశానానికి కావాలని ఒక objection పెడతారు. అందువల్ల, objections వలన, ఎక్కడ కూడా ఈ పట్టాలు చురుకుగా, ఎక్కువగా యివ్వడం లేదు అని మనవి చేస్తున్నాను. మా గ్రామంలో సర్వేనెంబరు 15 ఉంది. అది 370 ఎకరాల 67 సెంట్లు. అది అడవి పోరంబోకు. అందులో 100 ఎకరాలు ఇచ్చేదానికి తమకు అభ్యంతరం లేదని పంచాయితీబోర్డు రిజల్యూషన్ చేసింది. కాని పెద్ద రైతులు చాలా అభ్యంతరాలు పెడుతున్నారు. కొందరు రెవిన్యూ ఆఫీసర్స్‌కూడ ఆటంకాలు చెబుతున్నారు. అక్కడ ఉన్న డిప్యూటీ తహశీల్‌దార్ (సూర్యనారాయణ అయన పేరు.) సర్వాధికారిగా ఉన్నారు. ఆయన చెప్పిన మాటకు తిరుగులేదు, ఆయన 375 ఎకరాల 75 సెంట్లలో 100 ఎకరాలు—పోర్షన్ ఆఫ్ ది లాండ్—ఇవ్వటానికి వీలులేదు అంటున్నారు. పంచాయితీబోర్డు ప్రెసిడెంట్ 100 ఎకరాలు మీరు తీసుకోండి, తక్కినది పశువుల మేతకు పనికివస్తుందని న్యాయంగా చెప్పారు. కాని మా సర్వాధికారి 100 ఎకరాలు-పోర్షన్ ఆఫ్ ది లాండ్—లీజ్‌కు ఇచ్చేదానికి వీలులేదని చెబుతున్నారు. రెవిన్యూ ఆఫీసర్స్‌కూడ చక్కని సలహాలు ఇచ్చి వెంటనే వీటిని పరిష్కారం చేయాలని

కోరుతున్నాను. సోషల్ సర్వీసు డిపార్టుమెంట్‌కు సంబంధించి ఇండ్ల సామగ్రి కొనుక్కోటానికి ఒక్కొక్కరికి 50 రూపాయిలనుండి 100 రూపాయిలకు చేసింది. అయితే వారికి ఇండ స్థలాలకు లాండ్ ఎక్విజిషన్ విషయంలో పది సంవత్సరాల నుండి దరఖాస్తు పెట్టినా ఇప్పటికి మంజూరుకాని దరఖాస్తులు ఉన్నవి. దీనిలో చాలా ఆలస్యం అవుతున్నది. ప్రభుత్వం ఇందుకు రిజిడ్ రూల్సు పెట్టారు. ఈ రూల్సు కొంతవరకు సడలించినట్లయితే వెంటనే యీ ఇండ్ల స్థలాలు మంజూరు చేయటానికి అవకాశం ఉంటుంది. మన బడ్జెట్ ఆర్థికమాంద్యంగా ఉన్నదని అందరు చెబుతున్నారు. ప్రొహిబిషన్ రద్దుచేస్తే కొంతవరకు మెరుగు అవుతుంది. ఈ తీపికల్లు అంగళ్లు అన్ని రాస్తాలపైన ఉంటాయి. రహస్యంగా మరుగుచోట్ల ఎక్కడా లేవు. దానిని ఉద్యోగులు అందరు చూస్తూనే ఉన్నారు. ఈ ప్రొహిబిషన్ వెంటనే రద్దుచేసి మనం ఎక్కువ ఆదాయం పొందటానికి ప్రయత్నం చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి నా నమస్కారములు.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ (పాయకరావుపేట) :—అధ్యక్షా, గౌరవ ముఖ్య మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్‌ను బలపరుస్తున్నాను మనదేశంలో సరైన వర్షాలు లేక కొన్ని ప్రాంతాలలో పంటలు పూర్తిగా పోవడం ప్రభుత్వానికి తెలుసు. మనదేశం వ్యవసాయకదేశం. వ్యవసాయాభివృద్ధికి మనం నీటివసతులుకల్పించాలి. అపుడే దేశంలో ఆహారధాన్యాలు మన ఆర్థిక స్థోమతకూడ పెరగటానికి అవకాశం ఉంటుంది. విశాఖ జిల్లాలో నాలుగు సంవత్సరాలనుండి వర్షాలులేక అక్కడ పంటలు పోవటమేగాక గ్రామ ప్రాంతాల్లో మంచినీరుకూడ యీ సంవత్సరం సరిగా దొరకటం కష్టంగా ఉంది. మన ప్రభుత్వం బావులు త్రవ్వించడానికి ఒక పథకం వేశారు. గత సంవత్సరం కొన్ని గ్రామాలలో బావుల త్రవ్వకం అయినది. కొత్త బావులు నిర్మించేచోట్ల ఆ బావులలో నీరు లేదు. అదనంగా డబ్బు ఖర్చుచేస్తున్నాముగాని నీటి వసతులు సంపూర్ణంగా కల్పించటం లేదు. కారణం—బావులు ఎంతలోతు త్రవ్వినా, యీ సంవత్సరం కాస్తోకూస్తో నీరు పడినా మరు సంవత్సరం ఎండిపోతున్నది. మనం ఇందుకు డబ్బు వృధా చేసేదానికన్నా, పంపింగ్ సెట్స్ బోరింగ్ సెట్స్‌ద్వారా నీటి సౌకర్యం కలుగ జేస్తే బాగుంటుంది. అక్కడ వ్యవసాయం చేయటానికి పంటలు పండించటానికి నీటి వసరులు కల్పించాలి. అక్కడ జలాధారాలు ఉన్నవి. తాండవ రిజర్వాయరు ఉంది. మరువాడ దగ్గర ఆనకట్టకడితే 40, 50 వేల ఎకరాలకు నీటి సరఫరా కావటానికి అవకాశం ఉంది. దానికి ఎక్కు డబ్బు ఖర్చుకాదు. నేను పి డబ్లు. డి. ఇంజనీర్సును కలిశాను. దీనికి ఎక్కువ డబ్బు అక్కరలేదని, తక్కువ డబ్బుతో 40 వేల ఎకరాలను పంటకు తీసుకురావచ్చని సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరుగారు చెప్పారు. కుమ్మరిలోవ కాలవ—అని ఆ కాలవను కొత్తగా త్రవ్వాలి. దాని క్రింద పదివేల ఎకరాల ఆయకట్టు ఉంది. ఆ కాలవ త్రవ్వాలి. దానివల్ల విశాఖ జిల్లాలో ఎక్కువ నీరు సరఫరా అవుతుంది. గోదావరినదిపై పోలవరం దగ్గర బేరేజ్ కడితే విశాఖజిల్లాకు నీరు సంపూర్ణంగా సరఫరా కావటమేగాక, శ్రీకాకుళం జిల్లాకుకూడ నీరు రావటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఈనాడు దేశంలో పెద్దపెద్ద పెట్టుబడిపెట్టి పరిశ్రమలు పెడుతున్నాము. దానివల్ల ఎక్కువ కుటుంబాలకు లాభం ఉండదు. వెయ్యికోట్లు ఖర్చు పెట్టి స్టీల్‌ప్లాంట్‌లాంటి ఒక పరిశ్రమ పెడితే దానివల్ల 20 వేల

కుటుంబాలవారు జీవిస్తారు. అదే 300 కోట్లు ఖర్చుపెట్టి నాగార్జునసాగర్‌లాంటి ప్రాజెక్టు కడితే 40,50 లక్షలమంది జనానికి ఆహారం లభిస్తుంది. అయితే పరిశ్రమలు ఉండకూడదని నా అభిప్రాయం కాదు. కాని మనం ఇరిగేషన్‌కు తక్కువ ఖర్చు పెడుతున్నాము. ఇండస్ట్రీస్‌కొరకు ప్రయత్నిస్తున్నాము. ఇండస్ట్రీస్‌లో ఏ రాగో, ఇత్తడో తయారైనందువల్ల ప్రజల కడుపు నిండదు. దేశంలో ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి అధికం కావాలి. అందుకు భూములకు నీటి సరఫరా కావాలి. నీటి సదుపాయాలు కలుగజేసినపుడు మన దేశంలో ఆహారధాన్యాల ఇబ్బంది ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. విశాఖజిల్లాలో పైకారిపేట నియోజకవర్గంలో సామాన్య రైతులు వ్యవసాయ బావులు నిర్మించుకొన్నారు. పంపిగ్ సెట్స్ తెప్పుకొన్నారు. కాని వరికి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయటం లేదు. దానివల్ల వ్యవసాయం కుంటుపడుతున్నది. అక్కడ ప్రాజెక్టులు లేవు. ఇరిగేషన్ సౌకర్యాలు లేవు. అక్కడ విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాచేస్తే బావుల క్రింద రైతులు రెండు మూడు ఎకరాలలో పంట పండించుకొనే అవకాశం ఉంటుంది మనం చిన్న చిన్న కుటీర పరిశ్రమలను ముందుకు తీసుకువెళ్లటం లేదు. ఒక ప్రక్క ఆర్థికపరిస్థితి లోటుగా ఉంది. ప్రగడ కోటయ్యగారు ఉద్యోగధర్మాన మాట్లాడారు. ఇవాళ పెద్దవారికే ఉద్యోగాలు లభిస్తున్నవి. సామాన్య రైతు బిడ్డలకు, హరిజన పేద విద్యార్థులకు ఉద్యోగాలు కల్పించటం లేదు. ఒక ప్రక్క ఆర్థికస్థోమతలేదు. మరొక ప్రక్క డిపార్టుమెంట్స్‌ను అధికంగా పెంచుతున్నాము. జనసంబంధ శాఖలో జిల్లాలలో ఒక్కొక్క డిప్యూటీ డైరక్టరును పెంచాము. వారి క్రింద కొంత సిబ్బంది వేశాము. వారుచేసే పని ఏమీలేదు. రేడియోలో ప్రచారం చేస్తున్నాం అంటున్నారు. ఏమి ప్రచారం చేస్తున్నారు? పంచాయితీరాజ్యం క్రింద గ్రామాలలో ఉన్న గ్రామసేవికులు ముఖ్యసేవికలు ఏమి చేస్తున్నారు? వారు ఒక చోట కూర్చుని డైరీలు వ్రాయటం తప్ప చేసే పనిలేదు. ఇవాళ అదనపు సిబ్బందిని పెంచాము. వారిని తీసివేస్తే వారు తిరుగుబాటుచేసే అవకాశం ఉంది, సిబ్బంది తగ్గించండి. ప్రజలకు ఉపయోగపడే పనులు జరిపే సిబ్బందిని ఉంచి అనవసరమైన సిబ్బందిని తీసివేయండి. పేదవారికి హరిజనులకు బంజరు భూములు పంచుతున్నారు మూడు మాసాలు ప్రభుత్వం శ్రద్ధతో ఇందుకు పనిచేసింది. కొన్ని వేల ఎకరాల బంజరు భూమి పంచిపెట్టారు. విశాఖ జిల్లాలో 16 వేల ఎకరాలు నేనుకూడ పంచి పెట్టాను. కాని సర్వే కావటంలేదు. కాగితాలమీద పట్టాలు ఉన్నవిగాని పేదవారికి ఎక్కడ బంజరుభూమి ఇచ్చామో వారికి చూపించలేదు. ఏ బంజరు భూమి ఎవరికి ఇచ్చారో తెలియక హరిజనులు పేదవారు బంజరు భూములు దున్నలేదు. కాబట్టి వెంటనే సర్వేచేసి ఎవరికి ఏ భూమి ఇచ్చారో వారికి ఆ భూమి చూపించాలని కోరుతున్నాను. బంజరుభూమి ఇచ్చినవాడికి ఆర్థిక స్థోమత లేదు. పేదవాడికి బంజరు భూమి ఇచ్చినపుడు వాడు సేద్యం చేసుకొనటానికి తగిన ఆర్థిక సహాయంకూడ ప్రభుత్వం చేయాలి. అపుడే పేదవాడు పైకిరావటానికి అవకాశం ఉంటుంది. వృధాగా డబ్బు దేనిపైన ఖర్చవుతున్నది? నిజంగా ప్రజలకు సహాయం చేస్తున్నామా లేదా? ఎందుకు డబ్బు వృధా అవుతున్నది అన్నది ఆలోచించి అనవసరమైన సిబ్బందిని తగ్గించండి. ప్రభుత్వం కొన్ని లేనిపోని ఖర్చులు పెట్టినందువల్ల మనం ఆర్థికంగా వెనుకబడిపోతున్నామని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను.

వ్యవసాయకంగా చురుకుగా పనిచేసే irrigation మంత్రి సిద్దారెడ్డిగారు దేశాన్ని వ్యవసాయకంగా ముందుకు తీసుకువెడతారని ఆశిస్తున్నాను కొన్ని పెద్దపెట్టుబడులు తగ్గించి, చిన్న పెట్టుబడులతో నీటివసరులు కల్పించిననాడు మనదేశంలో ఆర్థిక పరిస్థితులు పైకివస్తవి. ఆహారధాన్యాలు సంపూర్ణంగా మనం చేకూర్చుకోగలము. ఇతరరాష్ట్రాలకు కొంతలోనైనా సహాయం చేస్తున్నాము. దానికి నేను ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను వ్యవసాయిక దేశమైన మన ఆంధ్రదేశాను ముందుకు తీసుకువెడతారని ఆశిస్తూ ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ ముగిస్తున్నాను

శ్రీ పి సాంబశివరాజు (గజపతినగరం) :—అధ్యక్షా, బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన budget ను సమర్థిస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలిచాను. ముఖ్యంగా ఈ budget లో వ్యవసాయరంగానికి minor irrigation projects కు కేటాయించిన సొమ్ము చాలతక్కువ. Hybrid seeds యిప్పుడు k.g. 11 రూపాయలు, 12 రూపాయలకు supply చేస్తున్నారు. సుమారు 4 కె. జి. లు అయితేగాని ఎకరానికి చాలదు. 50 రూపాయలు seed కొనివేయడం అంటే కష్టం, Subsidy rates మీద seeds supply చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. విశాఖపట్నం జిల్లా ఈ సంవత్సరం కరువుప్రాంతంగా ప్రకటించబడింది. ధాన్యం విత్తనాలు కొనుక్కోవడం కష్టంగాఉన్నది. దొరకడంలేదుకూడ. అందువేత ప్రభుత్వంవారు విత్తనాలు supply చేయాలని కోరుతున్నాను. క్రిందటి సంవత్సరం ప్రభుత్వంవారు అక్కడ non-officials కు permits యిచ్చి ధాన్యం తెప్పించారు. కాని అవి సక్రమంగా వినియోగంకాలేదు. అవి black market లోకి వెళ్ళాయి. ఈ సంవత్సరం supply చేసే విత్తనాలు అన్నిటిలో మందుకలిపి supply చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అదంతా మెరకప్రాంతం. అక్కడ underground water tap చేయడంకోసం boring sets supply చేయాలని memorandum యిచ్చాము. అవి supply చేయాలని వారిని కోరుతున్నాను. Minor irrigation కు రాష్ట్రం మొత్తంమీద రూ. 507 లక్షలు మాత్రం కేటాయించారు. దీనిలో అధమం 100 లక్షలు అయినా విశాఖజిల్లాకు కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. గత మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలలో హెచ్చుమొత్తాన్ని minor irrigation క్రింద ఖర్చుపెట్టారు. అది గుంటూరు కృష్ణ, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలలో ఖర్చుపెట్టారు. వెనుకబడిన ప్రాంతం అయిన శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఖర్చుపెట్టలేదు. ఈ plan లో హెచ్చుమొత్తం విశాఖ, శ్రీకాకుళం జిల్లాలలో ఖర్చుపెట్టాలని కోరుతున్నాను. State Tube Wells Scheme క్రింద రెండు boring sets గుంటూరుజిల్లాకు యిస్తున్నారు. ఆ రెండు sets విశాఖజిల్లాకు యిచ్చి underground water tap చేయమని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను, నా area గజపతినగరం constituency లో చంపావతినది ప్రవహిస్తున్నది. దానిమీద తుమ్మికాపల్లి దగ్గర ఆనకట్టకట్టే proposal ప్రభుత్వంవారిదగ్గర ఉన్నది 5½ లక్షల స్కీము అది. కరువుప్రాంతం కాబట్టి ఈ scheme ను తప్పకుండా take up చేసి ఈ సంవత్సరం ప్రారంభించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. Veterinary aid గురించి ఈ సంవత్సరం budget లో 30 rural veterinary dispensaries start చేస్తామని

చెప్పారు. కాని జిల్లాకు అధమం రెండు veterinary dispensaries అయినా ఉంచే గాని వీలులేనిపరిస్థితి ఉన్నది. అందుచేత 40 rural veterinary dispensaries start చేయాలని కొంతకాలం అయినతరువాత వాటిని minor veterinary dispensaries క్రింద మార్చి అక్కడ veterinary graduates ను post చేయాలని ప్రభుత్వం వారిని కోరుతున్నాను. Private lands లో తమ స్వంత నరుగుడుతోట గాని మామిడితోటగాని కొట్టుకొని బజారుపట్టుకొని వెడుతున్నప్పుడు permits ఉండాలని Forest Department వారు insist చేస్తున్నారు. అది చాల అన్యాయం. స్వంతంగా వేసుకొన్న తోటలో కొట్టుకొని వెడుతున్నప్పుడు వీళ్ళ ప్రమేయం ఉండడం సబబుకాదు. అది నిరోధించమని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను మా ప్రాంతంలో గరిగడ్డ reservoir తాడిపూడి reservoir రెండు రిజర్వాయరులు ఉన్నాయి. వాటిలో చేపలు విస్తారంగా ఉన్నాయి. వాటిలో ప్రభుత్వంవారు మేలురకం చేపలు వేసి పెంచినట్లయితే అధిక ఆదాయం వస్తుంది అవి విశాఖపట్టణంలో కట్టిన ఫ్రీజింగుప్లాంట్ కు పంపించి అక్కడ చేసుకొని అమ్మడానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. Corporation విషయంలో ప్రతి తాలూకాకు ఒక land mortgage bank ఉండాలని నిర్దేశింపబడింది. కాని భీముని పట్టణం తాలూకా ప్రాంతం విజయనగర ప్రాంతం కలిసి ఉండడంవల్ల సరిగా function చేయడంలేదు. అందుచేత విజయనగరం తాలూకాకు ఒక bank ఏర్పాటుచేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. గరిగడ్డ రిజర్వాయరు క్రింద ఆయకట్టు development కు loans యివ్వమని Cooperative వారినికోరడం జరిగింది. నా నియోజకవర్గంలో నెల్లిమర్ల సమితి ఉన్నది. సమితికి Agriculture Refinancing Corporation వారి ఆధ్వర్యాన 48 లక్షలకు under ground water tap చేయడానికి scheme ఒకటి తయారుచేయడం జరిగింది. అది Central Land Mortgage Bank వారు recommend చేసి Agriculture Refinancing Corporation వారికి పంపించారు. ప్రభుత్వంవారు తక్షణమే తగుచర్య తీసుకొని sanction చేయించమని కోరుతున్నాను. Cooperative loans యిచ్చే విషయంలో lands కు value ఎంత కట్టాలనేది ప్రతిసారి Registrar Office కు వెళ్ళి land value వేయడం జరుగుతోంది. అలాకాకుండా flat rate ఎకరానికి రు. 1600 నిర్ణయించినట్లయితే ఎకరంమీద రూ. 800 వరకు loan యివ్వడం జరుగుతుంది. అందుచేత ఒక flat rate నిర్ణయించమని మేము చీఫ్ సెక్రటరీగారికి ప్రభుత్వంవారికి వ్రాశాము. అది తక్షణం చేసినట్లయితే ఈ 48 లక్షల రూపాయల స్కీము రెండు సంవత్సరాలలో ఖర్చుపెట్టడానికి వీలు అవుతుందని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. మా ప్రాంతంలో Cooperative Jute Factory start చేయాలని proposals సుమారు రెండు సంవత్సరాల క్రితం పంపించడం జరిగింది. మాతోపాటు private industrialist ఒక ఆయన licence కు apply చేయడం జరిగింది. దురదృష్టవశాత్తు ప్రైవేటు వ్యక్తికి licence వచ్చినది. Cooperative ద్వారా పెట్టిన factory కి licence రాలేదు. ఇది చాల శోచనీయమైన పరిస్థితి. దీనిమీద ప్రభుత్వం తక్షణం చర్య తీసుకోవాలని నేను పదేపదే మనవి చేస్తున్నాను. ఇక power విషయంలో గత మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలలో చాల గ్రామాలకు electricity supply చేయడం జరిగింది. దురదృష్టవశాత్తు మా జిల్లాకు ఏ విధమైన సదుపాయము జరగలేదు.

లచ్చన్నగారు మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఆ గ్రామాలన్నిటికి electricity వేయించారు. మిగతావారు మిగతా జిల్లాలకు వేయించుకున్నారు. కాని మా విశాఖజిల్లాకు ఏ విధమైన అవకాశంలేదు. తీరా యిప్పుడు ఏదో ఉత్సాహవంతులైన legislators వచ్చారు పనిచేద్దాము అంటే loan యివ్వండి. 25% డబ్బు యివ్వండి అంటున్నారు. అది చాల అన్యాయం. 3వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో డబ్బు పుష్కలంగా ఉన్నప్పుడు అంతా అధికారంలో ఉన్నవారు పలుకుబడి ఉన్నవారు ఆ జిల్లాలో వేసుకొన్నారు. ఇప్పుడు డబ్బులేని పరిస్థితి వచ్చినప్పుడు అప్పులు అడగడం అంటే శోచనీయము. ఏ విధమైన అప్పులు లేకుండా తక్షణం మామూలు remuneration 12.5 వస్తున్నాయో ఆ schemes అన్నీ take up చేయమని కోరుతున్నాను. Highways విషయంలో నెల్లిమర్ల రణస్థలం రోడ్డు మూడవ ప్రణాళికలో మూడు లక్షలు ఖర్చుపెట్టి అక్కడ culverts కట్టాలని proposal ఉన్నది. దానిలో లక్ష 16 వేలు మాత్రం ఖర్చుపెట్టడం జరిగింది. మిగతావారు రూ. 84 వేలు ఖర్చుపెట్టలేదు. అవసరమైన culvert ఒకటి వల్లూరుగడ్డ మీద కట్టవలసియున్నది. అది కట్టకుండా వదలివేశారు. అది పూర్తిచేయించమని పదేపదే కోరుతున్నాను గజపతి నగరంలో చంపావతినది మీద ఒక bridge కడుతున్నారు. ఆ bridge Central Government వారు కడుతున్నారు. దానికి approach road వేయడం యింతవరకు జరగలేదు. తీరా approach road వేద్దాము అనేటప్పటికి రెండు ఫర్లాంగుల దూరంలో ఉన్న గ్రామంమీదుగా approach road వేస్తాము అంటున్నారు. ఆ bridge వేయడంవల్ల ఆ గ్రామానికి చాలకష్టం. 60 యిళ్ళు తీసివేయవలసి వస్తుంది. Highways టర్నింగ్ road కు సరిపోతుందని సూచించాము. ఆ విధంగా ఆ గ్రామానికి నష్టంలేకుండా చేయాలని కోరుతున్నాము. S. S. L. C. వరకు ఉచితవిద్య చెప్పడానికి ప్రభుత్వంవారు తలపెట్టినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాము. ఈ సంవత్సరం ఏడు ప్రైవేటు కాలేజీలు, గవర్నమెంటు ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ shift colleges, night colleges open చేశాయి. Private Colleges వారికి ఎవరికీ ఈ సంవత్సరం ప్రభుత్వం grant మంజూరుచేయలేదు. 68-69 సంవత్సరానికి ఆ private colleges కు aid యిస్తారని ప్రభుత్వం వారిని కోరుతున్నాను. Industries చాల ఉన్నాయి. ప్రతి industry కి రెండుమూడు unions ఉండడం జరుగుతున్నది. రెండుమూడు యూనియన్‌లు ఉండడంవల్ల ఒక యూనియన్ విజాయితీతో పోతూఉంటే రెండవ యూనియన్ మేనేజిమెంటుతో కలియడంచేత కార్మికులకు రావలసిన ప్రాథమిక హక్కులు రాకుండా పోతున్నాయి. అందుచేత ప్రభుత్వంవారు Labour Act ఒకటి తయారుచేసి ప్రతి industry కి ఒకేయూనియన్ ఉండవలె, దానికి ప్రభుత్వం రెండు సంవత్సరాలకు మూడు సంవత్సరాలకో election జరిపి labour unions నడిపితే బాగుంటుందనే ఉద్దేశ్యంఉన్నది. E. S. I. Hospitals లో తగిన మందులులేవు. ముఖ్యంగా నెల్లిమర్ల E.S.I. hospital లో T. B. patients మందులులేవు. అందుచేత అవి తక్షణం ఏర్పాటుచేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. Employment విషయంలో-విశాఖపట్టణంలో అనేక industries ఉన్నాయి. పెద్ద ప్రాజెక్టులు వచ్చాయి. Fertilizer factory వచ్చినది. అయితే ఉపయోగం శూన్యం. పై రాష్ట్రీలవారు ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. అది అరికట్టడానికి ఏదైన క్రొత్త industry వస్తే మీవారు గవర్నమెంటులో ఒక లయజన్ ఆఫీసరును

వేస్తున్నారు. Employment Exchange ద్వారా ఆ లయజన్ ఆఫీసర్ ఏ qualifications ఉన్నవారు కావాలో వాళ్ళదగ్గర కనుక్కొని talent ఉన్నదాలేదా, ఆ qualifications ఉన్నవారు ఉంటే వారిని appoint చేస్తున్నారు. అదేవిధంగా మన ప్రభుత్వంకూడ ఆ ఏర్పాటుచేస్తే బాగాఉంటుంది. అది చేయించమని నేను కోరుతున్నాను. Social welfare లో హెచ్చు Hostels open చేయాలి. జాగాలు యిచ్చినవారికి 100 రూపాయలు యిల్లు కట్టుకోడానికి యిస్తారని ప్రభుత్వంవారు ప్రకటించారు. చాల సంతోషం. కాని 100 రూపాయలకు ఏమీరాదు ఇల్లుకాలిపోయిన వారికి 50 రూపాయలు యిస్తున్నాము. ఇల్లు కట్టుకోడానికి 100 రూపాయలు చాలదు. అధమం 200 రూపాయలు అయినా యివ్వమని కోరుతూ నాకు ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. మునుస్వామప్ప :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన యీ బడ్జెటును నేను మనస్ఫూర్తిగా ఆమోదిస్తూ, కొన్ని సూచనలు చేయవలయునని భావిస్తున్నాను. మాది చిత్తూరు జిల్లా, ఈ రాష్ట్రానికి కడపటి జిల్లా, అటు మైసూరు రాష్ట్రానికి, ఇటు మద్రాసు రాష్ట్రానికి బోర్డరుగా వున్నందున అక్కడి ప్రజలు చాలా యిబ్బందులు పడడం జరుగుతున్నది. పరిసరాలలో ఎలక్ట్రిసిటీతోనయితేనేమి, నీటివసతులు పుష్కలంగా కల్పించుకొనడంవలననైతేనేమి, సస్యశ్యామలంగా, చాలా ఆనందంగా వారు వున్నారు. అయితే మా గ్రామాలలో చూస్తే మాత్రం బోయే ఏటి కాల్వలకు అడ్డుగా అక్కడక్కడ కట్టలు కట్టి నీటి వసతి కలగజేయడానికి కూడా వీలు లేకుండా వుంది. ఎటువంటి సౌకర్యాలు లేక ఇక్కడి రైతులు మేము మద్రాసు రాష్ట్రంలో వుంటే బాగుండేది అని బాధతో అనుకొనడం కూడా జరుగుతున్నది. అయితే ఆ ఏరియాలో వారంతా ఎంతో ఆశతో కాంగ్రెసును గెలిపించారు. ఒక్క ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలోనే వారు మమ్ములను గెలిపించారని చెప్పడానికి సాహసిస్తున్నాను. కాని మేము యిక్కడకు వచ్చి చేయగలుగుతున్నది ఏమిటి? డబ్బులేని కారణంగా ఎస్టిమేట్స్ తయారుజేసిన స్కీమ్సు కూడా తీసుకొనడానికి వీలులేక పోవడంవలన మేము అక్కడకువెళ్ళి తలెత్తుకు తిరిగే పరిస్థితి కూడా లేదు. యం యల్ ఎ. కాకముందు ఏ గ్రామానికి వెళ్లినా ఎంతో సంతోషంగా మమ్మల్ని కలిసి మాట్లాడేవారు. ఇప్పుడు మా వలన ఏమీ సహాయం జరగలేదని బాధ పడుతున్నారు. ప్రతిపక్షంలోనివారుగాని, యిటువైపువారుగాని ప్రజల అవసరాలకు సంబంధించి ఏమీ చెప్పినప్పటికి వాటిని ప్రభుత్వం శిరసావహించి చేయవలసి వున్నది. బంజరుభూములను పేదలకు యిచ్చే విషయంలో ప్రభుత్వం ఎంతో ఆలస్యం చేస్తున్నది. రైతు-కూలీల విషయం యింక చెప్పనే అక్కరలేదు. ధరలు మిన్ను ముట్టినవి. వారికివచ్చే కూలితో రెండు పూటలా గంజి త్రాగడానికి కూడా అవకాశం లేదు. ప్రభుత్వం పేద ప్రజల జీవిత పరిస్థితులు ఏ విధంగా వున్నాయో కాస్త కన్ను తెరిచి చూడవలసినదిగా కోరుతున్నాను. నా నియోజక వర్గంలో పటాన్కర్ ఎవార్డు వలన స్పెషల్ గ్రాంటు రెండు లక్షలలో, పదునాలుగు మైళ్లకు, అయిదు మైళ్లకు మాత్రమే స్ప్రెడ్ చేశారు. దానివలన, పూర్తిగా ఆ మట్టి గచ్చు అంతా స్ప్రెడ్ చేయనందువలన అన్యాయంగా వృధా అయినది, అడిగేనాధుడు లేడు. వేస్ట్ అయినది; తక్కినది లాప్స్ అయినది, దీనిని చెకప్ చేయడానికి, లాప్స్ అయిన

కారణంగా, అందులో నుండి చేయడానికి వీలువుండదని ఇంజనీర్సు చెప్పారు. దీనిని పునరాలోచించ వలసినదిగా కోరుతున్నాను. సోషల్ వెల్ఫేర్ గూర్చి రెండు మాటలు చెప్పాలి. ఇది పంచాయతీ సమితుల చేతిలో ఎంతకాలం వుంటుందో అంతకాలమూ హరిజనులు, గిరిజనులు, యితరకులాలకు ఎటువంటి సహాయమూ జరగదు. వారి నుండి తీసివేసి జిల్లా కలెక్టరుగారి చేతిలో పెడితే కొంత వరకు వారికి సహాయం జరుగుతుందని, నిష్పక్షపాతంగా జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను

శ్రీ కె. రామిరెడ్డి (పోలవరం):—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును నేను బలపరుస్తున్నాను. క్రిందటి సంవత్సరం బడ్జెటుకంటె యీ సంవత్సరం బడ్జెటు ఆశాజనకంగా వున్నది. అయినా, బాక్‌వర్డ్ రీజియన్సుకు ఎప్పుడూ అన్యాయం జరుగుతూనే వుంది. మేము దానిని గురించి పదేపదే చెప్పినా చేస్తాము, చూస్తాము అనడమేకాని ఎక్కడా ఇంప్లిమెంటేషను కావడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను దీనిని గురించి కొన్ని స్టాటిస్టిక్స్ యిస్తాను. ఇవి ఇదివరకు చెప్పిన ఫిగర్సుగాని మళ్లా ఒకసారి మీ దృష్టికితేస్తే రియలైజ్ చేస్తారేమోనని భావిస్తూ యీ స్టాటిస్టిక్స్ యిస్తున్నాను. సెకండ్ ప్లానులో రెవిన్యూ సర్‌ప్లస్ 25.91 కోట్లు Specially this year, the revenue deficit of Andhra is Rs. 9 crores and the revenue surplus of Telangana is Rs. 3.0 crores.

Revenue surplus during the Third Plan is Rs. 24.19 crores and the short-fall in capital expenditure is Rs. 6 36 crores. During the Second and Third Plans for the 10 years, Rs. 95.0 crores overall has been spent over and above its revenue and capital account in Andhra In the last three years Rs. 23.0 crores in revenue account has been spent over and above its income in Andhra region. ఈ విధంగా చూస్తే తేటతెల్లమయ్యేదేమంటే—సర్‌ప్లస్ పెరగడమేగాని తగ్గడం లేదు. తెలంగాణాలో వుండే సర్‌ప్లస్—మా డబ్బు మాకు ఖర్చు పెట్టడానికి ప్రభుత్వానికిగల బాధ ఏమిటో అర్థం కాకుండా వుంది. తెలంగాణా సర్‌ప్లస్ 80 కోట్లు వున్నాయని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు ఇది సంతోషకరమైన విషయం ఇందుకు మా రీజనల్ కమిటీ చైర్మనుగారు చేసిన కృషికి వారు అభినందనీయులు. ఈ 80 కోట్ల రూపాయలు 4 సం॥ల ప్లానులుగా—ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్స్ బేసిస్‌పైన ఆయినా ఖర్చు చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత, ఎలక్ట్రిసిటీ గురించి ఫిగర్సు వున్నాయి, మొదటి నుంచి 2:1 రేషియో ప్రకారం యింప్లిమెంటు చేశారు. ఎంతవరకు న్యాయమనేది యీ ఫిగర్సుబట్టి విదితమవుతుంది. ఇంత వరకు ఎలక్ట్రిఫై అయిన గ్రామాలకు విడిచిపెట్టి—

Number of villages yet to be electrified—

12,624 in Andhra
,, 9,022 in Telangana.

ఈ ఫిగర్సునుబట్టి, 4:3 రేషియో ప్రకారం మాకు రావలసివున్నది. ఎగ్జాంపుల్ ఏమంటే—ఫిషరీస్‌పైన 1:5 ప్రకారం ఎక్స్‌పెండిచర్ జరుగుతోంది. కారణ మేమంటే కోస్టల్ ఏరియా ఆంధ్రకు ఎక్కువ కాబట్టి అక్కడ ఖర్చు చేయాలన్నారు. అది సమంజసమైనదే. అది ఒప్పుకుంటున్నాను. ఎలక్ట్రిఫై కావలసిన గ్రామాలను

బట్టి 4:8 రేషియో వస్తుంది. అదే విధంగా ఖర్చు చేయాలని కోరుతున్నాను. Irrigated area is only 16.6 perecnt of the total net sown area of Telangana region as compared to 48.3 percent in coastal Andhra area. The second reason is, the area of land suitable in Telangana region is only 42 percent of the total area in the State.

80 percent of land under irrigation in Telangana is mainly dependent on minor irrigation, tanks and wells.

In Circar area, 95.1 thousand acres are being irrigated under wells, in Rayalaseema it is 402.3 thousand acres and in Telangana it is 310.8 thousand acres.

In regard to canals and tanks; in the Circar districts, 92.6 percent is the irrigated area, while it is 32.8 percent in Rayalaseema and 78.8 percent in Telangana.

ఈ విధంగా చూస్తే ఎలక్ట్రిసిటీ రాయలసీమకు, తెలంగాణాకు ముఖ్యంగా అవసరమని నేను మనవిచేస్తున్నాను. కెనాల్స్, టాంక్స్‌కు సంబంధించిన ఫిగర్సు వున్నాయి. సర్కార్సులో కెనాల్స్ అండ్ టాంక్స్ క్రింద 92.6 పర్సెంటు ఇరిగేటెడ్ ఏరియా వుంది. రాయలసీమలో 70.8 పర్సెంటు ఇరిగేటెడ్ ఏరియా వుంది. తెలంగాణాలో 78.8 పర్సెంట్ వుంది. ఎలక్ట్రిసిటీ కన్జంప్షను-సర్కారు ఏరియాలో పర్‌కాపిటా కన్జంప్షన్ పర్ ఇరిగేషన్ 16.5, రాయలసీమలో 4.5 వుంది. ఇది ఎంత చిన్న ఫిగరో చూడండి. తెలంగాణాలో ఇరిగేషన్ పర్పస్‌కు పర్‌కాపిటా కన్జంప్షన్ 0.6 వున్నది. ఈ ఫిగర్ చూస్తే విచారం కనుపిస్తున్నది. ప్రభుత్వం తగిన విధంగా యిప్పుడైనా ఆలోచించి బాక్‌వర్డ్ రీజియన్సు-రాయలసీమకు పర్టిక్యులర్‌గా తెలంగాణాకు మంచి అవకాశాలిచ్చి అభివృద్ధికోసం ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. మన రాష్ట్రానికి ఆర్థికాభివృద్ధి వ్యవసాయంపైననే ఆధారపడి వుంది. 40 పర్సెంటు ఆదాయం రాష్ట్రంలో వ్యవసాయంపైన వస్తున్నది. వ్యవసాయాభివృద్ధి చేయాలంటే ఇరిగేషను సోర్సెస్ అవసరం. ఇరిగేషను సోర్సులు ఇంప్రూవ్ చేయాలంటే-ఎలక్ట్రిసిటీ, మైనరు ఇరిగేషను, విత్తనములు, ఫర్టిలైజర్సు-యివన్నీ కూడ అవసరం. మైనరు ఇరిగేషనుకు అలాట్ చేసినది చాల స్వల్పము. తెలంగాణాకు ముఖ్యంగా ప్రాముఖ్యత యిచ్చి ఇరిగేషను సోర్సెస్-నా నియోజకవర్గములోని పరిగి ప్రాంతములో 4.5 సం.లకు పూర్వమే సాలార్‌వాగర్ ప్రాజెక్టు ఏటి చెరువు సర్వే అయి, శాంక్షను కూడ అయినది; అనుకుంటాను-ఇప్పుడు లాక్ ఆఫ్ ఫినాన్సెస్ అని పెండింగులో పెట్టారు. ఇంతకుముందు మంత్రిగారికి రిప్రజెంటు చేశాను, మంత్రిగారు తెలంగాణా ప్రాంతమువారు కాబట్టి అదే మాకు ధైర్యము. వారు సహాయం చేసి, అభివృద్ధి చేస్తారని ఆశిస్తున్నాము. మన దగ్గర సర్‌ప్లస్ అమౌంట్సు బాగానే వున్నాయి. తెలంగాణా పోస్టులలోని ఉద్యోగస్థులు ఎఫెక్టు కాకూడదని-యీ రిట్రెంచిమెంటువల్ల-మనవిచేస్తున్నాను. నాగార్జునసాగర్ డెవలప్‌మెంట్ కమిటీ-అది మేము విజిట్ చేశాము. లెఫ్ట్ కెనాల్‌లో డెవలప్ అవుతున్నంత ఆయకట్టు రైట్ కెనాలులో డెవలప్ కావడంలేదు. లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ సోర్సెస్ ఇంప్రూవ్ చేస్తే త్వరలో ఆయకట్టు అభివృద్ధి కావడానికి అవకాశాలుంటాయి. దీనికి ముఖ్యంగా విద్యుచ్ఛక్తి అవసరం. నల్లగొండ జిల్లాకు విద్యుచ్ఛక్తి ఎక్కువగా యిస్తే బాగుంటుంది.

హైదరాబాదు జిల్లా — హైదరాబాదు సిటీ హెడ్‌క్వార్టర్సు కనుక హైదరాబాదు సిటీ ఫిగర్సు జిల్లాలో కలపకుండా వుంటే బాగుంటుంది. ఇప్పుడు కలిపి చూపడం జరుగుతోంది. మొన్న టెక్నికల్ కాలేజి గురించి మాట్లాడినప్పుడు యీ పాయింటు రెయిజ్ చేశారు. హైదరాబాదు జిల్లానుంచి సిటీని ఎక్స్‌క్లూడ్ చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ అవకాశమిచ్చినందుకు కృతజ్ఞత తెలుపుతూ విరమిస్తున్నాను.

شری خواجه نظام الدین (یاقوت پوره) - جناب اسپیکر صاحب - موازنه جو ہمارے سامنے پیش ہے وہ بڑا مایوس کن اور ترقی معکوس کا پیش خیمه نظر آتا ہے - سال گذشته جبکہ چھ کروڑ روپیه کا خساره تھا آج ساڑھے باره کروڑ پر پہنچ گیا ہے - یه بات بڑی تعجب کی ہے کہ جہاں ہمارے چیف منسٹر صاحب اپنی تقریر میں اسبات کی وضاحت فرمائے ہیں که ہمارے پاس پانچ ساله منصوبوں پر عمل آوری هورهی ہے لیکن اس میں کامیابی نہیں ہوئی تو میری اسبارے میں یه خواهش ہے که کیا ہمارے چیف منسٹر صاحب ایک کمیٹی تشکیل نہیں دے سکتے جو اسکے اسباب و علل معلوم کرے که کیوں ہمارے پلان کامیاب نہیں هورہے ہیں اور کیوں هم ترقی نہیں کررہے ہیں -

دوسری طرف یه بات قابل ستائش ہے که چیف منسٹر صاحب نے خساره کا بجٹ ہونے کے باوجود درج فہرست قبائل اور درج فہرست جیسے پست کرده طبقات کے لئے ایک معتدبه رقم بجٹ میں انکے مراعات اور تحفظات کے لئے رکھی ہے - یه بات اظہر من الشمس ہے که مسلم اقلیت دستور کے اعتبار سے پس مانده نہیں ہے لیکن معاشی اعتبار سے یه اظہر من الشمس ہے که وه معاشی طور پر نہایت پس مانده طبقه ہے - ایسی صورت میں چیف منسٹر صاحب کی وسعت نظری سے یه توقع رکھتا ہوں که وه اس پست کرده طبقه کو جو معاشی اعتبار سے پست کرده ہے کوئی گنجائش رکھینگے -

دوسری بات یه ہے که ہمارا سیکیولریزم کا نعره بے معنی هوکر ره جاتا ہے جب هم یه دیکھتے ہیں دیوالی اور دسہره کے تہواروں میں خوشی منانے کیلئے شکر اور روا جاری کیا جاتا ہے لیکن باوجود اسکے که رمضان کی عید آتی ہے اور باوجود اسکے که سیول سپلائز منسٹر صاحب سے نمائندگی کیجاتی ہے تو اسکا کوئی نتیجه نہیں نکلتا - یہی نہیں بلکه یه قابل افسوس بات ہے که عید کے سامنے دو هفته پہلے هی سے شکر اور گیہوں راشن پر بھی نہیں ملتے - یه ایسی بد انتظامیاں ہیں جو عوام کے دلوں کو موه لینے والی نہیں ہیں بلکه نفرت پیدا کرنے والی ہیں - جب عوامی نمائنده نمائندگی کرتا ہے تو اسکی آواز پر کچھ نه کچھ کان دھرنا هی چاہئیے -

تیسری بات جو میں آپکے علم میں لانا چاھتا ھوں وہ یہ ھے کہ آج سے پہلے کبھی ھمیں اتنے اتحاد اور یکجہتی کی ضرورت لاحق نہ تھی - بنی آدم اعضائے یک دیگرن کے مصداق - لیکن آج ھم دیکھتے ھیں کہ پولیس کا رویہ کچھ عجیب و غریب ھے - آج کچھ بھی معاملہ ھوتا ھے تو پولیس کی طرف سے شدت سے اسکی مخالفت کیجاتی ھے ایک طبقہ کے ساتھ اور دوسرے طبقہ کے ساتھ نہیں کیجاتی - فسادات ھوتے ھیں تو فسادات میں پولیس جانبداری کا ثبوت دیتی ھے - پولیس پر کافی رقم خرچ کیجاتی ھے - بجٹ میں کافی گنجائش رکھی جاتی ھے لیکن پولیس اپنے فرائض ادا نہیں کرتی - آج حیدرآباد میں بعض تنظیمیں ایسی موجود ھیں جو علی الاعلان بلدیہ کے پلے گراونڈ پر لٹھ - ھتیار - برچھا - تلوار کی تعلیم دیتی ھیں جس سے شہر میں ھراسانی پھیل رھی ھے - آج اس اٹمی دور میں لٹھ - ھتیار برچھا دشمن کے مقابلہ میں کیا کام آسکتا ھے - ھر ذی شعور انسان جو عقل رکھتا ھے یہ بول سکتا ھے کہ یہ کام آنے والی چیز نہیں ھے - ھم دشمن سے اتحاد و یکجہتی کے ذریعہ مقابلہ کرسکتے ھیں - اگر ایسی ضرورت ھے تو حکومت عصری ھتیاروں کی تعلیم دے تاکہ وہ دشمن کا مقابلہ کرسکیں ورنہ یہ بات سمجھ میں آنے والی نہیں ھے - میں آپکی توجہ خاص طور سے اسطرف مبزول کراونگا کہ اس سے فضاء مکدر ھونے کو ھے -

آخر میں میں ایک اور بات آپ سے عرض کرونگا - وقت کی تنگی ھے صبح سے عرض کرنے کے باوجود یہ آخری تنگ وقت دیا گیا ھے - میں کھل کر نہیں کہہ سکتا - بہر حال ایک چیز جو میں ایوان کے سامنے رکھنا چاھتا ھوں وہ یہ ھے کہ چیف منسٹر صاحب نے بجٹ کی پیش کشی کے آخر میں یہ فرمایا ھے کہ حزب الاختلاف کے قائدین اور بعض اپوزیشن کے لوگوں کی وجہ سے امن و امان میں خرابی پیدا ھوگئی اور پیدا ھوتی رھی ھے میں یہ عرض کرونگا کہ چیف منسٹر صاحب جیسی وسیع النظر شخصیت کیلئے یہ زیب نہیں دیتا کہ وہ اپوزیشن کے سر یہ الزام تھوپیں - اگر حقیقت حال معلوم کیجائے تو یہ بات واضح ھوجاتی ھے کہ یہ ساری ذمہ داری حکومت اور پولیس پر عائد ھوتی ھے - جب عوام جمہوریت کے دور میں اپنے مطالبات اور اپنی شکایات حکومت کے پاس پہنچانے کیلئے پرامن احتجاج اور مظاھرے کرتے ھیں تو حکومت اپنے اقتدار کے زور پر پولیس کی مدد سے لاٹھی چارج کرکے عوام میں ھراسانی پھیلاتی اور مشتعل کرتی ھے - پھر اسکے بعد عوام کو یہ دوش دینا اور اپوزیشن پر الزام لگانا کچھ صحیح نظر نہیں آتا - اسلئے میں گزارش کرونگا کہ آج اپوزیشن کو ساتھ لیتے ھوئے برسر اقتدار جماعت آگے بڑھ سکتی ھے اور ملک کے مسائل کو حل کرسکتی ھے -

میں اتنا کہتے ہوئے اپنی تقریر کو ختم کرتا ہوں اور اخلاقاً میں آپکا شکرگذار ہوں کہ کم از کم چار منٹ ہی دیئے۔

مسٹر ڈپٹی اسپیکر — میں بل نہیں بجایا ۔ چارمنٹ دیئے نہیں ۔ آپ نے چار منٹ لئے ہیں۔

شری خواجہ نظام الدین — ایک چیز میں خاص طور سے آپکی توجہ میں لانا چاہتاہوں عموماً ایم ایل ایز اپنی کانسٹیٹیوانسی کے تعلق سے پولیس کے پاس نمائندگی کرتے ہیں تو انکا بھیویر (behaviour) نہایت ناقص اور نہایت اشتعال انگیز ہوتا ہے ۔ وہ ایم ایل ایز کے ساتھ ایک معمولی شہری کی حیثیت سے بھی پیش نہیں آتے۔ معمولی سب انسپکٹر اور انسپکٹر کرسی پر ٹانگ پر ٹانگ رکھکر بیٹھے رہتے ہیں۔ انکو کوئی رسپکٹ نہیں دیجاتی اور نہ انہیں بیٹھے تک کے لئے کہا جاتا ہے ۔ اگر پولیس ایم ایل ایز سے تعاون نہیں کرتی اور امن و امان بحال کرنے میں ایم ایل ایز کو خاطر میں نہیں لاتی تو اسکے بھیانک نتائج نکلنے والے ہیں۔ اسکو محسوس کرنا چاہئیے ۔ میں آپ سے خاص طور سے گزارش کرونگا کہ چیف مسٹر صاحب کو اسبات کا علم فرما دیجئے اور اسبات کی ہدایت دیجئے کہ اس دور میں پولیس کا ایم ایل ایز کے ساتھ تعاون کرنا بہت ضروری ہے۔ انکی رسپکٹ اور انکی ڈگنیٹی (dignity) کا خیال رکھنا از بس ضروری ہے ۔ میں آخر میں اپنی تقریر ختم کرتے ہوئے پھر ایک بار اسبات کو دھرا دینا چاہتا ہوں کہ آج وقت کی پکار ہے تو یہ ہے کہ ہم سب بنی آدم اعضائے یک دیگرن کے مصداق ایک بن کر چلیں اور حکومت اپوزیشن کے ساتھ جو ناروا سلوک رکھتی ہے وہ ختم کردے اور اتحاد و یکجہتی کیلئے اپوزیشن کو ساتھ لیتے ہوئے آگے بڑھے ۔

శ్రీ కె. ఎస్. నారాయణ (సికిందరాబాద్) :—అధ్యక్షా. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటు ప్రతిపాదనలను బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం కొన్ని మంచి నిర్ణయాలు చేయడం, కొన్ని మంచి పనులు చేయడం మనం చూస్తున్నాము. వాటిని గురించి ప్రభుత్వాన్ని తప్పకుండా అభినందించవలసి ఉన్నది. మెట్రిక్యులేషన్ వరకు free education ఇవ్వడానికి బాలికల విషయంలో ఇదివరకే ప్రభుత్వం అంగీకరించింది; ఇపుడు ఆ సౌకర్యం మగపిల్లలకు extend చేస్తున్నారు. ఇది ఒక మంచి నిర్ణయం. హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలు ఇవ్వడానికి ఇండ్లు కట్టుకునేందుకు సామగ్రి కొనుక్కోడానికి రూ. 100 లు చొప్పున ఇవ్వడానికి చేసిన నిర్ణయం కూడా మంచి నిర్ణయం. రూ. 100 లు అనేది చాలా తక్కువ. Token గా నైనా దానిని ఎక్కువ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. Landless poor కు political sufferers కు బంజరు భూముల సమస్య చాలా కాలంగా ఉంటున్నది. చాలా మంది సభ్యులు ప్రతిపక్షం వారితో సహా ఏమీ చేయడంలేదని చెప్పడం కొన్ని సంవత్సరాలుగా

వింటున్నాము. ముఖ్యమంత్రిగారి స్టేటుమెంటు ప్రకారం 120 వేలమంది అప్లికేషన్ పెట్టుకుంటే లక్షకు పైగా పట్టాలు శాంక్షన్ చేయడం జరిగింది. వి. బి. రాజుగారు పట్టుదలతో land పంచిపెట్టాలని ఉద్యోగులపై వత్తిడి తెచ్చి రాత్రింబగళ్ళు కృషి చేసి ఈ పనిని సాధించారు. ఇది ఒక మంచి పని అని నేను భావిస్తున్నాను. ఇదివరలో twin cities 9 లక్షల రూపాయిలు గ్రాంటు ఇచ్చేవారు. దానిని ఇపుడు 20 లక్షలు చేసారు. ఇది ఎప్పుడో చేయవలసింది. ఇది capital city కాబట్టి దాని అభివృద్ధికి ఎంతో ధనం ఇవ్వాలి. ఈసారి 20 లక్షలు కేటాయించారు; సంతోషించవలసిన విషయం. ఈ 20 లక్షలను ఎక్కడ ఖర్చు చేయాలనే sanctions మంత్రివర్యులు కాని సెక్రటేరియట్ కాని చేయడం భావ్యమైన పని కాదు. ఆ డబ్బును వారి ఇష్టం వచ్చినట్లు ఖర్చు చేసుకునే స్వేచ్ఛ కార్పొరేషన్‌కు ఉండాలి. ఇంతవరకు క్రొత్తగా వచ్చిన కాలనీలలోనే డబ్బు ఎక్కువగా ఖర్చు అవుతోంది. మునిసిపల్ కార్పొరేషన్‌కు ఎక్కువ సహాయం అందడం లేదు. కార్పొరేషన్ ఇష్టమైనచోట ఖర్చు చేసే అవకాశంఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత కాలేజి అధ్యాపకులకు యూ.జీ.సి. స్కేల్సు ప్రకారంగా పేమెంటు చేస్తామన్నారు. చాలా బాగుంది. దీనినిగురించి యిదివరకు ఆందోళన జరిగింది. ఇప్పుడు సమకూరింది. దానిని యింప్లిమెంటేషను చేయడంలో యిబ్బందులు వస్తున్నాయని కాలేజి టీచర్సు అభిప్రాయపడుతున్నారు. వాటిని దూరంచేసి యిబ్బంది లేకుండా వారికి యింప్లిమెంటేషను అయేటట్లుచూడాలని కోరుతున్నాను. ఈ విధముగాకొన్ని నిర్ణయాలు జరిగినాయి. ఇప్పుడు ఎన్.జి.ఓ. లకు సంబంధించి డి. ఏ. పెంచడానికి యింతకుముందు 18 కోట్లు అయినది. ఈ సంవత్సరం జనవరిలో ఎనిమిదిన్నర కోట్లు పెంచడం జరిగింది. సెంట్రలు స్కేల్సు ఆఫ్. డి. ఏ తో పోలిస్తే యీరోజు యిచ్చేది సరిపోవడంలేదు. ప్రభుత్వ ఫైనాన్సెస్ చాలా క్లిష్టమైన స్థితిలో ఉన్నాయి. చీఫ్ సెక్రటరీగారు ఒక స్టేటుమెంటు యిచ్చారు. మన ఆదాయం 180 కోట్లు అయితే దానిలో 107 కోట్లు జీతాలు భత్యాలక్రింద పోతున్నదని చెప్పారు. ఇది చాలా ఘోరమైన విషయం. అంతమొత్తం జీతాలక్రింద పోతే యింక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు యేమి జరుగుతాయి, ప్రజలు ప్రభుత్వంనుంచి యేమి ఆశించాలి అనేమాట వస్తుంది. అందుకోసం అనవసరమైన సిబ్బందిని తక్కువ చేసుకోవాలి. ఇప్పుడు కొత్త మొదలుపెట్టిందికూడా. ఇంకా చాలా సిబ్బందిఉందని నా అభిప్రాయం. చాలాసార్లు యీ అసెంబ్లీలోకూడా చెప్పడం జరిగింది. పెద్ద పోస్టులలో ఉన్న సెక్రటరీ అడిషనలు సెక్రటరీ, జాయింటు సెక్రటరీ, డిప్యూటీ సెక్రిటరీలవంటి పదవులను తగ్గిస్తే కొంతవరకు సేవ్ చేయడానికి అవకాశం ఉంది. చిన్నవారికి యెంతమందిని తగ్గించినా యెకానమీ ఉండదు కాబట్టి ఎక్కువగా క్రియేటు చేసిన పెద్ద పోస్టులను తగ్గిస్తే ప్రభుత్వానికి యెకనామీ అవుతుంది. పంచాయతీ సమితులు జిల్లాపరిషత్తులలో పనేలేదు అంటున్నారు. ప్రభుత్వం దగ్గర డబ్బులేదు వాటిద్వారా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను చేయించడానికి। పరిషత్తులలో ఆర్మీ ఆఫ్ ఆఫీసర్సు ఉన్నారు, స్టాఫ్ ఉన్నారు, సమితులలో ఎక్స్టెన్షన్ ఆఫీసర్సు ఎంతోమంది ఉన్నారు. దేనికోసము? ధైర్యముగా ప్రభుత్వంవారు ఒక నిర్ణయం తీసుకోవాలి, పొలిటికల్ రిపర్కషన్సు రావచ్చును. అయినప్పటికి బోల్డు డెసిషన్ తీసుకుని

ఖర్చులు తగ్గించ ప్రయత్నం చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను అధ్యక్షా. మన రాష్ట్రంలో వ్యవసాయకంగా కొంత బాగానే అభివృద్ధి సాగించినాము. కాని కొంత కాలంవరకు యిక్కడ యిరిగేషను ప్రాజెక్టుమీద యెక్కువ ఖర్చుపెట్టడం జరిగింది గాని పవరు జనరేషనుకోసము యెక్కువఖర్చు మన రాష్ట్రంలో జరగలేదు. దానిని కొన్ని సంవత్సరముల తరువాత గ్రహించినాము. లాప్ సైడెడ్‌గా జరిగింది. సమగ్రమైన పిక్చరులేకుండా కాంప్రెహెన్సివుగా అన్నిరకాల అభివృద్ధికోసం పునాదులు వేసుకునిపోయే పరిస్థితి కల్పించలేదు. దురదృష్టవశాత్తు ఇండస్ట్రీస్ విషయం చూసుకుంటే మనరాష్ట్రం యెంతో వెనుకబడిఉంది. ముఖ్యమంత్రిగారి స్టేటుమెంటు ప్రకారం దేశంలోని యిండస్ట్రియల్ యిన్కంలో మన రాష్ట్రానిది 3 1/2 అంటే యెంత వెనుకబడి ఉన్నామో అర్థమవుతుంది. అధ్యక్షా, ఎన్ని సంవత్సరాలు అయినప్పటికి యిక్కడ యిండస్ట్రీస్ పెంచడానికి వాతావరణం కల్పించడంలేదు. అగ్రికల్చరుమీద ఆధారపడిఉంటే స్ట్రాంగు యెకానమీ కాదేమోనని అభిప్రాయ పడుతున్నాను. వ్యవసాయం నేచరల్ ఫోర్సెస్‌మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. వర్షాలు ఒకప్పుడు పడతాయి మరొకప్పుడు పడవు. ఈ సంవత్సరం వర్షాలు పడ్డాయి. పరిస్థితి బాగాఉంది. నేచరల్ వేగరీస్‌మీద ఆధారపడినప్పుడు ప్రయిసెస్ ఫక్చుయేషన్సు ఉంటాయి. ఫ్లూయిడ్ సిట్యుయేషన్‌మీద ఆధారపడి అగ్రికల్చరు యెకనామీ ఉంది. బ్యాలెన్స్‌డ్ యెకానమి కావాలంటే రాష్ట్రాన్ని యిండస్ట్రియలైజ్ చేయాలి. ఇండస్ట్రీస్ ముందు తీసుకోకపోతే మన యెకానమీ కుంటుపడుతుంది. ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటు యేమి చేస్తున్నదో భగవంతునికే తెలుసును. ఎంతసేపు చెప్పినా సెంట్రలు సెక్టారులో పెట్టిన యెలక్ట్రానిక్ కార్పొరేషన్, ఫెర్టిలైజర్సు గురించి చెబుతారుగాని రాష్ట్రప్రభుత్వం యేమి సాధించినదో చెప్పలేదు. ప్రయివేటు సెక్టారులో పెట్టగలిగినాము, పబ్లికు సెక్టారులో పెట్టగలిగినాము, యింతడబ్బు ఖర్చుపెట్టి అభివృద్ధిని సాధించినాము అని చెప్పడానికి యేమీలేదు. ఈ డిపార్టుమెంటు పర్మిటు-లైసెన్సు తీసుకొనే డిపార్టుమెంటుతప్ప యిండస్ట్రియల్ క్లయిమేటును మన రాష్ట్రంలో పెరిగే పరిస్థితిమాత్రంలేదు. సెంట్రలు గవర్నమెంటు పెట్టిన యిండిస్ట్రీసు తప్ప మన ప్రభుత్వం యేమిచేస్తున్నది అని వారిని అడుగుతున్నాను. తరువాత మనరాష్ట్రంలో మిక్కిలి వెనుకబడిన ప్రాంతాలున్నాయి. రాయలసీమలో యెప్పుడూ కరువుకాటకాలకు అలవాలమైన జిల్లాలున్నాయి. అవియెప్పుడూ చెప్పడమే కాని సెంట్రలు గవర్నమెంటునుంచి సాధించిన సహాయం యేమిటి.మనము యేర్పాటుచేసినది ఏమిటిఅని చెప్పడంలేదు. కరువు కాటకాలు వస్తున్నవని చెప్పడమే కానిప్రభుత్వం ఏమీ చేయడం లేదు. శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం జిల్లాలు ఆ విధముగా ఉన్నాయి. అడ్వాన్సు అయిన జిల్లాల గురించి ఆలోచించడమేగాని వీటికోసం ప్రయత్నం చేయడంలేదు. తెలంగాణాకు సంబంధించి ఒక మాట మాత్రం చెప్పాలి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడినప్పుడు ఎంతో ఆశలు పెట్టుకున్నాము. ప్రజలు యెంత వ్యతిరేకించినప్పటికి ఉద్యమ రూపంలో విశాలాంధ్ర వద్దని అన్నప్పుడు తెలుగు మాట్లాడేవారు ఒకచోట రావాలని పట్టుదలతో కృషిచేసి యిబ్బందులకు గురి అయినవారిలో నేను ఒకడను. పెద్ద రాష్ట్రం అయితే పెద్ద ఎత్తున ఫైనాన్సెసు పెరుగుతాయి, వెనుకబడిన తెలంగాణా ప్రజలు తొందరగా

ముందుకు వస్తారని ఆశించాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడి సుమారు 12 సంవత్సరాలైనది. ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరణ అయిన తరువాత యిక్కడ వసూలు చేసే పన్ను ఖర్చు పెట్టడానికోసం ప్రభుత్వానికి యిబ్బందిగా ఉన్నది. నిజంగా తెలంగాణా లెజిస్లేటర్సుకు, ప్రజలకు మనస్సులో చాలా బాధాకరమైన విషయంగా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. మొన్న ముఖ్యమంత్రిగారు దయతో మూడవ ప్రణాళికలో 30 కోట్లు సర్ ప్లసెస్ ఉన్నాయన్నారు. సెకెండు ప్లానులో యెన్ని ఉన్నాయో ఫస్టు ప్లానులో యెన్ని ఉన్నాయో, నాలుగవ ప్లాను 2 సంవత్సరాలు గడచినాయి, యిప్పటికి 40—50 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టవలసి ఉన్నది. తెలంగాణా సెక్యూరిటీస్ ఖర్చుపెట్టక పోవడం చాలా ఆక్షేపణీయమైన విషయం, అని మనవిచేస్తున్నాను. తెలంగాణా మంత్రులు ప్రత్యేక శ్రద్ధతీసుకోవాలి. ఎందుకు అడగడం లేదో భగవంతునికి తెలుసును. తెలంగాణా ప్రజలకు ఏమి సమాధానం చెప్పగలం. పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకి 8¼ కోట్ల రూపాయలు ఎలాటు చేశారు. తెలంగాణాకు సంబంధించి ఉన్న ప్రాజెక్టు అది ఒకటే. నాగార్జునసాగర్ మీద యెంత ఖర్చు పెట్టినప్పటికి దానివల్ల తెలంగాణాకు యెక్కువ లాభంలేదు. నల్లగొండ ఖమ్మం జిల్లాలకు మాత్రం చాలా తక్కువగా ఉంటుంది. పోచంపాడు గురించి యీ విధముగా ఖర్చు పెడితే 6వ ప్లానులో పూర్తి చేస్తామేమో తెలియదు. ఎన్నిసార్లు ప్లాన్సు రివైజు చేయవలసి వస్తుందో తెలియదు. కాబట్టి ప్రభుత్వంవారు దానికి యెక్కువ డబ్బు కేటాయించాలని మనవి చేస్తున్నాను. కోటి రూపాయలు rural electrification కొరకు తెలంగాణా surpluses నుంచి allot చేశారు. 25% contribution ఇస్తే rural electrification కాని పంపుసెట్లకు కరెంటు ఇస్తామని అంటున్నారు. తెలంగాణా ఫండ్సు వున్నవి కాబట్టి తెలంగాణాలో అది apply చేయకుండా, contribution అడగకుండా surpluses నుంచి draw చేసి ఇక్కడ ఖర్చుపెట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. 40, 50 కోట్ల రూపాయలు తెలంగాణాకు సంబంధించిన ఫండ్సు వున్నది. కనీసము 10 సంవత్సరాలలో సంవత్సరానికి 3. 4 కోట్లు ఖర్చు పెడతామని హామీ యిస్తే అనుమానాలు దూరము కావడానికి అవకాశము వుంటుంది. 12. 13 సంవత్సరాల క్రితము 50 కోట్లు ఆదాయము వున్న మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి ఈనాడు 20- కోట్లకు వచ్చినది. నాలుగింతలు పెంచాము. Taxes వేయడములో బ్రహ్మానందరెడ్డి గారు చతురులు. బడ్జెటులో taxes వేయలేదని అనవచ్చు. కాని 12, 13 సంవత్సరాలలో నాలుగింతలు పెంచాము అంటే చిన్న విషయము కాదు. మనము చేయవలసిన కృషి శ్రద్ధతో చేశామని చెప్పవలసి వుంటుంది. కేంద్రము నుంచి మనకు రావలసిన సహాయమును సంపాదించడములో fail అవుతున్నారు. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును జాతీయ ప్రాజెక్టుగా చేసుకొనలేకపోయాము. రాయలసీమ famine area అని దేశమంతకు తెలుసు. ఈ విషయంలో ఏమీడబ్బు తీసుకొనిరాలేక పోతున్నాము. మనముచెల్లించే excise duties నుంచి అయినా population basis మీద proportionate గా మనకు రావలసిన డబ్బును పొందితే కాస్త అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేసుకోడానికి అవకాశము వుంటుంది. ఇప్పుడు ఢిల్లీలో బ్రహ్మానందరెడ్డి గారికి కొంత ప్రత్యేక స్థానమువున్నది. ఢిల్లీ నాయకులలో కొంత పలుకుబడిని సంపాదించారు. వారి పలుకుబడిని ఉపయోగించి ఈ రాష్ట్రానికి న్యాయము జరిగేటట్లు చూడాలని ప్రత్యేకముగా మనవిచేస్తున్నాను.

ఈ డబ్బు సరిపోదు. ప్రొహిబిషన్‌ను రద్దు చేయడము మంచిది. దీనిని నడిపే విధానము ఎవ్వరికి సంతృప్తికరముగా లేదు. Prohibition ని పెట్టడము కన్న scrap చేసి finances ని ఎక్కువ చేసుకొనడము మంచిది అని మనవి చేస్తున్నాను.

Backward classes కి సంబంధించి ఒక జి.ఓ. యిచ్చారు. దానిని హైకోర్టు రద్దు చేసినది సాంఘికముగా, ఆర్థికముగా, రాజకీయముగా తమ కాళ్ళమీద నిలబడలేని ప్రజలకు సౌకర్యము ప్రభుత్వము కలుగచేస్తే కోర్టు రద్దు చేసినది. మరల సుప్రీమ్ కోర్టుకు అప్పీలు చేస్తామన్నారు. సంవత్సరాలు గడిచిపోతున్నవి. వారికిచ్చే స్కాలర్‌షిప్స్ నామ మాత్రము ఏదో ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలనే అభిప్రాయము వున్నట్లు వుంది. ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసి హైకోర్టు చెప్పిన basis మీద జి.ఓ. ను తీసుకువచ్చి వారికి reservations కలుగచేయాలని కోరుతున్నాను. Law and order కి సంబంధించి twin cities లో పోలీసు అడ్మినిస్ట్రేషన్ చాల low ebb కి reach అయినదని మనవి చేస్తున్నాను ప్రతి locality లోను gambling. Illicit distillation జరుగుతోంది గుడుంబా, సారాయి, కల్లు దుకాణాలు పెరిగినవి. సికింద్రాబాదులో 15 రోజులు నుంచి ప్రతి రోజు gangs కొట్టుకొని, పొడుచుకొని హాస్పిటల్సులో చేరుతున్నారు. చావడములేదు అదృష్టవశాత్తు, పోలీసులు ఎవరిని అరెస్టు చేయ లేదు ఇటువంటి అరాచక పరిస్థితులు వున్నప్పుడు సిటీలో law and order వున్నదా లేదా అనే ఆలోచన వున్నదని బాధ్యతగా స్టేటుమెంటు చేస్తున్నాను. ఈ విషయములో ప్రభుత్వము శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. నారాయణస్వామి (పొదిలి) :—అధ్యక్షా, ఈ సంవత్సరము మా ప్రాంతములో సరియైన వర్షాలు లేని కారణముచే మొదట పైరులు ఎండిపోవడం జరిగింది. ఈ విషయములో కొంత ఆందోళన జరిగిన తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారు, ఇర్రిగేషన్ మంత్రిగారు మా ప్రాంతాలను దర్శించారు. రెమిషన్ ఇస్తారనే ఆశతో రైతులున్నారు. కాని శిస్తులు వసూలు చేయాలని, కలెక్టరు circulars issue చేయడము, మీటింగులు పెట్టడము జరుగుతున్నది. Irrigation కి సంబంధించి కొన్ని works మొదలు పెట్టాలని ఇర్రిగేషన్ మంత్రిగారు ఇంజనీర్లతో మాట్లాడి lists తీసుకొనడము జరిగింది. వాటికి సంబంధించి ఏ మాత్రము గ్రాంటు యిచ్చారో తెలియదు. ఏ works ఇంతవరకు ప్రారంభించలేదు. Sanction అయిన works మొదలు పెడతామని చెప్పారు. ఇంతవరకు అర్డర్సు లేనందువల్ల మొదలు పెట్ట లేదు. మామూలుగా వుండే వర్షములో నాలుగవ వంతు కూడ అక్కడ లేదు. 408 మిల్లీమీటర్ల వర్షము పడినది. పొత్తిగా పంటలు లేని కారణము చేత పేద ప్రజలు పనులు లేక చాల ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఈ works ఇప్పుడైనా మొదలుపెడితే పనులు కల్పించడానికి వీలుగా వుంటుంది. విద్యుచ్ఛక్తికి సంబంధించి మా ప్రాంతములో వుండే ఇబ్బంది ప్రతిక్షి దఫా చెబుతున్నాము. దర్శి, పొదిలి తాలూకాలలోని 4, 5 గ్రామాలలో మాత్రమే విద్యుచ్ఛక్తి వున్నది. అంటే 1%, 2% మాత్రమే electrification జరిగింది. మొత్తము జిల్లాలో చూస్తే దాదాపు 40%, 50% వరకు electrification జరిగింది. ఇప్పుడున్న పద్ధతులలో ఇక ముందయినా జరుగుతుందనే ఆశ కన్పించడము లేదు. ఈ సంవత్సరము బడ్జెటులో

25% loan క్రింద యిచ్చిన వారికి pump sets కి connection ఇస్తామని పెట్టారు. ఆ 25% loan గా ఇచ్చే తాహతు అక్కడి ప్రజలకు లేదు గ్రామానికి గ్రామానికి దూరము ఎక్కువ వుంది దగ్గరలో lines లేని కారణాలవల్ల ఏ గ్రామానికి electricity ఇవ్వాలన్నా ఎక్కువ ఖర్చు అవుతుంది. ఏదైన 2, 3 లక్షలకు estimate చేసి ¼th loan గా కట్టండి అంటే అక్కడి రైతులు కట్టే స్థితిలో లేరు. ఇప్పటివరకు అభివృద్ధి ఎక్కడైతే అయినదో ఆ ప్రాంతాలలోనే ఈ విద్యుచ్ఛక్తిని ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. అక్కడ వారికి lines దగ్గరలో వున్నందువల్ల loan గా ఇచ్చుకొనేది కొద్ది మొత్తమే కనుక ఆ మొత్తమును యిచ్చుకొని electrification చేసుకోడానికి అవకాశము వుంటున్నది. ఎక్కడైతే electricity లేదో అక్కడకు రావడానికి అవకాశము వుండే పరిస్థితి లేదు కనుక ఈ ప్రాంతాలను అభివృద్ధి అయిన ప్రాంతాల నుంచి విడతీసి, బావులు వుండి, మెట్ట ప్రాంతాలుగా వున్నచోట ఎటువంటి కండిషన్సు పెట్టకుండా విద్యుచ్ఛక్తిని యిచ్చి అభివృద్ధి చెందేదానికి కృషి చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. కనిగిరి, పొదిలి, దర్శి తాలూకాలలోని బావులలో fluorine content ఎక్కువగా వుండడమువల్ల protected water కావాలని ఎన్నోసార్లు చెప్పడము జరిగింది. ఈ 3 తాలూకాలలోని ప్రజలు పశువులు ఈ నీటిని త్రాగినందువల్ల నిస్సారమై పని చేయలేని పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. పశువులు 2, 3 సంవత్సరాల కన్న పని చేయలేని పరిస్థితి వుంటున్నది. మంచినీరు కావాలని ఎన్నోసార్లు చెబుతున్నప్పటికి estimates వేసే stage లోనే నిలచిపోతున్నది. దీనికి డబ్బు లేని పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. కనిగిరిలో scheme sanction చేయడం జరిగింది అన్నారు. ఇంతవరకు మొదలుపెట్టలేదు. పొదిలి కోసము 12 లక్షలలో estimate తయారు చేశారు. ఇంతవరకు sanction చేసినట్లు లేదు. ఇంతవరకు కనీసము ఆ ప్రాంతములో మంచినీరు అయినా సప్లై చేయలేని స్థితిలో వున్నాము అంటే చాల విచారకరమైన విషయమని మనవి చేస్తున్నాను. అందువల్ల ముందు క్లోరిన్‌లేని నీరు ఆ ప్రాంతాలకు సప్లయి అయ్యేటట్లు చూడాలి.

ఇక శాంతి భద్రతలకు సంబంధించి మా కాన్‌స్టిట్యూయన్సీలో కొండప్రాంతంలో నందన వనం అనే గ్రామంలో ఇదివరకు ఒక పోలీసు స్టేషను వుండేది. ఆ పోలీసు స్టేషను రోడ్డుకు 15 మైళ్ళ దూరంలో వుంది. ఆ పోలీసు స్టేషనుకు పోవాలంటే ఎవరైనా 10 మైళ్లు నడచి వెళ్ళాలి. అది కొండ ప్రాంతం కావటంవల్ల పశువులు, గొర్రెలు మేతకు అక్కడకు వెడుతూవుండేవి. ధనాభావంవల్ల 5, 6 సంవత్సరాల క్రితం అక్కడ్నుంచి ఆ పోలీసు స్టేషను తీసేశారు. తీసివేసిన తరువాత అక్కడ జరిగే నేరాలు చెప్పుకోవాలంటే అక్కడికి 20 మైళ్ళ దూరంలో వున్న యింకో పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్ళవలసి వస్తోంది. పశువులు, గొర్రెలు మేపుకోటానికి కొండ ప్రక్కకు వెళ్ళినప్పుడు చెంచులు మఠాలు ఘుర్రాలుగా వచ్చి వాటిని ఎత్తుకుపోవటం జరుగుతున్నది. ఆ సంగతులు చెప్పాలంటే దగ్గరలో పోలీసు స్టేషను లేక ఆ కాపరులు ఎంతో బాధపడుతున్నారు. పశువులు మేపుకోటానికి వారెంతో భయపడుతున్నారు. కనుక ఆ నందనవనంలో తిరిగి పోలీసు స్టేషను ఏర్పాటుచేసి దొంగల వారినుండి ఆ ప్రజలను కాపాడాలని కోరుతున్నాను.

ఇక మైనర్ ఇర్రిగేషన్ విషయంలో మా కాన్‌స్టిట్యూయిన్సీలో రెండు చెఱువులు అయ్యాయి కాని 66 లో అధిక వర్షాలకు తెగిపోయాయి. కాని వాటిని పూడ్చే స్థితిలో P. W. D, లేదు. మంత్రిగారు నెల్లూరు వచ్చినప్పుడు ఇంజనీరుగారిని ఆక్షేపించారు. రెండు చెరువులు తెగిపోవటంవల్ల 1,000 ఎకరాలు నిలబడిపోవటం, ఎందుకు నిర్లక్ష్యం చేశారని ఆక్షేపించారు. కాని ఇంతవరకు ఆ చెరువుల పని మొదలుపెట్టలేదు. వాటి విషయంలో వెంటనే చర్య తీసికోవాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసికొంటున్నాను.

శ్రీ జి, సుబ్బానాయుడు (కావలి) :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన ఆ బడ్జెటు ప్రజలకు అందుబాటులో లేనందుకు, నిరుపయోగంగా వున్నందుకు దీనిని నేను బలపరచలేకుండా వున్నాను. ఈ బడ్జెటు ప్రజాభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు దూరంగా వుంది. ప్రభుత్వ ఆర్థిక పరిస్థితి చూస్తే గాలిలో దీపం మాదిరిగా వుంది. అధిక పన్నులను విధించటం ప్రభుత్వానికి వెన్నతో పెట్టిన విద్య, చాలా చులకనైన పనిగా వుంది. ప్రజలను మర్చిపోయి అధిక పన్నులు వారిపై వేయటమేపనిగా ప్రభుత్వం పెట్టుకొన్నది మార్కెటులో రూపాయికి విలువ లేనట్లు ప్రజలలో ప్రభుత్వానికి విశ్వాసం లేదు. మధ్యపాన నిషేదం అనే బిల్లును యింకా పట్టుకొని ఊగులాడు తున్నారు. దానిని వెంటనే తొలగించి దానిద్వారా డబ్బు రాబట్టి ప్రజా కార్యక్రమాలకు వినియోగించాలని కోరుతున్నాను. ఇక నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టువల్ల నెల్లూరు జిల్లాకు ఎలాంటి లాభం చేకూరలేదు. ఎడమ కాలవగురించి ఎలాంటి హామీ మాకు ఈ ప్రభుత్వం ఇవ్వనందుకు విచారం వ్యక్తం చేస్తున్నాము. నాగార్జునసాగర్ తరువాత మాకు ఎక్కువగా వినియోగపడేది సోమశిల ప్రాజెక్టు. ప్రభుత్వం ఎప్పుడో ఎస్టిమేషన్స్ వేసింది కాని ఇంతవరకు ఎలాటి చర్యలు తీసుకోలేదు. కావలి కాల్వకు ఎస్టిమేటు తయారుచేసి దానిలో ఒక భాగం అయిన కనుపూరు కాలువ స్కీము మాత్రం ప్రారంభించారు. కావలి స్కీమును వెనక్కు తోసివేశారు. మొట్టమొదట కావలి కాలువ పేరుతో ఉత్పన్నమైన ఈ స్కీము దానినే వెనక్కు త్రోసివేయడం జరిగింది. కనుపూరు కాలువ స్కీము పనిమాత్రం 60% పూర్తి అయినది. కావలి తాలూకా మెట్టప్రాంతం. కేవలం వర్షంమీదనే ఆధారపడిన ప్రాంతము. అక్కడ ఎన్నో చెరువులు త్రవ్వటానికి అవకాశం వుంది. వర్షాలు వచ్చేనాటికి అడ్డుకట్టలు కట్టి సాగుకు అవకాశం కల్పించటం అవసరం. కావలి తాలూకాలో విద్యుచ్ఛక్తి చాలా తక్కువగా వుంది. కేవలం కావలి టౌనులోను, ఆ చుట్టుప్రక్కల కొద్ది పల్లెలలో మాత్రం వుంది. మిగిలిన చోట్ల లేదు. ఎగ్రికల్చర్‌కు ఉపయోగించే గ్రామాలకు కూడ ఇంతవరకు ఇవ్వలేదు. కావలి టౌనులో వేసవి కాలంలో మంచి నీటికి చాలా అవస్థగా వుంటున్నది. బావులు ఎండిపోతున్నాయి. దూరంనుండి పీపాలతో నీరు తెచ్చుకొనే పరిస్థితి వుంది. కనుక వెంటనే అక్కడ మంచినీటి సదుపాయం కలుగ చేయటం ఎంతో అవసరం. కావలి టౌనులో దోమకాటు బాధ ఎక్కువగా వుంది. దోమ కాటువల్ల బోధకాలు వ్యాధి ఎక్కువగా వస్తున్నది. ఇప్పటికే 5% ఆ వ్యాధి వ్యాపించి వున్నది. హెల్తు డిపార్టుమెంటువారు వెంటనే తగు జాగ్రత్తలు తీసికోక పోతే పల్లెలకుకూడా వ్యాపిస్తుంది కనుక ప్రభుత్వం వెంటనే తగు చర్యలు తీసికొ వాలని కోరుతున్నాను. కావలిలోని మెట్ట ప్రాంతాలలో underground water

survey చేయిస్తే అక్కడ వాటర్ రావటానికి అవకాశం వుంటుంది. రైతులకు పబ్లిడీ వెల్స్ ఇచ్చి అధికాహారోత్పత్తికి తోడ్పడాలని కోరుతున్నాను.

ఈ కావలి టౌనులో ముఖ్యంగా రైల్వే లైను ప్రక్కన అటవీ ప్రాంతంలో, సరైన house sites లేనందువల్ల పేద ప్రజానీకం అటవీ ప్రదేశాలను ఆక్రమించుకొని యిండ్లను నిర్మించుకుంటున్నారు. ప్రభుత్వం వారికి యింతో అంతో సహాయం చేసే స్థితిలో యిప్పుడున్నది. కాని వారిని లేచిపొమ్మని మునిసిపాలిటీవారు, ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు చెప్పుతున్నారు. ఆ యిండ్లనుండి వెళ్లగొట్టకుండా తగు చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఎక్కడెక్కడయితే యీ నీటి కొరత వుంటుందో అక్కడ నీటి సప్లైకు తగు చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇకపోతే మాకు కావలి టౌనునుంచి హైదరాబాదు సిటీకు రావాలంటే train సౌకర్యం లేదు కాబట్టి వెంటనే ప్రభుత్వం సెంట్రల్ గవర్నమెంటుతో సంప్రదించి మదరాసు-హైదరాబాదు Express ను కావలి టౌనులో నిలుపడం అవసరం అని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక యీ minor irrigation పనులు ప్రభుత్వం వారిచే sanction చేయబడినప్పటికి నిలిపివేయబడినాయి. ఇటువంటివి సుమారు 2/3 పనులుండిపోయాయి. వీటిని వెంటనే పూర్తిచెయ్యాలని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరం కావలి తాలూకా కాటకానికి గురిఅయింది. అక్కడ వెంటనే పనులు begin చేసి కరువు కాటకాలనుంచి వారిని రక్షించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. కావలిలో సుమారు 30% గ్రామాలలో మాత్రం పంట పండినది. తతిమ్మా గ్రామాలలో పంట నాశనం అయిపోయింది. ఇటీవల నెల్లూరు జిల్లా పర్యటనకు ముఖ్యమంత్రి వచ్చినప్పుడు మేము representation యిచ్చాము. కరువు ప్రాంతంగా ప్రకటించి కరువు పనులను ప్రారంభించాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి representation యిచ్చాము. రాయలసీమ ఒక కరువు ప్రాంతం అని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. మా కావలి తాలూకా belt కు సంబంధించినవే కాబట్టి వెంటనే State Government కొంత డబ్బు కేటాయించాలని కోరుతూ యీ టైము యిచ్చినందుకు మీకు మా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

شری ٹی - انجیا (مشیرآباد) - جناب صدر صاحب - چیف منسٹر صاحب نے جو بجٹ پیش کیا ھے میں اسکی تائید کرتا ھوں - لیکن افسوس کی بات یہ ھے کہ چیف منسٹر صاحب نے اپنی بجٹ اسپیچ میں مزدوروں کا کوئی ذکر نہیں کیا ھے - شاید وہ بھول گئے ھیں کہ مزدور طبقہ ھی محنت کر کے ملک کی پیداوار میں اضافہ کرتے ھوئے نیشنل ویلتھ میں اضافہ کرتا ھے - اسکا بجٹ میں ذکر نہیں ھے - پرسوں ھی آندھرا پردیش لیبر پارٹی نے اس بجٹ پر بحث کی ھے - انڈسٹریز کی انکم کا پرسنٹیج ساڑھے تین فیصد بتایا گیا ھے لیکن مزدوروں کی طرف سے تمام انڈسٹریز کیلئے جو حساب کیا گیا ھے اسکے پیش نظر مجھے اسمیں شبہ معلوم ھوتا ھے کیونکہ جو حساب آتا ھے وہ کم از کم دس فیصد ھے - چار مینار فیکٹری شوگر فیکٹری اور دوسری فیکٹریز کو ھم نے لیا ھے - پھر یہ کسطرح

بتایا گیا اس پر مجھے افسوس ہوتا ہے۔ ہمیں ۱۹ کروڑ کا خسارہ بتایا گیا ہے تو ظاہر ہے کہ ٹیکسس میں اضافہ ہوگا۔ ہم دیکھ رہے ہیں کہ آندھرا پردیش کے عوام ٹیکس کا اتنا بوجھ اٹھا رہے ہیں پھر اور کتنے ٹیکس عائد کئے جائینگے۔ ہم نیشنل ریسورسس کو نظر انداز کرتے ہوئے صرف عوام پر ٹیکسس لگارہے ہیں۔ اور لوگوں میں یہ بات عام ہے کہ روز بروز ٹیکسس کا بوجھ بڑھ رہا ہے۔

اسکے علاوہ ہمارے سامنے دوسرے مسائل ہیں۔ ایک سٹی ممبر نے بتایا کہ آج شہر میں لا اینڈ آرڈر کا سچویشن اتنا خراب ہے کہ پہلے ایسا کبھی نہیں تھا۔ آج بستی بستی میں آپس میں لڑ رہے ہیں۔ ہم جانتے ہیں کہ پچھلی مرتبہ ہمارے کچھ آفیسرس کو چینج کیا گیا ہے لیکن اس سے کچھ زیادہ فرق نہیں آیا۔ ہم ایم۔ ایل۔ ایز۔ ہونے کے ناطے روزمرہ کے جھگڑے ہمارے سامنے آتے ہیں۔ سٹی میں غنڈہ گردی بڑھ رہی ہے۔ کیا اسکی ذمہ دار صرف سیاسی پارٹیاں ہیں۔ بلاک مارکٹنگ ہوتی ہے۔ کرپشن ہوتا ہے۔ گڑمبے کے اڈے اور جوے خانے بنے ہیں۔ ان سے سٹی میں دن بدن جھگڑے بڑھتے جارہے ہیں ہمارے سامنے سوال یہ ہے کہ پچھلے سال اور موجودہ سال میں غنڈہ گردی کیوں بڑھی ہے۔

ہمارے پاس راشننگ ہے۔ اس تعلق سے مجھے یہ کہنا پڑتا ہے اور یہ دیکھتے ہوئے مجھے افسوس ہوتا ہے کہ راشننگ کی دوکانات میں راشن اور شوگر رکھتے ہوئے بھی عوام کو سپلائی نہیں کیا جاتا۔ ایسا مال سپلائی کیا جاتا ہے جو خراب ہوتا ہے۔ کوئی بھی چیکنگ کرنے والے نہ ہونے سے ایسا خراب مال دیتے ہیں۔ یہاں کے سٹیزنس محسوس کرتے ہیں کہ واٹر سپلائی۔ الکٹریسٹی اور راشنڈ فوڈ گریڈس کی قیمتوں میں اضافہ ہوا ہے اور اس اضافہ کی وجہ سے مزدوروں کو ہر روز ایک روپیہ زیادہ ادا کرنا پڑتا ہے۔ اسلئے آج مزدوروں اور ین۔جی۔اوز کی طرف سے مہنگائی بھتہ میں اضافہ کی مانگ ہورہی ہے۔ ملازمین کو تنخواہیں دے رہے ہیں لیکن وہ نوٹ لیکر کھانے والے تو نہیں ہیں۔ انکی ضروریات کی چیزوں میں تو روز بروز اضافہ ہوتا جارہا ہے اور قیمتیں بڑھ رہی ہیں۔ پرائس کنٹرول کرنے کیلئے ہماری حکومت نے کونسے اقدامات کئے۔ پرائس کنٹرول کیوں نہیں ہورہا ہے۔ اسکے لئے ہمارے پاس کوئی مشنری نہیں ہے۔ بلاک مارکٹ ہوتی ہے۔ اڈلٹریشن ہوتا ہے۔ اسکے لئے ہماری سرکار نے کسکو سزا دی؟ پنجاب میں ہریانہ میں تو یہ سزا دیگئی کہ منہ کالا کرکے ہتکڑی ڈالکر ایسے مجرمین کو سڑکوں پر پھرایا گیا۔ میں کہونگا کہ ہماری سرکار کو بھی سخت اقدام کرنا چاہئیے۔

اسکے بعد انڈسٹریز کے تعلق سے مجھے افسوس کے ساتھ کہنا پڑتا ہے، کہ بار بار یہ کہا جاتا ہے کہ ہمارے پاس انڈسٹریز نہیں ہیں ۔ میں صدر صاحب کے ذریعہ سے یہ پوچھنا چاہتا ہوں کہ بسوں کے آرڈر مدراس کو کیوں دیئے جاتے ہیں ۔ کرشی کے آرڈر بمبئی کو کیوں دیئے جاتے ہیں ۔ ایک طرف ہماری سرکار کہتی ہے ہمارے پاس انڈسٹریز نہیں ہیں اور دوسری طرف آرڈر باہر دیئے جاتے ہیں ۔ ہمارے پاس ان امپلائمنٹ (unemployment) ہے ۔ پھر جو تعلیم یافتہ نوجوان پڑھکر باہر سے آتے ہیں انکو نوکری نہیں ملتی ۔ اسکے باوجود ہمارے پاس جو بھی انڈسٹریز ہیں انہیں کیرالا ۔ بنگلور یا ساوتھ انڈیا کے دوسرے مقامات کے لوگ کام کررہے ہیں ۔ ایچ ۔ ایم ۔ ٹی میں بہت سے لوگ باہر کے ہیں ۔ تو کیا یہاں کے لوگ صرف سویپر اور کک (sweeper, cook) بننے کیلئے ہیں ۔ جب ہماری سرکار الکٹریسٹی دیتی ہے تو ہماری سرکار کو سنٹرل گورنمنٹ کی بڑی بڑی انڈسٹریز جو یہاں قائم کیجاتی ہیں انہیں یہاں کے لوگوں کو لینے کیلئے کہنا چاہئے یہاں کے لوگوں کو انہیں کیوں نہیں لیا جاتا ۔ یہاں کے اعلی تعلیم یافتہ بچوں کو وہاں نوکری کیوں نہیں ملتی ۔ کیا ہماری سرکار کے پاس ایسی کوئی پالیسی نہیں ہے ۔ ہماری سرکار کو چاہئے کہ وہ اپنے اسٹیٹ کے لوگوں کو ترجیح دے ۔

اسکے علاوہ یہاں جو مکانات بنائے گئے وہ یہاں کے لوگوں کو الاٹ نہیں کئے گئے ۔ اور نہ ہمارے منسٹر صاحب انکو ھائر پرچیز سسٹم پر دیتے ہیں ۔ یہ میں میونسپل ورکرس کے لئے بیس لاکھ روپیہ کے جو مکانات بنائے گئے ہیں اسبارے میں کہہ رہا ہوں ۔ آج یہاں جو بستیاں ہیں وہ ولیجس سے بھی زیادہ خراب ہیں ۔ ہمارے منسٹرس کی موٹریں تو سڑکوں سے گزرتی ہیں ۔ لیکن گلیوں کی حالت انتہائی خراب ہے ۔ بلدیہ کو صرف بیس لاکھ روپیے دیئے گئے ہیں تو اسمیں کیا ہونے والا ہے ۔ اسمیں اضافہ کرنا چاہئے ۔

آخر میں میں لا اینڈ آرڈر کے تعلق سے یہ کہنا چاہتاہوں کہ غنڈہ گردی کو روکنے کیلئے سخت قدم اٹھانا چاہیئے ۔

శ్రీ వి. రామచంద్రారెడ్డి (గూడూరు) :— అధ్యక్షా ! ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన Budget ను మనస్ఫూర్తిగా ఆమోదిస్తున్నాను. వ్యవసాయ రంగంలో మన రాష్ట్రం చాలా వెనుకబడిఉంది. ఉదాహరణకు మనకు 1947 లో స్వరాజ్యం వస్తే— ఈ 20 సంవత్సరాలలో మనం సాధించింది చాలా తక్కువ. వ్యవసాయ రంగానికి ముఖ్యంగా నీరు, విద్యుచ్ఛక్తి చాలా అవసరం. కాని మనకు అవి రెండే లోటు అయ్యాయి. నీరు ఉంది కూడా సక్రమంగా వినియోగించుకోవటం లేదు. నా నియోజకవర్గం గూడూరు తాలూకా— గూడూరు అంతా కూడా coastal area లో ఉంది. Coastal area లో చాలా లోతుగా పోకుండానే నీరు ఉంటుంది. వాటికి Bore wells వేయాలంటే రైతులకు సాధ్యంకాదు. దాదాపు 400, 500 అడుగుల లోతుకువెళ్లాం. 400. 500 అడుగులు అంటే, రైతుకు దాదాపు 10 వేలు ఖర్చు అవుతుంది. 10 వేలు ఖర్చు అయి, ఆ spot లో నీరు లేకపోతే, రైతు భరించలేక పతనం అయిపోతాడు. గనుక ప్రభుత్వమే test చేసి, నీళ్లు పడితే, రైతుదగ్గర collect చేయాలి. లేకపోతే ప్రభుత్వమే భరించాలి. ఇటువంటి వసరులు గనుక చేసినట్లయితే, ప్రభుత్వం రైతులకు చాలా మేలు చేసింది అవుతుంది. అదీగాకుండా మనం ఇంకో పొరపాటు చేస్తున్నాం. మనం ఆధునిక పద్ధతిలో ఎక్కువ ఉత్పత్తి చేయడానికి వంగడా ఎక్కువగా ఉత్పత్తి చేస్తున్నాం అని మన అధికార్లు అందరూ చెబుతున్నారు. అక్కడే పొరపాటు జరుగుతోంది. Soil test చేయకుండా వేయటం వలన, ఆ వంగడాలన్నీ మనం చేస్తే-కొన్ని చోట్ల వుత్పత్తి బాగావుంది. కొన్నిచోట్ల బాగాలేదు. Soil test లేకపోవటం వలననేఆదంతా జరుగుతోంది. ప్రతి జిల్లా Headquarter లోను ఈ Soil test centers గనుక పెట్టినట్లయితే, ఆ soil కి ఏ వంగడాలు పని చేస్తుందో చెప్పరు. ఆ soil కి అరటి చెట్లు బాగాఉంటే, అవి పొగాకు అయితె పొగాకు వేస్తే అప్పుడు ఉత్పత్తి బాగాఉంటుంది. అందుకే ప్రభుత్వం దానిని బాగా ఆలోచించి, ప్రతిజిల్లా Head quarters లోను soil centers పెట్టితే చాలా బాగా ఉంటుందని భావిస్తున్నాను.

ఇక electricity గురించి ఈ సంవత్సరం Budget చూస్తే last year కన్నా తక్కువ connections ఇచ్చే పరిస్థితి ఉంది. ఈదఫా క్రొత్త scheme తయారుచేశారు. 4వ వంతు ఇవ్వగలిగితే, 3వ వంతు ప్రభుత్వం భరిస్తుందని అన్నారు. ఈ 3 వంతులు Land Mortgage ల్లో పెట్టాలని అన్నారు. ఈ 3 వంతులుకూడా, రైతులు Lands Mortgage చేయాలని అన్నారు. 3 వంతులకు Mortgage చేసి, మిగతా 4వ వంతు కూడా Mortgageచేస్తే Motor set కు డబ్బు ఎక్కడినుంచి తెచ్చుకోవాలో అర్థంకావటం లేదు. ఆ 3 వ వంతు ప్రభుత్వమే భరించి, 4 వ వంతు మాత్రమే రైతులు Loan సంతృప్తికరంగా ఇస్తారు. ఎక్కువ connections తీసుకోవడానికికూడా ఇవ్వమంటే అవకాశం ఉంటుంది. ఇదేవిషయం కలెక్టరుగారి దృష్టికి కూడా తీసుకువచ్చాం 3 వంతులు Loan తీసుకువచ్చి, ఈ 10 సంవత్సరాలలో గనుక ప్రభుత్వం చెల్లించక పోతే, ఈ రైతు ఎట్లా భరించాలి. ఇతరత్రా Loans తీసుకోవాలంటే వీలుంటుందా ? ప్రభుత్వం ఈ రకమైన scheme పెట్టి connections తీసుకోనమంటు న్యాయం కాదు. రైతు చాలా అన్యాయం అయిపోతాడు. 4 ఎకరాలు ఉండే రైతు, 15

పండల మోటారుకు, 4 వ వంతు Loan, మరల దానిని 3 వంతులకు Mortgage చేసుకోవటం అంటే చాలా అన్యాయం అవుతుంది. ఆ 3 వంతులు ప్రభుత్వమే ఇవ్వగలిగితే-4 వ వంతు ఇవ్వడానికి రైతులు సిద్ధంగా ఉంటారు. నా నియోజక వర్గంలో 1962 elections కు ముందు దానిలో 4, 5 ఇండ్లకుమాత్రమే connections ఇచ్చారు. కాని Pump sets కు ఇవ్వమంటే Loan కట్టమంటున్నారు. ఇప్పటికయినా ప్రభుత్వం తగు శ్రద్ధ తీసుకొని, దగ్గరలో ఉండే వాటికి connections ఇస్తే బాగా ఉంటుంది. ఇప్పుడు voltage కి కూడా చాలా ఖర్చు అవుతోంది. 3 ఇండ్లకు conncetion ఇస్తే 90 వేలు ఖర్చు అవుతోంది. నా నియోజకవర్గంలో చాలా చోట్ల ఇట్లాగే జరిగింది. తరువాత మా నియోజకవర్గములో జూబిలీ tank అనేది ఉన్నది దాదాపు చాలా సంవత్సరముల నుంచి దీనిక్రింద భూములకు remission ఇస్తున్నారు. దానిక్రిందఉన్న గ్రామాలు 25 30 గ్రామాలు ప్రజలు వలసపోతున్నారు. 50 సంవత్సరాలనుంచి, బ్రిటీష్ హయాములోనుంచి కూడా దాన్ని గురించి ఆందోళన చేస్తున్నారు. స్వాతంత్ర్యము వచ్చిన తరువాత కూడా ప్రతి సంవత్సరము దానికొరకు ఆందోళన చేస్తున్నారు. Elections అప్పుడు మట్టుకు మినిస్టర్లు అక్కడికి వెళ్లడము, దానిని చూడడము, సరే sanction చేస్తామని చెప్పుతూ ఉన్నారు కాని, పోయినదఫా Irrigation Minister గారు, సుబ్బారెడ్డిగారు దానికి 10 లక్షల రూపాయలు sanction చేశారు. sanction చేసి 2 సంవత్సరాలుఅయినది, కాని ఈ రోజు వరకు దానిని గురించి కదిలించలేదు. మన Irrigation Minister గారికి కూడా చెప్పాను. 10 వేల ఎకరాలు దానిక్రింద సాగుకు వస్తుంది: అలాంటప్పుడు దానిని మనము ఆలస్యం చేయడం బాగలేదని కూడా చెప్పాను. మా నెల్లూరు జిల్లాలో అసలు ఒక తాలూకా మాత్రమే, నెల్లూరు తాలూకాలో సగము మాత్రమే డెల్టాలో ఉన్నది. మిగతా 11½ తాలూకాలు non-delta area. దీంట్లో సోమశిల ప్రాజెక్టు వస్తే, చాలా తాలూకాలు సర్దుబాటు కావడానికి వీలున్నది. బాగా నీటి వసరులు ఏర్పడుతాయి. కనుక ఈ విషయాన్నికూడా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. తప్పకుండా దీనిని త్వరగా జరిగేటట్లు చూడవలసిందని కోరుతున్నాను. తరువాత ఈ పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు రద్దు చేస్తే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయము వీటిలో చాలా దుబారా జరుగుతున్నది. మనకు డబ్బు లేదు, డబ్బులేదు అని బాధపడుతున్నప్పుడు ఇటువంటి దుబారాను తగ్గించుకొంటె కొంత save చేసుకోడానికి వీలుంటుంది, కొన్ని మంచి పనులు తీసుకోడానికి వీలవుతుంది. ఇప్పుడు పంచాయతీ సమితులలో pilot project schemes అని కొన్ని blocks కు ఇచ్చినారు. మా నియోజకవర్గంలో ఆ pilot project scheme క్రింద, ఖర్చు అయింది డబ్బు మాత్రము, ఒక నయాపైసా కూడా సద్వినియోగంగా పెట్టలేదని నాకు బాగా తెలును. ఉరవ కొలవలని, అవి ప్రత్యేకమైన schemes, వాటికి ఎన్ని వేలు అయినా ఖర్చు పెట్టవచ్చు. రోడ్ల ప్రక్కన ఉండే ప్రతిదీ ఉరవకొలవల క్రిందనే list అయిపోయినాయి. దుబారాలు జరుగుతున్నాయి. కనుక పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు రద్దుచేసి, ఇప్పుడు central జిల్లా level లో committees ఉన్నాయి. వాటిలో local M.L.A.ను సభ్యులుగా వేస్తే, వాళ్లందరు కలిసి సాధ్యమైనంతవరకు ఈ దుర్వినియోగం జరగకుండా చేస్తారని నా నమ్మకము. కనుక తప్పకుండా ఈ జిల్లాపరిషత్తులను, పంచాయతీసమితులను రద్దుచేస్తే బాగుంటుందని చెప్పుతున్నాను. దుబారా ఏ విధంగా

జరుగుతున్నదనేదానికి నేను ఒక example చెప్పుతున్నాను. మా ఊరిలో forest area ఎక్కువ. ఇంతకుముందు తిమ్మారెడ్డిగారు Forest Minister గా ఉండగా, ఈ జీడిమామిడి వేస్తే, అంటె ఎక్కువ చౌక చెట్లు అయ్యే పొలాలు అవన్నీకూడా చౌక చెట్లలో అక్కడ ప్రభుత్వానికి దగ్గరదగ్గర లక్ష, లక్ష చిల్లర రూపాయలు ఆదాయము వస్తున్నది. అటువంటి చౌక చెట్లు అయ్యేచోట, జీడిమామిడి వేస్తే మంచి ఫలితాలు ఇస్తాయని, మనకు foreign market ఉన్నది గనుక, వేల ఎకరాలు జీడిమామిడి వేయించినారు. ఆ జీడిమామిడి వేసిన తరువాత, కోతులు వాటిని తీసుకోడానికి ప్రారంభించాయి. అప్పుడు వాటికొరకు కుక్కలు కాపలపెడితే బాగుంటుందని కుక్కలను ఏర్పాటు చేశారు. ఆ D F O. వాళ్లంతా కూడాకుక్కలను, ఏర్పాటు చేశారు. సరే ఇవన్నీ పెరిగి 4 సంవత్సరాలు అయింది. నాలుగు సంవత్సరాలు అయినతరువాత మళ్ళీ ప్రభుత్వము మారింది. ఇంకొక మంత్రిగారు వచ్చారు. అప్పుడు వారు తిరిగి ఆదంతా మళ్ళీ చౌక చెట్లు వేస్తే మంచిదని అన్నారు. అంతటితో అదివరకు వేసినవన్నీ తగులబెట్టేసినారు. ఇవన్నీ నేను ఒకసారి మన Forest మంత్రిగారి నోటీసుకు తీసుకొని వస్తే, నాకు తెలియదు, నేను తప్పకుండా visit చేసి విచారిస్తాను అని చెప్పారు. వారు తొందరగా వచ్చి విచారిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. Education విషయంలో, ఈ పంచాయతీరాజ్‌లో, teachers కు జీతభత్యాలు 3, 4 నెలలనుంచి కూడా లేవని అంటున్నారు. కొన్ని పంచాయితీ సమితులలో ఇవ్వలేకుండా పోవడానికి కారణం, అక్కడ ఉండే funds అంతాకూడా divert చేసి వేరే వాటికి ఉపయోగించడం జరుగుతున్నది. కనుక ప్రభుత్వము వారికి Education funds లో ఒక నయాపైసా కూడా ఇతరవాటికి ఖర్చుపెట్టకూడదని instructions ఇస్తే బాగుంటుంది. పైగా పంచాయితీ సమితులలో, జిల్లా పరిషత్తులలో, teachers కు selection కూడా పెట్టారు. మన Edu ation ఏ రకంగా తయారైందంటె, elementery school లో select చేసే teachersను ఒక రకంగా వాళ్ళు test చేసి వారు teachers గా అర్హులా, అనర్హులా అనే ఉద్దేశంతో తీసుకోవడం లేదు. ఏదో select చేస్తున్నారు. అక్కడ రాజకీయ పరిస్థితుల దృష్ట్యా వారిని select చేయడము జరుగుతుంది. ఆ ఊరిలోకి పోయి చూస్తే ఆ పిల్లలకు కనీసం "ఒ" కు "బ" కు తేడా తెలియడం లేదు. III Form IV Form చదువుకొన్న పిల్లలకు "మ" కు "య" కు తేడా తెలియడం లేదు. ఈ విధంగా తెలుగే సరిగా పిల్లలకు నేర్పించనప్పుడు, మళ్ళీ హిందీ కూడా నేర్పించాలంటున్నారు. కనుక ఈ teachers selection విషయంలో ఏదైనా అధికార level లో వీరిని select చేసే పద్ధతి చేస్తే మంచిదని మనవిచేస్తూ, ఈ అవకాశాన్ని నాకు ఇచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవుతీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వి. నారాయణమూర్తి (పెద్దాపురం) :—అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటులో కొత్త ప్రతిపాదలు ఏమీ లేవు. పెరుగుతున్న ధరలను అరికట్టడానికి, నిరుద్యోగము నివారించడానికి తగినటువంటి ప్రతిపాదనలు ఏమీ లేవు. ఈ నిరుద్యోగ సమస్య తీవ్రమవుతున్నది. పైగా ప్రభుత్వము 10 per cent కోత పేరుతో అనేక శాఖలనుండి అనేక మందిని ఉద్యోగాలనుంచి తొలగించింది. ఇక మన రాష్ట్రములో

ఉన్న పరిశ్రమల విషయం చూస్తే, మరి sseasonal చేతి పరిశ్రమలు ఎక్కువగా వున్నాయి. ఈ కారణాల వలన, ఈ చేతి పరిశ్రమలలో ఉన్నవాళ్ళకు కూడా నిరుద్యోగము సంభవించే ప్రమాదము ఉన్నది. తరువాత ఈ ఆహార సమస్య విషయంలో, Municipal towns లో ఏమో పూర్తి బాధ్యత లేకపోయినప్పటికీ, link shops క్రింద కొంత సరఫరా చేసి, ఇతర చోట్ల మొన్న జనవరి నుంచి ఆ బాధ్యతను కూడా ప్రభుత్వము వదలుకొన్నది. ఈ వేళ పత్రికలలో rationing ఉన్నటువంటి విశాఖపట్నం మొదలైన పెద్ద పట్టణాలలో ఏప్రెల్ 1 నుండి rationing రద్దు చేయబడుతున్నదని వున్నది. అంటె పూర్తిగా rationing తీసివేస్తున్నారన్న మాట. దీని ఫలితంగా black market ను free market చేసి ప్రజలందరిని కూడా అధిక ధరలకు గురిచేయించేటటువంటి పరిస్థితికి ప్రభుత్వం వదలివేసింది. ఈనాడు పారిశ్రామిక సంస్థలలో నడుస్తున్నటువంటి కార్మికుల co-operative stores కు గాని, లేక పట్టణాలలో వున్న consumers co-operative stores కు గాని బియ్యము సరఫరా చేసే బాధ్యత కూడా ప్రభుత్వము వదలుకొన్నది. ఈ రకంగా ఆహారం విషయంలో ప్రభుత్వము ఈ బాధ్యతను కూడా వదలుకొన్నందువలన ఈవేళ సామాన్య జనము ఈ అధిక ధరలకు గురి అయి ఈ వేళ K. G. 1-4-0 కొనవలసిన దుస్థితిలో పడి అనేక బాధలకు లోనవుతున్నారు. మన రాష్ట్రంలో 19 పంచదార ఫ్యాక్టరీలు. 40 ఖండసారి ఫ్యాక్టరీలు ఉన్నా మనకు పంచదార దొరకడంలేదు. గ్రామాలలో అసలు పంచదార దొరికే సమస్యయేలేదు. పట్టణాలలో డీలర్ఫును పెట్టి నామమాత్రంగా పంచదార సరఫరా చేస్తున్నారు కార్డు పట్టుకుపోతే అర కిలోకూడా పంచదార దొరుకుటలేదు. పంచదార కంట్రోలురేటు రు. 1-70 పై. అయితే ఇవాళ దానికి ఫ్రీ మార్కెట్ ఇచ్చినందువల్ల ఫ్రీమార్కెట్‌లో 3-50 నుండి 4 రు. ల వరకు పంచదార అమ్ముతున్నారు. బెల్లంకూడా పంచదార కంటె హెచ్చురేటులో ఉంది. ఇవాళ కె. జి. బెల్లం 2 రు. పైన అమ్ముతున్నారు. ప్రజలను ఫ్రీమార్కెట్ పేరుతో అధిక ధరలకు గురిచేసి ప్రభుత్వం తన బాధ్యతనుండి తప్పించుకొంటున్నది. లోగడ నూటికి నూరుపాళ్ళు కంట్రోలు ఉన్నప్పుడే పంచదార ప్రజలకు పూర్తిగా అందలేదు. ఇపుడు 40% ఫ్రీ మార్కెటు ఇచ్చినతరువాత అసలే ప్రజలకు పంచదార దొరకకుండా పోతున్నది. ఆహారసమస్యనుండి ప్రభుత్వం తప్పుకోటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నది. ప్రజలను అధికధరలకు వ్యాపారులయొక్క స్వార్థానికి గురిచేసే పరిస్థితిని తప్పించటానికి ప్రభుత్వం కృషిచేయాలి. ప్రభుత్వం ఉపాధ్యాయులయొక్క సూపరెన్యుయేషన్ ఏజ్ 58 సంవత్సరములనుండి 55 సం. లకు చేస్తూ జి. ఓ జారీచేసింది. దానిమీద తీవ్రమైన ఆందోళన రాష్ట్రంలో జరుగు తున్నది. ప్రభుత్వం కొంతమందికి 58 సంవత్సరాలవరకు ఎక్స్టెన్షన్ ఆర్డర్స్ ఇచ్చారు. వారి సర్వీసు పొడిగించారు. తర్వాత అందరికి కలిపి రిటైర్‌మెంట్ ఏజ్ 55 సంవత్సరాలని జి. ఓ. జారీచేసింది. 30-11-67 కు వారు రిటైర్ అవటానికి నోటీసు జారీచేసి తిరిగి కొత్తగా వారిని ఎపాయింట్ చేసినట్లు ఆర్డర్ ఇచ్చి అప్పటికి వారు పొందుతున్న పూర్తిజీతాన్నిగాక, ప్రారంభ జీతాన్ని మాత్రమే ఇచ్చే టటువంటి పరిస్థితులకు ప్రభుత్వం పూనుకొన్నది. దీనివల్ల కొంతమంది ఉపాధ్యాయులు హైకోర్టుకు వెళ్ళి యీ సూపరేన్యుయేషన్ ఏజ్ 55 సం. లకు తగ్గించటానికి వీలులేదని తమ జీతాలలో కోత అమలుచేయటానికి వీలులేదని రిట్ వేస్తే కొంతమందికి హైకోర్టు

స్టే యిచ్చింది. 58 సంవత్సరాల రిటైర్‌మెంట్ ఏజ్‌ను 55 సంవత్సరాలకు తగ్గించి యీ విధంగా రిటైర్ చేయించటానికి వీలులేదని వారి జీతాల తగ్గింపు అమలుజరపటానికి వీలులేదని హైకోర్టు స్టే యిచ్చింది. కొంతమంది విషయంలో హైకోర్టు స్టే ఇచ్చిన తర్వాత, న్యాయంగా ప్రభుత్వం అందరికీ ఆ ఆర్డరు అందరికి అమలుజరపాలి. ఎవరైతే డబ్బుఉంది, శక్తి ఉంది హైకోర్టుకు పోగలుగుతున్నారో వారికిమాత్రమే యీ స్టే ఆర్డరు అమలుజరుపుతున్నది. మిగిలినవారికిలేదు. జీతాలకోత అమలుజరుగుతున్నది. ఇది న్యాయమైనది కాదు. హైకోర్టు ఆర్డరును ప్రభుత్వం గౌరవించినట్లు కాదు. హైకోర్టుకువెళ్ళి స్టే తెచ్చుకోలేనివారికి అందరికీకూడా యీ హైకోర్టు స్టే ఆర్డర్ అమలుజరపాలని కోరుతున్నాను. మన దేశంలో ప్రభుత్వం ఆహారసమస్య పరిష్కారానికి అమెరికానుండి ఆహారధాన్యాలు దిగుమతి చేసుకొంటున్నది. మరొక ప్రక్క కుటుంబనియంత్రణపేరుతో జనాభా తగ్గించటానికి మరొక కార్యక్రమానికి పూనుకొంటున్నది. ఈ విధంగా ఆహారసమస్య పరిష్కారం చేయటానికి ప్రభుత్వం ప్రధానంగా బాధ్యత తీసుకొన్నది. ఇవాళ కుటుంబ నియంత్రణ పేరుతో కోట్ల రు.లు. ఖర్చుపెడుతున్నారు. ఒక స్త్రీకి లూప్ అమర్చటానికి 11 రు. లు ప్రభుత్వం ఖర్చు పెడుతున్నది. ఒక పురుషునికి ఆపరేషన్ చేయడానికి 30 రు. లు ఖర్చుపెడుతున్నది. ఒక స్త్రీకి ఆపరేషన్ చేయటానికి 40 రూపాయలు ఖర్చుపెడుతున్నది. ఈవిధంగా కొన్ని కోట్ల రు. లు ఖర్చుపెడుతున్నది, దీనికి ఒక టార్గెట్ వేసుకొని దానిని పూర్తి చేయడానికి జిల్లాలలో కృషి జరిగింది యీమధ్య. దీనిలో డబ్బుకు ఆశించి కొంతమంది పెళ్ళికానటువంటి పిల్లలుకూడా ఆపరేషన్ చేయించుకున్న కేసులు అనేకం ఉన్నవి. దీనికి ప్రమోటర్సు ఎవరినో కొంతమందిని తీసుకుపోయినట్లయితే ఒక్కొక్కరికి 2 రు. లు ఇచ్చే అవకాశం ఉంది. అందువల్ల వారు 2 రు. లకు ఆశించి కొంతమంది పిల్లలను తీసుకుపోతే, వీరు వీరి టార్గెట్‌ను పూర్తిచేసుకోవటం కోసం వారందరికి ఆపరేషన్ చేశారు. ఈ విధంగా ముసలివాళ్ళకు ఆపరేషన్ చేశారు. పెండ్లి కానటువంటి యువకులకు, పిల్లలకుకూడ ఆపరేషన్ చేశారంటే ఇది ఏవిధంగా అమలుజరుగుతున్నదో ఆలోచించండి. న్యాయంగా దీనిమీద ఎవరికీ విశ్వాసం లేదు. లేకపోయినప్పటికి ప్రభుత్వం ఒక స్కీము పెట్టింది. దానిని అమలుజరిపించటానికి యీవిధంగా దుర్వినియోగం జరుగుతున్నది. ఈ విధంగా కొన్ని కోట్ల రు. లు అనవసరంగా వృధాచేసేదానికంటే యీ డబ్బు తీసుకువెళ్ళి ఆహారసమస్య పరిష్కారానికి ప్రభుత్వానికి పూనుకొంటే ఉపయోగపడుతుంది. ఎన్నో సంవత్సరాలక్రిందట రామపాదసాగర్ ప్రాజెక్టుకు పరిశోధన జరిగింది. అది బ్రహ్మాండమైన ప్రాజెక్టు. రాజమండ్రికి ఎగువన పోలవరం దగ్గర ఆ ప్రాజెక్టు నిర్మించితే అటు విశాఖపట్నం హార్బరువరకు ఇటు కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలవరకు ఉపయోగపడుతుంది అని ఇదివరకు ప్రభుత్వం అంచనాలు వేశారు, ప్రకటించారు. ఆ ప్రాజెక్టువల్ల విశాఖ తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని మెట్టప్రాంతాలలో ఆహారసమస్య పరిష్కారం అవడమేకాకుండా ఆ ప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి ప్రజలకు త్రాగటానికి నీటి సదుపాయం ఏర్పడే అవకాశం ఉంది. అటువంటి మహత్తరమైన ప్రాజెక్టు 1951 వ సం. లో యీ ప్రభుత్వం ప్రకటించిన స్కీమ్సులో ఉన్నది. దాని ఉపయోగం గురించి ఎన్నో విషయాలు చెప్పారు. కాని ఆంధ్రరాష్ట్రం వచ్చినతరువాత ఆ రామపాదసాగరు ప్రాజెక్టుగురించి ఎందుకు పూనుకోలేదో అర్థంరాదు. అట్లాంటి ముఖ్యమైనటువంటి ఆహారసమస్యను

తీర్చగలిగినటువంటి ప్రాజెక్టులను ప్రభుత్వం తీసుకోకుండా, అనవసర విషయాలమీద యీ కుటుంబనియంత్రణలాంటి కార్యక్రమాలమీద కోట్ల రు. లు అనవసరంగా ప్రభుత్వం ఖర్చుచేస్తున్నది. అనేక గ్రామాలలో పట్టణాలలో త్రాగటానికి మంచినీరులేని పరిస్థితి ఉంది. పెద్దాపురం కాకినాడలో ఉన్నటువంటి వాటర్ సరఫరా స్కీము సామర్లకోటలో ఉన్నటువంటి స్టోరేజ్ టాంక్‌నుండి మంచినీరు సప్లయి అవుతుంటే, సామర్లకోట పట్టణంలో యీనాడు ప్రజలు మంచినీరు లేకుండా బాధపడుతున్నారు. 20 టాప్స అదనంగా శాంక్షన్ చేయబడవలెననే ప్రతిపాదన గతసంవత్సరంనుండి ప్రభుత్వం యొక్క పెండింగ్‌లో ఉంది. అక్కడ మంచినీటి సదుపాయం కలిగించటానికి పర్మినెంట్ స్కీముగురించి ఆలోచించాలి.

శ్రీ బి. లక్ష్మీకాంతరావు (ఇందుర్తి) :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన budget ను నేను ఆమోదిస్తున్నాను. ఆర్థిక మాంద్యం ఉన్నటువంటి పరిస్థితులలో ఇంతకంటె మంచి budget ప్రతిపాదించే అవకాశంలేదు మనం చేసిన మంచిపనులగురించి ఆలోచించినప్పుడు మనం ఆత్మవిమర్శనకూడ చేసుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రజాస్వామ్యం చక్కగా నడవాలంటే rule of law చట్టబద్ధంగా పనులన్నీ జరగాలి. అది జరగాలి అన్నప్పుడు కార్యక్రమాలన్నీ జరపడానికి అధికారులు తోడ్పడవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉన్నది. Political interference చాల ఉన్నదని సర్వసాధారణంగా మనం వింటూఉంటాము. Administration లో చాలఅవకతవకలు జరుగుతున్నాయని కూడ మనం వింటూనే ఉన్నాము. దానికి ఒక విషయం నేను మనవిచేయ దలచుకొన్నాను. Rule of law ఉన్నదనే దానికి ఒక కొలతబద్ద ఏమిటంటే ప్రజలకు విశ్వాసం ఉండాలి. ఏదైన application పెట్టుకొంటే దానిమీద ఎలాంటి చర్య తీసుకోవాలో ఆ చర్య నేను ఏమి ప్రయత్నం చేయకుండా కూడ తీసుకోబడుతుందనే నమ్మకం వాళ్ళకు ఉన్నప్పుడు అతను వేరే యింకెవరి దగ్గరికైనా పోయేదానికిగాని యితరులు అందులో జోక్యం కలిగించుకొనే దానికిగాని ఆస్కారం ఉండదు. కాని అటువంటి విశ్వాసంమాత్రం ప్రజలలో కనబడడంలేదు. ఇది చాల విచారకరమైన విషయం. ఏదైన ఒక అవసరమైన పని ఒక వ్యక్తి చేసుకోవాలంటే అతను ఎవరైన ఒక పెద్దమనిషి సహాయం కోరడం అతిముఖ్యమైన అవసరం అయిపోయింది లేదా ఏదైన ముడుపు చెల్లించుకొనే అవసరంకూడ అతనికి ఉన్నది. వాళ్ళు బాధపడడమే కాకుండా M.L A.s M.L.C.s యింకా వేరే యితరులు ఎన్నోసార్లు వాళ్ళపక్షనపోయి represent చేయవలసిన అవసరం, వ్యక్తిగతమైన విషయాలలో చేయవలసిన పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నాయి. అందరికి కావలసినటువంటి ప్రజాహితకార్యాలలో represent చేయడం మంచిపద్ధతి, కాని వ్యక్తిగత విషయాలలో, వ్యక్తిగతమైన తగాదాలలో represent చేయక తప్పడంలేదు. ఎందుకంటే- అక్కడ ఎవరైనా ఒకరుపోయి చెప్పనిది ఆ కాగితం కదలడంలేదు. కాబట్టి ఈ విషయాన్ని మనం ఎంత త్వరితంగా దూరంచేస్తే అంతమంచిది. ఈ సందర్భంలో నేను ఒక సూచన చేయదలిచాను. సర్వసాధారణంగా మన మంత్రులు జిల్లాలలో పర్యటనచేస్తూ ఉంటారు. ఒకసారికాదు ఎన్నోసార్లు పర్యటనలు చేస్తూ ఉంటారు. ఊరికే వీరు ఏదోఒక inauguration లేకపోతే దేనికో పర్యటన చేయడమేకాకుండా ఏదైతే జిల్లాలో

వీళ్లు పర్యటనకు బయలుదేరుతారో అక్కడకు ఆ సంబంధిత శాఖల కార్యదర్శులను లేక directors ను తీసుకొనివెళ్లి అక్కడ జాప్యంలోపడి ఉన్నపనులు ఏవిఉన్నాయో చూచి వాటిని అప్పటికప్పుడే పరిష్కరించే ఆలోచనచేస్తే కొంతవరకైనా administration బాగుచేసినవాళ్ళం అవుతాము. ఇవ్వాళ Officers అందరికి తెలుసు. మంత్రిగారువస్తే డాక్‌బంగళాలో ఏర్పాట్లుఅన్నీచేసి ఏదో ప్రజాకార్యక్రమం పెట్టడం తరువాత సాయంత్రానికో తెల్లవారికో హైదరాబాద్‌కు రావడం జరుగుతున్నది. దానివల్ల ఒక అధికారికికూడ ఆ సంబంధితశాఖ మంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు నా కార్యక్రమాలు, నా పనులు చూస్తారు. నేను తప్పుచేస్తే పెద్దైనచర్య తీసుకుంటారు అనేభయం ఏమాత్రంలేకుండా పోయింది. ఒక విషయం నేను మీకు జ్ఞాపకం చేస్తున్నాను. పూర్వపు హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో సర్ ఇస్మాయిల్‌మిర్జాగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉండడం జరిగింది. ఆయన పరోక్షంగా ప్రత్యక్షంగాకూడ జిల్లాల లోకి పోవడం, తనిఖీ చేయడం జరిగినప్పుడు అక్కడ ఒక ప్రత్యేకమైన వాతావరణం కలిగింది. ఎప్పుడువస్తారో, ఎప్పుడుచూస్తారో, నా ఆఫీసుకు వస్తారో యింకెవరి ఆఫీసుకు వస్తారో అనే ఒక ప్రత్యేకమైన పరిస్థితి అప్పుడు ఉండె. ప్రతివారుకూడ నామటుకు నేను జాగ్రత్తగా ఉండాలి అనేవిషయం అప్పుడు మనమంతా చూచినాము. కాబట్టి మన మంత్రివర్యులు కూడ ఒక్కొక్కరు సర్ ఇస్మాయిల్‌లాగా అనిపించు కొనే ప్రయత్నంచేస్తే ఈ administration కొంతవరకైనా బాగుపడుతుందని నేను ఆశిస్తున్నాను. All round development, ఈ plans ద్వారా అన్నిరంగాలలో ఒక్కసారే పురోగతి సాధించాలని మనం ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. గత మూడు plans లో అదేప్రయత్నం చేసినాము. పంచాయితిలు, పంచాయితి సమితులు, జిల్లా పరిషత్‌లద్వారా ఇవన్నీ మనం ప్రయత్నం చేసినాము. కాని చాలమేరకు విఫలులం ఆయినామని చెప్పుకోడానికి విచారించవల సిన అవసరం ఉన్నది. All round developmentఅంతా ఒకసారి ఆర్థికమాంద్యం సమయంలో నెత్తినపెట్టుకొనేదానికంటె రైతుకుగాని ప్రజలకుగాని వాళ్ళతమ కార్యక్రమాలను నడుపుకొని తమ ఆర్థిక పరిస్థితిని బాగుచేసుకొనే పరిస్థితి ఏదైతే ఉన్నదో వాటికి మనం అధిక కేటాయింపులు చేసి వాటిని ముందుకుతీసుకుపోతే బాగా ఉంటుంది. ఈ దేశం వ్యవసాయక దేశం అయినందుకు వ్యవసాయక అవసరాలను ముఖ్యంగా పూర్తి చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. దానికి గాను electricity, minor irrigation, చిన్న బావుల త్రవ్వకం చాల ముఖ్యమైన పనులు. ఇవ్వాళ గ్రామాలకు వెళ్ళి రైతులను అడిగితే ఈ తద్దినపు పనులన్నీ అట్లా ఉంచండి, మాకు ఒక బావి యిప్పించండి, electricity యిప్పించండి, లేకపోతే మా కుంటలు బాగు చేయించండి అని చెపుతారుగాని రోడ్లు లేకపోతే వేరే social కార్యక్రమాల మీద వాళ్ళకు అంత పట్టుదల లేనట్లు మనం అంతా వింటూనే ఉన్నాము. ఈ విషయాలనే మనం ఎక్కువ ప్రయత్నం చేస్తే తొందరగా వాళ్ళకు సహాయం చేసిన వాళ్ళమవుతాము. ఇతర అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ఏమి ఉన్నప్పటికీ మనిషి ఆర్థికంగా బాగుపడినప్పుడు అతని పిల్లలకు విద్యాభ్యాసం చేసుకొనే దానికి అతనికి అవకాశం కలుగుతుంది. తరువాత అతని standards of life పెంచుకోడానికి అవకాశాలు కలుగుతాయి. ఒక concentrated drive, ఒక గట్టి ప్రయత్నం

electricity, minor irrigation గురించి మనం చేయవలసి యున్నది. Sinking wells గురించి ఉస్మానియా యూనివర్శిటిలో ఒక సెల్ ఏదో పని చేస్తున్నదని వింటున్నాము. ఎక్కడ బావి త్రవ్వితే రాతు వచ్చేది, ఎక్కడ బండ వచ్చేది లేకపోతే ఎక్కడ నీళ్ళు పడేది యిదమిద్ధంగా locate చేసే పరిస్థితి వాళ్ళకు ఉన్నదని వింటున్నాము. అటువంటి దానిని కొంత మెషినరి, పనిచేసే వాళ్ళు లేకపోవడంవల్ల idle గా ఉన్నదని వినడం జరిగింది. ప్రభుత్వం తగు చర్య తీసుకొని idle గా ఉన్న machinery ని వినియోగానికి తీసుకువచ్చి బావులు త్రవ్వేదానికి locate చేసే ప్రయత్నం చేయించి ఆ విధంగా sinking wells గురించి ప్రయత్నం చేస్తే రైతులందరికి దోహదకారిగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇంకొక ముఖ్యమైన విషయం regional imbalances. ఏ రాష్ట్రం అయినా బాగుపడాలి అన్నప్పుడు ఆ రాష్ట్రంలో ఉండే అన్ని ప్రాంతాలు, అన్ని జిల్లాలు బాగుపడవలసిన అవసరం తెలంగాణ రీజియన్ వెనకబడిన రీజియన్. ఇప్పుడు మనం క్రొత్తగా చెప్పే విషయం కాదు. ఇది అందరికి తెలిసిన విషయమే. తెలంగాణలో ఒక సదుపాయం ఉండేది. తెలంగాణలో ఉండే Municipalities ను develop చేసుకొనేదానికి ప్రభుత్వం 75% మేరకు grant యిచ్చే పద్ధతి హైదరాబాద్‌లో ఉండేది. కాని తెలంగాణ రీజినల్ కమిటి విచారణ లేకుండానే వాళ్ళతో consult చేయకుండానే ఈ పద్ధతిని మానిపించినట్లుగా తెలియవస్తున్నది. ఇది చాల విచారకరమైన విషయం. ఎందుకంటే తెలంగాణలో మునిసిపాలిటీస్ వెనకబడిన మాట వాస్తవం. వాటికి స్వంత ఆదాయం చాల తక్కువ ఉన్నది. కాబట్టి ఏ పద్ధతి అయితే మొదటినుంచి 75% మేరకు grant యిచ్చే పద్ధతి ఉండెనో ఆ పద్ధతిని పునరుద్ధరించవలసిందని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు. ఇది ఒక్కటే ముఖ్యమైన ప్రాజెక్టు తెలంగాణాకు. కాని దాని కేటాయింపులు చూసినప్పుడు ఎంతకాలం తరువాత ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తి అవుతుంది, ఇది ఎప్పుడు వినియోగానికి వస్తుందని చూసినప్పుడు చాల బాధగా ఉంటుంది. ప్రతి సంవత్సరం కోటి 20 లక్షల రూపాయలు కేటాయిస్తే 40 కోట్లు ప్రాజెక్టు ఎంతకాలం? 30 ఏండ్లా? ఎన్నడు పూర్తి అవుతుందో ఏమో తెలియడం లేదు. కాబట్టి ఈ పద్ధతిలో కాకుండా అధిక డబ్బు దీనికి కేటాయించి తొందరగా దీనిని పూర్తి చేస్తే బాగా ఉంటుందని నేను కోరుతున్నాను. దీనిలో ఒక సౌలభ్యం ఉన్నది. ఒకసారి నీళ్ళు ఆగినాయి అంటే వెంటనే దానిక్రింద ఆయకట్టు సాగులోకి వచ్చేటటువంటిది యిందులో ఉన్నది. తరువాత తెలంగాణాలో revenues పక్రమమైన పద్ధతిలో ఖర్చు కాకపోవడం మూలంగా కొంత balances మనకు యివ్వ తేలింది ముఖ్యమంత్రిగారు కూడ లెక్కలన్నీ చూసి దాదాపు రూ. 30 కోట్లపై చిల్లర Third Plan లోపల యివ్వవలసి ఉన్నదనే విషయాన్ని అంగీకరించినట్లుగా రీజినల్ కమిటీలో తెలపబడ్డది. ప్రతి సంవత్సరం దాదాపు రూ. 7, 8 కోట్లు ఈ region ను అభివృద్ధి చేయడానికిగాను కేటాయించడం చాల అవసరం. ఇంత కాలంనుంచి ఈ డబ్బు మురిగిపోయి ఉన్నది. దానిని యిప్పటికైనా తొందర తొందరగా వాడడం చాల అవసరమని నేను మనవి చేస్తున్నాను. సర్వ సాధారణంగా ప్రతిదానికీ డబ్బు లేదనే మాటను మనం వింటున్నాం. ఇది పరిపాటి అయిపోయినది. దానికిగాను ప్రొహిబిషన్ ఎత్తివేయమని కొంతమంది మిత్రులు చెబుతున్నారు. ప్రొహిబిషన్ తీసివేయమని చెప్పేసదానిపై మొరార్జిగారు

మాట్లాడుతూ యిది ఒక ప్రిన్సిపుల్ దీనిని మెటీరియల్ పద్ధతిలో చూడవద్దని సెలవిచ్చారు ఆ తరువాత, మన ప్రక్క రాష్ట్రమైన మైసూరులో దానికి స్వస్తి చెప్పడం జరిగింది. అదికూడా కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమే. నిజలింగప్పగారు కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంటుగాకూడా వున్నారు కాబట్టి ఆ విధంగా ఆలోచించడంలో తప్పు వుందని నేను అనుకుంటున్నాను. కాబట్టి మన ఆర్థిక పరిస్థితికూడా మెరుగుపరుచుకోవడం కొరకు ఆ పద్ధతినికూడా అవలంబించడం మంచిదని నేను మనవిజేస్తున్నాను. ఢిల్లీలో రేషనింగ్ తీసివేసి, ఇన్‌ఫార్మల్‌గా చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లుగా పత్రికలలో చూస్తున్నాం. అయినప్పుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ధాన్యాగారం అయివుండి, హైదరాబాదులో స్టాట్యుటరీ రేషనింగ్ వుండడం సరియైన పద్ధతి కాదు. కాబట్టి ఇక్కడకూడా రేషనింగును ఎత్తివేసినట్లయితే యిన్‌ఫార్మల్‌గా ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్ ఏర్పాటు చేసినట్లయితే కొంత ఇబ్బంది తొలగుతుందని మనవిజేస్తూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదములు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. వెంకయ్య (మధిర) :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ముఖ్య మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును నేను బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. అధ్యక్షా, మేము తెలంగాణా శాసన సభ్యులము అంతాకూడా మాటిమాటికి ఒకవిషయం చెబుతున్నాం. అది రిజిస్ట్రేషన్‌కు సంబంధించిన విషయం. ఒక సంవత్సరం వ్యవధి యిచ్చి సాదా కాగితాలనన్నిటినీ రిజిస్టర్ చేసుకోమన్నారు. గ్రామాలలో సాదా కాగితాలన్నీ యింతవరకు రిజిస్టర్ అయ్యే వ్యవహారం జరగలేదు. అలాగే పంచాయితీ సమితుల వ్యవహారంకూడా వుంది. గ్రామాలలో లోగడవున్న అప్పులను వసూలుచేసి అక్కడి స్టాఫ్‌కు జీతాలు యిచ్చే పరిస్థితి వున్నది. తెలంగాణా సర్‌ప్లస్‌నుండి వినియోగించి తెలంగాణా ప్రాంతంలో అసంపూర్తిగా వుండిపోయిన పనులను పూర్తి చేయవలసినదిగా మేము ముఖ్యమంత్రిగారిని పదేపదే కోరుతున్నాం. ఈ అయిదారు సంవత్సరాలలోను తెలంగాణా నిధులనుండి కొంత కేటాయించి యిక్కడ కొన్ని పనులను తీసుకోవడం జరిగింది. కాని, అన్ని కార్యక్రమాలనూ పూర్తి చేసుకునే అవకాశంమాత్రం కలగలేదు. కొన్ని అసంపూర్తిగా నిలిచిపోయినవి. కప్పులు పడని పాఠశాలలు, పూర్తికాని వంతెనలు, మొదలైన వాటన్నింటిని పూర్తిచేయవలసిన అవసరం ఎంతయినా వున్నది. ఇంక డబ్బులేకపోవడంవలన, చేసే పనులు ఏమీ లేకపోవడంవలన సమితులలోని వి ఎల్.డబ్లియులు స్టాటిస్టిక్స్‌తయారుజేసి ప్రభుత్వానికి పంపించడంతప్ప వేరే చేసేపేమీ్లేక వూరికే కూర్చుంటున్నారు. అందువలన, ఒక్కొక్క వి.ఎల్ డబ్లియును నాలుగైదు పంచాయితీలకు ఒక ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్‌గా వుంచితే కొంతవరకు వసూళ్ళ కార్యక్రమం కొనసాగి కొన్ని పనులైనా చేపట్టడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుందని మనవిజేస్తున్నాను. దానినిగూర్చి ఆలోచించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఇంక, కరెంటు మోటార్లు, ఆయిల్ ఇంజన్స్‌కు సంబంధించి రిపేర్ చేసేవారు ఎవరూ లేకపోవడంవలన రైతాంగం చాలా బాధపడుతున్నది. అందువలన, సమితులు, పరిషత్తులలో వీటిని రిపేర్చుచేసే సిబ్బందిని ట్రూప్స్‌గా పంపితే చాలా వుపయోగం కలుగుతుందని మనవిజేస్తున్నాను. రాష్ట్రానికి చివరి ప్రాంతమైన మా ప్రాంతంలో 15 సంవత్సరాల క్రిందటి ఒక పి. డబ్ల్యు. డి. రోడ్డు మొదలుపెట్టారు. పి డబ్ల్యు. డి. రోడ్లు మా ప్రాంతంలో చాలా అరుదు. తెలంగాణాలో ఇది చివరి

ప్రాంతం. దాని తరువాతనే ఆంధ్ర ప్రాంతం మొదలు అవుతుంది. అప్పుడు ఆంధ్ర ప్రాంతంతో కలపడానికిగాను హైదరాబాదు ప్రభుత్వం ఎట్టి ప్రయత్నం చేయలేదు. ఇంటర్ డిస్ట్రిక్టు రోడ్డు పేరుతో 15 సంవత్సరాల క్రిందట ప్రారంభించినది యిది. మధిర, విజయవాడ కలపాలని. దానిపై యింతవరకు వంతెన లేదు. దీనిని వెంటనే పూర్తి చేయుటకు పూనుకొనవలసినదిగా కోరుతున్నాను. అలాగే మా ప్రాంతంలో కట్టలేరు ప్రాజెక్టు అనే మైనర్ ఇర్రిగేషన్ స్కీము కూడా మధ్యలో ఆగిపోయి వున్నది. దానిని కూడా త్వరలో తిరిగి తీసుకోవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఈ సంవత్సరం కమర్షియల్ క్రాప్స్, మిర్చి వేరుశనగ నాటుపొగాకు వీటి ధరలు పూర్తిగా పడిపోయినవి. రైతు దీనివలన చాలా కష్టాలను ఎదుర్కొనవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడినది. ఖమ్మం జిల్లాలో అశ్వారావుపేట ఏరియాలో నాటుపొగాకు విరివిగా వేయడం జరుగుతుంది. అక్కడ ధరలు పూర్తిగా పడిపోవడం జరిగింది. ఈ స్థితిలో ప్రభుత్వం రైతును యీ యిబ్బందినుండి రక్షించడానికి తక్షణం తగు చర్యలు తీసుకొనడానికి యోచించవలసినదిగా కోరుతూ ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ యస్. ప్రతాపరుద్రరాజు :— అధ్యక్షా, 'కర్నాబత్తానా' అన్నట్లు మా ప్రాంతంలోని పరిస్థితులకు, యీ పరిపాలనకు, యీ బడ్జెటుకు ఏమీ సంబంధం కనబడడం లేదు. పార్వతీపురం ప్రాంతంలో ఇర్రిగేషన్ సౌకర్యాలు అన్నీ పూర్తిగా పాడైపోయి వున్నాయి. 30, 40 సంవత్సరాలైనప్పటికి వాటిని పట్టించుకునే వాడే లేడు. పంటలు పూర్తిగా దెబ్బతింటున్నవి. అలాగే ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయ్ విషయంలో కూడా ఆ ప్రాంతాన్ని యీ ప్రభుత్వం పూర్తిగా విస్మరిస్తున్నది. మేజర్ ఇర్రిగేషన్ సౌకర్యాలు కల్పించడం విషయం అటుండనివ్వండి., మైనర్ ఇర్రిగేషన్ లిఫ్టు ఇరిగేషన్ సౌకర్యాల విషయంలో కూడా, యీ ప్రాంతం ఎన్ని రకాలుగా బాధ పడుతున్నప్పటికి, అక్కడి ప్రజల కష్టాలను ఎన్నిసార్లు మేము యీ ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చినప్పటికీ కూడా యీ ప్రభుత్వం మాత్రం తనకేమీ పట్టనట్లుగానే ప్రవర్తిస్తున్నది. పంచాయతీరాజ్ అయినా తిన్నగా నడుస్తున్నదా అంటే ఏమి చెప్పాలి. మా కురుపాం పంచాయతీలో—ఇప్పటికి ఐదారు మాసాలైంది.—మొదట నన్ను మెంబరుగా చేర్చుకోకుండా నానా తిప్పలూ పెట్టారు. నేను మెంబరుగా చివరకు చేరిన తరువాత, నేను అడిగిన ప్రశ్నలకు వారికి చీకాకులు వచ్చాయి. ఆ అజెండా తప్పు అనీ, ఇరెగ్యులర్ అని పిటిషన్ను కలెక్టరుకు యిచ్చాను. వాటికి దిక్కు లేదు. ఆ సమితిలో జీతాలు యిచ్చిన మాస్టర్లు లేరు, గట్టిగా అడిగితే ట్రాన్సుఫరులు అంటారు. కన్నుకాళ్ళు లేని బీదసాదలకు యిచ్చే ఓల్డు ఏజ్ పెన్షనులు ఏ బుర్ర, బుద్ధిలేనివాడు తినేస్తున్నాడో కాని ఎప్పుడూ డబ్బు లేదు అంటారు. సబ్సిడీవెల్స్ యిచ్చారు. రెండు మూడేళ్ల నుంచి అవి వున్నాయా లేదా అనేది ఎవ్వరూ చూడరు ; అడిగినా చెప్పరు. ఇలాంటివాటి గురించి నా బోటివారు అడిగితే కోప పడతారు. చెప్పరు. నేను రెండు పిటిషన్స్ కూడ యిచ్చాను. జిల్లా కలెక్టరుగారు విచారిస్తారో, వారుకూడ నెగ్లెక్టు చేస్తారో తెలియదు. చిన్న చిన్న చెరువులు మరమ్మ తుల గురించి-జిల్లా పరిషత్తులో చెప్పాను, అసెంబ్లీలోకూడ చెప్పాను. చిన్న బండలనైనా కూడ మరమ్మతు చేయడం మానేశారు. పంచాయతీరాజ్ అట్లు ఏడు

స్తోంది. కురుపాం రేంజిలోవున్న ఫారెస్టు రిజర్వులో—ఒక రిజర్వు ఫారెస్టులో 1,500 చెట్లవరకు నష్టపోతే—అన్ని చెట్లు నష్టపోయేవరకూ ఆ ఫారెస్టు గార్డ్సు, రేంజర్స్. వాచర్సు కూడ చూడలేదంటే. డి. ఎఫ్. ఒ. గారైనా చూడలేదా? డి ఎఫ్. ఒ. చూడకపోతే కన్సర్వేటరు ఏమి చేశాడు? వారంతా కలిసి ఏకమైన చోట ఫారెస్టుకు పోయి—సాగుచేసుకుని బ్రతకనిస్తారా? అట్లా యివ్వరు. ఫారెస్టులకు రిజర్వేషను లేదు, ప్రిజర్వేషన్ లేదు డెక్కపాడు అనే రిజర్వాయరు సంపూర్తిగా కొట్టేశారు. ఎన్నిసార్లో పిటిషనులు యిచ్చాను. అందులో ఒక రైతు పేరుతో వంద ఎకరాలవరకు కొట్టి అమ్మేశారు. జమీందారులు, మొఖాసాదారులు అనే విచక్షణ లేకుండా-దానిని గురించి కూడ అడిగాను. అదికూడ నెగ్లెక్ట్ చేశారు. ఆ ప్రక్క-ప్రక్కన వున్న భూములు బీదలకు యిస్తే వారికి సదుపాయం చేసినట్లు అవును, ప్రభుత్వానికి కూడ శిస్తు వచ్చును. అట్లా చెప్పినా, దానికి హూడ ఖాతరుచేయలేదు. జమీందారీ టైములో వేసిన శిస్తులే అక్కడ యింకా వున్నాయి. చెరువు దిగువున, చెరువు లోపల చెరువు కొమ్మున అదే శిస్తు వేస్తున్నారు. రెవిన్యూ మంత్రి వి. బి. రాజుగారు అక్కడకు వచ్చినప్పుడు మనుషులనుపెట్టి వారి పట్టాలు చూపించి వెరిఫై చేసి ఇది ధర్మం కాదు కాబట్టి ఒక నికరమైన రేట్లు ఏర్పాటు చేయవలసిందని మా ఏరియా షెడ్యూల్డు ఏరియా కాబట్టి మిగతా ఏరియాలలోపలె వేయడం ధర్మం కాదని మనవి చేశాను. సక్రమమైన శిస్తు రేట్లు ఏర్పాటు చేస్తే యీ తక్షణమే రెండువేల ఎకరాలవరకు శిస్తు చెల్లించి వెంటనే పట్టాలు పొందుతాము అంటున్నారు. మంత్రిగారు చూస్తాను అన్నారు గాని ఇంతవరకు యింకా ఏమీ చేయలేదు. బంజరు భూములున్నాయి. ఈ వారంలో పదివేల ఎకరాలకు నేను దరఖాస్తులు యిప్పించడానికి సిద్ధంగా వున్నాను. అట్లా ప్రభుత్వం వారు యిచ్చినట్లయితే ప్రభుత్వానికి కూడ డబ్బు వస్తుందికదా. పదివేలు, ఏబదివేలు, లక్ష రూపాయలతో పూర్తయే చిన్న చిన్న నీటి వనరులు వున్నాయి. నేను ఒక స్కీము గురించి ఇంజనీరుగారిని అడిగాను. 64 వేల ఎకరాలవరకు ఆ నీటి స్కీము పని చేస్తుందన్నారు. వారు చెప్పారుకాని ఇంతవరకు ఏమీ పని జరగలేదు. ప్రొహిబిషను విషయం వుంది. ఊరూరా, వీదులలో త్రాగి కొట్టుకొని, తిట్టుకొని పోతున్నారు. అమ్ముకునే వారున్నారు. ఎవ్వరూ యాక్షను తీసుకోరు. ప్రొద్దుపోయిన తరువాత వీధులలోకి రావడానికి భయం వేస్తోంది. త్రాగినవారితో-ఏమీ అనలేము, మాట్లాడలేము. వారు త్రాగి తంతారు, కొడతారు. పోలీసువారైనా వారిని పట్టరు. యాక్షను తీసుకోడానికి ఆర్డర్సు పాస్ అయినాయేమో తెలియదు కాని మొత్తానికి అరికట్టడం లేదు. ప్రొహిబిషన్ తీసేస్తే ప్రభుత్వానికి, లక్షలు, కోట్లు ఆదాయం వచ్చేది. ఆ ప్రాంతములో వేలం వేసేటట్లయితే ప్రభుత్వానికి లక్షల రూపాయలు వచ్చును. ఫారెస్టు గేట్సు అయినా బీదలకు యిచ్చేటట్లయితే వారికి కావలసిన కర్ర, కంప దొరికేది. గవర్నమెంటుకు డబ్బు వసూలు లేదు, ఫారెస్టులో కలప లేదు, ఇదంతా నష్టమైపోతోంది. వేలం వేసేటట్లయితే కురుపాం రెండు ఎస్టేట్లపైన రెండు లక్షల రూపాయలవరకు రెవెన్యూ వచ్చేది. ఇప్పుడు 4-5 లక్షలైనా రావడానికి అవకాశమున్నప్పుడు అదైనా చూడరు. నా ఏరియా ఆంధ్రారాష్ట్రానికి తుదిలో వుంది. ఏజెన్సీ. ఇదంతా అందేరీ వ్యాపారంగా వుంది. అందేరీ నగరీ, భవభూతిరాజా, సహశేరు కాజా,

తకాశేరు రాజా అన్నట్లుగా వున్నది అక్కడ మా పరిపాలన, నేను చెప్పేది చిత్త గించమని మనవి చేస్తున్నాను. చెప్పినది విని కర్మా కిర్పతానా అని మనవి చేశాను. నేను చెప్పేది నిజమో, అబద్ధమో చిత్తగించండి. తరువాత సెలవివ్వండి అని కోరు తున్నాను. వారు ఆలోచించరు. వచ్చి చూచి అయినా పరిపాలించరు. మా ప్రాంతాములో మా బ్రతుకే అరణ్యరోదనంగా అయిపోతోంది. ఇంతకంటె ఏమి చెప్పాలి.

Mr. Deputy Speaker :—The House stands adjourned to Half-past-Eight of the Clock on Friday, the 23rd February, 1968.

(The House then adjourned till Half-past Eight of the Clock on Friday, the 23rd February 1968).

INDEX TO

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT.

Vol. II—No. 1.

CONTENTS

19th February, 1968 (Monday) 30th Magh, 1889, S. E.

	PAGES
Oral Answers to Questions	1
Written Answers to Questions	27
Business of the House	35
Calling attention to a matter of urgent Public Importance	
re: Fire accident at Visakhapatnam on 12-2-1968	39
Papers laid on the Table:	
Amendments to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1968	42
Notifications issued under section 6(1) of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1963	42
Annual Report of the Andhra Pradesh Industrial Development Corporation for 1966-67 and Audit Report	42
23rd Annual Report of the Praga Tools Ltd., for 1966-67 together with the Audit Report ..	43
Government Bills:	
The Andhra Pradesh Municipalities (Amendment) Bill, 1967 (Referred to the Regional Committee)	43
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 (Discussion not concluded.) ..	49

Vol. II—No. 2.

20th February, 1968 (Tuesday) 1st Phalgun, 1889, S.E.

	PAGES
Oral Answers to Questions	101
Short-Notice Question and Answer	133
Written Answer to Question	135
Announcements :	
re : Decision of the Business Advisory Committee ..	142
Business of the House	143
Privilege Motion :	
re : Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police, Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M. L. A.	152
Calling attention to matters of urgent Public Importance :	
re : Agitation of students in Telangana Area over the Enhancement of tutuion fees	159
Business of the House	162
Papers laid on the Table :	
Andhra Pradesh Tourist Vehicles Rules :	
G.O.Ms. No. 351, Home (Transport-I) dated 27-2-1967	163
G.O. Ms. No. 284, Home (Transport-I) Department dated 7-2-1967 issued under Section 133(a) of the Motor Vehicles Act, 1939	163
Amendment to the rules relating to preparation and submission of Administration Reports of Gram Panchayats	164
Rules made under Section 69 (1) of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959	164
Presentation of the Reports of the Committee of Privileges	166
Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion-Not concluded)	166

Vol II—No. 3.

21st February 1968 (Wednesday) 2nd Phalgun 1889 S.E.

	Pages
Oral Answers to Questions	208
Written Answers to Questions	280
Adjournment Motions :	
re: Cutch Award. (Disallowed.) ..	236
re : Drought condition in the dry taluks of West Godavari District. (Disllowed).	239
Papers laid on the Table :	
Amendments to the Andhra Pradesh Splitting up of Joint Pattas Rules, 1965 (G. O. Ms. No. 987, Revenue, dated 5-10-67)	241
Andrha Pradesh Land Reuenue (Enhancement) Rules, 1967 G.O.Ms. No. 992, Revenue, dated 7-10-67) ..	241
Business of the House	241
Point of Infomation :	
re : Non payment of salaries to teachers in local bodies..	243
Annual Financial Statement (Budget) for 1967-68 (*General Discussion not concluded*).	245

Vol. II No.4.

22nd February, 1968 (*Thursday*)/*4th Phalgun*, 1889 *S.E.*

Oral Answers to Questions	295
Short-Notice Question and Answer	319
Written Answers to Questions	321
Calling attention to matters of urgent public importance :	
re: Retrenchment of Engineering Personnel and prevalance of unemployment among engineering granduates	329
Point of Information :	
re: Rationing Policy	337
re: Payment of salaries to teachers	338
Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion (Not concluded).	339

A.

Adjournment Motion re :

Cutch Award 286-89

Drought condition in the dry taluks of West Godavari district 289-41

AHMAD HUSSAIN SRI

Bills (Government)—

Municipalities (Amendment) Bill, 1967 .. 47

Privilege Motion :

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police, Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A. 153, 154

Question re :

Home Guards 28-31

Publications brought out by the Bureau of Economics 325

ANJANA REDDY, SRI K.

Question re :

Bus Service to Bangalore 20-21

ANJAYYA, SRI T.

Annual Financial Statement (Budget) for 1967-68.

General Discussion on 416-18

ANJENEYULU NAIDU, SRI D.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69.

General Discussion on 255-57

Announcenment re

Decisions of the Business Advisory Committee .. 142-48

Annual Financial Statement (Budget) for 1967-68.

General Discussion on 166-201, 245-298, 389-430

APPA RAO, SRI G. B.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69.

General Discussion on 269–73

B.

BAGA REDDY, SRI M.

Question re :

Downgrading of Schools in Medak district .. 117–120

Gairan and Poramboke Lands 222–225

BHAGAVANTHA RAO, SRI A.

Question re :

Repalle Tunnel Road 321

Bills (Government)—

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 49–99

Municipalities (Amendment) Bill, 1967 43–49

BRAHMANANDA REDDY, SRI K.

Adjournment motion re :

Cutch Award 287

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69.

General Discussion on 166, 167, 174, 175

Bills (Government)—

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 51, 55, 66, 67, 68, 69,70

Business of the House 35, 146, 147 241

Calling attention to matters of urgent public importance:

re : Retrenchment of Engineering Personnel and prevalence of unemployment among Engineering Graduates 329, 330, 331, 333, 334–37

Point of Information re :

Non-Payment of Salaries to Teachers in Local Bodies 243–44, 245

Payment of salaries to Teachers 333

Privilege Motion re :

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A. .. 153, 156

BUCHIRAMASESHAYYA SHRESHTI, SRI R.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. General Discussion on 282–85

BUCHIRAYUDU, SRI K.

Adjournment Motion re :

Drought condition in the dry taluks of West Godavari district 239, 240

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. General Discussion on 288–92

Bills (Government)—

Municipalities (Amendment) Bill, 1967.

Question re :

Committee for standardisation of Scientific Terminology 129–132

Home guards. 26-31

Iranese, Russian, American Nationals in the State .. 1–5

Business of the House 85–88, 148–152, 163, 341–42, 243

C.

Calling Attention to matters of urgent public importance.

re: Agitation of students in Telangana Area over the enhancement of tution fees 159–163

Fire accident at Visakhapatnam on 12-2-68 .. 39–42

Retrenchment of Engineering Personnel and Prevalence of unemployment among engineering graduates .. 329–337

CHANDRASEKHARA REDDY, SRI G.V.

Q. re : Establishment of sub-Taluk at Piler .. 221–222

CHANCHURAMANAIDU, SRI N.

Bills (Government.)—

Municipalities (Amenedment) Bill, 1967

CHOWDARY SATYANARAYANA, SRI

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69

General Discussion on 367–69

D.

DY. SPEAKER, MR.

Bills (Government)—

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 60, 61, 62, 63, 65

Point of Information re :

Non payment of salaries to teachers in local bodies.. 243, 244 245,

Payment of salaries to teachers 338

E.

ESWARA REDDY, SRI A.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69

General Discussion on 285–88

Q. re : Sugar Production 229–230

ESWARA REDDY, SRI K.

Q. re : Gajuladinne Project 322

Munsiff Magistrate Court at Pathikonda .. 323

ESWARI BAI, SMT. J.

Bills (Government)

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 89–90

Q. re: Examiner of questioned Documents Office .. 84–85

Forensic Science Laboratory 24

Harassment of Telugu People in Orissa 8–10

G.

GOPALAKRISHNIAH, SRI VAVILALA.

Adjournment Motion re :

Cutch Award 288

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69

General Discussion on 166, 167, 168, 169

Bills (Government)—

General Sales Tex (Amendment) Bill, 1968 .. 49–58, 62, 63 64, 69, 72, 78.

Municipalities (Amendment) Bill, 1967 .. .. 44, 48

Business of the House. 87

Calling attention to a matter or urgent public importance.

re: Fire Accident at Visakhapatnam on 12-2-68 .. 89

Retrenchment of Engineering personnal and prevalance of unemployment among engineering graduates 882,888

Point of Information re:

Non-payment of salaries to teachers in local bodies .. 245

Rationing Policy 887

Privilege Motion re:

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police, Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A. .. .. .. 156–157, 159.

Q. re: Budget of Kumarapriyam Panchayat .. 111–112

Interim report on the Export Potential of the State .. 814

Telugu Translation of Acts 226–227

GOVARDHAN REDDY, SRI P.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 ..

General Discussion on. 858–56

Business of the House. 151

Privilege Motion re:

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police, Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A. 157

Q. re: Health Vaccinators. 285-286

GOVIND RAO, SRI K.

Bills (Govternment.)

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 61, 70, 78

Municipalties (Amendment) Bill, 1967 .. 46

Business of the House. 241

Point of Information re :

Non-payment of salaries to teachers in local bodies .. 244

Privilege Motion re :

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M. L. A. 155

Q. re : Anakapalli Co-operative Agricultural and Industrial Society Ltd., Thummapala .. 11-12

Enhancement of Sugarcane Price 140

X-Ray Plant for Anakapalli Hospital .. 284

GUNNAIAH, SRI P.

Business of the House. 87

Q. re : Bantumakkuva Reservoir 824-825

I.

INDIRA, SMT. J.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69

General Discussion on 245-47

J.

JANGA REDDY, SRI C.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. General Discussion on 875-78

Bills (Govternment.)—

Municipalities (Amendment) Bill, 1967 .. 46-47

Q. re : Admission of IX Class failed candidates .. 187-188

JOJI, SRI J.

Q. re : Repairing the bunds of Branch Channels of Nagavalli left canal. 825

K.

KASTURI DEVI, SMT. M.

Business of the House 152

KESAVA RAO, SRI V. C.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 .. General Discussion on 189—91

Bills (Government)—

Municipalities (Amendment) Bill, 1967 45–46

KHAJA NIZAMUDDIN SRI,

Annual Financial Statement (Budget) for 1968–69 ..
General Discussion on 407–09

KONDALA RAO, SRI D.

Q. re :

Submersion of land under Tandava reservoir scheme 301

Transfer of unreserve Forest areas 28

KOTAIAH, SRI PRAGADA,

Annual Financial Statement (Budget) for 1968–69 ..
General Discussion on 342–346

Bills (Government).—

Geneal Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 85

Business of the House 38

Calling attention to a matter of urgent public importance.

re: Fire Accident at Visakhapatnam 41

Qvre. Rice in Chirala 209

KRISHNA MURTHY, SRI K,

Question re :

Primary Co-operative Societies 140–141

KRISHNA NAIDU, SRI G.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 .. 849–850

L.

LAKSHMAIAH, NAIDU SRI J.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69
General Discussion on 188

LAKSHMIKANTHA RAO, SRI B.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69.
General Discussion on 424–427

LATCHANNA, SRI G.

Adjournment motion re :

Drought condition in the dry taluks of West Godavari District 240

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69.

General Discussion on 166,167, 169–187

Bills (Government) :

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 ..54,57,58,59, 62,66,67,70

Calling attention to matters of urgent public importance.
re: Retenchment of Engineering personnel and prevalance of unemployment among engineering graduates .. 329–330

POINT OF INFORMATION.

Payment of salaries to teachers .. 338–339

Rationing Policy 337–338

Privilege Motion re :

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police, Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy M.L.A. .. 156,158

M

MADHAVA RAO, SRI A.

Adjournment Motion re

Drought condition in the dry taluks of West Godavari District 240

Annual Financial Statement (Budget) for 1968–69 General Discussion on 257–263

Privilege Motion re :

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A. 153,154,156

Q. re: Assignment of geazing land 232

Nellore Sub-Court buildings 317,318

Quarters to Police 32

Replacement of 'B' Class Rural Medical Practitioners .. 215–217

State Farms 107 110

Yerragadda T.B. Institute 285

M HANANDA SRI R.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69.

General Discussion on 249–52

Question re:

Allopathic Dispensary, Donakonda 231

Cashewnut Plantations 84

Fertilizer Allotment to Rural Multipurpose Co-operative Society, Emani 139

Fire accident at Gajjalakonda 285

Forest Boundary Committees 13–15

Replacement of 'B' Class Rural Medical Practitioners 215–217

Retrenchment of Engineering Staff 319–321

Variation in price of Red Rice 209–213

Water Supply from Gundlakamma 292–300

MOHAMMAD RAJAB ALI, SRI.

Annual Financials Statement (Budget) for 1968-69:

General Discussion on 359–61

MARIAPPA, SRI T.C.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69:
General Discussion on 384–86

MUNUSWAMAPPA, SRI V.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69:

General Discussion on 404–05

MUNISWAMY SRI K.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69:

General Discussion on 388–91

Q. re: Hand pounding Rice Societies at Satyavedu 12–13

Tappers Co-operative Societies 217–218

Technical Institutions in Chittoor 32–33

MURTHY DR. T.S.

Bills (Government):

Municipalities (Amendment) Bill, 1967 .. 46

Calling attention to matters of urgent public importance.

re : Agitation of students in Telangana area over the enhancement of tuition fees 160–61

MURTHY RAJU, SRI CH.P.S.R.V.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69:

General Discussion on 252–55

N.

NAGAIAH, SRI M.Ch.

Q. re : Permanent famine control measures .. 806–814

NAGANNA, SRI K.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69: .. General Discussion on 378–79

NAGI REDDY, SRI T.

Bills (Government.):

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 53,54,57,58, 59,60 82–84 85–87,

Business of the House 149,150,151

Calling attention to matters of urgent public importance—

re : Retrenchment of Engineering Personnel and Prevalance of unemployment among Engineering Graduates 529–30

Point of Information re :

Payment of salaries to teachers 888

Q. re : Misappropriation charges against Sri M. Lakshmana Swamy 110–11

Retrenchment of Engineering staff 819–821

NAIK, SRI V.K.

Adjournment Motion re :

Cutch Award 287

NARASIMHAM, SRI D.

Q. re : Publications brought out by the Bureau of Economics 825

NARASIMHA RAMIAH, SRI R.

Q. re : C.A. to Hanumakonda Panchayat Samithi Staff 112–117

NARASING RAO, SRI J.V.

Calling attention to a matter of urgent public importance—

re : Fire accident at Visakhapatnam on 12-2-68 .. 40–41,42

NARAYANA MURTHY, SRI V.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69: General Discussion on 421–24

NARAYANA REDDY, SRI G.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69:

General Discussion on 382–84

NARAYANA, SRI, K.S.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69:

General Discussion on 409–13

NARAYANA SWAMY, SRI K.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69:

General Discussion on 413–15

NARSA REDDY, SRI P.

Q. re : Fertilizer Plant under Co-operative sector .. 121–122

NIRANJANA RAO, SRI B.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69:

General Discussion on 346–49

Bills (Government.):

Municipalities (Amendment) Bill, 1967 47

Business of the House 85, 241

Q. re : Fertilizer Trade 188–89

PALAVELLI, SRI V.

Bills (Government.) :

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 56–57

Q. re : Sugar Production 229–230

Papers laid on the Table :

Amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1958 42

Amendments to the Andhra Pradesh Splitting up of Joint Pattas Rules, 1965 (G.O. Ms. No. 987, Revenue dated 5-10-1967 241

Amendment to the rules relating to preparation and submission of Administration Reports of Gram Panchayats 164

Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement) Rules, 1967 (G.O. Ms. No. 992, Revenue, dated 7-10-1967) 241

Andhra Pradesh Tourist Vehicles Rules: G.O. Ms. No. 851, Home (Transport-I) dated 27-2-1967 .. 168

Annual Report of the Andhra Pradesh Industrial Development Corporation for 1966-67 and Audit Report 42

G.O. Ms. No. 284, Home (Transport-I) Department dated 7-2-1967 issued under Section 133 (3) of the Motor Vehicles Act, 1939 168

Notifications issued under Section 6 (I) of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1963 .. 42

Rules made under Section 69 (I) of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959 164

Twenty Third Annual Report of the Praga Tools Ltd., for 1966-67 together with the Audit Report 43

PAPI REDDY, SRI B.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69

General Discussion on 267–69

PITCHIAH, SRI P.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69

General Discussion on 840–42

PITTI SRI BADRI VISHAL

Adjournment Motion re :

Cutch Award 236,288,289

Bills (Government.) :

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 53,87–89

Business of the House 168

Q. re : Committee for Standardisation of Scientific Terminology 129–132

Home Guards 28–31

Interim Report on the Export Potential of the State 314

Iranese, Russian, American Nationals in the State .. 1–5

Publications brought out by the Bureau of Economics 325

Switch Gear Mfg. Co., Sanathnagar 321

Point of Information re :

Non payment of salaries to teachers in local bodies .. 243–45

Payment of salaries to teachers 388–89

Rationing Policy 387–88

PRABHAKARA RAO, SRI B.

Calling attention to a matter of urgent public importance

re : Fire accident at Visakhapatnam on 12-2-1968 .. 40

PRABHAKARA RAO, SRI K.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on 379–82

Bills (Government.) :

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 94–95

PRATAPA RUDRA RAJU, SRI N.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on 428–30

PRIVILEGE MOTION RE :

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police, Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A. 152–159

PURUSHOTHAM RAO, SRI T.

Calling attention to matters of urgent public importance :

re : Retrenchment of Engineering Personnel and prevalance of unemployment among engineering graduates 881–82

Q. re : Assistant Directors of Public Health .. 218–215

Work on the Midathavagu Scheme 318–319

Q

Question Re :

Admission of IX Class failed candidates .. 187–188

Allopathic Dispensary at Donakonda 281

Anakapalli Co-operative Agricultural and Industrial Society Ltd., Thummapala 11–12

Andhra Medical College Library 286

Assignment of grazing land 282

Assistant Directors of Public Health 218–215

Bentumakkuva Reservoir 824–825

Bar Rooms for Courts 828–824

Black toping of the roads 187

Bridge over Narsapuram canal 828

Budget of Kumarapariyam Panchayat 111–112

Bus services to Bangalore 20–21

Cashewnut Plantations .. . 84

C.A. to Hanumakonda Panchayat Samithi Staff .. 112–117

Charminar Cigarette Factory, Hyderabad . 10–11

Chinese in Andhra Pradesh 5–8

Clearance of overdraft 26–27

Collection of fines from Medical Student .. 281

Committee of standardisation of Scientific Terminology 129–132

Committee on Sugar Cane Industry 122–123

Committee on the working of the T.T.D. Administration 123–126

Downgrading of Schools in Medak District . 117–120

Enhancement of Sugarcane Price 140

Establishment of Sub-Taluk at Piler 221–222

Examiner of Questioned Documents Office .. 84–85

Exemption to Ex-Rulers from payment of fees under Motor Vehicles Act 21–24

Expansion of Visakhapatnam Port .. . 295–297

Fertiliser allotment to Rural Multipurpose Co-operative Society Emani 189

Fertiliser distribution 101–106

Fertiliser Plant under Co-operative Sector .. 121–122

Fertiliser Trade 188–189

Fire Accident at Gajjalakonda 285

Forensic Science Laboratory 24

Forest boundary committees 13–15

Free Education in Colleges 128–129

Gairan and Poramboke Lands 222–225

Gajuladinne Project 322

Hand pounding Rice Societies at Satyavedu .. 12–13

Harassment of Telugu People in Orissa 8–10

Health Vaccinators	285–286
Home Guards	28–31
House of the Leather Industry, Khammam ..	27
Interim report on the Export Potential of the State	314
Iranese, Russian, American Nationals in the State ..	1–5
Kdakall Village	226
Kunderu Drain in Guntur	322–323
Manufacture of Footwear	33
Minor irrigation scheme across Kushevathi ..	324
Misappropriation charges against Sri M. Lakshmana Swamy	110–111
Misappropriation of Land Revenue	218–221
Munsiff Magistrate Court at Pathikonda ..	325
Narayanapuram Project Channel, Srikakulam Dist...	322
Nellore Headquarters Hospital Building ..	280
Nellore Sub-Court building	317–318
Permanent famine control measures	306–314
Poultry Farm at Nirmal	185–186
Price of Maize	227–229
Primary Co-operative Societies	140–141
Primary Health Centres	127–128
Publications brought out by the Bureau of Economics	325
Punitive Police Force	15–20
Quantum of Special Pay	24–26
Quarters to Police	32
Repairing the bunds of branch channels of Nagavalli left canal	325
Repalle-Tunnel Road	321

Replacement of 'B' Class Rural Medical Practitioners 215–217

Retrenchment of Engineering Staff 319–321

Rice in Chirala 209

Road Accidents 34

Roads under Zilla Parishads Kurnool 136–137

Secondary Grade Training Schools 138

Starting of Junior Colleges 133–135

State Farms 107–110

Stay Orders for the execution of roads by Zilla Parishad, West Godavari 137

Step to check rise in prices 203–208

Stoppage of Admissions to Colleges 120–121

Submersion of land under Tandava reservoir scheme .. 301

Sugar Production 229–230

Supply of dresses to I.T.I. Trainees 27

Switch Gear Mfg. Co., Sanatnagar 321

Tammileru Floods 297–298

Tappers Association of Bayyaram 231–232

Tappers Co-operative Societies 217–218

Tax Collections by V.L.Ws. 140

Technical Institutions in Chittoor 32–33

Telugu Translation of Acts 226–227

Temporary Sub-Courts 314–317

Thogurpupeta Project, Cuddapah District .. 301–306

Transfer of unreserve forest areas 28

Trustees for Malleswaraswamy Temple 126–127

Upgrading of Taluk Headquarters Hospital .. 215

Variation in price of Red rice 209–213

Waste lan in Kuppam Sub-Taluk 282–84

Water Supply from Gundlakamma 298–300

Women Police Force 85

Work on the Midathavagu Scheme 818–819

X-Ray Plant for Anakapalli Hospital 284

Yerragadda T.B. Institute 285

R.

RAGHVA REDDY, SRI, N.

Q. re : Charminar Cigarette Factory, Hyderabad .. 10–11

Retrenchment of Engineering Staff 819–821

RAGHAVULU, SRI T.V.

Calling attention to matters of urgent public importance :

re : Agitation of students in Telangana area over the enhancement of tution fees 161–62, 168

RAJAGOPALA REDDY, SRI R.

Q. re : Minor Irrigation Scheme across Kushevathi .. 824

Thogurupeta Project, Cuddapah District .. 801–806

RAJAMALLU, SRI K.

Q. re : Assignment of grazing land 282

Exemption to Ex-Rulers from payment of fees under Motor Vehicles Act 21–24

Manufacture of Footwear 88

RAJAN, SRI T.C.

Q. re : Andhra Medical College Library .. 286

Collection of fines from Medical Students .. 281

Temporary Sub-Courts 814–817

RAJA RAO, SRI M.B.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69

General Discussion on 1268–67

RAJESHWARA RAO, SRI CH.

Bills (Government)—

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 60, 65, 75–82

Business of the House 36, 37

Calling attention to matters of urgent public importance :

re : Agitation of students in Telangana area over the enhancement of tution fees 159–160, 162–63

Privilege Motion re :

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police, Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A. 155–56

Q. re : Committee for standardisation of Scientific Terminology 129–132

Poultry Farm at Nirmal 135–136

RAJU, SRI V.B.

Adjournment Motion re :

Drought condition in the dry taluks of West Godavari District 240

Business of the House 242–243

Point of Information re :

Rationing Policy 337–338

RAMACHANDRA REDDY, SRI M.A.

Annual Financial Statement (Budget) for 1967-68 General Discussion on 361–68

RAMACHANDRA REDDY, SRI V.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on 419–21

RAMANADHAM, SRI K.

Bills (Government)—

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 90–92

Privilege Motion re :

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police, Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A. 15

Q. re : Fertiliser Trade 188–189

Price of Maize 227–229

RAMANAYYA, SRI B.V.

Q. re : Iranese, Russian, American Nationals in the State 1–5

Publications brought out by the Bureau of Economics 325

RAMA RAO, SRI V.

Bills (Government)—
General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 96–97

Q. re : State Farms 107–110

RAMASUBBA REDDY, SRI R.

Bills (Government)
General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 95–96

RAMI REDDY, SRI A.

Q. re : Expansion of Visakhapatnam Port .. 295–297

Fertiliser allotment to rural Multipurpose Co-operative Society, Emani 189

Trustees for Malleswaraswamy Temple 126–127

RAMI REDDY, SRI K.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on 405–07

RAMULU SRI N.

Bills (Government)—
General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 97–98

RANGAIAH CHETTY, SRI K.C.

Bills (Government)—
General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 55–56

RAO, SRI C.V.K.

Adjournment Motion re
Drought condition in the dry taluks of West Godavari District 289

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on 169, 292–93, 339–40

Bills (Government)—

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 58, 59, 64, 65, 69, 98–99

Municipalities (Amendment) Bill, 1977 43–44

BUSINESS OF THE HOUSE 38,145

Calling attention to a matter of urgent public importance :

re : Fire accident at Visakhapatnam on 12-2-1968 .. 39–40

Retrenchment of Engineering Personnel and prevalence of unemployment among engineering graduates 380–381 382

POINT OF INFORMATION RE :

Non-payment of salaries to teachers in local bodies .. 243, 244

Q. re : Punitive Police Force .. 15–20

RATNASABHAPATI, SRI B.

Adjournment Motion re :

Cutch Award 237, 238

Business of the House 143, 144, 145–46, 148–49

Point of Information re :

Non-payment of salaries to teachers in local bodies .. 245

Privilege Motion re :

Disparaging remarks by Sub-Inspector of Police, Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A. .. 154, 157

Q. re : Home Guards 28–31

Reports—

Presentation of the reports of Committee of Privileges 166

S.

SAMBASIVARAJU, SRI P.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on 401–04

Q. re : Stoppage of Admissions to Colleges .. 120–121

SANJEEVA REDDY, SRI A.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 ..
General Discussion on 391-98

SANTHAIAH, SRI K.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69
General Discussion on 273-75

SATYANARAYANA RAJU, SRI P.O.

Q. re : Bar Rooms for Courts 323-324

Committee on the Working of the T.T.D. Administration 123-126

Q. re : Expansion of Visakhapatnam Port .. 295-297

Free Education in Colleges 128-129

Quantum of Special Pay 24-26

Roads under Zilla Parishad, Kurnool .. 186-187

Women Police Force 35

SATYANARAYANA RAJU, SRI R.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69
General Discussion on 198-201

Q. re : Charminar Cigarette Factory, Hyderabad .. 10-11

Seconday Grade Training Schools 188

Stay Orders for the execution of roads by Z.P.
West Godavari 187

SATYANARAYANA RAO, SRI CH.

Question re :

Iranese, Russian, American Nationals in the State .. 1-5

SATYANARAYANA RAO, SRI G.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 ..

General Discussion on 356-359

Question re : House of the Leather Industry
Khammam 27

Tapper Association of Bayyaram 231-232

SATYANARAYANA RAO, SRI R.

Question re: Replacement of 'B' Class Rural Medical Practitioners 215–217

SATYANARAYANA, SRI CH.

Question re: Kadakalla Village 226

SATYANARAYANA, SRI T.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. General Discussion on 851–858

Question re: Misappropriation of land Revenue .. 218–221

Narayanapuram Project Channel, Srikakulam District 222

SESHAVATARAM, SRI P.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on 394–396

Question re: Bridge over Narsapuram Canal .. 228

SIVAIAH, SRI G.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. General Discussion on 275–279

Business of the House 90, 151

Question re: Black toping of the roads .. 187

Starting of the Junior College 188–185

Upgrading of Taluk Headquarters Hospitals .. 215

SOMESHWARA RAO, SRI K.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. General Discussion on 398–394

SPEAKER MR.

Adjournment Motion re:

Cutch Award 286, 287, 288

Drought condition in the dry taluks of West Godavari District 239, 240–241

Announcement re:

Decisions of the Business Advisory Committee .. 142–148

Business of the House .. .. .. 85,86,88, 143,144,145, 146,147,148, 149,150,151.

Privilege Motion re :

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police, Bichkunda, against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A. .. .. 154,155,157, 158.

SRIRANGAIAH CHETTY, SRI K.C.

Question re : Step to check rise in prices .. 203–208

SUBBAIAH, SRI P.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69.

General Discussion on 191–195

Business of the House 243

Calling attention to matters of urgent public importance.

re : Retrenchment of Engineering personnel and prevelance of unemployment among engineering graduates 385

Point of Information re :

Non-payment of salaries to teachers in local bodies 245

re : Clearance of overdraft 26–27

Retrenchment of Engineering Staff 319–321

SUBBARAIDU, SRI G.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69.

General Discussion on— 415–419

Question re : Expansion of Visakhapatnam Port .. 295–297

Road accident 94

Work on the Midathavagu Scheme 318–319

SULTAN SALAHUDDIN, OWAISI, SRI,

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on 279–282

SURYANARAYANA MURTHY, SRI S.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on 370-372

SURYANARAYANA, SRI G.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on 399-401

V.

VASUDEV RAO, SRI A.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. General Discussion on 868-67

VEERARAGHAVA RAO, SRI M.

Q. re : Assistant Directors of Public Health .. 213-215

VEMA REDDY, SRI K.V.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on 247-49

VEMAYYA, SRI S.

Point of Information re :

Payment of Salaries to teachers 389

Q. re : Committee on Sugacane Industry .. 122-128

Fertiliser distribution 101-106

Punitive Police Force 15-20

Supply of Dresses to I.T.I. Trainees 27

Tax Collections by V.L.Ws. 140

VENKAIAH, SRI D.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. General Discussion on 427-28

VENKANNA, SRI G.C.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. General Discussion on 372-75

VENKATANARAYANA, SRI M.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. General Discussion on 195-98

Bills (Government).

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 .. 92–94

Q. re : Chinese in Andhra Pradesh .. 5–8

Step to check rise in prices 208–208

Tammileru Floods 297–298

Kadakalla Village 226

VENKATA REDDY, SRI G.

Q. re : Kunderu Drain in Guntur 322–328

VENKATA REDDY, SRI P.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 General Discussion on- 386–88

VENKATA SUBBAIAH, SRI P.

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. General Discussion on- 397–99

Q. re : Nellore Headquarters Hospital Building .. 280

VENKATESAM, SRI D.

Q. re : Primary Health Centres 127–128

Waste land in Kuppam Sub-Taluk .. 282–84

VENKATESWARA RAO, SRI K.

Q. re : Fertiliser Trade 188–189

VENKATESHWARA RAO, SRI P.

Bills (Government).

General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 94

VENKATARAMI REDDY, SRI M.

Q. re : Repairing the bunds of branch channels of Nagavalli left canal 325

VITTAL REDDY, SRI J.

Privilege Motion re :

Disparaging remarks made by Sub-Inspector of Police, Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A. 152–158